

Република Македонија
Влада на Република Македонија
Центар за управување со кризи
Регионален центар за управување со кризи - Делчево

ПРОЦЕНА

НА ЗАГРОЗЕНОСТА НА ПОДРАЧЈЕТО НА ОПШТИНА ДЕЛЧЕВО ОД СИТЕ РИЗИЦИ И ОПАСНОСТИ

Мај 2023
ДЕЛЧЕВО

СОДРЖИНА

ОПШТ ДЕЛ.....	13
Вовед.....	13
I. Генерален опис на целите на Процената.....	14
(1) Територијален опфат на Процената.....	14
(2) Геостратегиски карактеристики и положба.....	14
(3) Цел на Процената.....	14
(4) Предмет и задачи на Процената.....	15
II. Процес на анализа.....	16
(1) Идентификација на територијата/подрачјето и административно-управните единици вклучени во анализата;.....	16
(2) Институции/субјекти во системот за управување со кризи кои се вклучени во процесот на анализата.....	16
(3) Интеракција со другите институции/субјекти од системот за управување со кризи (координација, комуникација, соработка).....	16
(4) Извори на податоци, и процес/процедури за нивна размена.....	17
(5) Механизми на координација со други институции/субјекти кои спроведуваат активности од сличен карактер, (изработуваат процени за одреден вид на ризици и опасности од нивна надлежност или за различен/ист територијален опфат).....	17
III. Елементи на ризикот.....	17
(1) Географски карактеристики:.....	17
1.1. Географска положба и големина.....	17
1.2. Релјефни карактеристики.....	17
1.3. Пошуменост и друга вегетициска покриеност.....	18
1.4. Основни карактеристики на земјиштето.....	19
1.5. Климатски услови.....	19
1.6. Хидрографска мрежа, вид и количина на атмосферски и други води.....	23
(2) Организација и користење.....	24
2.1. Социо-економски карактеристики.....	26
2.2. Природни ресурси (земјоделско земјиште, шуми и шумско земјиште, минерални ресурси и рудници, водни ресурси и водостопанска инфраструктура, енергетски извори и енергетска инфраструктура и друго).....	26
2.2.1. Земјоделско земјиште.....	26
2.2.2. Шуми и шумско земјиште.....	26
2.2.3. Минерални ресурси и рудници.....	27
2.2.4. Водни ресурси.....	27
2.2.5. Енергетски извори и енергетска инфраструктура.....	28
2.3. Население и организација на населбите и дејностите (урбанизација и мрежа на населби, уредување на селските населби и подрачја, домување, и сл.).....	29
2.4. Комуникациска мрежа, сообраќај и врски.....	29
2.5. Животна средина и природни богатства.....	30
2.6. Културно-историско наследство.....	32
2.7. Патна мрежа, по видови на патишта.....	33
2.8. Останата инфраструктура, по видови.....	34
(3) Населени места.....	37
3.1. Имиња, големина и граници на секој град и поголеми населени места.....	37

3.2. Урбана – рурална структура на населбите.....	38
3.3. Демографски профил: број и карактеристики на населените места, број и структура на населението (национална застапеност, старосни групи, родова припадност, образование, економска активност, лица со посебни потреби и други демографски параметри, вклучувајќи ги промените кои се случиле во последните 2-3 децении), вкупно и посебно, по населени места.....	38
(4) Економски профил.....	41
4.1.Стопанска развиеност.....	41
4.2.Присутна индустрија и други производни капацитети (по градови и населени места),.....	42
4.3.Индустрија со хазарден потенцијал (со посебно елаборирање на потенцијалот за загрозување).....	43
(5) Генерални карактеристики на развојот.....	44
5.1. Актуелната намена на земјиштето и развојните карактеристики,.....	44
5.2.Развојни цели за територијата/подрачјето, како дел од националните/локални планови (Просторен план на Република Македонија, Генерален/детален урбанистички план и сл.).....	46
(6) Сумарен и детален опис на застапените елементи на ризикот според номенклатурата на средства и други блага од Единствената методологија за процена штети од елементарни непогоди („Службен весник на Република Македонија“ бр. 75/2001).....	46
ПОСЕБЕН ДЕЛ.....	47
I.Ризици и опасности.....	47
Профилирање на ризиците и опасностите за подрачје на општината Делчево, односно идентификација на присутните и очекуваните опасности на кои подрачјето било/е изложено, нивен опис, анализа, проценување на веројатноста за случување, по време и простор, очекуван интензитет/јачина на влијание и можни последици.....	43
II.Процена на ризикот – постапки и активности.....	49
(1) Процена на опасност	49
(1.1)Процена на опасност од пожари.....	49
1.1.1.Истражување, документирање и анализа на информации и документи за случените во минатото несреќи и непогоди предизвикани од опасностите од пожари карактеристични за подрачјето на општина Делчево.....	49
1.2.1.Определување/профилирање на потенцијалните извори на загрозување-опасности, кои можат да предизвикаат одредено загрозување на безбедноста на подрачјето на општината Делчево при појава на пожари.....	50
1.3.1.Проценување на веројатноста за појава на пожари и нивно случување (по време, место, интензитет), со научно и методолошки поткрепен процес на обработка на верификувани информации во организирана и координирана меѓуресурска соработка со сите вклучени субјекти од системот за управување со кризи.....	51
1.4.1.Визуелизација на резултатите/наодите од процената, на карти/мапи за опасностите, матрици на опасност и други форми за визуелизација, поддржано со соодветна информатичка технологија, како Географски информативни системи-ГИС и сл.....	55
1.5.1. Други постапки и активности.....	55
(2.1) Процена на ранливост и изложеност на посебните елементи кон кои е насочен ризикот.....	55
2.1.1.Процената на ранливоста и изложеноста опфаќа анализа и дефинирање на посебните карактеристики, специфики и околности на поединецот, заедницата, објектите и системите кои ги прават подложни на негативните влијанија на оштетувачките ефекти на опасноста од пожари.....	55

2.2.1.Квалитативна и квантитативна анализа на создадените вредности, идентификација на типологијата на објектите и нивниот број, на инфраструктурата и на критичните објекти кои се чувствителни на опасноста од пожари.....	56
2.3.1.Квалитативна и квантитативна анализа на изложеното население на опасноста од пожари (родова структура, старосни групи, групи со посебни потреби итн), со мапирање.....	56
2.4.1. Процена на влијанието (ранливост и изложеност) од пожари врз објекти и инфраструктура.....	57
2.4.1.1.Оштетувањето на објекти од пожари, по конструктивни типови, степен на оштетување и број.....	57
2.4.1.2.Оштетување на инфраструктурата од пожари, по различни категории на инфраструктура и степен на оштетување.....	58
2.4.1.3.Критични објекти по категории на намена, конструктивна типологија, степен на оштетување и број.....	58
2.4.1.4.Останати објекти и инфраструктура, по типологија, степен на оштетување, број и други релевантни карактеристики.....	59
2.5.1. Процена на влијанието (ранливост и изложеност) од пожари врз населението.....	59
2.5.1.1.Живот и здравје.....	59
2.5.1.2. Смртност и повреди, (по типологија и интензитет).....	60
2.5.1.3. Појава на болести и зарази, и др.....	60
2.6.1.Процена на влијанието (ранливост и изложеност) на институциите/субјектите на системот за управување со кризи (капацитет и способности) од пожари.....	60
2.7.1.Процена на директните, индиректните и долгорочните физички и економски загуби по категории, на разгледуваните елементи на ризикот од пожари.....	61
2.8.1.Збирна оцена и економски биланс на потенцијалниот ризик од пожари со процена на неговото влијание врз економијата на подрачјето на општина Делчево.....	62
2.9.1. Процена за други елементи на ризикот.....	62
(3.1) Капацитет и способност на Системот за управување со кризи за превенција, рано предупредување и одговор на проценетиот ризик од пожари.....	62
3.1.1.Осврт на секторски стратегии, политики и планови за намалување/превенција, односно справување со проценетиот ризик од пожари.....	62
3.2.1. Осврт на ресурсите за одговор (човечки, материјални, технички и др;) кои се наоѓаат на подрачјето на општина Делчево.....	64
3.3.1.Процена на потреби (опрема) и секторски подготовки (обука, вежби) за спроведување на потребните мерки и активности насочени кон превенција, рано предупредување и справување со проценетата состојба.....	66
3.4.1.Координација, комуникација и одлучување за примената на мерките и ресурсите, преку стандардни оперативни постапки.....	67
3.5.1.Мерки за справување и отстранување на последиците од случени несреќи и катастрофи при пожари.....	67
3.6.1. Процена на штети од пожари со изразени финансиски импликации.....	68
3.7.1. Управување со ревитализација по елиминирањето на кризата од пожари.....	69
(1.2)Процена на опасност од поплави.....	71
1.1.2.Истражување, документирање и анализа на информации и документи за случените во минатото несреќи и непогоди предизвикани од опасностите од поплави карактеристични за подрачјето на општина Делчево	71
1.2.2.Определување/профилирање на потенцијалните извори на загрозување-опасности, кои можат да предизвикаат одредено загрозување на безбедноста на подрачјето на општината Делчево при појава на поплави.....	71

1.3.2.Проценување на веројатноста за појава на поплави и нивно случување (по време, место, интензитет), со научно и методолошки поткрепен процес на обработка на верификувани информации во организирана и координирана меѓуресурска соработка со сите вклучени субјекти од системот за управување со кризи.....	72
1.4.2.Визуелизација на резултатите/наодите од процената, на карти/мапи за опасностите, матрици на опасност и други форми за визуелизација, поддржано со соодветна информатичка технологија, како Географски информациона системи-ГИС и сл.....	73
1.5.2. Други постапки и активности.....	73
(2.2) Процена на ранливост и изложеност на посебните елементи кон кои е насочен ризикот.....	73
2.1.2.Процената на ранливоста и изложеноста опфаќа анализа и дефинирање на посебните карактеристики, специфики и околности на поединецот, заедницата, објектите и системите кои ги прават подложни на негативните влијанија на оштетувачките ефекти на опасноста од поплави.....	73
2.2.2.Квалитативна и квантитативна анализа на создадените вредности, идентификација на типологијата на објектите и нивниот број, на инфраструктурата и на критичните објекти кои се чувствителни на опасноста од поплави.....	74
2.3.2.Квалитативна и квантитативна анализа на изложеното население на опасноста од поплави (родова структура, старосни групи, групи со посебни потреби итн), со мапирање.....	74
2.4.2. Процена на влијанието (ранливост и изложеност) од поплави врз објекти и инфраструктура.....	74
2.4.2.1.Оштетувањето на објекти од поплави, по конструктивни типови, степен на оштетување и број.....	74
2.4.2.2.Оштетување на инфраструктурата од поплави, по различни категории на инфраструктура и степен на оштетување.....	75
2.4.2.3.Критични објекти по категории на намена, конструктивна типологија, степен на оштетување и број.....	75
2.4.2.4.Останати објекти и инфраструктура, по типологија, степен на оштетување, број и други релевантни карактеристики.....	75
2.5.2. Процена на влијанието (ранливост и изложеност) од поплави врз населението.....	75
2.5.2.1.Живот и здравје.....	75
2.5.2.2. Смртност и повреди, (по типологија и интензитет).....	75
2.5.2.3. Појава на болести и зарази, и др.....	76
2.6.2.Процена на влијанието (ранливост и изложеност) на институциите/субјектите на системот за управување со кризи (капацитет и способности) од поплави.....	76
2.7.2.Процена на директните, индиректните и долгорочните физички и економски загуби по категории, на разгледуваните елементи на ризикот од поплави.....	76
2.8.2.Збирна оцена и економски биланс на потенцијалниот ризик од поплави со процена на неговото влијание врз економијата на подрачјето на општина Делчево.....	76
2.9.2. Процена за други елементи на ризикот.....	77
(3.2) Капацитет и способност на Системот за управување со кризи за превенција, рано предупредување и одговор на проценетиот ризик од поплави.....	77
3.1.2.Осврт на секторски стратегии, политики и планови за намалување/превенција, односно справување со проценетиот ризик од поплави.....	77
3.2.2. Осврт на ресурсите за одговор (човечки, материјални, технички и др;) кои се наоѓаат на подрачјето на општина Делчево.....	79
3.3.2.Процена на потреби (опрема) и секторски подготовки (обука, вежби) за спроведување на потребните мерки и активности насочени кон превенција, рано предупредување и справување со проценетата состојба.....	80
3.4.2.Координација, комуникација и одлучување за примената на мерките и ресурсите, преку	

стандардни оперативни постапки.....	80
3.5.2. Мерки за справување и отстранување на последиците од случени несреќи и катастрофи при поплави.....	81
3.6.2. Процена на штети од поплави со изразени финансиски импликации.....	81
3.7.2. Управување со ревитализација по елиминирањето на кризата од поплави.....	82
(1.3) Процена на опасност од екстремни временски појави (појава на слана-мраз, силни ветрови, врнежи од град, интензивни снежни врнежи и снежни наноси)	83
1.1.3. Истражување, документирање и анализа на информации и документи за случените во минатото несреќи и непогоди предизвикани од екстремни временски појави (појава на слана-мраз, силни ветрови, врнежи од град, интензивни снежни врнежи и снежни наноси).....	83
1.2.3. Определување/профилирање на потенцијалните извори на загрозување од екстремни временски појави (појава на слана-мраз, силни ветрови, врнежи од град, интензивни снежни врнежи и снежни наноси) кои можат да предизвикаат одредено загрозување на безбедноста на подрачјето општината Делчево	85
1.3.3. Проценување на веројатноста за појава од екстремни временски појави (појава на слана-мраз, силни ветрови, врнежи од град, интензивни снежни врнежи и снежни наноси) и нивно случување (по време, место, интензитет), со научно и методолошки поткрепен процес на обработка на верификувани информации во организирана и координирана меѓуресурска соработка со сите вклучени субјекти од системот за управување со кризи.....	86
1.4.3. Визуелизација на резултатите/наодите од процената, на карти/мапи од екстремни временски појави (појава на слана-мраз, силни ветрови, врнежи од град, интензивни снежни врнежи и снежни наноси) матрици на опасност и други форми за визуелизација, поддржано со соодветна информатичка технологија, како Географски информациони системи-ГИС и сл.....	87
1.5.3. Други постапки и активности.....	87
(2.3) Процена на ранливост и изложеност на посебните елементи кон кои е насочен ризикот.....	87
2.1.3. Процената на ранливоста и изложеноста опфаќа анализа и дефинирање на посебните карактеристики, специфики и околности на поединецот, заедницата, објектите и системите кои ги прават подложни на негативните влијанија на оштетувачките ефекти од екстремни временски појави (појава на слана-мраз, силни ветрови, врнежи од град, интензивни снежни врнежи и снежни наноси).....	87
2.2.3. Квалитативна и квантитативна анализа на создадените вредности, идентификација на типологијата на објектите и нивниот број, на инфраструктурата и на критичните објекти кои се чувствителни од екстремни временски појави (појава на слана-мраз, в силни ветрови, врнежи од град, интензивни снежни врнежи и снежни наноси).....	88
2.3.3. Квалитативна и квантитативна анализа на изложеното население (родова структура, старосни групи, групи со посебни потреби итн) од екстремни временски појави (појава на слана-мраз, силни ветрови, врнежи од град, интензивни снежни врнежи и снежни наноси) со мапирање.....	89
2.4.3. Процена на влијанието (ранливост и изложеност) од екстремни временски појави (појава на слана-мраз, силни ветрови, врнежи од град, интензивни снежни врнежи и снежни наноси) врз објекти и инфраструктура.....	89
2.4.3.1. Оштетувањето на објекти од екстремни временски појави (појава на слана-мраз, силни ветрови врнежи од град, интензивни снежни врнежи и снежни наноси) по конструктивни типови, степен на оштетување и број	89
2.4.3.2. Оштетување на инфраструктурата од екстремни временски појави (појава на слана-мраз, силни ветрови, врнежи од град, интензивни снежни врнежи и снежни наноси) по различни категории на инфраструктура и степен на оштетување.....	90
2.4.3.3. Критични објекти по категории на намена, конструктивна типологија, степен на	

оштетување и број.....	91
2.4.3.4.Останати објекти и инфраструктура, по типологија, степен на оштетување, број и други релевантни карактеристики.....	91
2.5.3. Процена на влијанието (ранливост и изложеност) од екстремни временски појави (појава на слана-мраз, силни ветрови, врнежи од град, интензивни снежни врнежи и снежни наноси) врз населението.....	91
2.5.3.1.Живот и здравје.....	91
2.5.3.2. Смртност и повреди, (по типологија и интензитет).....	92
2.5.3.3. Појава на болести и зарази, и др.....	92
2.6.3.Процена на влијанието (ранливост и изложеност) на институциите/субјектите на системот за управување со кризи (капацитет и способности) од екстремни временски појави (појава на слана-мраз, силни ветрови, врнежи од град, интензивни снежни врнежи и снежни наноси).....	92
2.7.3.Процена на директните, индиректните и долгорочните физички и економски загуби по категории, на разгледуваните елементи на ризикот од екстремни временски појави (појава на слана-мраз, силни ветрови, врнежи од град, интензивни снежни врнежи и снежни наноси).....	92
2.8.3.Збирна оценка и економски биланс од екстремни временски појави (појава на слана-мраз, в силни ветрови, врнежи од град, интензивни снежни врнежи и снежни наноси) со проценка на нивното влијание врз економијата на подрачјето на општина Делчево.....	94
2.9.3. Процена за други елементи на ризикот.....	94
(3.3) Капацитет и способност на Системот за управување со кризи за превенција, рано предупредување и одговор на проценетиот ризик од екстремни временски појави (појава на слана-мраз, силни ветрови, врнежи од град, интензивни снежни врнежи и снежни наноси).....	94
3.1.3.Осврт на секторски стратегии, политики и планови за намалување/превенција, односно справување со проценетиот ризик од екстремни временски појави (појава на слана-мраз, силни ветрови, врнежи од град, интензивни снежни врнежи и снежни наноси).....	94
3.2.3. Осврт на ресурсите за одговор (човечки, материјални, технички и др;) кои се наоѓаат на подрачјето на општина Делчево за справување од екстремни временски појави (појава на слана-мраз, силни ветрови, врнежи од град, интензивни снежни врнежи и снежни наноси).....	96
3.3.3.Процена на потреби (опрема) и секторски подготовки (обука, вежби) за спроведување на потребните мерки и активности насочени кон превенција, рано предупредување и справување со проценетата состојба од екстремни временски појави (појава на слана-мраз, силни ветрови, врнежи од град, интензивни снежни врнежи и снежни наноси).....	96
3.4.3.Координација, комуникација и одлучување за примената на мерките и ресурсите, преку стандардни оперативни постапки при екстремни временски појави (појава на слана-мраз, силни ветрови, врнежи од град, интензивни снежни врнежи и снежни наноси).....	97
3.5.3.Мерки за справување и отстранување на последиците од случени несреќи и катастрофи од екстремни временски појави (појава на слана-мраз, силни ветрови, врнежи од град, интензивни снежни врнежи и снежни наноси).....	97
3.6.3. Процена на штети со изразени финансиски импликации од екстремни временски појави (појава на слана-мраз, силни ветрови, врнежи од град, интензивни снежни врнежи и снежни наноси).....	99
3.7.3. Управување со ревитализација по елиминирањето на кризата од екстремни временски појави (појава на слана-мраз, силни ветрови, врнежи од град, интензивни снежни врнежи и снежни наноси).....	100

(1.4) Проценка на опасност од Епидемии на карантински и други заразни заболувања кај луѓето.....101

1.1.4.Истражување, документирање и анализа на информации и документи за случените во минатото несреќи и непогоди предизвикани од опасностите епидемии на карантински и други

заразни заболувања кај луѓето карактеристични за територијата/подрачјето која е опфатена со процената.....	101
1.2.4. Определување/профилирање на потенцијалните извори на загрозување-опасности, епидемии на карантински и други заразни заболувања кај луѓето кои можат да предизвикаат одредено загрозување на безбедноста на територијата/подрачјето опфатено со процената.....	102
1.3.4.Проценување на веројатноста за појава на епидемии на карантински и други заразни заболувања кај луѓето (по време, место, интензитет), со научно и методолошки поткрепен процес на обработка на верификувани информации во организирана и координирана меѓуресурска соработка со сите вклучени субјекти од системот за управување со кризи	102
1.4.4. Визуелизација на резултатите/наодите од процената, на карти/мапи од од појавата на епидемии на карантински и други заразни заболувања кај луѓето матрици на опасност и други форми за визуелизација, поддржано со соодветна информатичка технологија, како Географски информативни системи-ГИС и сл.....	103
1.5.4. Други постапки и активности.....	103
(2.4) Процена на ранливост и изложеност на посебните елементи кон кои е насочен ризикот.....	103
2.1.4. Процената на ранливоста и изложеноста опфаќа анализа и дефинирање на посебните карактеристики, специфики и околности на поединецот, заедницата, објектите и системите кои ги прават подложни на негативните влијанија на оштетувачките ефекти на опасноста од епидемии на карантински и други заразни заболувања кај луѓето	102
2.2.4.Квалитативна и квантитативна анализа на создадените вредности, идентификација на типологијата на објектите и нивниот број, на инфраструктурата и на критичните објекти кои се чувствителни на опасноста од епидемии на карантински и други заразни заболувања	104
2.3.4..Квалитативна и квантитативна анализа на изложеното население (родова структура, старосни групи, со мапирање (до колку е можно) од епидемии на карантински и други заразни заболувања кај луѓето	104
2.4.4. Процена на влијанието (ранливост и изложеност) од опасноста од епидемии на карантински и други заразни заболувања кај луѓето врз објекти и инфраструктура.....	105
2.4.4.1. Оштетувањето на објекти од епидемии на карантински и други заразни заболувања кај луѓето по конструктивни типови, степен на оштетување и број	105
2.4.4.2. Оштетување на инфраструктурата од епидемии на карантински и други заразни заболувања кај луѓето, по различни категории на инфраструктура и степен на оштетување	105
2.4.4.3. Критични објекти по категории на намена, конструктивна типологија, степен на оштетување и број	105
2.4.4.4.Останати објекти и инфраструктура, по типологија, степен на оштетување, број и други релевантни карактеристики.....	105
2.5.4. Процена на влијанието (ранливост и изложеност) од опасноста од епидемии на карантински и други заразни заболувања врз населението.....	105
2.5.4.1.Живот и здравје.....	105
2.5.4.2. Смртност и повреди, (по типологија и интензитет).....	106
2.5.4.3. Појава на болести и зарази, и др.....	107
2.6.4. Процена на влијанието (ранливост и изложеност) на институциите/субјектите на системот за управување со кризи (капацитет и способности) од појавата на епидемии на карантински и други заразни заболувања кај луѓето.....	107
2.7.4. Процена на директните, индиректните и долгорочните физички и економски загуби по категории, на разгледуваните елементи на ризикот од епидемии на карантински и други заразни заболувања кај луѓето.....	108
2.8.4.Збирна оценка и економски биланс од епидемии на карантински и други заразни заболувања кај луѓето со проценка на нивното влијание врз економијата на територијата/ подрачјето.....	108

2.9.4. Процена за други елементи на ризикот.....	108
(3.4)Капацитет и способност на Системот за управување со кризи за превенција, рано предупредување и одговор на проценетиот ризик од епидемии на карантински и други заразни заболувања кај луѓето.....	108
3.1.4.Осврт на секторски стратегии, политики и планови за намалување/превенција, односно справување со проценетиот ризик од епидемии на карантински и други заразни заболувања кај луѓето	108
3.2.4.Осврт на ресурсите за одговор (човечки, материјални, технички и др.) кои се наоѓаат на територијата на општина Делчево за справување со појавата на епидемии на карантински и други заразни заболувања кај луѓето.....	109
3.3.4. Процена на потреби (опрема) и секторски подготовки (обука, вежби) за спроведување на потребните мерки и активности насочени кон превенција, рано предупредување и справување со проценетата состојба од епидемии на карантински и други заразни заболувања кај луѓето	110
3.4.4. Координација, комуникација и одлучување за примената на мерките и ресурсите, преку стандардни оперативни постапки при епидемии на карантински и други заразни заболувања кај луѓето.....	111
3.5.4. Мерки за справување и отстранување на последиците од случени несреќи и катастрофи од епидемии на карантински и други заразни заболувања кај луѓето.....	110
3.6.4. Процена на штети со изразени финансиски импликации од епидемии на карантински и други заразни заболувања кај луѓето	111
3.7.4. Управување со ревитализација по елиминирањето на кризата од епидемии на карантински и други заразни заболувања кај луѓето.....	112
(1.5)Процена на опасности од земјотреси	113
1.1.5.Истражување, документирање и анализа на информации и документи за случените во минатото несреќи и непогоди предизвикани од опасности од земјотреси карактеристични за подрачјето на општина Делчево.....	113
1.2.5. Определување/профилирање на потенцијалните извори на загрозување од опасности од земјотреси кои можат да предизвикаат одредено загрозување на безбедноста на подрачјето на општината Делчево.....	114
1.3.5. Проценување на веројатноста за појава од опасности од земјотреси и нивно случување (по време, место, интензитет), со научно и методолошки поткрепен процес на обработка на верификувани информации во организирана и координирана меѓуресорска соработка со сите вклучени субјекти од системот за управување со кризи.....	114
1.4.5.Визуелизација на резултатите/наодите од процената, на карти/мапи од опасности од земјотреси, матрици на опасност и други форми за визуелизација, поддржано со соодветна информатичка технологија, како Географски информациона системи-ГИС и сл.....	115
1.5.5. Други постапки и активности.....	115
(2.5) Процена на ранливост и изложеност на посебните елементи кон кои е насочен ризикот.....	115
2.1.5.Процената на ранливоста и изложеноста опфаќа анализа и дефинирање на посебните карактеристики, специфики и околности на поединецот, заедницата, објектите и системите кои ги прават подложни на негативните влијанија на оштетувачките ефекти од земјотреси.....	115
2.2.5.Квалитативна и квантитативна анализа на создадените вредности, идентификација на типологијата на објектите и нивниот број, на инфраструктурата и на критичните објекти кои се чувствителни од земјотреси.....	116
2.3.5.Квалитативна и квантитативна анализа на изложеното население од опасности од земјотреси со мапирање.....	117
2.4.5. Процена на влијанието (ранливост и изложеност) од опасности од земјотреси врз објекти и инфраструктура.....	117

2.4.5.1.Оштетувањето на објекти од опасности од земјотреси, по конструктивни типови, степен на оштетување и број.....	117
2.4.5.2 Оштетување на инфраструктурата од опасности од земјотреси, по различни категории на инфраструктура и степен на оштетување.....	117
2.4.5.3.Критични објекти по категории на намена, конструктивна типологија, степен на оштетување и број.....	117
2.4.5.4. Останати објекти и инфраструктура, по типологија, степен на оштетување, број и други релевантни карактеристики.....	118
2.5.5. Процена на влијанието (ранливост и изложеност) од земјотреси врз населението.....	118
2.5.5.1.Живот и здравје.....	118
2.5.5.2. Смртност и повреди, (по типологија и интензитет).....	118
2.5.5.3. Појава на болести и зарази, и др.....	118
2.6.5. Процена на влијанието (ранливост и изложеност) на институциите/субјектите на системот за управување со кризи (капацитет и способности)од земјотреси.....	118
2.7.5.Процена на директните, индиректните и долгорочните физички и економски загуби по категории, на разгледуваните елементи на ризикот од земјотреси.....	118
2.8.5.Збирна оцена и економски биланс од опасности од земјотреси со процена на нивното влијание врз економијата на подрачјето на општина Делчево.....	118
2.9.5. Процена за други елементи на ризикот.....	119
(3.5) Капацитет и способност на Системот за управување со кризи за превенција, рано предупредување и одговор на проценетиот ризик од опасности од земјотреси.....	119
3.1.5.Осврт на секторски стратегии, политики и планови за намалување/превенција, односно справување со проценетиот ризик од опасности од земјотреси.....	119
3.2.5. Осврт на ресурсите за одговор (човечки, материјални, технички и др;) кои се наоѓаат на подрачјето на општина Делчево за справување од опасности од земјотреси.....	121
3.3.5.Процена на потреби (опрема) и секторски подготовки (обука, вежби) за спроведување на потребните мерки и активности насочени кон превенција, рано предупредување и справување со проценетата состојба од опасности од земјотреси.....	121
3.4.5.Координација, комуникација и одлучување за примената на мерките и ресурсите, преку стандардни оперативни постапки при други опасности од земјотреси.....	121
3.5.5.Мерки за справување и отстранување на последиците од случени несреќи и катастрофи од опасности од земјотреси.....	122
3.6.5.Процена на штети со изразени финансиски импликации од опасности од земјотреси.....	123
3.7.5. Управување со ревитализација по елиминирањето на кризата од опасности од земјотреси.....	123
(1.6)Процена на други опасности (лизгање на земјиште и поголеми одрони).....	124
1.1.6.Истражување, документирање и анализа на информации и документи за случените во минатото несреќи и непогоди предизвикани од други опасности (лизгање на земјиште и поголеми одрони) карактеристични за подрачјето на општина Делчево.....	124
1.2.6.Определување/профилирање на потенцијалните извори на загрозување од други опасности (лизгање на земјиште и поголеми) кои можат да предизвикаат одредено загрозување на безбедноста на подрачјето на општината Делчево.....	124
1.3.6.Проценување на веројатноста за појава од други опасности (лизгање на земјиште и поголеми одрони) и нивно случување (по време, место, интензитет), со научно и методолошки поткрепен процес на обработка на верификувани информации во организирана и координирана меѓуресурсорска соработка со сите вклучени субјекти од системот за управување со кризи.....	125
1.4.6.Визуелизација на резултатите/наодите од процената, на карти/мапи од други опасности (лизгање на земјиште и поголеми одрони), матрици на опасност и други форми за визуелизација,	

подржано со соодветна информатичка технологија, како Географски информациона системи-ГИС и сл.....	125
1.5.6. Други постапки и активности.....	125
(2.6) Процена на ранливост и изложеност на посебните елементи кон кои е насочен ризикот.....	125
2.1.6.Процената на ранливоста и изложеноста опфаќа анализа и дефинирање на посебните карактеристики, специфики и околности на поединецот, заедницата, објектите и системите кои ги прават подложни на негативните влијанија на оштетувачките ефекти од други опасности (лизгање на земјиште и поголеми одрони).....	125
2.2.6.Квалитативна и квантитативна анализа на создадените вредности, идентификација на типологијата на објектите и нивниот број, на инфраструктурата и на критичните објекти кои се чувствителни под други опасности (лизгање на земјиште и поголеми одрони).....	126
2.3.6.Квалитативна и квантитативна анализа на изложеното население (родова структура, старосни групи, групи со посебни потреби итн) од други опасности (лизгање на земјиште и поголеми одрони) со мапирање.....	126
2.4.6. Процена на влијанието (ранливост и изложеност) од други опасности (лизгање на земјиште и поголеми одрони) врз објекти и инфраструктура.....	126
2.4.6.1.Оштетувањето на објекти од други опасности (лизгање на земјиште и поголеми одрони), по конструктивни типови, степен на оштетување и број	126
2.4.6.2.Оштетување на инфраструктурата од други опасности (лизгање на земјиште и поголеми одрони), по различни категории на инфраструктура и степен на оштетување.....	126
2.4.6.3.Критични објекти по категории на намена, конструктивна типологија, степен на оштетување и број.....	126
2.4.6.4.Останати објекти и инфраструктура, по типологија, степен на оштетување, број и други релевантни карактеристики.....	127
2.5.6. Процена на влијанието (ранливост и изложеност) од други опасности (лизгање на земјиште и поголеми одрони) врз населението.....	127
2.5.6.1.Живот и здравје.....	127
2.5.6.2. Смртност и повреди, (по типологија и интензитет).....	127
2.5.6.3. Појава на болести и зарази, и др.....	127
2.6.6.Процена на влијанието (ранливост и изложеност) на институциите/субјектите на системот за управување со кризи (капацитет и способности) од други опасности (лизгање на земјиште и поголеми одрони).....	127
2.7.6.Процена на директните, индиректните и долгорочните физички и економски загуби по категории, на разгледуваните елементи на ризикот од други опасности (лизгање на земјиште и поголеми одрони).....	127
2.8.6.Збирна оцена и економски биланс од други опасности (лизгање на земјиште и поголеми одрони) со процена на нивното влијание врз економијата на подрачјето на општина Делчево.....	128
2.9.6. Процена за други елементи на ризикот.....	128
(3.6) Капацитет и способност на Системот за управување со кризи за превенција, рано предупредување и одговор на проценетиот ризик од други опасности (лизгање на земјиште и поголеми одрони).....	128
3.1.6. Осврт на секторски стратегии, политики и планови за намалување/превенција, односно справување со проценетиот ризик од други опасности (лизгање на земјиште и поголеми одрони).....	128
3.2.6. Осврт на ресурсите за одговор (човечки, материјални, технички и др;) кои се наоѓаат на подрачјето на општина Делчево за справување од други опасности (лизгање на земјиште и поголеми одрони).....	129
3.3.6.Процена на потреби (опрема) и секторски подготовки (обука, вежби) за спроведување на потребните мерки и активности насочени кон превенција, рано предупредување и справување со	

проценетата состојба од други опасности (лизгање на земјиште и поголеми одрони).....	130
3.4.6.Координација, комуникација и одлучување за примената на мерките и ресурсите, преку стандардни оперативни постапки при други опасности (лизгање на земјиште и поголеми одрони).....	130
3.5.6.Мерки за справување и отстранување на последиците од случени несреќи и катастрофи од други опасности (лизгање на земјиште и поголеми одрони).....	130
3.6.6. Процена на штети со изразени финансиски импликации од други опасности (лизгање на земјиште и поголеми одрони).....	131
3.7.6.Управување со ревитализација по елиминирањето на кризата од други опасности (лизгање на земјиште и поголеми одрони).....	131
ЗАКЛУЧОК	132
(4) Прилози на Процената	133
Користени кратенки – Акроними.....	175
Користена литература.....	176

ОПШТ ДЕЛ

Вовед

Врз основа на член 5 став 3 од Законот за управување со кризи (Сл.Весник на РМ бр.29/05 и 36/11) Регионалниот центар за управување со кризи Делчево ја изработува Процената на загроеност на подрачјето на општина Делчево од сите ризици и опасности. Согласно член 5 став 2 алинеја 2 од истиот закон општините ја донесуваат Процената на загроеност од сите ризици и опасности.

Процена на загроеност на подрачјето на општина Делчево од сите ризици и опасности е изработена врз основа на “Уредбата за Методологија за изработка на процената за загроеноста на безбедноста на Република Македонија од сите ризици и опасности, нејзината содржина и структура, начинот на чување и ажурирање, како и определувањето на субјектите во системот за управување со кризи на кои им се доставува целосна или извод од процената” (Службен весник на Р.М. бр.13 од 2011 година),

Значењето на одделни изрази и термини употребени во Процената се дадени во Законот за управување со кризи и “Уредбата за методологија за изработка на процената на загроеноста на безбедноста на Република Македонија од сите ризици и опасности, нејзината содржина и структура, начинот на чување и ажурирање, како и определување на субјектите во системот за управување со кризи на кои им се доставува целосна или извод од процената“.

I. Генерален опис на целите на Процената

(1) Територијален опфат (територија на Република Македонија, подрачје на општините и на градот Скопје, подрачје на Регионален центар) на Процената

Република Северна Македонија се наоѓа во југоисточниот дел на Европскиот континент, на Балканскиот полуостров, и зафаќа површина од 25.713 km². Република Северна Македонија на исток граничи со Република Бугарија, на север со Република Србија, на запад со Република Албанија и на југ со Република Грција. Должината на државните граници изнесува вкупно 894 km, и тоа:

- Република Грција 262 km
- Република Србија (заедно со Косово) 263 km
- Република Албанија 192 km;
- Република Бугарија 177 km;

РЦУК - Делчево територијално со своето делување го покрива подрачјето на општините Делчево и Македонска Каменица.

Слика 1: Карта на положбата на општина Делчево во Република Северна Македонија

Извор: Општина Делчево

Процената на загрозеност на подрачјето на општина Делчево од сите ризици и опасности го опфаќа подрачјето на градот Делчево, во утврдените граници на град со генералниот урбанистички план, и подрачјето на селата Бигла, Ветрен, Вирче, Вратиславци, Габрово, Град, Драмче, Звезгор, Илиово, Киселица, Косово Дабје, Нов Истевник, Очипала, Полето, Разловци, Селник, Стамер, Стар Истевник, Тработивиште, Турија и Чифлик со граници на села утврдени во урбанистичките планови за населени места.

Во **прилог 1** дадени се Граници и положба на населените места во општина Делчево (катастарски општини)

(2) Геостратегиски карактеристики и положба

Општина Делчево зафаќа територија од 423 km² и по големина на територијата општината се вбројува во помалите општина во Република Северна Македонија. Општината се наоѓа во источниот дел на РСМ, во подножјето на планината Голак, сместена во Пијанечката

котлина и распослана по горниот тек на реката Брегалница.

Општината на исток е заградена со планината Влаина, на север со Осоговските, на југоисток со Малешевските планини и на југозапад со планината Голак.

Општина Делчево на југ се граничи со општините Пехчево и Берово, на запад со општината Веница, на северозапад со општината Македонска Каменица, а на исток и североисток со Република Бугарија. Општината претставува важна алка на источно-македонската магистрала, која ги поврзува сите поголеми населби во овој дел на земјата, а понатаму и со делови од територијата на соседна Бугарија. И покрај тоа што се наоѓа во најисточниот дел од државата општина Делчево има релативно добра географска положба и сообраќајна поврзаност. Тоа е крстосница за источна Македонија. Преку Пехчево (27 km) и Берово (34 km) е поврзано со Струмица на југ, а преку Македонска Каменица (22 km) и Кочани (48 km) е поврзано со Штип на северозапад. На запад на 39 km, се наоѓа Веница, а на исток е граничниот премин Делчево (11 km) со кој се поврзува со Република Бугарија.

Според релјефните карактеристики територијата на општината е претежно ридско-планинско подрачје, меѓутоа нема голема застапеност на високи планински масиви. Низинските делови се главно застапени по течението на реката Брегалница. Ваквите релјефни карактеристики не претставуваат ограничувачки фактор за ефикасно сообраќајно поврзување на општината со околните општини и населените места.

Административно гледано, градот Делчево е седиште на општината која има уште 21 населено место, односно селски населби кои се претежно од разбиен тип.

Од ова може да се заклучи дека општината Делчево има поволна геостратегиска положба бидејќи истата лежи на еден многу важен крстопат преку кој во напореднички правец води најкусата врска меѓу долината на реката Вардар од една и долината на реката Струма од друга страна.

3) Цел на Процената

Основните цел на оваа процена е да овозможи планско, целесообразно и координирано донесување на одлуки, насоки и препораки за преземање на потребните мерки и активности од страна на Субјектите од системот за управување со кризи за превенција и намалување на штетите и последиците од несреќи и катастрофи на локално ниво.

(4) Предмет и задачи на Процената

Предмет на процената е целосна квалитативна и квантитативна анализа на релевантните податоци за сите опасности кои се карактеристични за подрачјето на општина Делчево, детален опис на подрачјето и други карактеристики и особености поврзани со основната цел на процената.

Задачи на оваа процена се:

- да ги идентификува ризиците и опасностите кои може да ја загорзат територијата на општина Делчево,
- да ја определи ранливоста на заедницата, поединецот, системите или објектите во општина Делчево
- да ја утврди изложеноста на луѓето, материјалните добра, природните богатства, системите и објектите на ризици и опасности на територијата на општина Делчево
- да изврши процена на ризиците
- да изврши анализа на ризиците и нивно мапирање
- да изврши осврт на националните, регионални и локални стратегии, програми и планови за намалување, превенција и справување со проценетите ризици

- да изврши осврт на ресурсите за одговор, процена на потребите од доопремување и обуки на субјектите за справување со проценетите ризици
- предлагање на мерки за превенција, ранопредупредување и справување со проценетите ризици.
- определување на ниво на ризик и степен на загрозеност на подрачјето на општината од проценетиот ризик

II. Процес на анализа

(1) Идентификација на територијата/подрачјето и административно-управните единици вклучени во анализата;

Сместена во Пијанечката котлина и распослана по горниот тек на реката Брегалница, во подножјето на планината Голак, општина Делчево се наоѓа во источениот дел на Република Северна Македонија,

Според релјефните карактеристики територијата на општината е претежно ридско-планинска, а низинските делови се главно застапени по течението на реката Брегалница која ја дели територијата на општината како и на градот Делчево на два дела.

Просторот на општината може да се идентификува како дел од Пијанечката котлина и ридско планинските подрачја на планините Голак, Обозна и Влаина и според структурата на земјиштето општината е подрачје каде преовладуваат земјоделско земјиште, пасишта и шуми со повеќе од 90% од вкупната површина.

Општина Делчево на југ се граничи со општините Пехчево и Берово, на запад со општината Винаца, на северозапад со општината Македонска Каменица, а на исток и североисток со Република Бугарија.

(2) Институции/субјекти во системот за управување со кризи кои се вклучени во процесот на анализата,

Во процесот на анализата се вклучени следните институции:

- Подрачни единици на министерства, државни органи и институции: МЗШВ – ПО Делчево, МВР - ПС Делчево, МВР – РЦ за ГР „ИСТОК“, ПО ДЗС Делчево, Агенција за развој на земјоделието, Агенција за храна и ветеринарство – Делчево, Агенција за вработување – Делчево
- Единица на локална самоуправа Делчево (ТППЕ - Делчево).
- Јавни претпријатија и Акционерски друства: ЈП НШ ПШС „Голак“ Делчево, ЈКП Брегалница Делчево, АД Водостопанство на РСМ Подружница Берово, Црвен крст – ОО Делчево, ЕВН – КЕЦ Делчево
- Јавни установи и служби: ЈЗУ Здравствен Дом „Гоце Делчев“ Делчево, Центар за јавно здравје - Кочани, ЈУ Меѓуопштински центар за социјална заштита, ЈЛБ „Илинден“ - Делчево, ЈОУДГ „Весели Цветови“ – Делчево
- Субјекти од областа на образованието – СОУ „М.М – Брицо“, ООУ „Ванчо Прќе“, ООУ „Св. Климент Охридски“.

(3) Интеракција со другите институции/субјекти од системот за управување со кризи (координација, комуникација, соработка);

Координацијата, комуникацијата и соработката со институциите ќе се спроведува согласно Законот за управување со кризи и сите подзаконски акти со кои се регулира работењето на останатите институции вклучени во процесот на анализата.

(4) Извори на податоци, и процес/процедури за нивна размена

Извори на податоци се институциите кои се вклучени во процесот на анализата, облиците на месна самоуправа во општината, граѓаните, како и други релевантни извори согласно Законот за управување со кризи.

Размената на податоци се врши усно, преку постојните врски или писмено. Размената на податоци ќе се врши согласно Уредбата за видот на податоците и информациите и за начинот и постапката на нивно доставување до Центарот за управување со кризи. Класифицираните информации се пренесуваат исклучиво писмено.

(5) Механизми на координација со други институции/субјекти кои спроведуваат активности од сличен карактер, (изработуваат процени за одреден вид на ризици и опасности од нивна надлежност или за различен/ист територијален опфат).

Механизмите за координација со другите институции/субјекти кои спроведуваат активности од сличен карактер се засновуваат врз Законот за управување со кризи и други законски и подзаконски акти на принципите на доброволност и взаемна размена на податоци.

III. Елементи на ризикот

(1) Географски карактеристики:

1.1. Географска положба и големина,

Општина Делчево се наоѓа во источниот дел на Република Македонија, во подножјето на планината Голак, сместена во Пијанечката котлина и распослана по горниот тек на реката Брегалница.

Општина Делчево на југ се граничи со општините Пехчево и Берово, на запад со општината Веница, на северозапад со општината Македонска Каменица, а на исток и североисток со Република Бугарија.

Просторот на општината може да се идентификува како дел од Пијанечката котлина и ридско планинските подрачја на планините Голак, Обозна и Влаина и според структурата на земјиштето општината е подрачје каде преовладуваат земјоделско земјиште, пасишта и шуми.

И покрај тоа што се наоѓа во најисточниот дел од државата, Делчево има релативно добра географска положба и сообраќајна поврзаност. Тоа е крстосница за источна Македонија. Преку Пехчево (27 km) и Берово (34 km) е поврзано со Струмица на југ, а преку Македонска Каменица (22km) и Кочани (48 km) е поврзано со Штип на северозапад. На запад на 39 km, се наоѓа Веница, а на исток е граничниот премин Делчево (11 km) со кој се поврзува со Република Бугарија.

Општина Делчево зафаќа вкупна територија од 423 km² и по големина на територијата општината се вбројува во помалите општина во Република Македонија.

1.2. Релјефни карактеристики,

Релјефните карактеристики на подрачјето на општина Делчево се истражувани од голем број автори (С. Христов et al 1976, Т. Раќиќевиќ et al 1980, М. Ковачевиќ et al 1981, И. Несторовски et al 1980, Ѓ. Филиповски et al 1996). Во истражувањата се утврдени четири типови на релјеф, кои ја определуваат физиономијата на овој простор и тоа: рамнински, падински, брановидно ридски и планински релјеф.

Рамнинскиот релјеф воглавно е застапен покрај реката Брегалница и се состои од алувијални наноси. Во нивниот состав има реголит од сите геолошки формации. Дел од овие наноси се скелетни и со плитки подземни води.

Падинскиот релјеф ги опфаќа падините кои се спуштаат кон рамното дно односно серии од делувилни наноси. Се состојат од детритат што произлегува од планинската рамка и во поголема мера од раседиментирани терциерни формации.

Брановидно ридскиот релјеф ги опфаќа терасните терени. Тие се состојат од терциерни и од езерско-барски квартерни седименти. Овој тип на релјеф најмногу е застапен во пониските низински делови од истражуваното подрачје

Планинскиот релјеф го зафаќа најголемиот дел од планинските терени и е составен од стари метаморфни и магматски карпи. Овој тип на релјеф главно ги окарактеризирава планините Голак и Влаина.

Генерално може да се каже дека ова подрачје се одликува со силно развиен ридско-планински релјеф, што е резултат на сложените тектонски движења во преткамбриумскиот период. Во формирање на релјефот на ова подрачје големо влијание имала и глацијалната и речната ерозија, како и орогените движења за време на алпската орогенеза. Површинската и длабинската ерозија создале посебни геоморфолошки форми, поради што ридовите се испресечени со паралелни суводолици. Планините Голак и Влаина се најизразитите релјефни форми со кои се опкружува подрачјето Пијанец кое делува како еден вид изолиран и ограден простор со средни и високи планини, но и со отворени воздушни коридори кои поминуваат преку соседните речни долини, котлини и висорамнини.

Извор: „ Студија за разумно искористување на еко ресурси на планините Голак и Влаина” од 2012 година.

1.3. Пошуменост и друга вегетициска покриеност

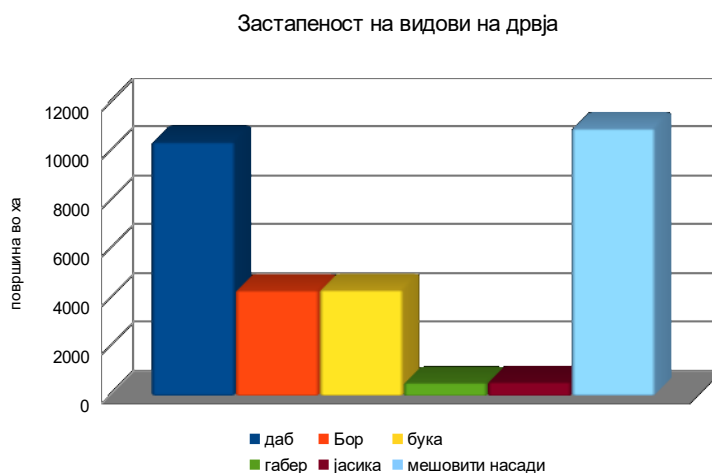
Релјефните и климатските карактеристики на подрачјето на општината овозможува успешен развој на повеќе видови дрвја како што се автохтоните: даб (џер, горун, плоскач), црн бор, бука и алохтони дрвни видови како: вајмутов бор, чампрес, бел бор, дуглазија и други. Застапеноста на видовите на дрвја во хектари во општина Делчево е дадена во следната табела.

Табела 1: Табеларен преглед на застапеност на видови на дрвја во општина Делчево во хектари

Вид на дрво	Даб	Бор	Бука	Габер	Јасика	Мешовити насади	Вкупно
Површина во ха	10406	4323	4341	536	561	10958	31125

Извор: ЈП Национални шуми ПШС „Голак“-Делчево, 2023 година

Слика 2: Графички приказ на застапеност на видови на дрвја на подрачјето на општина Делчево.

Извор: ЈП Национални шуми ПШС „Голак“-Делчево, 2023 година

Во однос на сопственоста: 51% од шумите во општина Делчево се државни, а 49% приватни. Шумите во општина Делчево се дефицитарни со дрвна маса, т.е. потребите за огревно дрво на домаќинствата се поголеми од утврдениот годишен сечив егат.

Шумите се богати со разни лековити билки, шумски плодови и растенија. Во шумските предели се среќава богат растителен и животински свет. Во катот на грмушките се сретнуваат: црн јасен, дрен, леска и модра смрека. Во катот на приземната вегетација се сретнуваат: обичен папрат, див тутун, матрун и шумска млечка.

1.4. Основни карактеристики на земјиштето

Според структурата на земјиштето, територијата на општина Делчево е подрачје каде преовладуваат земјоделското земјиште, пасишта и шуми со удел од околу 94% од вкупната површина. Според својот геолошки состав ова подрачје припаѓа на српско – македонската геотектонска маса. Теренот се одликува со сложена тектонска градба настаната во квартал – геолошки формации на алувиумот и во неогенот – плиоцен, геолошки формации на песоци и чакали. Ваквата шареноликост во геолошкиот состав на толку мала површина се должи на големиот број тектонски движења кои се јавиле во овие периоди при што дошло до формирањето на околните масиви.

Геолошката подлога е составена од силикат – карбонати кои се застапени преку: делувиум, глини, чакали и песоци, песочници, глинци и лапорци, варовници, гранитоиди и др. На мал дел од почвата каде геолошката подлога е варовничка се формирале поголеми карпести комплекси со непроодни предели особено во пределите во сливот на Стари дол и над с.Град.

Во пределот на шумското земјиште на исклучиво силикатна геолошка подлога застапени се неколку видови на почви од кои најголема површина зафаќаат светло кафеава шумска почва и кисело кафеава шумска почва, а помал дел зафаќаат хумусна силикатна почва и циметна шумска почва.

Во пределот на земјоделското земјиште кое се наоѓа претежно во долината на реката Брегалница и нејзините притоки најзастапени се следните типови почви: смолници, иловичави, песокливи, гањачи и делувијални почви.

1.5. Климатски услови

Просторот на општина Делчево потпаѓа под влијание на умерено континентална клима. Основни карактеристики претставуваат ладен зимски период богат со врнежи и топол и сув летен период. Со цел за подетално анализирање на климата за подрачјето на општина Делчево направена е анализа на најзначајните климатски карактеристики, односно температурата, врнежи и ветрови за периодот од 2008 до 2022 година

Температура на воздух

Температурата на воздухот е еден од најзначајните фактори кој има незаменливо и пресудно влијание врз распространувањето на вкупниот биодиверзитет на секое подрачје. Температурата на воздухот преку своите максимални, просечни и минимални температури има ограничувачка улога за појавата и опстанокот на растителниот и животинскиот свет.

Апсолутен максимум на температурата на воздухот на подрачјето на општина Делчево изнесува **40,5 °C**, забележан на **24.07.2007 година**, додека **апсолутен минимум** на температурата на воздухот изнесува **-28,5 °C**, забележан на **19.02.1985 година**.

Со цел да се прикажат основите вредности на температурата на воздухот за подрачјето на општина Делчево, во следната табела се изнесени средномесечните и средногодишни

температури на воздухот во °C, добиени од метеоролошката станица во Делчево, а се однесуваат за период од 2008 до 2022 година.

Табела 2: Средномесечна и средногодишна температура на воздухот измерена во °C за периодот од 2008 до 2022 година

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	N°
2008	-0,9	1,6	6,1	10,5	13,0	18,6	20,6	22,0	14,0	10,4	5,5	3,1	10,4
2009	-0,1	0,6	4,1	9,6	14,8	17,7	19,9	19,5	15,0	10,1	5,6	4,5	10,1
2010	1,7	1,8	3,9	9,4	12,0	17,6	20,0	22,2	15,2	8,7	9,0	2,0	10,3
2011	0,3	1,0	5,5	10,1	13,2	17,2	21,3	21,4	17,8	7,2	1,6	0,5	9,8
2012	-3,7	-3,1	3,8	10,5	12,5	20,6	23,3	22,5	16,7	12,4	7,7	-1,3	10,2
2013	0,7	3,1	4,8	11,9	14,3	17,7	20,0	21,5	16,0	11,7	7,6	-1,7	10,6
2014	1,5	4,6	6,5	10,0	14,0	15,8	19,7	20,7	16,6	12,8	7,7	2,4	11,0
2015	0,5	1,1	3,3	8,1	13,0	17,8	20,9	22,0	18,4	11,2	8,9	1,7	10,6
2016	-1,0	5,3	6,4	12,3	11,7	18,8	20,4	20,4	16,8	10,1	5,5	-2,1	10,4
2017	-6,7	2,8	7,2	6,9	12,0	16,5	22,2	21,5	17,5	11,2	5,7	1,0	9,8
2018	0,1	1,7	5,6	11,2	15,2	16,6	20,0	20,2	17,5	12,5	5,3	-0,5	10,5
2019	-1,1	1,3	6,9	10,1	11,9	17,1	18,6	22,3	17,2	13,9	10,1	2,2	10,9
2020	-0,6	2,3	4,6	7,8	11,7	15,3	22,2	20,9	17,8	9,7	5,1	3,7	10,1
2021	1,0	1,5	1,6	7,2	12,2	16,0	23,7	21,9	15,2	9,0	7,6	1,0	9,8
2022	-2,1	2,2	0,9	6,5	13,5	19,0	20,6	20,2	14,6	10,1	8,1	4,8	9,8
просек	-0,7	1,9	4,7	9,5	13	17,5	21	21,3	16,4	10,7	6,7	1,4	10,3

Извор: Управа за хидрометеоролошки работи Скопје – Сектор за метеорологија

Според метеоролошките податоци за наведениот период може да се забележи дека просечната годишна температура изнесува 10,3 °C. Најтопол месец е Август со просечна температура од 21,3 °C, а најстуден е Јануари со просечна температура од -0,7°C.

Во Прилог 2 и Прилог 3 дадени се прегледи на Апсолутна максимална и Апсолутна минимална месечна и годишна температура на воздухот измерена во °C за периодот 2005 – 2022 година. Од прилозите може да се забележи дека во наведениот период измерени се **највисока максимална температура од 40,5 °C на 24.07.2007 година, а најниска минимална температура од -26,5 °C ден 08.01.2017 година.**

Карактеристично за ова подрачје е тоа што има прилично голем број на мразни денови т.е. денови кога минималната температура е помала од 0,0°C. Во следната табела е даден преглед на број на мразни денови по месеци и години за периодот 2008– 2022 година

Табела 3: Број на мразни денови ($T_{min} < 0.0\text{ }^{\circ}\text{C}$) за периодот од 2008 до 2022 година

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	N°
2008	29	25	20	3	0	0	0	0	0	2	16	15	110
2009	22	22	18	4	0	0	0	0	0	5	18	15	104
2010	23	22	20	2	1	0	0	0	0	8	7	19	102
2011	27	21	17	7	1	0	0	0	0	12	22	27	134
2012	31	29	23	5	0	0	0	0	1	1	8	29	127
2013	29	13	15	1	0	0	0	0	0	5	8	31	102
2014	28	20	8	1	0	0	0	0	0	0	10	18	85
2015	24	23	19	10	0	0	0	0	0	2	10	31	119
2016	31	17	10	2	0	0	0	0	0	4	18	31	113

2017	31	19	12	5	0	0	0	0	0	7	14	26	114
2018	29	21	13	4	0	0	0	0	1	1	17	31	117
2019	27	26	23	4	1	0	0	0	0	3	1	25	110
2020	31	29	16	9	1	0	0	0	0	6	18	15	125
2021	19	19	30	8	0	0	0	0	1	7	8	26	118
2022	24	20	27	10	0	0	0	0	2	4	8	16	111
N° avg	27	22	18	5	0	0	0	0	0	5	12	24	113

Извор: Управа за хидрометеоролошки работи Скопје – Сектор за метеорологија

Од табелата може да се забележи дека најголем број мразни денови има во месеците декември и јануари, но за растителниот биодиверзитет најштетни се мразните денови кои се јавуваат во текот на вегетациониот период кој за подрачјето на општина Делчево почнува во текот на месец март. Во анализираниот период (2008 – 2022 година) во просек има 113 мразни денови, а само во месеците јуни, јули и август тие изостануваат. Ова укажува дека подрачјето на општина Делчево не одговара на видови кои се осетливи на екстремно ниски температури.

Врнежи

Врнежите од дожд и снег имаат големо значење за развој на земјоделието на подрачјето на општина Делчево. Количините на врнежи се различни во текот на годината и имаат неправилен распоред. Во следната табела е даден преглед на месечна и годишна сума на врнежи од дожд измерена во mm на подрачјето на општина Делчево за периодот од 2008 до 2022 година

Табела 4: Месечна и годишна сума на врнежи во mm за периодот од 2008 до 2022 година

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Σ
2008	16,2	0,0	48,6	78,0	56,0	38,4	49,4	4,8	127,0	12,6	38,1	52,0	521,1
2009	93,6	43,2	86,0	49,5	36,1	123,8	80,6	109,0	34,6	62,7	41,2	46,7	807,0
2010	15,8	29,8	57,7	99,6	51,8	109,7	85,7	15,6	73,9	128,6	35,3	90,9	794,4
2011	21,1	7,5	14,3	16,0	52,3	62,4	23,3	25,6	33,3	52,6	0,0	22,1	330,5
2012	74,3	76,4	35,2	42,9	108,1	10,0	33,2	5,6	82,0	53,6	29,0	45,0	595,3
2013	48,0	85,7	82,4	37,6	55,2	140,8	41,8	5,3	16,3	27,6	73,6	15,4	629,7
2014	24,1	17,3	87,1	122,8	84,1	59,0	51,4	140,8	124,3	6,7	4,0	42,4	764,0
2015	67,8	89,8	76,9	24,4	13,6	34,5	46,2	48,6	60,0	121,8	0,0	0,0	583,6
2016	70,6	45,3	114,2	15,0	121,9	19,4	11,4	36,4	35,3	70,4	61,5	4,6	606,0
2017	23,0	48,5	22,1	31,7	74,5	71,2	12,6	2,1	30,1	28,8	67,6	75,6	487,8
2018	25,0	44,7	118,4	32,3	106,5	120,2	75,3	81,3	0,0	18,4	82,2	54,4	758,7
2019	125,6	9,4	0,0	40,4	70,6	105,7	89,6	22,0	49,8	4,0	69,1	29,6	615,8
2020	20,2	54,2	116,8	56,3	7,8	93,8	87,8	96,0	23,8	40,6	0,0	73,4	670,7
2021	146,7	41,2	54,4	43,9	51,7	58,6	0,0	41,2	26,2	112,2	43,9	67,8	687,8
2022	0,4	28,2	10,6	35,0	16,8	111,0	54,3	38,4	80,8	28,2	58,2	38,4	500,3
Σ	51,5	41,4	61,6	48,4	60,5	77,2	49,5	44,8	53,2	51,3	40,2	43,9	623,5

Извор: Управа за хидрометеоролошки работи Скопје – Сектор за метеорологија

Од изнесените податоци може да се види дека средномесечните количини на врнежи просечно се движат од 40,2 до 77,2 mm, при што најмногу врнежи паѓаат во месец јуни. Средногодишната сума на врнежи за анализираниот период (2008 – 2022 година) се движела од 330,5 до 807,0 mm или просечно 623,5 mm.

Дневен апсолутен максимум на врнежите во општина Делчево изнесува **105,0 mm** и е измерен на **29.06.1957 година**.

Во следната табела е даден преглед на максималната висина на снежната покривка на подрачјето на општина Делчево измерена во см по месеци за периодот од 2008 до 2022 година.

Табела 5: Максимална висина на снежна покривка измерена во см

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	макс покривач
2008	14	0	3	0	0	0	0	0	0	0	8	1	14
2009	25	8	27	0	0	0	0	0	0	0	0	0	27
2010	3	2	26	0	0	0	0	0	0	0	0	3	26
2011	4	0	10	0	0	0	0	0	0	0	0	5	10
2012	19	37	10	0	0	0	0	0	0	0	0	19	37
2013	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	6	0	6
2014	3	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	1	3
2015	2	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2
2016	12	0	0	0	0	0	0	0	0	0	11	2	12
2017	13	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	13
2018													
2019													
2020	0	16	3	18	0	0	0	0	0	0	0	0	18
2021	1	20	2	0	0	0	0	0	0	0	0	1	20
2022	4	13	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	13
макс покривач	25	37	27	18	0	0	0	0	0	0	11	19	37
Год.	2009	2012	2009	2020	0	0	0	0	0	0	2016	2012	2012

Извор: Управа за хидрометеоролошки работи Скопје – Сектор за метеорологија

Ветрови

Во подрачјето на општина Делчево најчесто дуваат ветрови од северен правец (N), а најмалку е застапен ветерот од западен правец (W). Од сите тие најголемо влијание има северниот ветер кој донесува суво време и ги снижува температурите. Значително влијание има и јужниот ветер кој дува воглавно во почетокот на пролетта и ја зголемува температурата, а понекогаш носи и зголемени количини на влажност, а има големо влијание и во топењето на снегот во пролетните месеци. Во лето овој ветер придонесува за екстремно високи температури, а честопати и зголемена количина на прашина во воздухот. Во следната табела се дадени податоците за средномесечните и средногодишните брзини на ветерот измерени од метеоролошката станица во Делчево за период 2008 – 2022 година.

Табела 6: Средномесечна и средногодишна брзина на ветерот измерена во m/s за периодот од 2008 до 2022 година

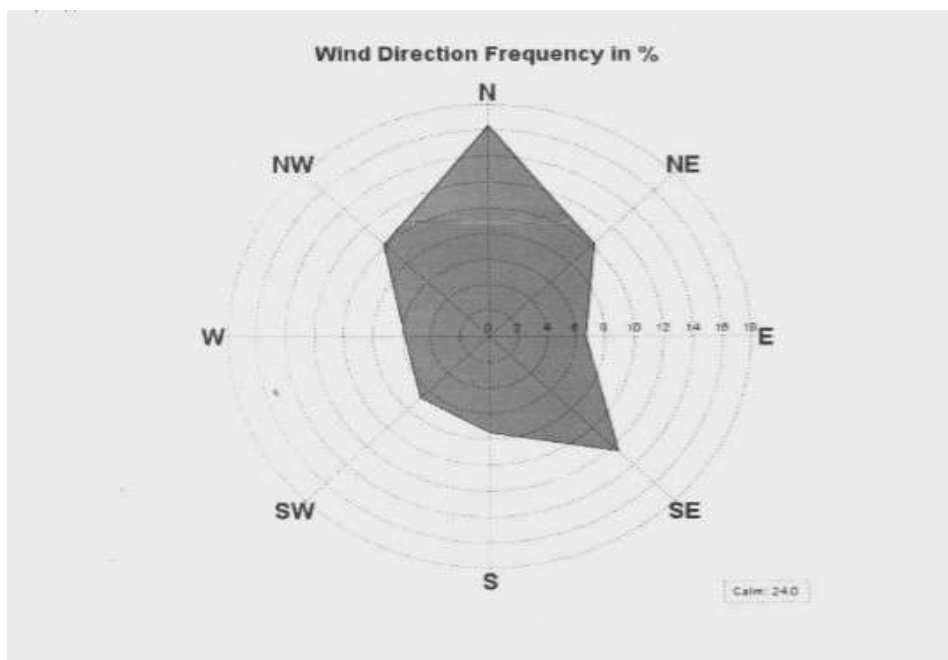
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	просек
2008	2,8	3,3	3,9	3,5	2,8	3,5	3,0	2,4	3,5	2,5	2,3	3,9	3,1
2009	2,2	2,1	2,9	2,2	2,5	2,7	2,8	2,0	3,0	2,1	2,1	2,8	2,4
2010	2,5	2,0	1,9	1,7	2,2	2,3	2,2	1,9	1,9	2,0	5,0	3,7	2,5
2011	1,8	2,8	1,6	1,1	1,7	1,8	1,6	2,1	2,0	2,3	1,7	2,9	2,0
2012	2,7	2,5	2,6	2,4	2,3	2,6	2,8	2,5	2,1	2,9	2,3	2,4	2,5

2013	1,1	0,9	2,3	2,2	2,6	2,2	1,6	1,4	1,6	1,6	2,0	1,1	1,7
2014	1,5	1,9	3,3	2,0	2,3	2,0	2,8	2,2	0,2	0,1	0,6	2,4	1,8
2015	2,7	3,0	2,2	2,8	2,3	2,2	2,3	1,9	1,8	2,4	/	/	2,4
2016	1,9	2,6	2,7	3,3	2,9	2,4	2,7	2,4	2,5	2,4	3,2	2,5	2,6
2017	2,3	2,7	2,7	2,9	3,5	3,0	2,6	1,8	2,6	2,8	2,5	3,2	2,7
2018	2,7	3,0	3,0	2,7	2,8	2,6	2,5	2,4	2,7	2,8	2,6	2,9	2,7
2019	2,6	4,0	3,0	1,9	3,4	2,6	2,9	2,6	3,0	3,0	3,4	4,0	3,1
2020	3,9	3,4	3,3	2,8	2,5	2,4	2,5	2,9	2,5	2,5	2,5	3,8	2,9
2021	3,2	3,6	4,2	3,2	3,3	2,4	0,8	2,5	2,5	2,3	2,9	3,6	2,9
2022	2,9	3,3	4,1	3,4	2,1	3,7	2,2	2,4	2,2	2,1	2,7	2,7	2,8
Просек	2,4	2,7	2,9	2,5	2,6	2,6	2,4	2,2	2,3	2,1	2,4	2,8	2,5

Извор: Управа за хидрометеоролошки работи Скопје – Сектор за метеорологија

Од изнесените податоци во табелата се гледа дека средномесечните брзини на ветерот во Делчево се движат од 2,3 до 2,9 m/s, а просечната средногодишна брзина изнесува 2,5 m/s.

Слика 3: Многугодишна ружа на ветер во 8 правци – зачестеност на ветерот за период 1980 – 2010 година

Извор: Управа за хидрометеоролошки работи Скопје – Сектор за метеорологија

1.6. Хидрографска мрежа, вид и количина на атмосферски и други води

Главна водена артерија на општина Делчево е реката Брегалница која, со вкупна должина од 225 км и вкупна површина на сливот од 4315,5 km², е и најголема притока на реката Вардар. Во сливното подрачје на река Брегалница општина Делчево учествува со 100 % од својата територија, односно сите 423 км² припаѓаат на сливот на река Брегалница, директно преку непосредниот слив (басен) на реката или преку сливните подрачја на нејзините притоки.

Десни притоки на реката Брегалница на подрачјето на општина Делчево со сливна површина поголема од 10 км² се: Звегорска Река (12,5 км²) Граштица (23,3 км²), Очипалска река (31,6 км²), Габровчица (34,0 км²) Желевица (110,1 км²), а леви притоки се: Лошана (15,9 км²), и

Бигланска река (21,2 км²). Исто така ридско планинскиот амбиент на општината овозможува формирање на поголем број планински водотеци, со мали сливни површини и кратки должини кои во текот на летниот период пресушуваат.

На подрачјето на општина Делчево постојат две земјено насипни брани и тоа:

- Брана Лошана – атар на село Разловци со зафатнина од 1.100.000 м³ вода чија примарна цел е за снабдување со вода за пиење на градот Делчево и на дел од селските населби;
- Брана Петрашевец – атар на село Стамер со зафатнина од 180 000 м³ вода, која се користи за наводнување на обработливите површини низводно од Браната.

Видот и количината на атмосферските и други води кои имаат огромно влијание за хидрографската мрежа и нивото на вода во водотеците се дадени во **табелите 4 и 5** од Процената, односно Месечна и годишна сума на врнежи измерена во mm за периодот од 2005 до 2019 година и Максимална висина на снежна покривка измерена во cm периодот од 2001 до 2017 година.

(2) Организација и користење

2.1. Социо-економски карактеристики,

Достигнатото ниво на развиеност на општествениот стандард (образованието, здравствената заштита, културата и сл.), непосредно влијаат врз нивото на квалитет на животот на луѓето.

Општина Делчево според степенот на економски развој спаѓа во економски неразвиените општини во Република Македонија. Општина Делчево вкупно има 13585 жители кои живеат во 4898 домаќинства. Од вкупниот број на жители во општина Делчево, согласно пописот на населението од 2021 година, вкупно вработени се 4560 лица со постојан работен однос, при што 2346 се од мажи, а 2214 се од жени.

Образованието како важен елемент на општествениот развој претставува значаен сегмент и битен фактор кој влијае во степенот на развиеност на општината Делчево.

Предучилишното воспитание и образование до 6 годишна возраст на територијата на Општината Делчево е застапено со два капацитета односно два објекти во градот Делчево кои се водат под ОЈУДГ “Весели цветови”. Во едниот објект, со пуштањето во употреба на нови занимални, има 322 деца и е со корисна површина од 1633 м², а во другиот објект има 22 деца и е со корисна површина од 543 м².

На територијата на општината Делчево постојат две основни училишта: ООУ „Ванчо Прке“ и „Св.Климент Охридски“.

Во ООУ „Ванчо Прке“ Делчево во учебната 2022/23 година се запишани 492 ученици од кои 472 посетуваат настава во централното училиште во Делчево, а во состав на ова училиште се и ПУ во с.Звегор каде има 12 ученика и во ПУ во с.Габрово со 8 ученика. И во двете подрачни училишта се одвива настава од I – V одделение.

Во ООУ „Св.Климент Охридски“ во учебната 2022/23 година се запишани 393 ученици од кои 277 ученика посетуваат настава во Делчево. Во состав на ова училиште се Подрачните училишта во с.Стамер каде има 8 ученика и с.Вирче со 2 ученика каде се одвива настава од I – V одделение, како и подрачните училишта во с.Град со 41 ученика, с.Трабовиште 33 ученика и с.Разловци 32 ученика каде се одвива настава од I –IX – одделение.

Во општината Делчево има едно средно општинско училиште СОУ „М.М.Брицо“ каде во учебната 2022/2023 година се запишале 388 ученика од кои во прва година 81 ученик, во втора 112 ученика, во третта 88 ученика и четврта година 107 ученика.

Објектите каде се реализира, како и опремата која се користи во предучилишното, основното и средното образование се во добра состојба со што се овозможени услови за

нормално одвивање на наставата.

Здравствената заштита на населението во општина Делчево ја врши ЈЗУ Здравствен дом „Гоце Делчев“ во чии рамки е и здравствената амбуланта во М.Каменица. Во ЈЗУ Здравствен дом „Гоце Делчев“ има 16 доктори по општа медицина кои имаат склучено договор со ФЗО за услуги во примарната здравствена заштита – приватни здравствени установи (12 во Делчево и 4 во М.Каменица) и 11 доктори специјалисти (10 во Делчево и 1 во М.Каменица), како и итна медицинска помош со 4 доктори во Делчево со 4 санитарски возила и 3 доктори во М.Каменица со 4 санитарски возила. Исто така во склоп на здравствениот дом постојат и 2 лаборатории за анализа на крвта и тоа една лабораторија во Делчево со 2 дипломирани биохемичари и 5 лаборанти и една лабораторија во М.Каменица со еден дипломиран биохемичар и 2 лаборанти. Во просториите на ЈЗУ Здравствен дом „Гоце Делчев“ постојат вкупно 37 болнички постели од кои 32 се во Делчево, а 5 се во М.Каменица).

Активностите од доменот на социјалната заштита на населението се обавуваат во рамките на Меѓуопштинскиот центар за социјални работи, кој ја обавува дејноста за потребите на општините Делчево и М.Каменица, а лоциран е во Делчево со истурена канцеларија во М.Каменица. Во склоп на МЦСР функционира Дневниот центар во Делчево кој е со површина од 249 м² и дворно место од околу 100 м². Капацитетот за прием на корисници е до 25 лица. Во моментот има само 9 лица корисници на услугата од кои 6 машки и 3 женски. Во дневниот центар се вработени 3 лица: 1 Дефектолог, 1 Готвач и 1 Медицинска сестра.

Културните активности во општина Делчево главно се одвиваат во Спомен домот АСНОМ град Делчево и Спомен дом на Разловечко востание, с. Разловци (библиотека и кино сала) преку културни институции во општината:

- НУЦК “Никола Јонков Вапцаров”, во чии рамки постои и Археолошко-музејска поставка, со пронајдени предмети од архелешките ископувања во општина Делчево, како и други обележја на културното наследство;
- ЈЛБ “Илинден”, со книжен фонд од 50160 книги: од кои во библиотеката во Делчево има 44463 примероци, 3037 книги во библиотеката во село Разловци и 11660 во М.Каменица.

Како позначајни културни манифестации кои се одржуваат во општината се:

- Февруарски поход, февруари;
- Ден на ЕУ и ден на победата над фашизмот, 9 мај
- Ден на Разловечкото востание, 20 Мај;
- Меѓународна манифестација, Гоцеви денови, Јуни;
- Голачки фолклорни средби (ГФС), 8-ми Август;
- Пијанечко – Малешевска свадба со Меѓународен фолклорен фестивал (Септември);
- Ден на ослободувањето на Делчево, 7-ми Септември;
- Ден на независноста на Република Македонија
- Пијанечки денови на сливата, Септември
- Меѓународен фестивал на афоризам и карикатура
- Ден на востанието на македонскиот народ и ден на борецот, 11-ти Октомври;
- Месец на книгата (10 Октомври - 10 Ноември);
- Детски музички фестивал (пролет или есен).

Подрачјето на општината Делчево медиумски е покриено со една приватна радио станица “Радио Зора” и новинари и дописници на регионалната телевизија ТВ Стар. Исто така застапени се и неколку веб портали како што се „Делчево365“, „ Делчево Денес“, „ Делчевски актуелности“, Брегалнички.МК“, „Делчево 24“.

2.2. Природни ресурси (земјоделско земјиште, шуми и шумско земјиште, минерални ресурси и рудници, водни ресурси и водостопанска инфраструктура, енергетски извори и енергетска инфраструктура и друго),

Природните ресурси како битен фактор на економскиот развој на општина Делчево опфаќаат:

- земјоделско земјиште
- шуми и шумско земјиште
- минерални ресурси и рудници
- водни ресурси
- енергетски извори

Природните ресурси и нивното ефикасно користење имаат непосредно големо значење за развојот на стопанството, а индиректно и за развојот на голем број пратечки дејности.

2.2.1. Земјоделско земјиште

Земјоделското земјиште зафаќа 49% од вкупната површина на општина Делчево. Според својата географско – топографска положба, поволни климатско – почвени услови, расположливи пасишта и ливади, општината располага со предуслови за развој на овоштарството и сточарството.

Табела 7: Земјоделски површини по категорија на користење за 2021 година

Обработлива површина	Ораници и бавчи	9 449
	Овоштарници	847
	Лозја	8
	Ливади	783
	Вкупно	11 087
Пасишта		10408
Вкупно земјоделска површина		21 495

Извор: Државен завод за статистика: МакСтат база на податоци.

Од табелата може да се забележи дека во структурата на обработливото земјиште доминантно место имаат ораниците и бавчите со 85,23 %, овоштарниците со 7,63 % ливадите со 7,06%, и лозовите насади со 0,07%. Релативно поголема концентрација на ораници и бавчи како и на овошни насади постои по долината на реката Брегалница.

Структурата на бонитетните вредности на почвите е релативно неповолна поради фактот што почвите од 6, 7 и 8 класа кои учествуваат со 55% од вкупното обработливо земјиште и покрај примената на современи агротехничките мерки остануваат со ниски производни вредности.

Почвите од 1, 2 и 3 класа учествуваат со 13% од вкупната структура на обработлива површина и лоцирани се во рамничарски делови покрај реките и даваат можност за одгледување на разновидни култури и даваат повисоки приноси.

2.2.2. Шуми и шумско земјиште

Шумите во општина Делчево зафаќаат 51% од вкупната територија на општината. Во структурата на шумите најзастапени се Даб, Бор, Бука, Габер, а со најмал процент застапена е Јасика.

На територијата на општина Делчево најзастапени се:

1. високостеблените растенија со 10.549,5 хектари,
2. нискостеблените растенија со 12.773,6 хектари

3. култури 492,5 хектари и

4. шикари со 134 хектари

Шумите во општина Делчево се поделени во 4 шумско стопански единици со кои стопанисува ЈП МШ ШС “Голак” - Делчево.

Во **прилог 4** е даден преглед на шумско стопанските единици по површини под шуми во хектари.

Шумите се богати со разни лековити билки, шумски плодови и растенија. Во шумските предели се среќава богат растителен и животински свет. Во однос на сопственоста: 51% од шумите во општина Делчево се државни, а 49% приватни. Шумите во општина Делчево се дефицитарни со дрвна маса, т.е. потребите за одревно дрво на домаќинствата се поголеми од утврдениот годишен сечив етат,

Табела 8: Потребни за огревно дрво на домаќинствата во општина Делчево

<i>Вкупно површина под шуми</i>	<i>Сопственост во %</i>		<i>Број на домаќинства</i>	<i>Потребно бруто огревно дрво (м3) по домаќинства</i>	
	4	5		8	9
1	4	5	7	8	9
Вкупно ha	Државно	Приватно		За едно домаќинство во (м3)	Вкупно(м3)
31125	51,00%	49,00%	3200	7	22400

Извор: ЈП Национални шуми ПШС „Голак“-Делчево, 2023 година

2.2.3. Минерални ресурси и рудници

На територијата на општина Делчево утврдени се значајни наоѓалишта на металични, неметалични и енергетски минерални сировини, како значаен потенцијал за развојот на општината.

- Наоѓалишта на јаглен, лоцирани во Делчевско – Пехчевскиот басен, со вкупна површина од околу 100 км², трети по значење во Република Македонија. Вкупните резерви се утврдени на околу 46 милиони тони јаглен.
- Во коритото на река Брегалница има околу 90 милиони метри кубни златоносен алувион од песок и чакал. Се претпоставува присуство на 13,5 – 36 тони злато.
- Природно печената глина, со утврдени резерви над 10 милиони тони, а со значајна комерцијална вредност се и гранитите, варовниците и диабазите.
- Геотермалната енергија – при испитувањата на лежиштето на јаглен “Стамер – Свегор”, утврден е среден геотермален градиент од 6,5°C/100 m, што укажува дека зголемувањето на температурата во насока на длабочина е побрзо од вообичаеното

2.2.4. Водни ресурси

Главна водена артерија на општина Делчево е реката Брегалница. Вкупната површина на сливот на река Брегалница од нејзиниот извор до вливот во брана Калиманци на излезот од општина Делчево (Берово 335 км², Пехчево 205 км² и Делчево 423 км²) изнесува 963 км², со просечна надморска височина на сливот 1000 m. Вкупниот годишен просечен проток на Брегалница на профилот “Калиманци” изнесува 264 000 000 м³.

Реката Брегалница е главен рецепиент на сите води на подрачјето на општина Делчево и позначајни нејзини притоки во општина Делчево се:

- Десни притоки: Желевица, Габровчица, Очипалска река, Граштица и Звегорска Река

- Леви притоки се: Лошана, Бигланска река и Туришница

Исто така ридско планинскиот амбиент на општината овозможува формирање на поголем број планински водотеци, со мали сливни површини и кратки должини кои во текот на летниот период пресушуваат.

Табела 9: Минимален, среден и максимален месечен и годишен проток на река Брегалница на профилот ОЧИ ПАЛЕ

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Qgod m ³ /s
Qmin	0.480	0.720	0.780	0.944	0.492	0.320	0.100	0.072	0.100	0.140	0.320	0.440	0.07
Qsr	5.557	9.020	8.740	9.280	6.380	3.310	1.750	1.310	1.160	1.990	3.320	5.410	4.77
Qmax	189.000	228.000	130.000	176.000	118.000	245.000	117.000	125.000	60.500	396.000	360.000	148.000	396.000

Извор: Студија за можности на река Брегалница од 2010 година

Значаен хидрографски објект во општината е брана Лошана, кај селото Разловци со зафатнина од 1.100.000 m³ вода. Со изградбата на оваа акумулација комплетно е решен проблемот на водоснабдување на градот Делчево како и на селските населби Тработивиште, Вирче, Град, Стамер и Полето кои исто така се приклучени на овој водовод.

Друг значаен изграден хидрографски објект во општината претставува акумулација Петрашевец со зафатнина од 180 000 m³ вода, која се користи за наводнување на обработливите површини низводно од браната.

Табела 10: Преглед на можни акумулации во Делчево

Профил	Водотек	Површина на слив(км ²)	Зафатнина на акумулација (м ³)
Чукар	Желевица	90	20 000 000
Град	Пијавица	9	120 000
Звегор	Звегорска	10	600 000
Бела Вода	Габровска	22	550 000
Стара Река	Стара Река	20	250 000
Очипалска I	Очипласка	23	320 000
Очипалска II	Киселичка	8	350 000
Туришница	Туришница	20	500 000
Репница	Репница	6	530 000
Бигла	Бигла	1,33	25 000

Извор: Одделение за уредување на градежно земјиште, патишта и улици, ЕЛС Делчево, 2006

2.2.5. Енергетски извори и енергетска инфраструктура

Досега се превземени истражувачки работи на територијата на Општината во поглед на идентификување на енергетски извори (јаглен, геотермална енергија и др) и се утврдени наоѓалишта на јаглен, лоцирани во Делчевско – Пехчевскиот басен, со вкупна површина од околу 100 km², кои се трети по значење во Република Македонија. Вкупните резерви се утврдени на околу 46 милиони тони јаглен.

Исто така при испитувањата на лежиштето на јаглен “Стамер – Звегор”, утврден е среден геотермален градиент од 6,5° C/100 m, што укажува дека зголемувањето на температурата во насока на длабочина е побрзо од вообичаеното.

Иако е утврдено постоењето на овие енергетски извори на територијата на општина Делчево сепак досега не се превземени мерки за нивно искористување.

Во однос на електричната инфраструктура Делчево е поврзано со електроенергетскиот систем на Република Македонија преку далноводот 110KV Кочани – Македонска Каменица – Делчево – Берово, 35 KV далновод Кочани – ХЕ “Калиманци” и 10 KV далновод. На подрачјето на општина Делчево има 1 (една) трафостаница ТС 110/35/10 kV и 145 трафостаници ТС 10/0,4 kV од кои 105 сопственост на ЕВН и 40 приватна сопственот. Согласно податокот од ЕВН - КЕЦ Делчево годишната потрошувачка на електрична енергија во општина Делчево во 2022 година изнесува 25,7 Mwh потрошена енергија.

2.3. Население и организација на населбите и дејностите (урбанизација и мрежа на населби, уредување на селските населби и подрачја, домување, и сл.),

Според Пописот во 2021 година во општина Делчево живеат 13585 жители (резидентни), од кои 9644 или 71 % во општинскиот центар, т.е. градот Делчево, додека 3941 жител или 29% живеат во другите населени места во општината. Просечната густина на населеност е 32,1 жители/км², што е под просекот на Република Македонија од 71,4 жители/км².

На просторот на општина Делчево има 22 населени места, од кои една населба – Делчево претставува градска населба, а останатите 21 населено место претставуваат категорија на рурални населби.

Во **прилог 1** дадена е карта со Граници и положба на населените места во општина Делчево (катастарски општини)

Во **прилог 5** дадена е карта со граници на урбаните единици во градот Делчево

Структурата на самото земјиште на општината одиграло улога да ридските и планинските места овозможиле да се формираат населени места од разбиен тип, додека во низинските места покрај реката Брегалница да се формираат населени места од збиен тип. Во општината има вкупно 13 населени места од разбиен тип и 8 населени места од збиен тип.

Сите населени места од општината се поврзани со локалната патна мрежа, при што до сите селски населби од збиен тип патиштата се асфалтирани, додека кон селските населби од разбиен тип патиштата се асфалтирани до одредени маала а понатаму е макадам.

Сите населени места од општината се поврзани со електроенергетскиот систем на РСМ преку постојните далноводи при што покриеноста со електрична енергија во општината е 100 %.

Водоснабдувањето за градот Делчево и за селата Тработивиште, Вирче, Град, Стамер и Полето се врши од општинскиот систем за водоснабдување чиј главен извор е акумулацијата Лошана, додека останатите рурални населени места се снабдуваат со вода за пиење преку локални водоводни системи и чешми.

2.4. Комуникациска мрежа, сообраќај и врски,

На просторот на Општината Делчево единствено е присутен патниот сообраќај чија основна карактеристика е задоволување на потребите на населението во рамките на општината и соседните општини. Во Делчево за јавен превоз на патници и стоки се користи патен сообраќај.

Бидејќи автобуската станица во Делчево не работи, меѓуградскиот превоз на лица со редовни автобуски линии не постои, превозот од Делчево до другите градови се врши преку лиценцирани такси превозници за меѓуградски превоз, додека пак градскиот превоз во општина Делчево го вршат 4 лиценцирани превозници со 21 возило (минибуси и комбиња), кои го обезбедуваат превозот до селата, како и превозот на учениците. Во општината има и 11 лиценцирани авто такси компании и лиценцирани индивидуални авто такси превозници со 26 возила.

Услугите на железничкиот сообраќај посредно се користат преку железничката станица

во Кочани на оддалеченост од 50 km.

Потребите од авионскиот сообраќај се задоволуваат преку услугите на Меѓународниот аеродром–Скопје на оддалеченост од околу 135 км, и преку Меѓународниот аеродром-Софија Р.Бугарија на оддалеченост од околу 140 км.

Преку општината поминува магистралниот пат А3 преку кој општината на една страна се поврзува со општините М.Каменица, Кочани, Штип, и со Република Бугарија на друга страна.

Регионалната патна мрежа на територија на општината е застапени преку патните правци; Делчево – Веница преку с.Бигла, Делчево – планина Голак, Делчево – Пехчево, Делчево – с.Разловци и Делчево – с.Габрово.

Во општината освен градот Делчево постојат уште 21 населено место и до сите населени места од збиен тип (8) локалната патна мрежа е асфалтирана, додека кај населени места од разбиен тип (13) до одредени маали сеуште патната мрежа е од земјен тип. На локалната патна мрежа изградени се 10 мостови со вкупна должина од 301 метри.

На територија на општината се одржуваат и шумски земјени патишта, преку кои се врши експлоатација на дрвната маса, и кои истовремено имаат особено значење при интервенција во услови на шумски пожари и пожари на отворен простор .

Бројот на регистрирани возила во општините Делчево и М.Каменица е следниот:

Табела 11: Регистрирани патни моторни и приклучни превозни средства во 2021 година

	Вкупно	Мотоцикли	Патнички автомобили	Автобуси	Товарни автомобили	Работни возила	Влечни возила	Трактори	Приклучни возила
Делчево	4049	109	3545	15	238	2	29	54	57
М.Каменица	1986	46	1763	10	79	1	31	12	44
ВКУПНО	6035	155	5308	25	317	3	60	66	101

Извор: Државен завод за статистика – МакСтат база на податоци.

Мобилната и фиксната телефонија и интернетот на територијата на општината е покриена преку опетаторите Т – Mobile Номе и А1. За мобилната телефонија на просторот на општината Т – mobile има поставено 9, А1 има поставено 7 репетитори. Исто така на територија на општината застапена е КТВ Пирамида и кабловски интернет, која го покрива просторот на градот Делчево и населените места Разловци, Тработивиште, Град, Вирче, Стамер, Звезгор и Габрово.

Поштенскиот сообраќај го врши АД во државна сопственост и јавно претпријатие „Македонски пошти“ со работните единици во градот Делчево и селото Тработивиште, како и неколку компании за брза пошта, испорака на пратки и поштенски услуги како што се “Карго – Експрес”, “Курир”, “Брза пошта” и др.

2.5. Животна средина и природни богатства

Животната средина во општина Делчево во основа се карактеризира со сочуваност, природност и еколошка рамнотежа. Природната ограденост со планини, недопрената природа и слабата населеност допринеле за зачувување на животната средина и природните реткости на ова подрачје .

Општината се наоѓа далеку од индустриски загадените региони на Повардарието, а со тоа и од главните емитери на штетни материи во екосистемите. Благата континентална клима, пространите шуми, чистите планински потоци, демографската неоптовареност и релативно нискиот интензитет на сообраќај, го чинат регионот како здрава животна средина. Меѓутоа процесот на индустријализација и урбанизација, односно интензивниот техничко-технолошки развој, покрај напредок и благосостојба носи и низа негативни последици кои се однесуваат на

пореметување на состојбата на основните природни елементи: воздух, вода и почва.

Со цел точно да се локализираат изворите на емисии на стакленички гасови, општина Делчево во 2015 година изработи студија - Инвентар на стакленички гасови за општина Делчево за 2012 година. Податоците од Инвентарот на стакленички гасови може да се искористат за да оцени колку се ефективни мерките кои се превземаат за намалување на стакленичките гасови. Точни, комплетни, релевантни и конзистентни мерења или пресметки на стакленичките гасови ќе и овозможат на општината да направи соодветни стратегии за борба со климатските промени кои најефективно би ги таргетирале извориштата на ваквите емисии.

Табела 12: Преглед на емисиите на стакленички гасови во Општина Делчево за 2012 година

Сектор	Емисии	
	CO ₂ -екв/ годишно	%
Енергетика	42 870,05	82,63%
Напојување со ел, енерг, во приватни домувања деловните и јавните објекти,	28 298,11	54,54%
Напојување со ел, енерг, за улично осветлување	386,53	0,75%
Транспорт	14 185,41	27,34%
Земјоделство	2 445,24	4,71%
Емисии на метан од ентерична ферментација	2 276,40	4,39%
Емисии на метан од управување со ѓубрива	168,00	0,32%
Емисии на стакленички гасови од горење на растителни култури	0,84	0,00%
Шумарство	-97 276,67	
Отпад	6 566,42	12,66%
Емисии на метан од депонии за цврст отпад	5796,22	11,17%
Емисии на метан од резиденцијални/комерцијални органски отпадни води и талози	403,56	0,78%
Емисии на азотни оксиди од канализациите	366,64	0,71%
Вкупно (без шумарство)	51 881,71	
Вкупно (вклучувајќи шумарство)	-45 394,96	

Извор: Инвентар на стакленички гасови на Општина Делчево од 2015 година

Од прегледот може да се забележи дека од емисиите на стакленичките гасови на територијата на Општина Делчево, кои за 2012 година вкупно изнесуваат 51 881,71 тони CO₂, во најголем процент односно 82,63%, резултираат од секторот енергетика. Остатокот од емисии на стакленички гасови доаѓаат од секторот отпад со учество од 12,66% и земјоделството со учество од 4,71% од општинските емисии. Сепак големите површини на шуми на подрачјето на општина Делчево чија апсорпцијата на јаглероден диоксид изнесува 97.276,67 тони CO₂ принесуваат општината да има негативна вредност од -45.394,96 тони CO₂ на емисија на стакленичките гасови на подрачјето на општината на годишно ниво.

Загадувањето на животната средина најмногу е од антропогено потекло од урбаната средина, каде има најголема концентрација на население и индустриски капацитети. Најизразените еколошки проблеми произлегуваат од неколошкото управување со цврстиот комунален отпад во градот и руралните средини.

Водите на реката Брегалница се загадуваат со непричистените комунални и индустриски отпадни води, како и со испирните води од земјоделските површини.

Покрај активностите на чистење на речните притоки и на речното корито на реката

Брегалница а со цел заштита на животната средина потребно е преземање и на следните активности :

- селектирање и рециклирање на отпадот,
- подигање на ЕКО – СВЕСТА , и создавање култура за одржување на чиста животна средина, преку трибини , јавни дебати и сл.
- прераснување на еколошките акции во традиција;
- публикување и дистрибуција на пропаганден материјал
- Регионален систем за управување со отпад-Регионална депонија

Носители на овие активности треба да бидат : месното население, поетоечкото риболовно и еколошко друштво, општинската власт и комуналното претпријатие .

Наведените носители во досегашниот период а со цел заштита на животната средина на просторот на Општината Делчево активно беа вклучени и преземени се следните активности :

- определена е депонија за складирање на цврст отпад;
- пристапено е кон организирано собирање на пластичен отпад и негово рециклирање ,
- изграден е колекторскиот систем во градот Делчево и дел во с.Габрово со вкупна должина од 6 350 метри.
- поставени се канти и контињери за отпад и сл. во градот и населените места.

На територијата на општина Делчево во категоријата на заштитени шуми спаѓаат:

- 7 ha кај с.Трабовивиште
- 25 ha над с.Звегор
- 50 ha над с.Разловци
- 160 ha покрај река Брегалница

Планината Голак според Законот за заштита на природни реткости (“Сл. весник на СРМ“ бр.43/76) и група критериуми е под посебна заштита како предел со посебни природни карактеристики (12.500 ha), со издвоена и заштитена парк - шума “Гоце Делчев”.

Споменици на природата кои сведочат за процесите кои се одвивале во различни геолошки периоди:

- Локалитет Илин Камен кај с. Звегор
- Локалитет Кукуље кај с. Нов Истевник
- Локалитет Кукуље кај с. Трабовивиште

Министерството за животна средина на територијата на Општина Делчево во текот на 2019 година за природна реткост прогласи три локалитети и тоа:

- Спелеолошкиот објект Киселичка пештера;
- Карактеристичниот геолошки профил кај Свегор и
- Палеонтолошкиот локалитет Стамер.

Прогласувањето на овие три локалитети за природна реткост ќе придонесе за заштита на значајните локалитети, но и нивно ставање во функција на туризмот која е приоритетна цел во ЛЕР на Општина Делчево

2.6. Културно-историско наследство

Пределот на Пијанец има богато историско минато со археолошки остатоци кои потекнуваат од неолитскиот период (во околината на Габрово, Драмче, Звегор, Град и др.), од халдштатскиот период (во Бигла, Драмче и околината на Делчево), што го покажува и постоењето на римски пат кој водел од Осогово, по десниот брег на реката Брегалница до селото Трабовивиште, кој го поврзувал овој регион преку Малешевијата со Солун. Уште една значајна римска комуникација поминувала низ овој регион: патот водел од римскиот град Астибо (Штип),

преку Веница и Бигла, поминувајќи ја реката Брегалница кај селото Очипала, понатаму преку селото Киселица и Црна Скала водел за римскиот град Пауталија (Ќустендил). Овој пат се поврзувал со патот Виа Игнација, поврзувајќи ги Драч и Солун.

Постојат поголем број на римски градишта каде се најдени бројни архелогски предмети во населбите Звезгор, Град, Илиово и др. Најдоминантна населба е откриена во селото Град, каде постои поголем хронолошки континуитет на живеење со регистрирани повеќе локалитети во овој регион. Најновите истражувања во оваа населба говорат за постоење на праисториска населба и утврдување од доцноантичкиот и средновековниот период.

Подрачјето на општина Делчево има богато културно историско наследство. Има 10 православни цркви од кои најзначајна е црквата св. Петка во село Селник која датира од 16 век и е прогласена за споменик на културата. Исто така на територија на општината има и 5 манастири од кои најзначаен е манастирскиот комплекс св. Богородица – Балаклија во непосредна близина на градот Делчево. Од времето на турското владение на територијата на општината се останати и 5 џамии.

Исто така на територијата на општината се утврдени и неколку споменици на природата:

- Место викано „Кукуље“ во с.Нов Истевник;
- Место викано „Кукуље“ во с.Трабовивиште;
- Ѓурѓов даб во с.Вирче;
- Ѓурѓово Дабје со црковен камен во с.Драмче;
- Благун Даб во с.Разловци;
- Пештера во с.Киселица, неистражена;
- Илин камен во с.Звезгор.

Подрачјето на општината е исто така богато со археолошки наоѓалишта од кои голем дел не се целосно истражени:

- Могила кај с.Очипала, пронајдена е погребна кочија и е сместена во музејот во Штип;
- Могила кај с.Ветрен, истражена;
- Могила кај с.Вирче, истражена;
- Могила кај с.Бигла, истражена (пронајдените зачувани примероци се сместени во Археолошко - етнолошката поставка сместена во НУЦК`Н.Ј.Вапцаров` - Делчево).
- Постојат неистражени могили во селските населби - Драмче, Косово Дабје, Истевник, Петрашевец, Илиово и др.
- Палеонтолошко наоѓалиште с.Стамер – е најстара праисториска масовна гробница на животни каде што се откриени фосили од жирафи, мастодонти антилопи и други фрагменти на фосили од праисториски животни стари од 10 милиони до 2 милиони години;
- Енеолитското наоѓалиште- Локалитет Градиште во с.Град, делеумно е истражено, а конзервираните примероци се сместени во Археолошко - етнолошката поставка.

Бројот на такви локалитети во Делчевско изнесува околу 15 и тоа во селата: Звезгор, Град, Чифлик (Кулата), Трабовивиште, Разловци, Вирче, Илиово, Очипала, Олшан град и Каменица. Најголемите и најглавните се наоѓале во М.Каменица (Калата) и во с.Град (Градиште).

- Римски погребувања во Пијанец (Истражени локалитети с.Очипала и с.Драмче)
- Кај местото викано „Грамади“ во атарот на с.Разловци постои селска населба од средниот век. Вршени се археолошки ископувања во 2004 година.
- Траги од праисториска населба со керамички фрагменти има кај месноста Чука.

2.7. Патна мрежа, по видови на патишта

На просторот на Општината Делчево единствено е присутен патниот сообраќај чија основна карактеристика е задоволување на потребите на населението во рамките на општината

и соседните општини.

Преку општината поминува магистралниот пат А3 во должина од 30 km преку кој општината на една страна се поврзува со општините М.Каменица, Кочани, Штип, и со Република Бугарија на друга страна.

Регионалните патишта на територија на општината се застапени со вкупна должина од 40 km за правците:

- Р1302 - Делчево – Пехчево –
- Р2345 - го поврзува Делчево со Ваница, преку с.Бигла
- Р2343 - Делчево – планина Голак
- Р2346 - с.Тработивиште – с.Разловци
- Р 2341 (Делчево – с.Габрово)

Во општината освен градот Делчево постојат уште 21 населено место и до сите населени места од збиен тип (8) локалната патна мрежа е асфалтирана, додека кај населени места разбиен тип (13) до одредени маали сеуште патната мрежа е од земјен тип. На локалната патна мрежа изградени се 10 мостови со вкупна должина од 301 метри. Локалната патна мрежа по вид на коловоз е дадена во следната табела:

Табела 13: Локални патишта по вид на коловоз во km

Вкупно	Современ коловоз - (асфалт и коцка)	Макадам	Земјен	Непрочистени
145,82	76,93	4,00	58,89	6,00

Извор: ЕЛС – Делчево – Годишен извештај за локални патишта и мостови за 2022 година

2.8. Останата инфраструктура, по видови

Комунална инфраструктура

– Водовод

Водоснабдувањето за градот Делчево и за селата Тработивиште, Вирче, Град, Стамер и Полето се врши од општинскиот систем за водоснабдување кој се состои од:

- Акумулација Лошана со акумулационен простор 1 500 000 m³, камено насипана брана со Н = 41метар;
- Довод од зафатна градба во акумулацијата Лошана до филтер станицата во с.Тработивиште;
- Филтер станица во с. Тработивиште со проектиран капацитет од 60 l/sek, а сегашен работен капацитет 27 l/sek;
- Бунари и пумпни постројки во с. Тработивиште и градот Делчево (две пумпни постројки)
- Резервоарски простор 1100 m³. Едниот во Старо Делчево, 300 m³ и другиот во атарот на с.Звегор, 800 m³;
- Должина на главни цевководи во системот 21,99 км од кои 35% азбестно-цементна
- Должина на разводна мрежа во градот 57,44 км
- Број на куќни приклучоци – 5180
- Каптажа - резервоар и разводна мрежа - 136,95км
- Главен колектор+канализациона мрежа - 69,20 км
- Атмосферска канализација – 1,94 км
- Дистрибутивна мрежа – 50% од цевководната мрежа е азбестно-цементна.

Останатите рурални населени места се снабдуваат со вода за пиење преку локални водоводни системи и чешми.

Табела 14: Должина на главни цевководи во системот:

Реден број	Профил mm	Полиетиленска	PVC	Салонит	Челик	Вкупно м'
1.	200	203		428	80	711
2.	225	1015	1761			2776
3.	300		4600	3100		7700
4.	315		2350			2350
5.	400		5270	1370		6640
6.	450			1810		1810
Вкупно:						21987

Извор: ЕЛС Делчево, 2022 год.

Табела15: Должина на разводна мрежа во градот Делчево

Ред. број	Профил mm	Поцинкувана	PVC	Салонит	ПЕ	Вкупно м'
1.	50		438			438
2.	63	380	90		5403	5873
3.	65		121,50			121,50
4.	80			9800		9800
5.	90		6811		943	7754
6.	100			16600		16600
7.	110		2807		6571	9378
8.	140				511	511
9.	150			650		650
10.	160				310	310
11.	200		3620	1710	1120	6450
12.	225		75		431	506
Вкупно:		380	13962,5	28760	21150	64252,5
Број на куќни приклучоци:						5180

Извор: ЕЛС Делчево, 2022 год.

Табела16: Водоводна мрежа во населените места во општина Делчево

Ред. број	Населено место	Должина од каптажа до резервоар (км)	Должина на разводна мрежа (км)
1	с. Звегор	3,50	2,70
2	с. Габрово	0,90	3,46
3	с. Стамер	1,62	2,15
4	с. Град	2,16	4,59
5	с. Вирче	0,86	2,76
6	с. Нов Истевник	3,20	2,20
7	с. Стар Истевник	2,50	1,80
8	с. Разловци	1,81	1,71
9	с. Чифлик	0,75	0,82
10	с. Ветрен	2,20	1,50
11	с. Киселица	2,50	1,60
12	с. Очипала	3,20	3,70
13	с. Селник	2,70	3,50
14	с. Драмче	5,60	28,00
15	с. Вратиславци	1,80	1,20

16	с. Тработивиште	4,00	8,00
17	с.Бигла I, II, III, IV	15,20	4,00
18	с. Илиово	3,90	1,50
19	СРЦ "Голак"	1,90	1,50
	ВКУПНО:	56,92	76,69
	СЕ ВКУПНО:	Каптажа - резервоар и разводна мрежа 136,99 км	

Извор: ЈКПД Брегалница и ЕЛС Делчево, Одделение за урбанизам, заштита на животната средина, комунални дејности и сообраќај 2022 година

– Канализација

Во градот Делчево одведувањето на комуналните отпадни води во голем дел се врши заедно со атмосферските води преку постојната канализациска мрежа која во градот Делчево е изградена 92%, додека покриеноста со канализациската мрежа во општината изнесува 68%.

Канализационата мрежа е проектирана со две изливни места лоцирани на колекторите покрај реките Брегалница и Габровчица, а краен реципиент е река Брегалница.

Табела 17: Канализациона мрежа во градот Делчево и населените места

Р. број	Населено место	Должина на главен колектор(км)	Должина на канализациска мрежа(км)	Дијаметар (мм)	Вид на цевка	
1	Делчево		20,00	Ø200	Бетонски Полиетиленски	
			2,07	Ø250		
			2,92	Ø300		
			7,75	Ø400		
			2,16	Ø500		
			0,4	Ø600		
2	Делчево	0,80		Ø300	Бетонски Полиетиленски	
				Ø400		
				0,70		Ø500
				0,60		Ø600
				2,30		Ø800
				0,30		Ø1000
3	Село Разловци			0,07	Ø100	
				1,63	Ø200	
				1,02	Ø300	
4	Село Звезгор	1,20		0,95	Ø200	
				0,6	Ø600	
5	Село Тработивиште			2,0	Ø200	
				2,0	Ø250	
				0,25	Ø350	
6	Село Габрово	2,40		3,84	Ø250	
				Ø300		
7	Село Град		5,6	Ø250	Полиетиленски	
8	Село Вирче		3,95	Ø250	Полиетиленски	
9	Село Стамер	0,23		Ø250	Полиетиленска	

10	Село Полето		0,32	Ø200	Полиетиленска коругирана
			1,78	Ø250	
		0,44		Ø315	
ВКУПНО		10,77	59,23		
Се вкупно: главен колектор+канализациона мрежа - 70 км					

Извор: ЈКПД Брегалница и ЕЛС Делчево, Одделение за урбанизам, заштита на животната средина, комунални дејности и сообраќај 2022 година

Атмосферска канализација во градот Делчево со вкупна должина од 4,17 км е изградена на четири места и тоа еден дел во населба Велко Влаховиќ (Милково брдо) со изливно место во река Габровчица, уште еден дел во населба Милково Брдо – дел 2 со одделување на фекалната од атмосферската канализација која се поврзува со делот од централното градско подрачје на ул. Светозар Марковиќ со изливно место во река Брегалница и еден дел во населба Басарица.

Табела 18: Атмосферската канализација во градот Делчево

Р. број	Населено место	Должина на атмосферска канализација во км	Дијаметар/ди мензија (мм)	Вид на цевка
1	Делчево – Милково брдо со дел - 2	0,09	Ø200	Полиетиленски
		0,58	Ø250	
		0,45	Ø315	
		0,22	Ø400	
		0,72	Ø500	
2	Делчево – ул. Светозар Марковиќ	0,20	0,400 x 0,300	АБ канал
		0,07	Ø300	Полиетиленски
		0,6	Ø400	
		0,14	Ø500	
3	Делчево - Басарица	1,10	Ø250	Полиетиленска коругирана
ВКУПНО		4,17		

Извор: Одделение за урбанизам, заштита на животната средина, комунални дејности и сообраќај, ЕЛС Делчево, 2022

(3) Населени места

3.1. Имиња, големина и граници на секој град и поголеми населени места,

На просторот на општина Делчево има 22 населени места, од кои една населба – Делчево претставува градска населба, а останатите 21 населено место претставуваат категорија на рурални населби. Структурата на самото земјиште на општината одиграло улога да ридските и планинските места овозможиле да се формираат населени места од разбиен тип, додека во низинските места покрај реката Брегалница да се формираат населени места од збиен тип. Во општината има вкупно 13 населени места од разбиен тип и 8 населени места од збиен тип. Поголеми рурални – селски населби според бројот на жители се: с. Звезгор која е во непосредна близина на градот Делчево и преку која минува магистралниот пат А3 кон соседна Р.Бугарија, потоа с.Разловци, с.Тработивиште, с.Габрово и с.Град каде во изминатиот период миграцискиот процес е со најмал процент.

Отежнатите услови за егзистенција на поголем дел од селското население, особено во населените места од разбиен тип, е како резултат на комплексното влијание на природните

фактори, ниското ниво на општата развиеност на селските населби, ниското ниво на комуналната и функционалната опременост и неповолната географска положба на населбите претставуваат главна причина за појава на миграциските процеси, а со тоа и намалување на земјоделското население. Претежно, дел од селското население напуштајќи ги своите населби се населува во градот Делчево кој во просторот на Општината има статус на значаен гравитациски центар.

Во **прилог 6** се прикажани населените места од Општината Делчево со површина на атарот на населените места, број на жители според пописот на населението, домаќинствата и становите во Република Македонија во 2021 година, оддалеченоста од градот Делчево во km, и тип на населеното место.

3.2. Урбана – рурална структура на населбите,

Подрачјето на општина Делчево во смисла на урбанизација е покриена со генерални и детални урбанистички планови, урбанистичка документација за населени места и општ акт за селата. Со донесувањето на Законот за просторно и урбанистичко планирање во 2005 година се јави потреба за усогласување и измена на урбанистичките планови и потребата согласно Законот да се донесат урбанистички планови и за селата, за кои сега постои само зонирање.

3.3. Демографски профил: број и карактеристики на населените места, број и структура на населението (национална застапеност, старосни групи, родова припадност, образование, економска активност, лица со посебни потреби и други демографски параметри, вклучувајќи ги промените кои се случиле во последните 2-3 децении), вкупно и посебно, по населени места

Според Пописот во 2021 година во општина Делчево живеат **13585** жители (резидентни), од кои 9644 или 71% во општинскиот центар, т.е. градот Делчево. Просечната густина на населеност е 32,1 жители/км², што е под просекот на Република Македонија од 71,4 жители/км².

Табела 19: Бројно движење на населението во општина Делчево по година на попис.

Општина	Година на попис и број на жители								
	1948	1953	1961	1971	1981	1991	1994	2002	2021
Делчево	15340	17304	14384	15257	16713	17767	17726	17505	13585 (14825)

Извор: Државен завод за статистика

Од показателите во табеларниот преглед, компаративно по години на спроведениот попис, јасно се забележува дека поголеми промени во бројот на населението во општина Делчево има во периодот од 1953 – 1961 година каде бројот за населението е намален главно поради фактот што во овој период доаѓа до големо иселување на турското население од општината во Република Турција, и во периодот од 2002 – 2021 година каде поради економските услови за живеење голем број од населението се иселува претежно во западно европските држави.

Исто така во периодот по 1961 година во општината Делчево доаѓа до внатрешна миграција каде населението, а особено она од населените места од разбиен тип, масовно ги напуштаат своите живеалишта и се населуваат во градот Делчево. Причините за ваквата појава се пред се социо – економските услови на живеење на населението, здравствените услови, изолираноста на подрачјето од една страна и поради брзиот процес на индустријализација и урбанизација на градските населби во Република Македонија.

Населението во општината Делчево е со мешан национален состав, со доминација на населението од македонска популација.

Табела 20: Структурата на населението според националната припадност

Општина Делчево	Национална припадност									Вкупно
	Македонци	Албанци	Турци	Роми	Власи	Срби	Бошњаци	Останати	Под. од адм.извори	
Население	11949	20	112	475	5	9	2	108	905	13585
% од вкупното население	87,9	0,14	0,8	3,5	0,04	0,07	0,01	0,8	6,75	100

Извор: Државен завод за статистика Попис на населението 2021

Во **прилог 7** даден е преглед на населението според изјаснување на етничката припадност по населени места според пописот на населението од 2021 година

Според пописот на населението, домаќинствата и становите од 2021 година, вкупното население од 13585 жители живеат во 4898 домаќинства, а се регистрирани 6403 станови. Просечниот број на членови во домаќинство изнесува 2,8 лица, што е под Републичкиот просек кој изнесува 3,1 лица.

Структурата на населението по пол се карактеризира со скоро изедначен сооднос меѓу машкото и женското население, при што од вкупно 13585 жители на општината 6806 се мажи, а 6779 се жени или разликата изнесува 27 лица во прилог на машкото население.

Во **прилог 8** даден е преглед на населението по возрастни групи по населени места според пописот на населението од 2021 година во кој може да се забележи дека на подрачјето на општина Делчево преовладува средна старосна група од 20 – 64 години со 8135 лица. Младото население до 19 години учествува со 2344 лица, додека старото население со 65 и повеќе години учествува со 3106 лица. Ваквиот сооднос на населението по старост укажува на релативно поволна состојба на старосната структура во општината.

Бројното движење на населението во општина Делчево во периодот помеѓу пописите од 2002 и 2021 година е прикажан во **прилог 9** каде е даден Преглед на проценето население во општина Делчево по старост по петгодишни групи во периодот од 31.12.2007 до 31.12.2020 година

Согласно Државниот завод за статистика проценетиот број на населението во општина Делчево по години е прикажан во следниот преглед

Табела 21: Проценето население по години во периодот од 31.12.2007 до 31.12.2020 година

Година	31.12.07	31.12.08	31.12.09	31.12.10	31.12.11	31.12.12	31.12.13	31.12.14	31.12.15	31.12.16	31.12.17	31.12.18	31.12.19	31.12.20
Вкупно	17151	17097	17017	16909	16788	16673	16515	16394	16302	16170	16057	15918	15821	15617

Извор: Државен завод за статистика- Публикации: Процени на населението според полот и возраста, по општини и по статистички региони - МахСтат база на податоци

Карактеристично за овој преглед е континуираното намалувањето на населението од општина Делчево кој број на 31.12.2020 година е помал за 1888 лица во однос на пописот на населението од 2002 година, додека намалувањето на бројот на населението според пописот од 2021 година (14825 вкупно резидентни и не резидентни) во однос на пописот од 2002 година (17505) е за 2680 жители. Намалувањето на бројот на населението е како резултат на миграцијата на населението во западноевропските земји, миграцијата во поголемите градови во државата, како и негативниот природен прираст на населението. Природниот прираст на населението во општина Делчево за периодот од 2008 до 2021 година е даден во следната табела

Табела 22: Преглед на природен прираст на населението по години за општина Делчево за периодот од 2008 до 2021 година.

Година	Живородени лица			Умрени лица			Природен прираст
	ВКУПНО	Машки	Женски	ВКУПНО	Машки	Женски	
2008	156	82	74	170	99	71	-14
2009	133	66	67	175	88	87	-42

2010	158	82	76	191	101	90	-33
2011	145	70	75	178	93	85	-33
2012	143	71	72	189	98	91	-46
2013	111	54	57	198	107	91	-87
2014	131	55	76	198	100	98	-67
2015	125	69	56	174	90	84	-49
2016	131	65	66	200	112	88	-69
2017	117	59	58	187	96	91	-70
2018	109	55	54	189	104	85	-80
2019	123	62	61	172	96	76	-49
2020	90	42	48	248	121	127	-158
2021	100	51	49	263	145	118	-163
ВКУПНО	1772	883	889	2732	1450	1282	-960

Извор: Државен завод за статистика, МахСтат база на податоци

Од прегледот може да се забележи дека природниот прираст во општина Делчево секоја година е со негативна вредност. Најголем пад на природниот прираст е забележан во 2020 и 2021 година кога бројот на умрени лица е за 158, односно за 163 поголем од бројот на живородени.

Според пописот од 2021 година образовната структура на населението од 15 и повеќе години укажува на низок степен од 7.0 % на лица кои се без образование - 187 лица и 645 лица со некомплетно основно образование.

Табела 23: образовната структура на населението во општина Делчево на возраст од 15 и повеќе години – попис 2021 година.

Општина	Вкупно население	Школска подготовка							
		Без образов.	Некомплетно основно образование	Основно образование	Средно образование	Високо образование	Магистри	Доктори	Непознато образов.
Делчево	11883	187	645	3337	5433	1864	106	5	306

Извор: Државен завод за статистика Попис на населението 2021

Од половата, старосната и образовната структура на населението условена е и економската структура на населението во општината.

Табела 24: Преглед на населението според активноста со 15 и повеќе години – попис 2021 година

	Вкупно работоспособно население	Економски активно			Економски неактивно	Непознати
		Вкупно	Вработени	Невработени		
мажи	5948	2783	2346	437	2994	171
жени	5935	2505	2214	291	3277	153
ВКУПНО	11883	5288	4560	728	6271	324

Извор: Државен завод за статистика Попис на населението 2021

Работоспособното – активно население претежно е ангажирано во текстилната индустрија, трговија на големо и мало, угостителство, образование, администрација, здравство, земјоделството, шумарство, и други дејности.

Во поодалечените ридско – планински селски населби живее претежно население од постара возрастна група и претставува ранлива група на население поради нивната намалена работоспособност, отежнатата достапност до здравствените установи, недоволно функционален сообраќај и нередовното снабдување со животни намирници.

Посебна ранлива група на население претставуваат лицата со посебни потреби чиј број на подрачјето на општина Делчево изнесува 106 лица. Прегледот на лицата со посебни потреби по вид на попреченост и пол, по населени места во општината Делчево е даден во **Прилог 10**. Во општината во рамките на Меѓуопштинскиот центар за социјални работи Делчево, функционира Дневен центар за лица со посебни потреби на површина од 249 м2 и со капацитет на згрижување за 30 лица а во моментот го посетуваат 9 лица.

(4) Економски профил

4.1. Стопанска развиеност

Општина Делчево според степенот на економски развој спаѓа во економски неразвиените општини во Република Македонија. Општина Делчево вкупно има 13585 жители кои живеат во 4898 домаќинства.

Согласно податоците од Агенцијата за вработување – Центар за вработување Делчево во следните две табели се дадени прегледи на вкупно невработени лица на подрачјето на општина Делчево и преглед на невработени и други лица кои бараат работа согласно степенот на образованието во Центар за вработување Делчево со состојба на ден 31.12.2022 година.

Табела 25: Невработени лица на подрачјето на општина Делчево со состојба на ден 31.12.2022 година.

Општина	Невработени лица			Активни баратели на работа			Други лица кои бараат работа		
	вкупно	мажи	жени	вкупно	мажи	жени	вкупно	мажи	жени
Делчево	790	409	381	767	397	370	578	352	226

Извор: Агенција за вработување - Центар за вработување Делчево

Табела 26: Невработени и други лица кои бараат работа согласно образованието во Центар за вработување Делчево со состојба на 31.12.2022 година

Ред број	Училишна подготовка	Вкупно	Мажи	Жени
1	Без образование и со основно училиште	604	341	263
2	Непотполно средно училиште	200	130	70
3	Завршено средно училиште	466	252	214
4	Завршена виша школа	10	6	4
5	Завршен факултет	87	32	55
6	Магистри на науки	5	1	4
ВКУПНО		1372	762	610

Извор: Агенција за вработување - Центар за вработување Делчево

Според податоците на Државниот завод за статистика во општина Делчево има 505 активни деловни субјекти заклучно со 2021 година. Најважните и доминантни сектори се трговијата на големо и мало со 30,69 % и преработувачката индустрија со 16,83 %. Целосниот преглед на активни деловни субјекти по сектори заклучно со 2021 година е даден во следната табела.

Табела 27: Активни деловни субјекти по сектори до 31.12. 2021 година

Сектор	Број	Удел %
Земјоделство, шумарство и рибарство	29	5.74
Рударство и вадење на камен	4	0,79
Преработувачка индустрија	85	16,83
Снабдување со електрична енергија, гас, пареа и климатизација	1	0.20
Снабдување со вода, канализација, управување со отпад и дејности за санација	2	0.40
Градежништво	19	3.76
Трговија на големо и трговија на мало; поправка на моторни возила и мотоцикли	155	30.69
Транспорт и складирање	39	7.72
Објекти за сместување и сервисни дејности со храна	41	8.11
Информации и комуникации	8	1.58
Финансиски дејности и дејности на осигурување	1	0.20
Дејности во врска со недвижен имот	3	0.59
Стручни, научни и технички дејности	41	8.11
Административни и помошни услужни дејности	5	0.99
Јавна управа и одбрана; задолжително социјално осигурување	3	0.59
Образование	8	1.58
Дејности на здравствена и социјална работа	32	6.33
Уметност, забава и рекреација	10	1.98
Други услужни дејности	19	3.76
Вкупно	505	100.00

Извор: Државен завод за статистика, MAX Stat база на податоци

Доминантно место во економскиот развој на општината зазема производството, особено текстилната индустрија и производството на облека, каде како позначајни компании се : Фротирка, Крзно, Витекс, Фротекс- Бонд, Дамјанов – погон Палтекс , ММЦ, Лука-текс и др.

Земјоделскиот сектор е особено важен за развој на бизнисот во општината. На земјоделски обработливи површини отпаѓа 25% од вкупната површина на општината. Според географската положба и поволните климатско - почвени услови, пасиштата и ливадите кои се на располагање, општината има предуслови за развој на овоштарството и сточарството.

4.2.Присутна индустрија и други производни капацитети (по градови и населени места),

Од стопанските субјекти во општина Делчево како најзначајни може да се набројат следните:

- од областа на текстилната индустрија позначајни се фабриката за производство на фротир ткаенини - “Фротир – компани” и конфекциите “Дамјанов- погон Палтекс’, “Крзно” , „ Арлен-ММЦ“ , „Витекс“ , „Лукатекс“ , „Фротекс - Бонд“ и др. ;
- од областа на земјоделството и дрвната индустрија – земјоделскиот комбинат “Рудине” ЈП„Македонски шуми“ подружница Делчево, фабрика за производство на фурнир “Алпинком”-ДОО Делчево за дрвна индустрија;
- од облста на градежништвото на територијата на општина Делчево позначајни се СД “ТРАНС” ДООЕЛ “СЛАВЕ” с.Звегор Делчево, ДООЕЛ “ЕУРО – БЕТОН” с.Град Делчево и “Обел Градба” с. Град, како и стовариштата „Окипром“, „Динготир“ и „Лука“ ;

- од областа на угостителство и туризам е покриена со сместувачки капацитети во хотел – ресторан „Македонија“, хотел „Панорама“, мотел „Парк Панорама“, мотел „Трла“ мотел и спа -центар „Санраис“ и повеќе помали угостителски објекти;
- од областа на финасискиот сектор финасиски услуги на стопанските субјекти и граѓаните им пружаат подружниците на Стопанска, Комерцијална и УНИ Банка;
- комуналната дејност целосно ја извршува ЈПКД “Брегалница” - Делчево во чија надлежност е и снабдувањето со вода за пиење ;
- прометот со течни горива се врши преку двете бензински пумпи на “Макпетрол”, по една бензинска пумпа на „Дади компани“ и „Оил-де“ и една плинара на “Ликеј-ДелВин“-Делчево ;
- одржувањето на регионалните патни правци во општината го врши секцијата на ЈП „Македонија пат“ ;
- дистрибуцијата на електрична енергија во општината ја врши ЕВН – КЕЦ Делчево;
- со кабловска телевизија и кабловски интернет е покриен градот Делчево и населените места Габрово, Звезгор, Стамер, Вирче, Град, Тработивиште и Разловци преку КТВ “Пирамида” Делчево.

Како центар и најголемо населено место во општината е градот Делчево каде што се разместени – сконцентрирани најголемиот дел од стопанските капацитети во општината.

Разместеноста на позначајните стопанските субјекти, по населени места е дадена во **прилог 11** од Процената.

4.3. Индустија со хазарден потенцијал (со посебно елаборирање на потенцијалот за загрозување)

Во општина Делчево како потенцијално хазардни индустриско - економски субјекти според својот технолошки процес на работа може да се окарактеризираат следниве субјекти:

- ЈП МШ ШС “Голак” Делчево бидејќи се занимава со сечење, транспорт и складирање на дрвна маса и од тие причини постои потенцијална опасност од предизвикување на пожари на дрвната маса, претежно во жешките летни периоди.
- АД „Макпетрол“ во Делчево имаат две бензински станици: бр.032 во која има 3 резервоара од по 50 м³ и 2 резервоара од по 20 м³ запаливи течности, и бензинска станица бр.138 со 4 резервоари од 50 м³ запаливи течности и 1 резервоар од 10 м³ за течен нафтен гас. И двете бензински станици се сместени во индустрискиот дел на градот Делчево опкружени со повеќе индустриски капацитети и од тие причини претставуваат потенцијална опасност – хазард за луѓето и објектите во околината.
- „ Дади Компани“ во Делчево има една бензинска станица со вкупен капацитет на резервоарите за течни горива од 100м³ и тоа: 1 резервоар од 50м³; 2 резервоари од 20м³ и 1 резервоар од 10м³, како и 1 резервоар од 20м³ за ТНГ (течен нафтен гас-плин). Бидејќи бензиската станица е сместена во делот од градот каде што има индустриски објекти како и објекти за домување, истата претставува опасност за луѓето и објектите кои се наоѓаат во непосредната околина.
- “Оил Де“ ДООЕЛ Пехчево – подружница Делчево има бензинска станица во Делчево со вкупен капацитет на резервоарите за течни горива од 80 м³ и тоа: 1x50м³, 1x20 м³ и 1x10 м³, како и 1 резервоар од 10 м³ за течен нафтен гас. Бензиската станица е сместена во делот од градот каде што има претежно објекти за домување, истата претставува опасност за луѓето и објектите кои се наоѓаат во непосредната околина.
- „Ликеј Дел Вин” во градот Делчево има една станица (плинара) за течен нафтен гас-плин со еден резервоар од 10 м³ и истата се наоѓа во индустрискиот и трговскиот дел од градот

опкружена со повеќе објекти и претставува опасност за објектите во околината иако резервоарот има заштита преку механички и сензорни вентили.

- АД “Фротир – компани” како фабрика за производство на фротир ткаенини располага со капацитет за чување на хемиски запаливи средства кои се неопходни во процесот на боење на ткаенините. Во моментот се чуваат мали количини на вакви средства бидејќи фабриката работи со намален капацитет.
- Земјоделскиот комбинат “Рудине” за потребите на својот капацитет “Ладилник” користи поголема количина од лесно запаливото хемиско средство амонијак. Комбинатот има обезбедено простор за чување на истиот согласно законските прописи.

(5) Генерални карактеристики на развојот:

5.1. Актуелната намена на земјиштето и развојните карактеристики,

Постојната состојба и структура на намената и користењето на земјиштето претставува битен елемент на планирањето со оглед дека условите и односите кои ја определуваат сегашната состојба едновременно укажуваат на основните правци во кои е потребно да се развива и трансформира сегашниот начин на користење, организација и уредување на просторот на општина Делчево.

Развојот се планира преку намената на земјиштето и тоа:

- Земјиште за земјоделски потреби од 21495 ха, кое е застапено со обработливо земјиште од 11087 ха (ораници и бавчи 9449 ха, овоштарници 847 ха, лозја 8 ха и ливади 783 ха) и пасишта со 10408 ха.
- Земјиште за урбано и просторно планирање кое ќе биде застапено се
 - а) домување - 211 ха
 - б) стопанство - 54 ха
 - в) зеленило, спорт и рекреација - 39,5 ха
 - г) сообраќај и врски - 19 ха
- Индустриски зони и локации
 - а) Северна индустриска зона (локација Фротирка, Дамјанов – погон Палтекс)
 - б) Јужна индустриска зона (локација ЈПМШ “Голак”, Далија табак)
 - в) Сервисна зона (локација Крзно, Лука текс)
 - д) ТИРЗ – Технолошко индустриска развојна зона

За подобрување на состојбата во општината генералниот карактер на развојот се планира со три столба за развој на приватниот, јавниот и граѓанскиот сектор.

Стратешки цели на развојот на општината се:

1. Создавање на услови за отварање на преработувачки и производствени капацитети преку:

- мерки за поттикнување на производство на овоштарството (сина слива и вишна)
- организирање на заштита во земјоделството;
- мерки за поддршка на шталското сточарство.

2. Воспоставување на мерки – политики за поддршка на развојот на општеството и привлекување на инвестиции преку:

- зајакнување на капацитетите на јавната администрација за управување со општинските ресурси (имот, данок, градежно земјиште, финансии и човечки ресурси)
- преземање на мерки за зголемување на конкурентноста на МСП
- креирање на локална политика за поддршка (привлекување на инвестиции и отварање на

- работни места, организирање на бизнис форуми)
- инфраструктурно уредување на стопанско урбанизирани зони
- ревитализација на неискористени капацитети во градот и руралните подрачја
- Подобрување на локалната инфраструктура (патна и комунална)

3. Создавање на услови за локално стимулирање и поддршка на земјоделието преку:

- Организирање на инфо денови за земјоделците и останатите мали и средни претпријатија

4. Доизградба на комунална инфраструктура и регионална и локална патна мрежа преку:

- довршување на системите за прифаќање, одведување и пречистување на комунални отпадни води со прочистителна станица за отпадни води
- реконструкција на застарена водоводна мрежа во населбите Ново Делчево, Милково Брдо и Старо Делчево
- доизградба на комунална инфраструктура во стопански урбанизираните подрачја и во приградските населби
- доизградба и реконструкција на локална и регионална патна мрежа
- изработка на урбанистичка документација, нов ГУП

5. Создавање на услови за искористување на потенцијалите за развој на туризмот:

- истражување на можностите за развој на туризмот во Пијанечкиот регион
- создавање на услови за претварање на локалитетот Голак во резвиен и препознатлив туристички центар
- создавање на услови за развој на селски, културен и развојен туризам
- инфраструктурно уредување на туристичките локалитети
- Постаување на сигнализација и сигналитика на туристичките локалитети во целата општина
- Заштита на подрачја во општината (Киселичка Пештера, Палеонтолошки локалитет с.Стамер, Карактеристичен геолошки профил с.Звегор, Кукуље с. Нов Истевник)

6. Воспоставување на систем за континуирано образование – дообразување (life – long learning)

- воспоставување на механизми за стекнување на вештини и знаења за соодветно образование
- воспоставување на механизми за обука, преквалификација и доквалификација
- прилагодување на стручното образование кон барањата на локалниот економски развој
- воспоставување на механизми за континуирана едукација на воспитно – образовниот кадар
- воспоставување на механизми за континуирана едукација на вработените во локалните институции
- подобрување на физичките услови во образовните институции
- Јакнење на капацитетите и подобрување на инфраструктурата преку ИПА инструментот на ЕУ и Еразмус плус програмата.

7. Воспоставување мерки за оптимално искористување на шумски, земјоделски површини и пасишта во услови на континентална климатска зона

- преземање на мерки за окрупнување на земјиштето (арондација и комасација)
- едукација на земјоделците и јакнење на земјоделските здруженија
- создавање на водни заедници и системи за наводнување
- мелиорација на пасиштата и нивно искористување спрема расположивите капацитети

- обновување на шумскиот фонд со мелиорација, пошумување и заштита од животни и инсекти

5.2.Развојни цели за територијата/подрачјето, како дел од националните/локални планови (Просторен план на Република Македонија, Генерален/детален урбанистички план и сл.).

Подрачјето на општина Делчево во смисла на урбанизација е покриена со генерални и детални урбанистички планови, урбанистичка документација за населени места и општ акт за селата. Со донесувањето на Законот за просторно и урбанистичко планирање во 2005 година се јави потреба за усогласување и измена на урбанистичките планови и потребата согласно Законот да се донесат урбанистички планови и за селата, за кои сега постои само зонирање.

За градот Делчево во 1999 година е донесен ГУП со период на плански развој од 1997 до 2010 година и со него се регулира, планира и дефинира просторниот развој, организацијата и уредувањето на градот, границите на урбанистичкиот опфат, намената на површините и содржините на истите со зонирање со површина на урбан опфат од 403,78 хектари.

Во 2011 е донесен ДУП за централно градско подрачје. Во 2019 започната е постапка за донесување на нов Генерален урбанистички план за општина Делчево кој ќе биде усогласен согласно барањата и потребите на бизнис заедницата и граѓаните.

(6) Сумарен и детален опис на застапените елементи на ризикот според номенклатурата на средства и други блага од Единствената методологија за процена штети од елементарни непогоди („Службен весник на Република Македонија“ бр. 75/2001).

Сумарниот и детален опис на застапените елементи на ризикот на подрачјето на општина Делчево според номенклатурата на средства и други блага од Единствената методологија за процена штети од елементарни непогоди се дадени во **Прилог 12** – Преглед на изложени елементи на ризик.

ПОСЕБЕН ДЕЛ

I.Ризици и опасности

Профилирање на ризиците и опасностите за подрачје на општината Делчево, односно идентификација на присутните и очекуваните опасности на кои подрачјето било/е изложено, нивен опис, анализа, проценување на веројатноста за случување, по време и простор, очекуван интензитет/јачина на влијание и можни последици

Општина Делчево е урбана општина која се наоѓа во крајниот североисточен дел на Република Македонија на површина од 423 km². Општината на исток е заградена со планината Влаина, на север со Осоговските планини, на југоисток со Малешевските планини и на југозапад со планините Голак и Обозна. Општината располага со вредно природно богатство и културно историско наследство. Вкупната површина под шуми изнесува 31.125 ха кои во однос на сопственоста 49% од шумите во општина Делчево се приватни, а 51% се државни. Со шумите во државна сопственост во општина Делчево стопанисува ЈП НШ ПШС “Голак” - Делчево. Овој богат шумски фонд ја прави општината подложна на појава на шумски пожари кои најчесто се јавуваат во периодот Јули-Септември кога поради високите температури доаѓа до нагло сушење на вегетацијата. Од анализите на случените пожари во изминатиот период како причина за нивно настанување може да се посочи човечкиот фактор како директен предизвикувач, со неговото несовесно однесување при потпалување на стрништа и пасишта и при експлоатацијата на шумите и шумските плодови.

Подрачјето на општината целосно му припаѓа на горното сливно подрачје на река Брегалница. Релјефот е наведнат по долината на реката Брегалница, од југ кон север и е претежно ридско планински со средно високи планини како што се Голак, Влаина, Обозна, чиј што терен е испресечен со релативно поголем број на мали реки, долови и суводолици со стрмни и благи падини, а низинските делови се главно распространети по течението на реката Брегалница. Комбинираната релјефна структура ја условува појавата на поплави на рамничарските делови од општината. Поголеми водотеци кои предизвикуваат поплавување по нивното течение се реките Брегалница, Желевица, Градска река и реката Габровчица.

Општината се наоѓа под влијание на умерено - континенталната клима која се карактеризира со умерено топли лета и умерено ладни зими. Карактеристично за ова подрачје е тоа што има прилично голем број на мразни денови т.е. денови кога минималната температура е помала од 0,0°C. Мразните денови не ретко се јавуваат и во текот на вегетациониот период кој за подрачјето на општина Делчево почнува во текот на месец март. Врнежите се со преоден режим. Честа е и појавата на обилни врнежи од дожд кои можат да преминат и во врнежи од град посебно во летните периоди. Обилните снежни врнежи на повисоките предели од општината доведуваат до прекин на патниот сообраќај кон населените места и прекин во снабдувањето со електрична енергија, а со тоа се нарушуваат основните животни функции на населението од овие места што претставува директен ризик за нивното здравје и живот.

Подрачјето на општина Делчево во изминатиот период беше изложено на опасноста од вирусно респираторно заболување Ковид-19. Поради ширењето на ова заболување во сите држави во светот на 11.03.2020 година Светската здравствена организација прогласи пандемија на Ковид-19, додека во РСМ, Претседателот на државата, во согласност со Владата, прогласи вонредна состојба на 18.03.2020 година

Подрачјето на општината Делчево е позната по досегашната сеизмичка активност, а од

причина што граничи со општината Пехчево каде во 1904 година е регистриран најсилниот земјотрес досега измерен на Балканот од $M=7,8$ степени според Рихтер, постои голема веројатност од појава на земјотреси од поголеми размери. Најголемиот дел од општината е изложена на сеизмичко дејство со интензитет од 9 степени според ЕМС (Европската макросеизмичка скала) односно 6,5-7 степени според Рихтеровата скала, додека крајниот југоисточен дел со интензитет од 10 степени според ЕМС односно 7,5-8 степени според Рихтеровата скала.

Истражувањето на информации и документи за случените несреќи и катастрофи во минатото покажа недостаток при обезбедувањето соодветна документација кои ја отсликале несреќата и од кои може да се добијат податоци и информации за истата, односно податоци може да се добијат само од неколку институции на локално ниво. Непостоењето на подрачно одделение на Државниот Архив на РМ на подрачјето на општина Делчево уште повеќе ја усложнува достапноста до податоци за случени несреќи и катастрофи.

Во изминатите 50 години единствените извори на загрозување кои предизвикале смртни случаи на подрачјето на општина Делчево се поврзани со пожарите во урбани средини, односно пожарите на објекти и епидемии и други заразни заболувања. Не постои документиран материјал во изминатите 50 и повеќе години за појава на смртни случаи при поплави, екстремни временски појави, земјотреси и други опасности.

Во однос на материјалните штети предизвикани од опасностите кои се манифестираше на подрачјето на општина Делчево се наоѓаат документиран материјали за причинети материјални штети како последица на пожари и поплави и екстремни временски појави (појава на слана-мраз и врнежи од град), но нема документиран материјал со кој може да се потврдат предизвикани поголеми материјални штети како последица на земјотреси и други опасности.

Врз основа на достапните документаристички материјали Листата на опасности според утврдени приоритети, како што се интензитет и зачестеност на појавување, предизвикани и очекувани последици и сл. кои на подрачјето на општина Делчево се случувале или се очекува да се случат е следна:

***Листа на опасности кои се случувале или се очекува да се случат
на подрачјето на општина Делчево***

- ***Пожари (шумски пожари, пожари на отворен простор и пожари на објекти)***
- ***Поплави***
- ***Екстремни временски појави (појава на слана-мраз, силни ветрови, врнежи од град, интензивни снежни врнежи и снежни наноси)***
- ***Епидемии и други карантински заболувања кај луѓето***
- ***Земјотреси***
- ***Други опасности (лизгање на земјиште и поголеми одрони на земја и криминални и асоцијални појави)***

II.Процена на ризикот – постапки и активности

(1.1)Процена на опасност од пожари

1.1.1.Истражување, документирање и анализа на информации и документи за случените во минатото несреќи и непогоди предизвикани од опасностите од пожари карактеристични за подрачјето на општина Делчево

Од анализата на достапните податоци се заклучува дека подрачјето на општина Делчево во минатото било изложено на пожари кои предизвикале поголеми материјални штети, деградација на околината и други последици, а во мал број на случаи и смртност и повреди. Во минатото најчести пожари кои предизвикувале поголеми штети и за кои може да се најдат податоци биле шумските пожари и пожарите на објекти, а потоа следуваат пожарите на стрништа, депонии и други отворени места.

Податоците за настанатите пожари на подрачјето на општина Делчево се земени од ИНДОК базата на РЦУК – Делчево, дневните извештаи на РЦУК – Делчево, книгата за евиденција на примени информации и настани на РЦУК – Делчево, статистички листови за пожари од ТППЕ Делчево, статистички листови за пожари од ЈП МШ ШС "Голак" Делчево, увид во книгата за евиденција на пожари од ТППЕ Делчево, ПО ДЗС Делчево, податоци од општината Делчево и други соодветни извори.

Пожарите кои се случувале на подрачјето на општина Делчево се разгледувани во 3 групи и тоа:

- Шумски пожари
- Пожари на отворен простор
- Пожари на објекти

ШУМСКИ ПОЖАРИ

Хронолошкиот преглед на поголеми шумски пожари на подрачјето на општина Делчево е прикажан во **Прилог 13**.

Како најкарактеристичен е пожарот кој беше активен на подрачјето на општина Делчево на планината Средна во периодот од 02.08 - 10.08.2021 година. Пожарот се појавил во атарот на с. Нов Истевник маала Пасјак каде горело црн бор, јасика и бука. Пожарот во наведениот период беше активен и на подрачјето на општините Берово и Пехчево и зафати вкупна површина од околу 5.000ха. Согласно податоците на ЈП Национални шуми „Голак“ Делчево на подрачјето на општина Делчево вкупно е опожарена површина од 2.287 хектари (2.173,9 ха во ШСЕ Средна - обозна и 113,1 ха ШСЕ Ветрен – Сараево), 230.987 м³ изгорена дрвна маса и вкупно причинета материјална штета на шумите во висина од 529.073.832 денари.

Во интервенцијата на овој пожар на почеток беа вклучени ТППЕ, шумски работници од ЈП Национални шуми, вработени од Јавни комунални претпријатија, МВР, РЦ за ГР Исток, голем број на месно население и волонтери од Делчево односно беа активирани локални сили. Бидејќи за кратко време пожарот се прошири на голема територија, дополнително беа ангажирани и ТППЕ од други општини, а беше побарано и активирање на Републички сили при што беа активирани и Републички сили за заштита и спасување, 120 припадници на Армијата на РСМ, 60 припадници на МВР - Единица за специјални намени Тигри и единица за брза интервенција, а исто така беше активиран и хеликоптер од АРМ.

Поради големината на пожарот и загрозеноста на поголем број на населени места во гаснење на пожарот од 05.05.2021 година беа вклучени и странски сили, односно ПП Екипи од Р.Бугарија, Словенија и Австрија, како и 3 хеликоптери од Р.Србија и еден авион за гаснење пожари од Романија.

Карактеристично е што во периодот од 1993 година заклучно со 2022 година од вкупно 40 поголеми пожари дадени во овој прилог, 20 пожари се случиле во ШСЕ Средна-Обозна.

ПОЖАРИ НА ОТВОРЕН ПРОСТОР

Податоците за пожарите на отворен простор може да се добијат од дневните извештаи и книгата за евиденција на примени информации и настани на РЦУК - Делчево, статистички листови за пожари од ТППЕ - Делчево и со увид во Книга за евиденција на пожари од ТППЕ - Делчево. Карактеристика на овие пожари е што сите биле мали, со мала материјална штета и со брза интервенција на ТППЕ - Делчево истите биле спречени да се прошират. За овие пожари не се располага со релевантни податоци за зафатената површина, предизвикана материјална штета и сл.

Пожарите на градската депонија претставуваат посебен проблем од еколошки аспект. Депонијата се наоѓа на 3 км североисточно од градот Делчево, при што при нејзино запалување настанува загадување на воздухот во целиот град.

ПОЖАРИ НА ОБЈЕКТИ

Податоците за пожари на објекти се добиени од дневните извештаи и книгата за евиденција на примени информации и настани на РЦУК - Делчево, статистички листови за пожари од ТППЕ - Делчево, увид во Книгата за евиденција на пожари од ТППЕ - Делчево и ПО на ДЗС - Делчево.

Во **Прилог 14** е даден хронолошки преглед на пожари на објекти на подрачјето на општина Делчево со позначајни последици.

Останатите пожари на објекти биле со мал обем и не предизвикале значајни последици освен помала материјална штета.

1.2.1. Определување/профилирање на потенцијалните извори на загрозување-опасности, кои можат да предизвикаат одредено загрозување на безбедноста на подрачјето на општината Делчево при појава на пожари

Опасноста од појава на пожари на подрачјето на општина Делчево е најчеста појава, а главен извор на опасноста е човекот со неговото невнимание и негрижа.

Потенцијални извори на загрозување, т.е. потенцијални извори на опасноста од пожари се:

- човекот (со своето не знаење, не грижа, не внимание, не придржување кон мерките за заштита од пожари),
- отворен пламен и искри,
- електрична инсталација,
- хемиска рекација,
- неред и нечистотија (отпаден материјал, суви лисја),
- природни појави (гром, сончеви зраци при екстремно високи температури).

ШУМСКИ ПОЖАРИ И ПОЖАРИ НА ОТВОРЕН ПРОСТОР

Шумските пожари и пожарите на отворен простор се најчестата опасност која предизвикува загрозување на безбедноста на подрачјето на општината Делчево. Најчеста причина за нивното појавување е човекот со неговите дејства, намерни или ненамерни. Подрачјето на општина Делчево располага со богат шумски фонд и при сушни периоди, а

особено придружени со високи температури можноста за појава на шумски пожари и пожари на отворен простор е голема. Недоволната едуцираност на населението за опасностите од пожарите уште повеќе ја зголемува можноста за настанување на овие пожари. Тие во најголема мера се директно предизвикани од човечкиот фактор, а за нивно потенцијално настанување може да се профилираат следните причини:

- непочитување на забраните за палење на оган на отворен простор
- невнимание при чистењето на нивите со палење на истите
- несоодветно уредување на сечиштата по експлоатацијата (остатоци од гранки и друга шумска маса)
- палење на стрништа

ПОЖАРИ НА ОБЈЕКТИ

Пожарите на објекти по честота на појавување се помалку во споредба со шумските пожари и пожарите на отворен простор. Главна причина за настанување на овие пожари е невнимание на луѓето, т.е. најчесто се јавува палење на неисчитени оџаци во период на интензивно ложење, а поретко се јавуваат пожари поради неисправни електрични инсталации. Согласно горенаведеното како главни причинители за појава на пожарите на објекти се:

- неисчитени оџаци
- несоодветно проектирана и изградена електрична инсталација
- неисправни плински уреди

Пожарите на сообраќајни средства воглавно се јавуваат кај постари возила поради неисправна електрична инсталација на возилото. Главни причинители на овие пожари се:

- стари возила
- неисправна електрична инсталација
- неисправна додатна опрема (плински уред)

1.3.1.Проценување на веројатноста за појава на пожари и нивно случување (по време, место, интензитет), со научно и методолошки поткрепен процес на обработка на верификувани информации во организирана и координирана меѓуресурска соработка со сите вклучени субјекти од системот за управување со кризи

На подрачјето на Општина Делчево има поголем број на потенцијални жаришта за појава на пожари и нивно брзо ширење. Тие се појавуваат како во градот Делчево така и во другите населени места, а најчести се шумските пожари и пожарите на отворен простор.

ШУМСКИ ПОЖАРИ

Шумските пожари се посебно присутни на подрачјето на Општина Делчево. Од овие пожари може да бидат загрозувани објекти за живеење и помошни објекти, но и антенски столбови на телекомуникациските компании, далеководи за пренос на ЕЕ и други надземни инсталации.

Подрачјето на општина Делчево е богато со шуми и пасишта. За потребите на ЈП НШ ПШС "Голак" Делчево, подрачјето на општината е поделено на 4 шумско стопански единици. Во следната табела е претставен степенот на загрозеноста од пожари на Шумско стопански единици со кои стопанисува ЈП МШ подружница ШС Голак Делчево,

Табела 28: Степен на загроеност од пожари по површина на шуми во ШСЕ

Ред Бр,	Шумско стопанска единица	Вкупна површина под шума во ha	Степен на загроеност			
			I многу голема загроеност	II голема загроеност	III средна загроеност	IV мала загроеност
1	Голак	6.706,40	/	684,50	5.398,50	623,40
2	Средна - Обозна	5.225,10	/	1.168,20	4.056,90	/
3	Драмче – Еленин врв	2.422,84	1.305,04	1.091,22	26,58	/
4	Ветрен - Сараево	5.531,40	/	1.064,0	4.085,60	381,80
Вкупно:		19.885,74	1.305,04	4.007,92	13.567,58	1.005,20

Извор: ЈП НШ под. ШС Голак Делчево – Оперативен план за заштита на шумите од пожари за 2023 година.

Во структурата на шумите најзастапени е дабовата шума, потоа букова и боровата и на крајот со најмал процент се застапени габерот и јасиката. Боровата шума е сконцентрирана на повеќе комплекси и тоа: Голак, Киселица, Селник, Драмче, Вратиславци, Истевник и др. Овие комплекси се најзагрозени од пожари поради брзото ширење на пожарите во нив.

Табела 29: Застапеноста по видови на шуми во ха во општина Делчево

Вид на шума во ха						
Даб	Бор	Бука	Габер	Јасика	Мешовити насади	Вкупно
10406	4323	4341	536	561	10958	31125

Извор: ЈП НШ под. ШС Голак Делчево, 2023 година

Во однос на месеците кога настануваат шумските пожари во **Прилог 15** даден е преглед на регистрирани шумски пожари по месеци во периодот од 1960 до 2022 година.

Од анализата на податоците може да се увиди дека во пролет, месеците Март и Април, и во лето во месеците Јули и Август се најчести појавите на пожари. Како главна причина за појавување на овие пожари во тој период се чистење на меѓи и отпадоци од земјоделски култури со палење на истите како и палење на пасиштата во близина на шумите.

ПОЖАРИ НА ОТВОРЕН ПРОСТОР

Пожарите на отворен простор се во многу тесна поврзаност со шумските пожари. Многу често овие пожари преминуваат во шумски пожари поради близината на шумите. Во следната табела даден е преглед на пожари на отворен простор по месеци за периодот од 2012 заклучно со 2022 година.

Табела 30: Преглед на пожари на отворен простор по месеци од 2012 до 2022 година

Година/месец	I	II	III	IV	V	V I	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Вкупно
2012			21	4	2		13	11	5				56
2013		1	1	1	1	1	2	10	4	1	1		23
2014		2	9			1	1	1					14
2015		2	1	5		3	2		1				14
2016	2	1	1	2			4	9		4	1		24
2017		6	9	6			5	6	5				37

2018			1	2			1	3	8	3	3		21
2019		7	30	5			1	4	5	6			58
2020		2	5	5	1		2		1		3		19
2021			7	5	1		1	4	1	1	1		21
2022		2	1	3	1	1	5	1			2		16
Вкупно	2	23	86	38	6	6	37	49	30	15	11		303

Извор: ТППЕ – Делчево и ПО РЦУК – Делчево

Пожарите на отворен простор започнуваат во месец Март и траат до Октомври. Глобално ова е периодот на извршување на земјоделски работи и во најголем број случаи истите настануваат од несовесните граѓани кои вршат чистење на нивите по пат на запалување.

Во следната табела се дадени пожарите на отворен простор и шумските пожари по денови и во кој период од денот започнале за периодот од 2012 заклучно со 2022 година.

Табела 31: Пожари на отворен простор по денови на случување и време на започнување

година	раб ден	до 12ч	12-16ч	по 16ч	викенд	до 12ч	12-16ч	по 16ч	вкупно
2012	42	10	19	13	14	4	9	1	56
2013	15	2	5	8	8	3	3	2	23
2014	11	2	6	3	3		3		14
2015	8	2	4	2	6	2	3	1	14
2016	14	4	8	2	10		8	2	24
2017	23		14	9	14	1	9	4	37
2018	12	4	6	2	9		5	4	21
2019	38	6	15	17	20	4	15	1	58
2020	17	6	5	6	2		2		19
2021	17	2	13	2	4	1	3		21
2022	13	2	6	5	3		2	1	16
вкупно	210	40	101	69	93	15	62	16	303

Извор: ЈП МШ под ШС Голак Делчево – Оперативен план за заштита на шумите од пожари за 2023 година, ТППЕ – Делчево и ПО РЦУК – Делчево

Од табеларниот преглед може да се види дека во периодот од 2012-2022 година има вкупно 303 пожари, од кои 210 пожари или 69,3% се случиле во работни денови (пон - пет), додека во викенд се случиле 93 пожари или 30,7% од вкупниот број на пожари за наведениот период.

Во однос на периодот од денот, односно времето на започнување, од 210 пожари кои започнале во работен ден, 40 пожари или 19% започнале во периодот до 12 часот, 101 пожари или 48% во периодот од 12-16 часот и 69 пожари или 33% во периодот после 16 часот.

Од 93 пожари кои започнале во викенд, 15 пожари или 16% започнале во периодот до 12 часот, 62 пожари или 67% во периодот од 12-16 часот и 16 пожари или 17% во започнале во периодот после 16 часот.

Од наведеното може да се заклучи дека пожарите на отворен простор, во однос на деновите на започнување претежно се случуваат во работни денови (пон-пет), додека во однос на периодот на денот, односно времето во кое започнуваат, најголем број на пожари започнале после 12 часот. Ова значи дека во период на зголемена опасност од појава на пожари на отворен простор, институциите е потребно да ги зголемат превентивните мерки во периодот на деновите после 12 часот со цел намалување на бројот на пожарите и нивните штетни последици.

Посебен проблем од еколошки аспект преставуваат пожарите на депонии, како градската

така и дивите депонии, кои исто така често се подложни на запалување.

ПОЖАРИ НА ОБЈЕКТИ

Од индустриските капацитети најзагрозени од појава на пожари се дрвопреработувачките капацитети, конфекциските погони, бензиските пумпи и плинските и други складишта со лесно запаливи материјали.

Можноста за појава на пожари на објектите за живеење е постојано присутна, особено кај објектите од постар тип од причини што не е водено сметка за електричните оптоварувања на инсталациите при нивното проектирање, т.е. не е земено во предвид зголемувањето на оптоварувањето и согласно истото употреба на соодветни пресеци на проводници. Во градот Делчево колективните станбени згради се во просек од 4 до 5 ката и без пожарни скали за евакуација во случај на пожар. Не е водена грижа од страна на станарите за хидрантската мрежа во зградите во кои постојат вакви мрежи, а во постарите згради хидрантска мрежа воопшто не постои, што особено претставува опасност во случај на избувнување на големи пожари.

Во следната табела даден е преглед на пожари на објекти по месеци во периодот од 2012 заклучно со 2022 година според податоците од ТППЕ Делчево и ПО РЦУК – Делчево

Табела 32: Преглед на пожари на објекти по месеци од 2012 заклучно со 2022 година.

Година/ месец	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Вкупно
2012	7	5	2	2			2		2	1		2	23
2013	4	1	1			2		1		1	4	3	17
2014	1	2			2		4	1		1	1	3	15
2015	5	1		2	1	1	2		1	1		3	17
2016	1	3	1				2	1		2	3	5	18
2017	3	1	3	3			1				2	2	15
2018	3			1	1	4		2	3	3		2	19
2019	6	7	3	1	2		2		1	1	1	4	28
2020	1	2	1	3	3	2	2	1	1		1		17
2021			2	1	1	1	3		1		1	2	12
2022	4	1	3	2	1	2	2	1	1				17
Вкупно	35	23	16	15	11	12	20	7	10	10	13	26	198

Извор: ТППЕ – Делчево и ПО РЦУК – Делчево

Од прегледот може да се увиди дека најголем број на пожари на објекти се регистрирани во периодот додека трае грејната сезона (декември, јануари и февруари)

Во однос на причините за појавата на пожарите на објекти, најчеста причина е палење на оџак и тоа .

Табела 33: Број на пожари на објекти чија причина е палење на оџак од 2012 - 2022 година

година	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
вкупно	23	17	15	17	18	15	19	28	17	12	17
причина оџак	14	8	3	6	8	3	3	19	5	3	6

Извор: ТППЕ – Делчево и ПО РЦУК – Делчево

Останатите причини за појава на пожарите на објектите е неисправната електрична инсталација, а во ретки случаи како причина за пожар е човечкото невнимание.

1.4.1. Визуелизација на резултатите/наодите од процената, на карти/мапи за опасностите, матрици на опасност и други форми за визуелизација, поддржано со соодветна информатичка технологија, како Географски информатички системи-ГИС и сл.

Визуелизација на резултатите/наодите од процената е остварена преку табеларните прегледи дадени во **прилог 13, прилог 14 и прилог 15**. Локацијата на пожарите дадени во хронолошкиот преглед на покарактеристични шумски пожари (прилог 13) е претставена на карта во **Прилог 16 - Карта со локација на досега случени поголеми шумски пожари**.

1.5.1. Други постапки и активности

Не се превземени други постапки и активности со кои се обработува процената на опасност од пожари.

(2) Процена на ранливост и изложеност на посебните елементи кон кои е насочен ризикот

2.1.1. Процената на ранливоста и изложеноста опфаќа анализа и дефинирање на посебните карактеристики, специфики и околности на поединецот, заедницата, објектите и системите кои ги прават подложни на негативните влијанија на оштетувачките ефекти на опасноста од пожари

Подрачјето на општината Делчево е богато со шуми. Релјефната структура и процентот на пошуменост ја зголемува ранливоста и изложеноста, т.е. претставува директна опасност по населението, објектите и системите.

Анализата на пожарите, особено оние кои се случија во последните неколку години покажа дека шумски пожари се појавуваат на масивите на планините Обозна и Средна. Овој простор се карактеризира со богат растителен и животински свет кој е директно изложен на опасноста од шумските пожари. Боровата шума е сконцентрирана на повеќе места и тоа: Голак, Киселица, Селник, Драмче, Вратиславци, Истевник. Степенот на изложеност и ранливост на населението, растителниот и животинскиот свет, како и на постоечката инфраструктура и изградени објекти во овие места е висок поради можноста за брзото ширење на пожарите во нив.

Магистралниот пат А3, регионалните и локалните патишта, електроенергетските водови, телекомуникациските објекти, резервоари и останати објекти за снабдување со вода, планински куќи и други објекти кои се наоѓаат на подрачјето на општината се изложени и ранливи на опасноста од пожари.

Во планинските села особено во селата Киселица, Драмче и Вратиславци има мал број население, кое е претежно старо, а бидејќи селата се од разбиен тип мала е и густината на објектите. Во овие населени места бројот на изложено население и објекти на пожари е мал, но ранливоста на објектите во овие места е висока заради стариот систем на градба и примена на материјали кои се подложни на пожар. Заради староста и населението од овие места е високо ранливо на пожари.

Населението од општината главно е концентрирано во градот Делчево и во селата од збиен тип. Градот е урбанизиран, со тенденција на замена на старите градби со нови. Бројот на изложено население и објекти на пожари овде е голем. Објектите кои се градени со современ начин на градба се ниско ранливи на пожари, додека старите објекти градени со материјал кој е подложен на пожар се високо ранливи. Реалниот број на изложено население во овие населени места од општината е помал од бројот прикажан преку пописот на населението од 2021 година, највеќе поради миграцијата на населението од село во град, а исто така и бидејќи голем дел од населението се наоѓа на привремена работа во европските и други земји. Во летните месеци Јуни,

Јули и Август и периодот околу новогодишните празници (20 декември до 07 Јануари) дел од ова население се враќа во родното место со што бројот на изложено население во овој период се зголемува, во споредба со другиот период од годината.

2.2.1.Квалитативна и квантитативна анализа на создадените вредности, идентификација на типологијата на објектите и нивниот број, на инфраструктурата и на критичните објекти кои се чувствителни на опасноста од пожари

На територијата на општина Делчево според пописот 2002 година има вкупно изградени 4779 згради. Во следните табели дадени се прегледи на објекти според катноста и материјалот од кои се изградени

Табела 34: Згради според број на катови

Вкупно	приземни	еднокатни П+1	П+2 - П+4	П+5 - П+10	П+11 - П+20
4779	2770	1579	420	13	0

Извор: Попис на населението, домаќинствата и становите во Република Македонија, 2002

Табела 35: Згради според материјалот од кој е изграден носивиот систем

Вкупно згради	Носив систем од градежен материјал					Слаб градежен материјал (керпич, плитар, набој, штици и др)
	бетон и армиран бетон	бетонски блокови	тули	камен	монтажни дрвени панели	
4779	1150	652	2154	562	21	240

Извор: Попис на населението, домаќинствата и становите во Република Македонија, 2002

Објектите присутни на подрачјето на општина Делчево се прикажани во **Прилог 12** Преглед на застапените елементи на ризикот според Единствената методологија за процена штети од елементарни непогоди - номенклатурата на средства и други блага.

Во последните неколку години со изградба на нови објекти на слободните површини се зголемува густината на изграденост како со станбени објекти така и со објекти за деловни активности. Ова е најкарактеристично за централното градско подрачје.

2.3.1.Квалитативна и квантитативна анализа на изложеното население на опасноста од пожари (родова структура, старосни групи, групи со посебни потреби итн), со мапирање

Според Пописот во 2021 година во општина Делчево живеат 13585 жители (резидентни), од кои 9644 или 71% во општинскиот центар, т.е. градот Делчево, додека 3941 жител или 29% живеат во другите населени места во општината. Просечната густина на населеност е 32,1 жители/км², што е под просекот на Република Македонија од 71,4 жители/км².

Структурата на населението по пол се карактеризира со скоро изедначен сооднос меѓу машкото и женското население, при што од вкупно 13585 жители на општината 6806 се мажи, а 6779 се жени или разликата изнесува 27 лица во прилог на машкото население. Во следната табела е даден преглед на населението според возрастни групи

Табела 36: Вкупно население во општина Делчево според возрастни групи

Вкупно население во општината	Возрасни групи				
	0-4	5-9	10-19	20-64	65+
13585	518	581	1245	8135	3106

Извор: Попис на населението, домаќинствата и становите во Република Македонија, 2021

Во **Прилог 8** даден е преглед на населението според возрастни групи по населени места според пописот од 2021 година. На подрачјето на општина Делчево има 22 населени места, а од нив 11 населени места имаат помалку од 100 жители. Најголема изложеност на опасност од пожари има постарото население од сите населени места, а посебно изложено е постарото население од селата Вратиславци, Киселица, Ветрен, Нов Истевник и Косово Дабје кои се наоѓаат во близина на шумите.

Предучилишното воспитание и образование до 6 годишна возраст на територијата на Општината Делчево е застапено со два капацитета односно два објекти во градот Делчево кои се водат под ЈОУДГ “Весели цветови” со 344 деца. Во едниот објект, со пуштањето во употреба на нови занимални, има 322 деца и е со корисна површина од 1633 m², а во другиот објект има 22 деца и е со корисна површина од 543 m².

Посебна ранлива група на население претставуваат лицата со посебни потреби чиј број на подрачјето на општина Делчево изнесува 106 лица. Прегледот на лицата со посебни потреби по вид на попреченост и пол, по населени места во општината Делчево е даден во **Прилог 10**. Во општината во рамките на Меѓуопштинскиот центар за социјални работи Делчево, функционира Дневен центар за лица со посебни потреби на површина од 249 m² и со капацитет на згрижување за 25 лица а во моментот го посетуваат 9 лица.

2.4.1 Процена на влијанието (ранливост и изложеност) од пожари врз објекти и инфраструктура

2.4.1.1.Оштетувањето на објекти од пожари, по конструктивни типови, степен на оштетување и број

Објекти кои се високо ранливи и изложени на шумски пожари, т.е. кои се наоѓаат во близина на шуми се дадени во **Прилог 16** од Процената - Станбени, индустриски и други објекти кои можат да бидат загрозени од шумски пожар.

Истражувањето на информации и документи за случените несреќи и катастрофи во минатото дадоа податоци дека од пожарите на отворен простор, односно од шумските пожари во минатото имаме оштетување и на објекти, и тоа:

- во **шумскиот пожар на ден 12.09.2017** во атарот на селата Драмче и Селник беа зафатени и 3 постари куќи и 3 помошни објекти.
- Во **шумскиот пожар од 02.08.2021 до 10.08.2021** година во атарот на селата Нов Истевник, Стар Истевник, Тработивиште и Разловци, зафатени беа вкупно 21 објект од кои:
 - 1 (еден верски објект - црква) св. Атанасиј во с.Нов Истевник
 - 2 (две) куќи
 - 2 (две) викендици
 - 9 (девет) плевни и помошни објекти,
 - 7 (седум) руинирани објекти кои не се користат подолго време и
 - 25 пчелни семејства

Пожарите на објекти, во кои се обработени пожарите на куќи, плевни, помошни и други објекти покажуваат различни степени на оштетувања на истите, при што може да се издвојат следните карактеристики:

-Плевни, изградени со дрва, штици или др. – претрпуваат најголеми оштетувања, најчесто во целост горат, независно дали во нив има друг горлив материјал или не (сено и сл.)

-Помошни објекти (за чување земјоделска механизација, земјоделски алатки и сл.) изградени од носиви системи од слаб градежен материјал – претрпуваат сериозни оштетувања

-Постари куќи, во чија што изградба се користени дрвени греди за меѓукатна

конструкција – најчесто претрпуваат оштетувања на кровна конструкција и спрат

-Поновите објекти (изградени од бетон, армиран бетон и челик) – претрпуваат оштетувања на кровна конструкција или локални оштетувања на опожарени соби

Поголемиот број на објекти во градот се изградени со носив систем од цврсти градежни материјали (бетон, армиран бетон и челик) и кај овие објекти има помала можност за оштетување при настанување на пожари.

2.4.1.2.Оштетување на инфраструктурата од пожари, по различни категории на инфраструктура и степен на оштетување

Пожарите во минатото, пред сè шумските пожари и пожарите на отворен простор, имале спорадично дејство врз инфраструктурата. Чадот од пожарот на патни правци или одредени делници од патни правци може да предизвика задушвање на потенцијалните патници. Заради потребите на екипите кои учествувале во акциите за гасење на пожарите вршено е исклучување на далеководите кои поминувале во опожарената површина. Во 2017 година во 2 пожари изгореа вкупно 6 (1+5) дрвени бандери за пренос на електрична енергија, додека во пожарот на планината Средна во периодот од 02.08 - 10.08.2021 година, изгореа или беа опожарени вкупно 35 дрвени бандери за пренос на електрична енергија

На магистралниот пат А3 како и на регионалните патишта кои ја поврзуваат општината со соседните општини не се случиле некои оштетувања, меѓутоа поради пожарот на планината Средна кој беше активен во периодот од 02.08 - 10.08.2021, на ден 05.08.2021 година имаше прекин на сообраќајот на регионалниот пат Делчево - Пехчево кај село Црник во траење од 2-3 часа.

Исто така поради овој пожар, во истиот ден, неколку часа во прекин беше и сообраќајот на локалните патишта кон Балабанско маало и Курачко маало во с.Нов Истевник.

Дел од локалните патишта за селата Вратиславци, Драмче, Селник, Киселица и Ветрен се протегаат низ шумски појаси и во случај на шумски пожар овие патишта не ќе можат да се користат за сообраќај.

Надземните инсталации се подложни на оштетувања како последица од пожари. Репетиторските објекти кои се наоѓаат во шумите се изложени на ризик од шумските пожари.

- Репетитор Голак
- Репетитор Разловци
- Репетитор Обел
- Репетитор Драмче

Оштетувања како резултат на пожарите може да претрпат електроенергетските далноводи и тоа:

- 110 kV далековод Делчево – М.Каменица
- 110 kV далековод Делчево - Берово
- 35 kV далековод Делчево –ХЕ Калиманци

Пожарите на објекти не предизвикале штети врз инфраструктурата во изминатите години.

2.4.1.3.Критични објекти по категории на намена, конструктивна типологија, степен на оштетување и број

Листа на критични објекти по намена

- Хотели и други згради со поголем број на посетители
 - хотел Македонија,
 - хотел и ресторан Панорама и мотел парк Панорама
 - мотел и спа центар „Санрајз“
 - дом на културата АСНОМ

- училиштата на подрачјето на општина Делчево
- текстилни погони
- Дневен центар за лица со посебни потреби
- Подземни и надземни инсталации
 - инсталациите за снабдување со ЕЕ,
 - инсталациите од Т-home,
 - инсталации од кабловска Пирамида

Преглед на Субјектите кои со своето работење можат да го загорат животот и здравјето на луѓето, или пак да предизвикаат поголеми штетни последици по животната средина при појава на пожар е даден во **Прилог 18** од Процената.

2.4.1.4. Останати објекти и инфраструктура, по типологија, степен на оштетување, број и други релевантни карактеристики

Останати објекти и локации кои се издвојуваат со својата посебност се:

- Манастир „Света Богородица Балаклија“ Делчево – кога има поголема концентрација на луѓе за време на празникот.
- Манастир св. Петка во село Селник - кога има поголема концентрација на луѓе за време на празникот Петковден
- Манастир св. Илија во село Звезгор – за време на празникот Илинден.
- Планина Голак - Комплекс викендици и камп приколки каде има голема концентрација на луѓе за време на празникот св. Пантелејмон (8-9 Август), како и за 1ви Мај и сл.

2.5.1. Процена на влијанието (ранливост и изложеност) од пожари врз населението

2.5.1.1. Живот и здравје

Појавата на пожар директно влијае врз животот и здравјето на населението, особено на семејствата кои биле директно оштетени со пожарот и на кои им се влошиле животните услови, односно им се предизвикале финансиско социолошки проблеми поврзани со губењето на дом, покуќнината, проблем за сместување и др.

Анализата и процената на влијанието на пожарите врз населението покажува дека изложеноста е голема, а ранливоста на населението е мала и не предизвикала поголеми нарушувања на животот и здравјето односно не предизвикала смртност и повреди не поголем број лица. Забележливи се повреди на лицата кои учествувале во гасењето на пожарите, или последици од гушење со чад, а во неколку случаи и смртни последици.

Врз основа на индивидуалните ризик фактори (возраст и пол, постоење на болест, користење на лекови, прекумерна телесна тежина и бременост), ризик факторите на животната средина (домување и услови во работна средина и работно место), како и социјалните ризик фактори (осаменост и неможност на користење на информативни системи), може да се идентификуваат неколку ранливи групи на население и тоа:

- Стари лица – заради неможноста да се справуваат со пожарите
- Доенчиња и деца до 4 години – зависни од помош од други лица
- Лица со посебни потреби

Во **Прилог 8** даден е преглед на населението според возрасни групи по населени места според пописот од 2021 година. На подрачјето на општина Делчево има 22 населени места, а од нив 11 населени места имаат помалку од 100 жители. Најголема изложеност на опасност од пожари има постарото население од сите населени места, а посебно изложено е постарото население од селата Вратиславци, Киселица, Ветрен, Нов Истевник и Косово Дабје кои се наоѓаат

во близина на шумите.

Во пожарот на планината Средна кој беше активен во периодот од 02.08 - 10.08.2021, на ден 02.08.2021 година во вечерните часови беа евакуирани 5 возрасни лица, од кои дел неподвижни, поради опасноста пожарот да ги зафати нивните живеалишта.

Предучилишното воспитание и образование до 6 годишна возраст на територијата на Општината Делчево е застапено со два капацитета односно два објекти во градот Делчево кои се водат под ЈОУДГ “Весели цветови” со 344 деца. Во едниот објект, со пуштањето во употреба на нови занимални, има 322 деца и е со корисна површина од 1633 m², а во другиот објект има 22 деца и е со корисна површина од 543 m².

Посебна ранлива група на население претставуваат лицата со посебни потреби чиј број на подрачјето на општина Делчево изнесува 106 лица. Прегледот на лицата со посебни потреби по вид на попреченост и пол, по населени места во општината Делчево е даден во **Прилог 10**. Во општината во рамките на Меѓуопштинскиот центар за социјални работи Делчево, функционира Дневен центар за лица со посебни потреби на површина од 249 м² и со капацитет на згрижување за 25 лица а во моментот го посетуваат 9 лица.

2.5.1.2. Смртност и повреди, (по типологија и интензитет)

Во минатото се случувале поединечни случаи на смрт или повреди на луѓе како последица на пожари на објекти и пожари на отворен простор кои се дадени во следната табела:

Табела 37: Преглед на пожари со смртност и повреди

Р. бр.	датум	Локација на пожарот	погинати лица	повредени лица	Опожарени објекти
1	12.08.2003	с.Ветрен	1		Куќа и плевна
2	23.09.2010	Бул.Македонија	1		Целосно изгорен камион цистерна
3	02.12.2013	Населба Стрелиште		1	Куќа
4	29.07.2019	Пекара „Пијанечки клас“		1 (пожарникар)	Опожарена кровната конструкција

Извор: ТППЕ – Делчево, РЦУК – Делчево

2.5.1.3. Појава на болести и зарази, и др.

Достапните податоци и анализи не покажаа поврзаност на појава на болести и зарази кај луѓето на подрачјето на општина Делчево со пожарите кои се случиле на истата територија.

Шумските пожари и пожарите на отворен простор, а особено пожарите на градската депонија предизвикуваат загадување на воздухот, со што се отежнува дишењето на луѓето, а особено на оние лица со проблеми на респираторните органи.

Пријавени заразни заболувања на подрачјето на општина Делчево во изминатите години не се во директна или индиректна врска со пожарите.

2.6.1.Процена на влијанието (ранливост и изложеност) на институциите/субјектите на системот за управување со кризи (капацитет и способности) од пожари

При појавата на пожарите, особено шумските пожари, системот за управување со кризи функционира согласно законските одредби, односно се реализирале потребните процедури, мерки и активности предвидени во оперативните планови на субјектите.

Недоволната опременост на единиците одговорни за интервенција при појава на поголеми шумски пожари со МТС - особено со специјални возила за гаснење на шумски пожари,

алат и заштитна облека, ја намалува ефективноста на овие единици при интервенцијата. Анализата на податоците од минатото покажува дека капацитетот на институциите на локално ниво не се доволни за справување со појава на поголеми шумски пожари, како што беше случајот со пожарот на планината Средна кој беше активен од 02.08 - 10.08.2021 година каде во гасењето, освен локалните и регионалните сили, дополнително беа ангажирани и републички сили (АРМ, МВР, ДЗС) како и помош од странство, односно ПП Екипи од Р.Бугарија, Словенија и Австрија, како и 3 хеликоптери од Р.Србија и еден авион за гаснење пожари од Романија.

Овој пожар во првите неколку дена од започнувањето поради голема линија на оган, огромната зафатена површина и многуте критични места, лошиот терен и неповолни временски услови покажа доста слабости на институциите кои беа вклучени во интервенцијата на терен, односно во процесот на координацијата, комуникацијата помеѓу институциите, процена на потребите од ресурси и нивно правилно распоредување на терен. Овие работи во понатамошната акција на гаснење на пожарот беа надминати

За одредени појавени слабости на субјектите превземени се мерки за подобрување и таквиот пристап продолжува во насока на зголемување на ефикасноста на единиците и намалување на опасноста од пожари.

2.7.1.Процена на директните, индиректните и долгорочните физички и економски загуби по категории, на разгледуваните елементи на ризикот од пожари

Директните штети од шумските пожари се изразени преку проценетите материјални штети од пожарите во периодот од 2004 година па до 2022 година, прикажани во **Прилог 19** – Проценета материјална штета од шумски пожари на подрачјето на општина Делчево во периодот од 2004 до 2022 г. согласно “Годишните оперативни планови за заштита на шумите од пожари” изработени од страна на ЈП МШ ШС Голак - Делчево. Во прилогот може да се забележи дека во тој период во вкупно **96 шумски пожари** изгорени се **4073,77 хектари** шумски површини и опожарени се **85.117.987 м3 дрвна маса** при што е причинета директна материјална штета од **2.635.536.193 денари**. Не е евидентирана поголема штета врз секторите инфраструктура, земјоделство, сточарство или домување, како последица на шумските пожари или пожарите на отворен простор.

Индиректните штети од пожарите се:

- прекин на производство на огревна дрвна маса и техничко дрво, заради ангажирање на вработените од ШС Голак во гаснење на пожарите
- прекин на производствен процес на деловни субјекти заради потребата од прекинување на снабдувањето со ЕЕ на загрозените објекти од пожар
- сечење на оштетени дрва, расчистување и повторно пошумување на земјиштето

Долгорочните штети се однесуваат на појава на ерозија на земјиштето, долгорочното оштетување на почвата и нарушување на животната средина на растителниот и животинскиот свет во опожарените површини.

Податоци за директната штета од пожарите на објекти се достапни бидејќи пожарите во живеалишта – куќи и станбени згради се претежно изразени преку опожарување на кровна конструкција и поткровје и дел од покуќнината од палење на оцак или од неисправна електрична инсталација при што не е вршена проценка од стручни лица или се водат судски спорови за обештетување кои траат по неколку години. Пожарите на објекти често се изразени и со пожари на помошни објекти (плевни) како и пожари на други помошни простории. Директните штети од пожарите на објекти главно ги чувствуваат индивидуалните сопственици бидејќи досега нема пожари со поголема штета во производствените капацитети.

2.8.1.Збирна оцена и економски биланс на потенцијалниот ризик од пожари со процена на неговото влијание врз економијата на подрачјето на општина Делчево

Шумските пожари имаат пред се директно дејство врз производствениот процес на ЈП МШ подружница ШС Голак Делчево, бидејќи претпријатието стопанисува со државните шуми кои зафаќаат 65 % од шумите на подрачјето на општината, а исто така поголем број на вработените од претпријатието директно се ангажираат во гаснењето на овие пожари. Шумските пожари доведуваат и до прекин во снабдувањето со електрична енергија на одредени реони од општината, како потреба од исклучување на далеководите кои поминуваат низ опожарената површина. Од анализата од изминатите години може да се процени дека освен врз ШСЕ Голак, шумските пожари немале позначително влијание врз економијата во општината.

Пожарите на отворен простор, со оглед на нивните специфики изразени преку мали материјални штети и брзо гаснење од страна на ТППЕ Делчево, немале никакво влијание и не се очекува да имаат влијание врз економијата на подрачјето.

Пожарите на објекти за живеење не се очекува да имаат големо влијание врз економијата на општината.

Може да се очекува најголемо влијание врз економијата во општината да имаат пожарите на поголемите производствени капацитети како и пожарите кои можат да направат оштетување на електроенергетските објекти. Со оглед дека електричната енергија е главен енергенс за сите производствени процеси во општината би се предизвикал прекин во снабдувањето со електрична енергија и прекин во производството во сите капацитети.

2.9.1. Процена за други елементи на ризикот

Не е вршена процена на други елементи на ризик.

(3) Капацитет и способност на Системот за управување со кризи за превенција, рано предупредување и одговор на проценетиот ризик од пожари

3.1.1.Осврт на секторски стратегии, политики и планови за намалување/превенција, односно справување со проценетиот ризик од пожари

На државно ниво изработени се повеќе стратегии, политики и планови за намалување на штетите и негативните влијанија на пожари. Во следната табела даден е преглед на документите во кои се разработени мерките за превенција, намалување и справување со ризикот од појава на пожари.

Табела 38: Преглед на стратегии, политики и планови на државно ниво во кои се разработени мерки за превенција, намалување, справување и надминување на последиците од пожарите

Ред. бр.	Назив на документот	Субјект
1	Стратегија за одржлив развој на шумарството во РМ	Влада на РМ, Министерство за ЗШВ
2	Закон за шуми	Министерство за ЗШВ
3	Закон за управување со кризи	Центар за управување со кризи
4	Закон за заштита и спасување	Дирекција за заштита и спасување
5	Национална стратегија за заштита и спасување	Дирекција за заштита и спасување
6	План за спроведување на мерките за заштита и спасување	Дирекција за заштита и спасување

7	Методологија за содржината и начинот на проценување на опасностите и планирање на заштитата и спасувањето	Дирекција за заштита и спасување
8	Републички план за заштита и спасување	Дирекција за заштита и спасување
9	Процена на загрозеност на Република Македонија од природни и други несреќи.	Дирекција за заштита и спасување
10	Закон за одбрана	Министерство за Одбрана
11	План за одговор на здравствениот систем во вонредни и кризни сосотојби	Министерство за Здравство
12	Закон за пожарникарство	Дирекција за заштита и спасување
13	Закон за животна средина и ПП	МЖС и ПП
14	Просторен план на РМ	МЖС и ПП

Извор.ПО РЦУК Делчево

Процена на загрозеност на РМ од сите ризици и опасности во иднина ќе претставува главен стратешки документ за превенција, намалување, справување и надминување на последиците од сите ризици и опасности, вклучувајќи ги и пожарите.

На локално ниво нема изработено стратешки планови или развиено политики за намалување односно справување со пожарите. Дел од субјектите имаат изработено процени, планови и други документи во кои се предвидени постапки и активности за справување со пожарите. Во следната табела даден е преглед на документите во кои се делумно разработени мерките за превенција, намалување и справување со ризикот од пожарите на локално ниво:

Табела 39: Преглед на субјекти на локално ниво и изработени документи во кои се предвидени мерки за превенција, намалување, справување и надминување на последиците од пожарите

Ред. бр.	Назив на субјектот	Изработени документи
1	РЦУК - Делчево	-Процена на загрозеност на подрачјето на општина Делчево од сите ризици и опасности
2	ЈП МШ под. ШС Голак Делчево	-Оперативен план за заштита од пожари
3	Општина Делчево	-Процена на загрозеност од природни непогоди и други несреќи во општина Делчево -План за заштита и спасување од природни непогоди и други несреќи во општина Делчево -Генерални и детални урбанистички планови
4	ПО ДЗС Делчево	-Процена на загрозеност на подрачјето што го покрива ПО ДЗС Делчево од природни непогоди и други несреќи -План за заштита и спасување на подрачјето што го покрива ПО ДЗС Делчево од природни непогоди и други несреќи
5	СОУ “М.М- Брицо”	-Процена на загрозеност од природни непогоди и други несреќи во СОУ “М.М- Брицо” -План за заштита и спасување од природни непогоди и други несреќи во СОУ “М.М- Брицо”
6	ОУ “Ванчо Прќе”	-Процена на загрозеност од природни непогоди и други несреќи во ОУ “Ванчо Прќе” -План за заштита и спасување од природни непогоди и други несреќи во ОУ “Ванчо Прќе”

7	ОУ "Св.Климент Охридски"	-Процена на загрозеност од природни непогоди и други несреќи во ОУ "Св.Климент Охридски" -План за заштита и спасување од природни непогоди и други несреќи во ОУ "Св.Климент Охридски"
8	ЈОУДГ "Весели Цветови"	-Процена на загрозеност од природни непогоди и други несреќи во ЈОУДГ "Весели Цветови" -План за заштита и спасување од природни непогоди и други несреќи во ЈОУДГ "Весели Цветови"
9	ЈЗУ "Гоце Делчев" - Делчево	-Процена на загрозеност од природни непогоди и други несреќи во ЈЗУ "Гоце Делчев" - Делчево -План за заштита и спасување од природни непогоди и други несреќи во ЈЗУ "Гоце Делчев" - Делчево
10	"Алпин-ком"-ДОО	-Процена на загрозеност од природни непогоди и други несреќи во "Алпин-ком"-ДОО -План за заштита и спасување од природни непогоди и други несреќи во "Алпин-ком"-ДОО
11	Рудине ММ	-Процена на загрозеност од природни непогоди и други несреќи во Рудине ММ -План за заштита и спасување од природни непогоди и други несреќи во Рудине ММ
12	Конфекција Дамјанов погон „Палтекс“	-Процена на загрозеност од природни непогоди и други несреќи во Дамјанов – погон „Палтекс“. -План за заштита и спасување од природни непогоди и други несреќи во Дамјанов – погон „Палтекс“.
13	АД „Фротирка“	- Процена на загрозеноста од природни непогоди и други несреќи во АД „Фротирка“ - План за заштита и спасување од природни непогоди и други несреќи во АД „Фротирка“
14	Крзно – текс ДОО	-Процена на загрозеност од природни непогоди и други несреќи во Крзно – текс ДОО -План за заштита и спасување од природни непогоди и други несреќи во Крзно – текс ДОО
15	Конфекција Витекс	-Процена на загрозеност од природни непогоди и други несреќи во Витекс -План за заштита и спасување од природни непогоди и други несреќи во Витекс

Извор:ПО РЦУК Делчево

Покрај овие документи во повеќето згради, училишта, производствени капацитети продавници и други објекти постојат на видно место изложени Планови за евакуација за потребата при евентуално брзо напуштање на објектот во случај на пожар.

Во планската документација за градба на новите објекти има елаборат за заштита од пожари, кој документ е во насока на намалувањето на ризикот од појава на пожари во тие објекти.

3.2.1. Осврт на ресурсите за одговор (човечки, материјални, технички и др;) кои се наоѓаат на подрачјето на општина Делчево

Со анализата на активностите кои се превземани во минатото може да се оцени дека капацитетот и способноста на субјектите од системот за управување со кризи на локално ниво се во согласност со законските одредби, надлежности, мерки и процедури. Потребно е доопремување на сите формирани единици, посебно со средства за одговор при појава на шумски пожари, особено со специјални возила за гаснење на шумски пожари, алат и заштитна

облека.

Состојбата со човечки и материјално-технички ресурси на подрачјето на општината Делчево со кои располагаат субјектите кои се директно вклучени во справувањето при појава на пожарите е дадена во следните прегледи:

Табела 40: Ресурси за одговор при пожари

Ред. бр.	Назив на субјектот	Пожарникар и или обучени лица	Останати лица	ПП возило или цистерна	Специјални ПП возила за шумски пожари	Забелешка
1	ЈП МШ ШС „Голак„ Делчево	20	/	/	/	Обучени за шумски пожари
2	ТППЕ Делчево	16	/	6	/	
3	ЈПКД Брегалница	/	10	1	/	Комунална цистерна
4	ЕЛС- Делчево	/	30	/	/	
5	ДЗС ПО Делчево	17	10	./	/	

Извор:ПО РЦУК Делчево

Табела 41: Рачен алат и опрема за гасење на шумски пожари

Ред. Бр.	Назива на институцијата	Метални метли	Гребли	ПП грбни прскалки (напртњачи)	Лопати	Моторни пили	Друг алат и прибор
1	ДЗС ПО Делчево	7		30	20	/	30
2	ТППЕ Делчево	20	20	6	6	1	Скали - 5 млазници -8 секири копачи-5 вили-4 пила за метал-1 водена пушка-1
3	ЈП МШ ШС „Голак„ Делчево	15	15	25	20	4	Секири – 10 Копачи - 10
4	ЈПКД Брегалница				50	1	50

Извор:ПО РЦУК Делчево

Табела 42: Преглед на други МТС

Субјект	Транспорт на луѓе и опрема			Градежни машини		
	Комбе	Теренско возило	Камион	Ровокопач / утоварач	Багер	Булдожер
ТППЕ Делчево	/	1	/	/	/	/
ЈПКД Брегалница Делчево	2	/	2	3	/	1
ЈП МШ ШС „Голак Делчево	/	4	3	/	/	1

Извор:ПО РЦУК Делчево

Исто така може да се користат и други ресурси (за превоз на лица, МТС и опрема, градежни машини и сл.) кои се во сопственост на правни и приватни лица. Во **Прилог 20** даден е преглед на градежни машини на подрачјето на општина Делчево, согласно евиденцијата на РЦУК – Делчево, кои исто така можат да се искористат при појава на поголеми пожари.

За медицинско згрижување на настрадано населението од последиците на пожарите на подрачјето на општина Делчево има една јавна здравствена установа ЈЗУ Здравствен дом „Гоце Делчев“ каде има 16 доктори по општа медицина кои имаат склучено договор со ФЗО за услуги во примарната здравствена заштита – приватни здравствени установи (12 во Делчево и 4 во М.Каменица) и 11 доктори специјалисти (10 во Делчево и 1 во М.Каменица), како и итна медицинска помош со 4 доктори во Делчево со 4 санитарски возила и 3 доктори во М.Каменица со 4 санитарски возила. Исто така во склоп на здравствениот дом постојат и 2 лаборатории за анализа на крвта, и тоа една лабораторија во Делчево со 2 дипломирани биохемичари и 5 лаборанти и една лабораторија во М.Каменица со еден дипломиран биохемичар и 2 лаборанти. Во просториите на ЈЗУ Здравствен дом „Гоце Делчев“ постојат вкупно 37 болнички постели од кои 32 се во Делчево, а 5 се во М.Каменица).

3.3.1.Процена на потреби (опрема) и секторски подготовки (обука, вежби) за спроведување на потребните мерки и активности насочени кон превенција, рано предупредување и справување со проценетата состојба

Анализата на спроведувањето на мерките и активностите насочени кон превенцијата, раното предупредување и справувањето со пожарите го покажува следното:

-ЈП МШ ШС Голак – Делчево и ТППЕ Делчево се недоволно опремени со материјално-технички средства. Потребно е доопремување со потребната опрема со што би се зголемила ефикасноста на единиците за гаснење на пожари.

- На подрачјето на општина Делчево нема ниту едно Специјално ПП возило наменето за гаснење на шумски пожари. Потребно е набавка на вакви возила со кои ќе може да се врши интервенција во секој предел во шумското подрачје

-На подрачјето на општина Делчево во 2021 година е формирано доброволно ПП друштво „Волонтер“ кое активно се вклучува во интервенциите при појава на пожари, но сеуште не располага со довелен број на активни членови и МТС потребни за интервенција на пожари, и сеуште не располага со ПП или други возила за интервенција на пожари. Исто така членовите на доброволното ПП друштво сеуште немаат сертификати, односно не им е извршена обука за интервенција и гаснење на пожари од страна на обучувачи од Центарот за обука од Дирекцијата за заштита и спасување.

-На подрачјето на општина Делчево секоја година се спроведуваат тактички вежби за евакуација и за заштита и спасување на лица од објекти. Вежбите претежно се спроведуваат во ЕЛС – Делчево и во училиштата во градот Делчево. Неопходна е потребата од спроведување на овие вежби во сите училишта на подрачјето на општина Делчево, како и во некои поголеми производствени капацитети, објекти на државната управа и објекти на локалната самоуправа. Особено е важно да се увежбуваат плановите за евакуација од објектите.

-Освен вработените во ТППЕ Делчево, вработените во ШС Голак Делчево, и лицата распоредени во тимовите на ПО ДЗС Делчево и на ЕЛС -Делчево, човечките ресурси во останатите субјекти во СУК на локално ниво не се обучени за справување со пожарите и не учествувале на обуки од областа на справување со ризици и опасности, вклучувајќи ги пожарите. Заради тоа треба да се организираат специјалистички обуки за лицата кои ќе бидат директно ангажирани во справување со пожарите, а за граѓаните особено помладите треба да се организираат основни обуки за самозаштита и нивно постапување при евентуално учество во справувањето со пожарите.

-Потребно е да се предвидат дополнителни објекти за сместување, односно болнички постели, и да се предвидат механизми за вклучување на приватните здравствени установи во справувањето со последиците од пожарите.

-Организирање средби за подигање на свеста на населението во сите население места за опасностите кои можат да се случат при палење на стрништа и чистење на нивите по пат на палење, како и за нивно помасовно вклучување не само во акциите за гасење на појавените пожари, туку и во акциите за ревитализација на земјиштето.

3.4.1.Координација, комуникација и одлучување за примената на мерките и ресурсите, преку стандардни оперативни постапки

При координацијата и комуникацијата помеѓу субјектите на СУК се користат постојните стандардните оперативни постапки со кои се врши целосно следење и справување со пожарите. Тоа се спроведува преку:

- Стандардните оперативни процедури за комуникација, координација и соработка на ЦУК со субјектите од СУК заради заштита од појави кои можат да предизвикаат кризни состојби од 2008 година

- Стандардни оперативни процедури за комуникација, координација и соработка помеѓу субјектите во СУК при прогласена кризна состојба (трето дополнето издание Август 2016 година);

- Упатство за работа на РЦУК (5/8) во РМ -Стандардни оперативни процедури

- Уредба за видот на податоците и информациите и за начинот и постапката на нивно доставување до ЦУК (Сл. Весник на РМ број 9/2007, член 6)

- Деловник за работа на РШ за УК при ПО-РЦУК Делчево

- Методологија за процена на штети (сл. вес. на РМ бр. 75/2001 – точка 3)

- Закон за заштита и спасување (Сл.Весник на РМ број 93/12 член 68-79)

Искуството од изминатите години покажува извесни недоследности во процесот на координација, комуникација и одлучување за примена на мерките и ресурсите за справување со настанатите пожари. Постоечките СОП не ги разрешуваат овие проблеми туку вообичаено истите се однесуваат за субјектот кој ги донел, но не се оврзувачки за останатите субјекти кои имаат изработено или немаат сопствени СОП. Заради ова постои потреба од дообјаснување преку донесување на усогласени СОП за Координација, комуникација и одлучување за примената на мерките и ресурсите на локално ниво.

3.5.1.Мерки за справување и отстранување на последиците од случени несреќи и катастрофи при пожари

Мерките за справување и отстранување на последиците од случени пожари се разработени во следните документи на државно ниво

Законот за заштита и спасување (Сл.Весник на РМ број 93/12 член 68-79) и подзаконски акти кои произлегуваат од него

– Закон за пожарникарство (Сл.Весник на РМ број 67/04, 81/07, 55/13)

– Стратегија за одржлив развој на шумарството во РМ (19 јуни 2006)

– Закон за шуми (Сл.Весникна РМ бр. 64/09, 24/11, 53/11, 25/13, 79/13)

– Закон за управување со кризи (Сл. Весник на РМ бр.29/05, 36/11)

– Национална стратегија за заштита и спасување (Сл. Весник на РМ 23/09)

– Закон за животна средина (Сл. Весник на РМ бр.53/05, 27/05, 24/07, 159/08, 83/09, 47/10, 124/10, 51/11, 123/12, 93/13)

– Уредба за спроведување на мерката заштита и спасување од пожари, експлозии и опасни

материи. (Сл.Весник на Република Македонија бр. 100/10)

На локално ниво мерките за справување и отстранување на последиците од случени пожари се разработени во следните документи кои се изработени од ПО на ДЗС и се наоѓаат кај нив:

- Мерка заштита и спасување од техничко технолошки катастрофи
- Мерка прва медицинска помош
- Мерка евакуација на население
- Мерка згрижување на загрозеното и настраданото население
- Мерка заштита и спасување од пожари, експлозии и опасни материи
- Мерка асанација на терен

Заради успешна и ефикасна заштита од пожари особено внимание треба да се посвети на превентивните и оперативните мерки и тоа :

- зголемено набљудување и известување за појава на шумски пожар;
- континуирана контрола на шумските комплекси од страна на претпријатијата кои стопанисуваат со истите (поставување на знаци за забрана и предупредување на опасноста од пожари);
- определување и уредување на посебни локации за престој во шумите, како и следење на сите посетители и собирачи на шумски плодови;
- обезбедување на постојано дежурство во шумското стопанство, особено во периодот на зголемена пожарна опасност;
- набавка на специјално ПП возило за гасење на шумски пожари
- намалување на пожарната осетливост на објектите (видови на градежни материјали, опрема, вид на конструкција);
- вградување инсталации, уреди и средства отпорни на пожари
- изградба на соодветни сообраќајници и природни патишта, како и слободни површини за ефикасна интервенција,
- изградба на хидрантска мрежа за брза и ефикасна интервенција,
- правење на зафати на водотеците во шумските предели за обезбедување на вода за гасење.
- локализација, спречување на пожарот и успешна интервенција при гасење на пожарот и спасување на луѓето, материјалните и други добра.
- оспособување на силите за заштита и спасување за интервенција на пожари;
- доопремување на професионалната противпожарна единица со современи материјално-технички средства и опрема;
- формирање, опремување и обучување на доброволни противпожарни друштва;
- едукација и обучување на населението и подигнување на противпожарната култура;
- подетални анализи за влијанието на загубените материјални вредности во пожарите (особено пожарите на објекти) врз животот и здравјето на луѓето и нивните семејства кои биле директно оштетени од пожарот.

3.6.1. Процена на штети од пожари со изразени финансиски импликации

Врз основа на анализата на податоците од случените пожари, изразити финансиски импликации може да предизвикаат шумските пожари. Како покарактеристични се пожарите:

- Во 2012 година во два пожари е опожарена вкупна површина од 757 хектари при што се опожарени 61 042 м³ дрвна маса и причинета е директна материјална штета од 1.563.914.849 денари.
- Во 2017 година исто така во два пожари зафатена е површина од 108 ха со опожарени

- околу 14 120 м3 дрвна маса и причинета е материјална штета од 379.091,323 денари.
- Во 2021 година пожарот кој беше активен на планината Средна во периодот од 02.08 - 10.08.2021 година, и се протегаше на територија на општините Делчево, Берово и Пехчево зафати вкупна површина од околу 5.000ха. На подрачјето на општина Делчево вкупно е опожарена површина од 2.287 хектари (2.173,9 ха во ШСЕ Средна - обозна и 113,1 ха ШСЕ Ветрен – Сараево), 230.987 м3 изгорена дрвна маса и вкупно причинета материјална штета на шумите во висина од 529.073.832 денари

Пожарите на отворен простор не биле со изразени финансиски импликации.

Пожарите на објекти во приватна сопственост пред се предизвикувале финансиски проблеми на сопствениците на објектите и нивните семејства, бидејќи во пожарите биле опожарувани поединечни објекти.

Штетите кои се претрпуваат од пожарите се големи и затоа треба да се определуваат според Методологијата за процена на штети (Сл.Весникна РМ број 75 од 19.09.2001 година) каде е прецизно дефиниран начинот на проценување на сите видови штети кои настануваат од пожарите.

3.7.1. Управување со ревитализација по елиминирањето на кризата од пожари

Санирањето на последиците од пожарите е во зависност од видот на настанатиот пожарот.

Ревитализација после шумски пожари

При шумските пожари просторот кој е зафатен треба да се ревитализира во повеќе фази во зависност од видот на опожарената дрвна маса и вегетација. Се превземаат следните активности:

- Расчистување на земјиштето од изгорените дрвја
- Подготовка на земјиштето за пошумување
- Пошумување на земјиштето со расади кои се отпорни на пожар

Овие мерки за ревитализација се превземани од страна на ЈП МШ подружница ШС Голак Делчево со пошумување на изгорените површини.

За ревитализација на сите изгорени површини е потребен подолг временски период, па заради тоа е потребно да се помогне во природната обнова на растителниот свет на опожарените површини, со префрлување на тревни бусени и собирање на семенски материјал за дрвенестата вегетација од блиските непожарени површини и нивно посејување низ опожарената површина.

Ревитализација после пожари на отворен простор

Пожарите на отворен простор не предизвикуваат големи штети бидејќи најчесто во пожарите биле опожарувани необработливи површини, површини под трева и ниска грмушеста вегетација. Затоа не се превземани мерки за ревитализација на ова земјиште. Тревните заедници на овие простори се самообновуваат во текот на новиот вегетациски период

Ревитализација после пожари на објекти

Материјалните штети кои настануваат при пожарите на објекти се од различен вид и се поврзани со видот на објектите, нивната намена, видот на материјалите и конструктивните системи од кои се изградени објектите. За санирање на последиците и целосно ревитализирање потребно е изработка на соодветна техничка документација според која ќе се изврши истото. Мерките за санирање на објектите кои настрадале во пожарите пред се ги превземале сопствениците на објектите, а општината Делчево како и останатите институции од подрачјето на општината давале солидарна помош.

-Определување на ниво на ризик и степен на загроеност од опасноста од пожари

Согласно член 6 од Уредбата за Методологојата за изработка на Процената на загроеноста на безбедноста на Република Македонија од сите ризици и опасности, нејзината содржина и структура, начинот на чување и ажурирање, како и определувањето на субјектите во системот за управување со кризи на кои им се доставува целосна или извод од процената Сл Весник на Р.М. бр13 од 04.02.2011 година може да се заклучи следното:

Од извршените анализи и изборот на индикаторите на досега случените пожари и превземените мерки на субјектите од СУК, процена на загроеноста од пожари на подрачјето на општина Делчево е од втор степен на загроеност (сино) што означува низок ризик односно редовна состојба со ретко манифестирани појави на загроеност од пожари.

(1.2)Процена на опасност од поплави

1.1.2.Истражување, документирање и анализа на информации и документи за случените во минатото несреќи и непогоди предизвикани од опасностите од поплави карактеристични за подрачјето на општина Делчево

Од анализата на достапните податоци може се заклучи дека подрачјето на општина Делчево во минатото не било зафатено од поплави со поголеми размери кои предизвикале загуби на живот или предизвикале повреди на лица. Поплавите претежно се изразени со поплавување на земјиштето покрај речните корита, а предизвиканата штета најчесто била од инфраструктурен карактер.

Податоците за настанатите поплави на подрачјето на општина Делчево се земени од ИНДОК базата на РЦУК Делчево, дневните извештаи на РЦУК Делчево и книгата за дежурство на РЦУК Делчево.

Хронолошкиот преглед на поплави на подрачјето на општина Делчево е прикажан во **Прилог 21** - Преглед на поплави на подрачјето на општина Делчево по речен слив, локација и опис на штета.

1.2.2.Определување/профилирање на потенцијалните извори на загрозување-опасности, кои можат да предизвикаат одредено загрозување на безбедноста на подрачјето на општината Делчево при појава на поплави

Поплавите како природна непогода го погодуваат подрачјето на општина Делчево, меѓутоа заради рељефните карактеристики и конфигурацијата на теренот на ова подрачје, истите не можат да бидат од големи размери и како природна непогода не претставува некоја голема опасност за загрозување на луѓето и материјалните средства. Исто така ридско планинскиот амбиент на општината овозможува формирање на поголем број планински водотеци, со мали сливни површини и кратки должини кои во текот на летниот период пресушуваат.

Подрачјето на општина Делчево располага со богат хидрографски потенцијал сочинет од сливот на реката Брегалница која е главен реципиент за прифаќање на површинските води од Малешевскиот и Пијанечкиот регион, односно во неа се влеваат сите помали реки и водотеци од овој регион. Поголеми десни притоки на реката Брегалница се: Желевица, Репница, Градска река, Звегорска Река и Габровчица, а леви притоки се: Лошана, Петрашевска река и Чифличка река. Како покарактеристични од овие реки се реките: Желевица, Градска река и река Габровчица.

Главни причинители за појава на поплави се:

- обилни врнежи од дожд
- нагло топење на снег
- неисчистени речни корита и канали
- излевање на води од речни корита и канали заради неуреденост на истите
- неапсорбирање на атмосферската вода во канализацијата во градот

Според извршените анализи подрачјето на општината Делчево може да биде изложено на поплави од излевање на реки и поплави од поројни и обилни врнежи од дожд за краток временски интервал при што атмосферската канализација неможе да ја собере целата количина на атмосферска вода при што доаѓа до поплавување на пониските делови (под нивото на теренот) како што се приземја, гаражи, подруми, магацини и сл. кај индивидуални, општествени и трговски објекти, претежно во пониските делови на градот односно централното градско подрачје и населбата Ново Делчево.

Таков вид на поплава се случи на 25.06.2022 година кога кога според сензорот за врнежи од автоматската метеоролошка станица АМС ДЕЛЧЕВО, имало нестабилна облачна маса со

појава на невреме со поинтензивни поројни врнежи од дожд и измереното количество на врнежите изнесувало 42,4 mm (l/m²). Според сензорот за ветер е регистрирана орканска олуја од запад северо-западен правец (WNW) чија максимална брзина достигнала 32,5m/s или 117,00km/h во 19:30часот.

Според податоците од мерењата и набљудувањата на метеоролошката станица ДЕЛЧЕВО, истиот ден во вечерните часови имало нестабилна облачна маса со појава на невреме со врнежи од пороен дожд од 19:25 до 19:40часот, град од 19:20 до 19:25часот и дожд од 19:55 до касните вечерни часови, пропратено со електрични празнења и тоа со грмежи во близина. Вкупното 24 часовно количество на врнежите (за кратко време поголемо количество воден талог) изнесува 49,8mm (l/m²).

Како последица од силниот ветер дојде до оштетување на кровни конструкции и рушење на ќеремици на голем број на куќи, згради и јавни објекти, а од поројните врнежи од дожд дојде до поплавување на последните катови од овие објекти, како и поплавување на поголем број на подрумски простории и помошни објекти

До општинската комисијата за проценка на штети беа поднесени вкупно 377 барања за проценка на штети од кои карактеристични за поплави се: поплавени 150 катови на семејни куќи, поплавени катови на 9 стамбени згради и јавни објекти, поплавени 7 деловни простории, 25 подрумски простории и 32 помошни објекти.

1.3.2.Проценување на веројатноста за појава на поплави и нивно случување (по време, место, интензитет), со научно и методолошки поткрепен процес на обработка на верификувани информации во организирана и координирана меѓуресурска соработка со сите вклучени субјекти од системот за управување со кризи

Поплавите како природна непогода го погодуваат и подрачјето на општина Делчево, меѓутоа заради одредени хидрографски и географски карактеристики на ова подрачје истите не можат да бидат од големи размери и како природна непогода не претставува некоја голема опасност за загрозување на луѓето и материјалните средства.

Реката Брегалница на подрачјето на општината Делчево минува во непосредна близина на селата Разловци и Тработивиште и со своето течение го дели градот Делчево на два дела. При обилни врнежи од дожд како главен реципиент реката го зголемува водостојот и постои веројатност од поплавување на земјоделско земјиште во атарите на селата Разловци, Тработивиште, Вирче, Град, Стамер и Звезгор, а може да дојде и до однесување на дел од земјоделската површина поради честото меандрирање на коритото на реката. Поголемиот дел од текот на реката низ градот е регулиран. При зголемување на водостојот на реката постои веројатност да бидат загрозени градскиот базен од десната страна на реката и куќи од левата страна на течението на реката при влезот во градот, а кои се во нејзина непосредна близина и се наоѓаат покрај делот од коритото на реката кој не е регулиран.

Реката Желевица е најголема притока на реката Брегалница на територијата на општина Делчево и минува низ подрачјето на селата Нов Истевник и Тработивиште. Во услови на поројни дождови има веројатност од поплавување земјоделско земјиште особено на територијата на с.Тработивиште, а исто така постои веројатност од оштетување на мостот кој води од селото кон селските гробишта.

Градска река минува низ с.Град каде речното корито не е регулирано и поради големата стрмнина на теренот, во услови на обилни поројни дождови, водата добива големо забрзување при што постои веројатност од оштетување на патната инфраструктура покрај речното корито во селото, а исто така и на локалниот пат кој го поврзува селото со градот Делчево.

Река Габровчица минува низ с.Габрово и се влева во река Брегалница во градот Делчево и во услови на зголемен водостој на речното корито постои веројатност да бидат поплавени куќи

во село Габрово кои се наоѓаат во непосредна близина на реката, а загрозуени се и куќи во населбата Пролет во градот Делчево.

Во **Прилог 21** е даден табеларен преглед на Критични места на речните корита на подрачјето на општина Делчево со опис на локацијата и потребни активности, каде се наведени границите на критичните места со почеток и крај, должина на локацијата како и опис на локацијата и активности кои е потребно да се превземат за намалување на опасноста од поплави.

На територијата на општина Делчево изградени се две вештачки акумулации: брана Лошана и брана Петрашевец од кои постои веројатност од поплави при рушење на истите.

Брана Лошана е изградена на река Лошана во подножјето на планината Голак и служи за водоснабдување на градот Делчево и околните села со вода за пиење. Браната е пуштена во употреба во 2008 година и е од камено земјен тип со капацитет од 1.080.000 м³ вода. Во случај на рушење на браната, при најнеповолни почетни услови, поплавниот бран иако стигнува за 10 минути до селото Тработивиште, кое се наоѓа на десниот брег, истото не е загрозуено поради попречниот пресек и ширината на коритото на реката Брегалница во тој дел. До градот Делчево поплавниот бран доаѓа за 40 минути но истиот нема да има разорна моќ.

Брана Петрашевец е изградена на Петрашевска река во 1996 година и е наменета за наводнување на земјоделско земјиште. Истата е камено земјена брана и е со капацитет од 180.000 м³ вода. Во случај на нејзино рушење ќе бидат загрозуени 4 објекти кои се наоѓаат на околу 800 метри од браната како и земјоделско земјиште од браната до вливот на Петрашевска река во река Брегалница.

Причина за поплавите во Делчевскиот регион се обилни и долготрајни врнежи од дожд при што доаѓа до осетно зголемување на водотеците а особено на реката Брегалница. Оваа појава е присутна и при наглото топење на снегот во планините при што водостојот на реките нагло се зголемува и доаѓа до нивно излевање, главно поради нецелосна регулираност на коритата на реките и останатите водотеци.

1.4.2. Визуелизација на резултатите/наодите од процената, на карти/мапи за опасностите, матрици на опасност и други форми за визуелизација, поддржано со соодветна информатичка технологија, како Географски информатички системи-ГИС и сл.

Визуелизацијата на опасноста од поплави е прикажана во **Прилог 21** - Хронолошки преглед на поплави на подрачјето на општина Делчево и **Прилог 22** - Табеларен преглед на критични места на речните корита на подрачјето на општина Делчево со опис на локацијата и потребни активности.

1.5.2. Други постапки и активности

Не се превземени други постапки и активности

(2) Процена на ранливост и изложеност на посебните елементи кон кои е насочен ризикот

2.1.2. Процената на ранливоста и изложеноста опфаќа анализа и дефинирање на посебните карактеристики, специфики и околности на поединецот, заедницата, објектите и системите кои ги прават подложни на негативните влијанија на оштетувачките ефекти на опасноста од поплави

Анализите на податоците од минатите години покажуваат дека најзагрозуени подрачја кои се изложени на поплави се земјоделските површините и инфраструктурата долж течението на реките Брегалница и Желевица.

Извршената сеча на дрва покрај коритото на река Брегалница со цел да се зголемат земјоделските површини директно влијаеше да големи земјоделски површини на подрачјето од с.Трабовиште до градот Делчево станат подложни на опасноста од поплави.

2.2.2.Квалитативна и квантитативна анализа на создадените вредности, идентификација на типологијата на објектите и нивниот број, на инфраструктурата и на критичните објекти кои се чувствителни на опасноста од поплави

Објектите присутни на подрачјето на општина Делчево се прикажани во **Прилог 12** Преглед на застапените елементи на ризикот според Номенклатурата на средства и други блага од Единствената методологија за процена штети од елементарни непогоди.

Анализите на податоците од минатите години покажуваат дека најзагрозени објекти од поплави и зголемување на нивото на водотеците на подрачјето на општина Делчево се следните:

Табела 43: Преглед на ранливи објекти и инфраструктура на опасноста од поплави

Ред. бр.	Река / Опсег	Населено место	Ранливи објекти	Ранлива инфраструктура	Критични објекти	Останати објекти
1	Река Брегалница во с.Разловци	с.Разловци	куќи – 1 училиште – 1	Мост на локален пат	нема	нема
2	Река Брегалница во с.Трабовиште	с.Трабовиште	нема	- Мост на регионален пат - главен цевовод за водоснабдување	нема	нема
3	Река Брегалница во град Делчево	Делчево	куќи викендици градски базен	ул. Крушевска и ул. 8ми Септември Мост на ул.Индустриска	нема	нема
4	Река Желевица	с.Нов Истевник	нема	3 моста на локални патишта	нема	нема
5	Река Желевица	с.Трабовиште	нема	Мост на локален пат	нема	нема
6	Брана Петрашевец	КО Стамер	викендици-3 работилница - 1	Локален пат	нема	нема

Извор:ПО РЦУК Делчево

2.3.2.Квалитативна и квантитативна анализа на изложеното население на опасноста од поплави (родова структура, старосни групи, групи со посебни потреби итн), со мапирање

Во **Прилог 8** даден е преглед на населението по населени места според возрасни групи според пописот од 2021 година.

На поплави е изложено населението во куќите на левата страна од нерегулираното корито по течение на реката во градот Делчево, улиците Крушевска и 8-ми Септември.

2.4.2. Процена на влијанието (ранливост и изложеност) од поплави врз објекти и инфраструктура

2.4.2.1.Оштетувањето на објекти од поплави, по конструктивни типови, степен на оштетување и број

Со истражувањето на информации и документи за случените несреќи и катастрофи во минатото може да се заклучи дека поплавите во минатото не предизвикале поголеми оштетувања на објекти. Поплавите најчесто предизвикале поплавување на подрумските простории на куќи, стамбени згради и деловни простории, викендици и некои други помошни

објекти кои се наоѓале во близина на речните корита.

Такви поплавување се забележани кај куќи на улиците Сервисна, Крушевска, Маршал Тито, Даме Груев, Никола Карев, викендици и помошни простории од левата страна на река Брегалница од долниот мост во градот Делчево до с.Очипала, потоа објектот на Млекара Вучков и 3 штали со сточна храна.

2.4.2.2. Оштетување на инфраструктурата од поплави, по различни категории на инфраструктура и степен на оштетување

Анализата на информации и документи за случените несреќи и катастрофи покажува дека постојат оштетувања на патната инфраструктура, мостови како и на водоводни мрежи поради појава на поплави. Во **Прилог 23** се дадени покарактеристичните оштетувања на инфраструктурата предизвикани од поплави на подрачјето на општина Делчево со вид на штета и потребни средства за санација во денари согласно податоци добиени од општинските комисији за проценки на штети и записници од извршени увиди.

Како последица на обилни дождови, од зголемен водостој на реките, оштетени биле локалните патишта за селата: Разловци, Нов Истевник, Вирче, Град и Илиово, а во градот се јавиле оштетувања на ул. Македонска, Браќа Миладинови и Вера Јоциќ. Нема податоци за вкупната штета и потребните средства за санација при овие оштетувања.

2.4.2.3. Критични објекти по категории на намена, конструктивна типологија, степен на оштетување и број

Истражувањето на информации и документи за случените несреќи и катастрофи во минатото може да се заклучи дека поплавите во минатото не предизвикале посебни оштетувања на објекти.

2.4.2.4. Останати објекти и инфраструктура, по типологија, степен на оштетување, број и други релевантни карактеристики

Врз основа на податоците за поплавите, како посебен критичен објекти може да се издвои градскиот базен во Делчево кај кој веќе дојде до поткопување и се однесени некои помошни објекти и постои голема опасност од оштетување и на базенот.

2.5.2. Процена на влијанието (ранливост и изложеност) од поплави врз населението

2.5.2.1. Живот и здравје

При досега случените поплави животот и здравјето на населението не било загрозувано во поголем обем но сепак предизвикале одредени нарушувања на нормалниот живот без поголеми последици по здравјето, освен по материјалните добра на населението (оштетување на дом, покуќнина, проблем за сместување и др.) и со тоа се појавуваат дополнителни финансиски загуби. При поплавување на помошни објекти се претрпува штета врз материјалните добра кои се потребни за одгледување на стока, залихи на храна и сл.

2.5.2.2. Смртност и повреди, (по типологија и интензитет)

Анализата на податоците покажува дека нема појава на смртни случаи или повредени лица како директна последица на поплавите кои се случувале на подрачјето на општината.

2.5.2.3. Појава на болести и зарази, и др.

Достапните податоци и анализи не покажаа појава на болести и зарази кај луѓето на подрачјето на општина Делчево со поплавите кои се случиле на истата територија.

Поплавата претставува потенцијална опасност од појавувањето на заразни болести и усложнување на епидемиолошката состојба. Најчести заболувања чиј број може да се зголеми после поплави се цревните заболувања.

Заради тоа потребни се превентивни мерки поврзани со обезбедување на вода за пиење, санитарен надзор на сместувањето и исхраната на населението, одржување на личната и колективната хигиена, спроведување на дезинфекција а по потреба и дезинсекција и дератизација и други мерки како појдовна основа за намалување на појавата на заразни болести од поголем обем.

2.6.2.Процена на влијанието (ранливост и изложеност) на институциите/субјектите на системот за управување со кризи (капацитет и способности) од поплави

При појавата на поплавите а особено од излевањето на река Брегалница каде што е најизразена опасноста по интензитет, зачестеност, причинети штети, ангажирувани ресурси за справување, во досега настанатите поплави системот за управување со кризи функционираше, односно се реализирале потребните процедури, мерки и активности. Поплавите имаат влијание врз ЕЛС – Делчево во поглед на одделување на дополнителни финансиски средства за ангажирање на сили и средства за интервенција при појава на поплавите како и за санација на причинетите оштетувања на локалната патна мрежа, мостовите, како и на оштетувањата на водоводната мрежа.

За одредени појавени слабости превземени се мерки за подобрување и таквиот пристап продолжува во насока на спроведување на превентивни мерки за ефикасно справување со појавата и функционирање на системот.

2.7.2.Процена на директните, индиректните и долгорочните физички и економски загуби по категории, на разгледуваните елементи на ризикот од поплави

Анализата на податоците за поплавите покажува дека тие ги предизвикуваат следните штети:

Директни штети:

- Инфраструктура (оштетување на локални патишта, мостови на регионални и локални патишта, водоводна мрежа)
- Објекти (поплавување на подрумски простории, оголување на темели)
- Земјоделски земјиште (поплавување и однесување на земјоделско земјиште)

Индиректни штети:

- Земјоделско земјиште- (оштетување на почвата поради појавата на заезерување и оневозможување на користење на земјиштето)

Долгорочни штети:

- Намалување на плодноста на земјиштето

2.8.2.Збирна оценка и економски биланс на потенцијалниот ризик од поплави со процена на неговото влијание врз економијата на подрачјето на општина Делчево

Достапните податоци за поплавите покажуваат дека досега немаат битно влијание врз

економијата на општината.

2.9.2. Процена за други елементи на ризикот

Не е вршена процена на други елементи на ризикот.

(3) Капацитет и способност на Системот за управување со кризи за превенција, рано предупредување и одговор на проценетиот ризик од поплави

3.1.2. Осврт на секторски стратегии, политики и планови за намалување/превенција, односно справување со проценетиот ризик од поплави

На државно ниво постојат повеќе стратегии, политики и планови за намалување односно справување со проценетите поплави. Во следната табела даден е преглед на документите во кои се разработени мерките за превенција, намалување и справување со ризикот од поплавите

Табела 44: Преглед на стратегии, политики и планови на државно ниво во кои се разработени мерки за превенција, намалување, справување и надминување на последиците од поплавите

Ред. бр.	Назив на документот	Субјект
1	Стратегија за води на РМ 2012-2042	МЖС и ПП
2	Национална програма за развој на земјоделството и рурален развој 2013-2017	МЗШВ
3	Закон за води	Министерство за МЖС и ПП
4	Закон за водостопанства	МЗШВ
5	Закон за водни заедници	МЗШВ
6	Закон за животна средина и ПП	Министерство за МЖС и ПП
7	Просторен план на РМ	Министерство за МЖС и ПП
8	Закон за управување со кризи	Центар за управување со кризи
9	Закон за заштита и спасување	Дирекција за заштита и спасување
10	Национална стратегија за заштита и спасување	Дирекција за заштита и спасување
11	План за спроведување на мерките за заштита и спасување	Дирекција за заштита и спасување
12	Национална стратегија за заштита и спасување	Дирекција за заштита и спасување
13	Методологија за содржината и начинот на проценување на опасностите и планирање на заштитата и спасувањето	Дирекција за заштита и спасување
14	Републички план за заштита и спасување	Дирекција за заштита и спасување
15	Процена на загрозеност на Република Македонија од природни и други несреќи.	Дирекција за заштита и спасување
16	Закон за одбрана	Министерство за Одбрана
17	План за одговор на здравствениот систем во вонредни и кризни сосотојби	Министерство за Здравство

Извор. ПО РЦУК Делчево

Процена на загрозеност на РСМ од сите ризици и опасности ќе претставува главен стратешки документ за превенција, намалување, справување и надминување на последиците од сите ризици и опасности, вклучувајќи ги и поплавите.

На локално ниво во рамките на прекуграничниот проект "Мерки за заштита од поплави на реките Брегалница и Бистрица", имплементиран од страна на општините Делчево и Благоевград, како дел од активностите е изработен "Акциски план за заштита од поплави на река Брегалница".

Во следната табела даден е преглед на документите во кои се разработени мерките за превенција, намалување и справување со ризикот од поплавите на локално ниво:

Табела 45: Преглед на субјекти на локално ниво и изработени документи во кои се предвидени мерки за превенција, намалување, справување и надминување на последиците од поплавите

Ред. бр.	Назив на субјектот	Изработени документи
1	РЦУК - Делчево	-Процена на загрозеност на подрачјето на општина Делчево од сите ризици и опасности
2	Општина Делчево	-Акциски план за заштита од поплави на река Брегалница -Процена на загрозеност од природни непогоди и други несреќи во општина Делчево -План за заштита и спасување од природни непогоди и други несреќи во општина Делчево -Генерални и детални урбанистички планови
3	ПО ДЗС Делчево	-Процена на загрозеност на подрачјето што го покрива ПО ДЗС Делчево од природни непогоди и други несреќи -План за заштита и спасување на подрачјето што го покрива ПО ДЗС Делчево од природни непогоди и други несреќи
4	СОУ "М.М-Брицо"	-Процена на загрозеност од природни непогоди и други несреќи во СОУ "М.М-Брицо" -План за заштита и спасување од природни непогоди и други несреќи во СОУ "М.М-Брицо"
5	ОУ "Ванчо Прќе"	-Процена на загрозеност од природни непогоди и други несреќи во ОУ "Ванчо Прќе" -План за заштита и спасување од природни непогоди и други несреќи во ОУ "Ванчо Прќе"
6	ОУ "св.Климент Охридски"	-Процена на загрозеност од природни непогоди и други несреќи во ОУ "св.Климент Охридски" -План за заштита и спасување од природни непогоди и други несреќи во ОУ "св.Климент Охридски"
7	ЈОУДГ "Весели Цветови"	-Процена на загрозеност од природни непогоди и други несреќи во ЈОУДГ "Весели Цветови" -План за заштита и спасување од природни непогоди и други несреќи во ЈОУДГ "Весели Цветови"
8	ЈЗУ "Гоце Делчев" - Делчево	-Процена на загрозеност од природни непогоди и други несреќи во ЈЗУ "Гоце Делчев" - Делчево -План за заштита и спасување од природни непогоди и други несреќи во ЈЗУ "Гоце Делчев" - Делчево
9	"Алпин-ком"-ДОО	-Процена на загрозеност од природни непогоди и други несреќи во "Алпин-ком"-ДОО -План за заштита и спасување од природни непогоди и други несреќи во "Алпин-ком"-ДОО
10	Рудине ММ	-Процена на загрозеност од природни непогоди и други несреќи во Рудине ММ -План за заштита и спасување од природни непогоди и други несреќи во Рудине ММ
11	Крзно – текст ДОО	-Процена на загрозеност од природни непогоди и други несреќи во Крзно – текст ДОО -План за заштита и спасување од природни непогоди и други несреќи во Крзно – текст ДОО
12	АД „Фротирка“	-Процена на загрозеноста од природни непогоди и други несреќи во АД „Фротирка“ -План за заштита и спасување од природни непогоди и други несреќи во АД „Фротирка“
13	Конфекција	-Процена на загрозеност од природни непогоди и други несреќи во Дамјанов

	Дамјанов	-План за заштита и спасување од природни непогоди и други несреќи во Дамјанов
14	Конфекција Витекс	-Процена на загрозеност од природни непогоди и други несреќи во Витекс -План за заштита и спасување од природни непогоди и други несреќи во Витекс

Извор: ЕЛС – Делчево, ПО ДЗС Делчево

Од страна на ЕЛС – Делчево и АД Водостопанство на РСМ - Подружница Брегалница Берово во фаза на изработка се Оперативни планови за заштита од поплави, за речните сливови и брани, во зоната под нивна надлежност на подрачјето на општина Делчево, обврска која произлегува како задолжение на субјектите согласно Законот за води.

3.2.2. Осврт на ресурсите за одговор (човечки, материјални, технички и др.) кои се наоѓаат на подрачјето на општина Делчево

Состојбата со ресурсите на подрачјето на општината Делчево со кои располагаат субјектите кои се директно вклучени во справувањето при појава на поплавите е дадена во следната табела:

Табела 46: Ресурси за одговор при поплави

Ред. Број	Назив на субјектот	Булдожер	Ровокопач	Комбинирана машина	Пумпи за црпење вода	Забелешка
1	ТППЕ Делчево				1	
2	ПО ДЗС-Делчево				3	
3	ЈПКД Брегалница Делчево	1	1	3		

Извор: ПО РЦУК Делчево

Во текот на 2019 година ЈПКД Брегалница изврши набавка на 2 нови машини Ровокопач – Утоварач со што во голема мерка е зголемена ефикасноста и ефективноста на претпријатието за одговор при можни појави на поплави, а исто така и во делот на превентивното чистење и одржување на речните корита и водотеците во урбаниот опфат на општината.

Исто така може да се користат и други ресурси (за превоз на лица, МТС и опрема, градежни машини и сл.) кои се во сопственост на правни и приватни лица. Во **Прилог 20** даден е преглед на градежни машини на подрачјето на општина Делчево, согласно евиденцијата на РЦУК – Делчево, кои исто така можат да се искористат при појава на поплави.

За медицинско згрижување на настрадано населението од последиците на поплавите на подрачјето на општина Делчево има една јавна здравствена установа ЈЗУ Здравствен дом „Гоце Делчев“ каде има 16 доктори по општа медицина кои имаат склучено договор со ФЗО за услуги во примарната здравствена заштита – приватни здравствени установи (12 во Делчево и 4 во М.Каменица) и 11 доктори специјалисти (10 во Делчево и 1 во М.Каменица), како и итна медицинска помош со 4 доктори во Делчево со 4 санитарски возила и 3 доктори во М.Каменица со 4 санитарски возила. Исто така во склоп на здравствениот дом постојат и 2 лаборатории за анализа на крвта и тоа една лабораторија во Делчево со 2 дипломирани биохемичари и 5 лаборанти и една лабораторија во М.Каменица со еден дипломиран биохемичар и 2 лаборанти. Во просториите на ЈЗУ Здравствен дом „Гоце Делчев“ постојат вкупно 37 болнички постели од кои 32 се во Делчево а 5 се во М.Каменица).

3.3.2.Процена на потреби (опрема) и секторски подготовки (обука, вежби) за спроведување на потребните мерки и активности насочени кон превенција, рано предупредување и справување со проценетата состојба

На подрачјето на општина Делчево не се спроведувани обуки или вежби во кои се разработувани постапките при поплави.

Анализата на состојбата на подрачјето на општината го покажува следното:

- неуредени речни корита
- недоволна активност на АД Водостопанство на РС.Македонија во државна сопственост подружница Берово на водотеците во нивна надлежност на подрачјето на општина Делчево;
- недостаток од пумпи за црпење вода од поплавени објекти;

Ова покажува потреба од спроведувањето на мерките и активностите насочени кон превенцијата, раното предупредување и справувањето со поплави и набавка на соодветна опрема во ЈПКД Брегалница за превземање превентивни мерки и активности.

Потребно е да се организираат специјалистички обуки за лицата кои ќе бидат директно ангажирани во справување со поплавите, а за граѓаните треба да се организираат основни обуки за самозаштита и нивно постапување при евентуално учество во справувањето со поплавите и елиминирањето на последиците од нив.

Покрај обуката да се организираат показни вежби во кои ќе се увежбуваат постапките на граѓаните и субјектите од СУК при појава на поплавите.

3.4.2.Координација, комуникација и одлучување за примената на мерките и ресурсите, преку стандардни оперативни постапки

При координацијата и комуникацијата помеѓу субјектите на СУК се користат постојните Стандардните оперативни постапки со кои се врши целосно следење и справување со поплави. Тоа се спроведува преку:

-Стандардните оперативни процедури за комуникација, координација и соработка на ЦУК со субјектите од СУК заради заштита од појави кои можат да предизвикаат кризни состојби од 2008 година;

-Стандардни оперативни процедури за комуникација, координација и соработка помеѓу субјектите во СУК при прогласена кризна состојба (трето дополнето издание Август 2016 година);

-Упатство за работа на РЦУК (5/8) во РМ -Стандардни оперативни процедури (Член 27)

-Уредба за видот на податоците и информациите и за начинот и постапката на нивно доставување до ЦУК (Сл.вес. на РМ број 9/2007, член 6)

-Деловник за работа на РШ за УК при ПО-РЦУК Делчево (16-229/2 од 07.12.2007)

-Методологија за проценка на штети (Сл.вес. на РМ бр. 75/2001)

-Закон за заштита и спасување (Сл.вес на РМ број 93/12 член 67)

Искуството од изминатите години покажува извесни недоследности во процесот на координација, комуникација и одлучување за примена на мерките и ресурсите за справување со настанатите поплави. Постојечките СОП не ги разрешуваат овие проблеми туку вообичаено истите се однесуваат за субјектот кој ги донел, но не се оврзувачки за останатите субјекти кои имаат изработено или немаат изработено сопствени СОП. Заради ова постои потреба од дообјаснување преку донесување на усогласени СОП за координација, комуникација и одлучување за примената на мерките и ресурсите на локално ниво.

3.5.2. Мерки за справување и отстранување на последиците од случени несреќи и катастрофи при поплави

Мерките за справување и отстранување на последиците од случени поплави се разработени во следните документи на државно ниво:

- Закон за управување со кризи (Сл.вес. на РМ бр.29/05, 36/11)
- Законот за заштита и спасување (Сл.вес. на РМ број 93/12 член 68-79) и подзаконски акти кои произлегуваат од него
- Национална стратегија за заштита и спасување (Сл.вес.на РМ (23/09)
- Закон за животна средина (Сл. вес. на РМ бр.53/05, 27/05, 24/07, 159/08, 83/09, 47/10, 124/10, 51/11, 123/12, 93/13)
- Уредба за спроведување на мерката заштита и спасување од поплави. (Сл.вес. на РМ бр. 91/10).

Мерките за справување и отстранување на последиците од случени поплави на локално ниво се разработени во следните документи кои се изработени од ПО ДЗС и се наоѓаат кај нив:

- Мерка заштита и спасување од поплави
- Мерка прва медицинска помош
- Мерка згрижување на загрозеното и настраданото население
- Мерка асанација на терен

Заради успешна и ефикасна заштита од поплави особено внимание треба да се посвети на превентивните и оперативните мерки и тоа :

- навремено чистење на речните корита
- регулација на речните корита и поројници и одржување на регулираните делови од речните корита и поројниците
- изградба на заштитни насипи на речните корита, особено на местата каде се евидентирани чести излевања
- одржување на отворените канали за одвод на атмосферските води во градот
- запознавање на населението за опасностите од појава на поплави нивно обучување и оспособување за превземање на мерки и постапки за заштита и евакуација во тие услови
- пополнување, обучување, оспособување на единици за заштита од поплави и тимовите за брз одговор
- контрола на системот за водоснабдување од загадување
- градење инфраструктура отпорна на протекување
- чистење на седиментацијата, градење на насипи.
- развивање свесност за рамничарските делови дека се подложни на поплави.
- градење куќи кои ќе бидат отпорни на поплави

3.6.2. Процена на штети од поплави со изразени финансиски импликации

Поголеми финансиски импликации се предизвикани од поплавата на ден **02.02.2015** година во која, според Елаборатот за процена на штети од елементарна непогода поплава изработен од страна на Општинската комисија за процена на штети при општина Делчево, вкупната предизвикана штета е проценета на **26.601.150 денари**, од кои **24.975,000 денари** е предизвиканата штета од инфраструктурен карактер. Оштетувањата од инфраструктурен карактер за кои е извршена процена на потребните средства за санација на штетата се дадени во **Прилог 23** од Процената.

3.7.2. *Управување со ревитализација по елиминирањето на кризата од поплави*

Санирањето на последиците и ревитализацијата на подрачјата кои се поплавени е процес кој опфаќа повеќе активности кои во прв момент ќе ги отстранат директните опасности од продирање на вода и понатамошно поплавување (интервентно расчистување на реки и канали, подигнување на одбранбени насипи и сл.), а во понатамошните фази ќе обезбедат целосно отстранување на последиците од поплавувањето. Целосната ревитализација опфаќа поправка на поплавените објекти и оштетената инфраструктура и нивно доведување до состојба на употребливост согласно намената, а додека ревитализацијата на поплавените земјоделски површини е подолготраен процес во кој после отстранувањето на речните наноси со агро технички мерки ќе се подобрува квалитетот на почвата со цел да се зголеми плодноста. За успешно реализирање на процесот за ревитализација потребно е да се изработат соодветни стручни елаборати и планови во кои ќе бидат детално разработени постапки и мерки со кои субјектите од СУК ќе превземат соодветни активности за целосно санирање на последиците.

-Определување на ниво на ризик и степен на загроеност од опасноста од поплави

Согласно член 6 од Уредбата за Методологојата за изработка на Процената на загроеноста на безбедноста на Република Македонија од сите ризици и опасности, нејзината содржина и структура, начинот на чување и ажурирање, како и определувањето на субјектите во системот за управување со кризи на кои им се доставува целосна или извод од процената Сл Весник на Р.М. бр.13 од 04.02.2011 година може да се заклучи следното:

Од извршените анализи и изборот на индикаторите на досега случените поплави и превземените мерки на субјектите од СУК, опасноста од поплави на подрачјето на општина Делчево е од втор степен на загроеност (сино) што означува низок ризик односно редовна состојба со ретко манифестирани појави на загроеност од поплави.

(1.3)Процена на опасност од екстремни временски појави (појава на слана-мраз, силни ветрови, врнежи од град, интензивни снежни врнежи и снежни наноси)

1.1.3.Истражување, документирање и анализа на информации и документи за случените во минатото несреќи и непогоди предизвикани од екстремни временски појави (појава на слана-мраз, силни ветрови, врнежи од град, интензивни снежни врнежи и снежни наноси)

Појава на слана-мраз

Мразевите според потеклото се делат на:

– **адвективни мразеви** - Потекнуваат од пробив на нагли нестабилни струења на ладен воздух и кои обично зафаќаат поширок простор. Тие можат да се јават при ведро или облачно време. Овие мразеви не дозволуваат инверзија на температурата на воздухот, што значи дека колку е надморската висина поголема и температурата е пониска. Кај овошните растенија штетите од овие мразеви се случуваат со рапидно движење на ладен воздух кој ја влече температурата од растението.

– **радијациони мразеви** – Се случуваат при ведро, чисто време и без облаци во ноќните часови. Притоа растенијата, почвата и другите објекти кои се потопли од многу ладното небо израчуваат топлина и со тоа стануваат поладни и поладни, при што овошките губат топлина до толку што може да причини нивно оштетување. Губитоците на топлина од цветовите, листовите, гранчињата може да причинат да истите имаат 2–4 °C пониска температура во однос на околниот воздух. Потоплиот воздух се обидува да ги грее ладните делови од растението и со тоа и самиот се лади. Оладениот воздух е со поголема тежина и под дејство на гравитацијата се движи кон површината на почвата и се таложи во пониските слоеви и создава т.н ладни џекови.

Од анализата на достапните податоци може се заклучи дека во минатото појавата на слана-мраз најчесто предизвикувала штета на овоштарските насади, меѓутоа се располага со податоци за предизвиканата штета од слана-мраз само за 2016 и 2017 година.

Во **Прилог 24** даден е преглед на штети предизвикани од појава на слана мраз што го зафати подрачјето на општина Делчево во периодот од **25.04 до 29.04.2016 година**. Најниската утринска температура во тој период, согласно податоците од УХМР, е измерена на **27.04.2016** и изнесувала **-3,5 °C**. Прегледот е направен согласно Елаборат за проценка на штети изработен од Комисијата за проценка на штети за општина Делчево врз основа на поднесени вкупно 640 барања за проценка на штети до општина Делчево. Од извршената проценка утврдено е дека оштетувањата на овошните насади е од **30% до 100%** при што е причинета вкупна материјална штета од **62.087.008 денари**.

Во **Прилог 25** пак е даден преглед на штетите предизвикани од појавата на слана-мраз што го зафати подрачјето на општина Делчево во периодот од **20.04 до 24.04.2017 година**, при што најниската утринска температура во тој период според податоците од УХМР е измерена на **22.04.2017** година и изнесувала **-3.5 C**. Прегледот е направен согласно податоците за пријавена штета од страна на МЗШВ – ПЕ Делчево и процената од Бирото за судски вештачења врз основа на поднесени вкупно 602 барања за проценка на штета. Од извршената проценка утврдено е дека оштетувањето на овошните насади било од **90% до 100%**, при што е причинета вкупна материјална штета во износ од **35.243.665,04 денари**

Иако појавата на слана-мраз е честа на подрачјето на општина Делчево, во претходните години не се вршени проценки на штета од оваа појава од причина што од страна на оштетеното населението не биле поднесувани барања за проценка на штета до надлежните институции.

Силни ветрови

Ветровите преставуваат хоризонтално движење на воздухот и истите главно се делат

според правецот (од каде дува ветерот), смерот (кон каде дува ветерот) и јачината или интензитетот.

Според правецот (смерот) на дување на ветерот, истите се делат на 4 главни правци (N,S,E,W), 4 меѓу правци (NE,SW,NW,SE) и за попрецизно одредување на уште 8 меѓуправци (NNE,ENE,SSW и сл.), додека според јачината (интензитетот) ветровите се поделени на 12 категории според Бофоровата скала (bft) и брзината на ветерот се мери во м/с или км/ч. Во највисоката 12 категорија спаѓаат најсилните ветрови (оркани, урагани и тајфуни) со брзина поголема од 34,8 м/с или 125 км/ч.

Од досегашните достапни податоци може да се заклучи дека се до минатата 2022 година општината Делчево не била зафатена од ветрови со голема брзина и интензитет кои би предизвикале штети од поголеми размери, и тие штети главно биле на крововите на неколку индивидуални куќи или стамбени згради (паднати керамиди, оштетени оџаци), скршени стебла на постари и повисоки дрва, полегнување на посевите во летниот период и др.

Меѓутоа на 25.06.2022 година во попладневните часови во времето помеѓу 19:25 и 19:40 часот, градот Делчево го зафати големо невреме проследено со многу силен ветер кој што според податоците од УХМР дувал со јачина од 32,5 м/с односно 117,0 км/ч кој што според Бофоровата скала е карактеризиран во 11 категорија односно **орканска олуја** од западно северозападен правец (WNW). Како последица од силниот ветер дојде до оштетување (откорнување) на покривите на повеќе индивидуални и колективни стамбени згради, паднати дрва и столбови за електрична енергија што придонесе до повеќе часовен прекин со електрична енергија на градот Делчево и поблиските населени места, како и прекин или отежнато движење на сообраќајот низ повеќе улици низ градот.

До општинската комисијата за проценка на штети беа поднесени вкупно 377 барања за проценка на штети од кои поради силниот ветер биле пријавени следните оштетувања:

- 276 оштетувања на кровна конструкција на индивидуални куќи,
- 11 оштетувања на кровна конструкција на стамбени згради и магацини,
- 6 оштетувања на оџаци,
- 9 оштетувања на столбови за електрична енергија,
- 22 оштетувања на автомобили од паднати покриви или дрва, и
- 17 оштетувања на сончеви колектори

Врнежи од град

Од анализата на достапните податоци за врнежите од град може се заклучи дека во минатото тие најчесто предизвикувале штета на земјоделските култури и овоштарските насади.

Во **Прилог 26** даден е преглед на врнежи од град на подрачјето на општина Делчево на кои е извршен увид од страна на претставници од ПО на МЗШВ како и од Комисијата за проценка на штети за општина Делчево. Од прегледот може да се забележи дека како покарактеристични се врнежите од град на ден **24.06.2014 година** кога со врнежи од град со големина на орев во времетраење од околу 20-тина минути биле зафатени 5 населени места од општината при што Комисијата за проценка на штети постапила по однос на 22 барања за проценка на штета. Од извршената процена е утврдено дека е зафатена вкупна површина од **17.58 ха** овошни насади, житни култури и градинарски растенија при што е предизвикана штета во износ од **863.415 денари**.

Интензивни снежни врнежи и снежни наноси

Анализата на достапните податоци за интензивните снежни врнежи и снежни наноси покажува дека на подрачјето на општина Делчево во минатото интензивните снежни врнежи и

снежни наноси во минатото најчесто предизвикувале прекин на сообраќајот кон селата кои се на поголема надморска висина, или се јавувале прекини во снабдување со ЕЕ. и отежнато снабдување со храна и лекови.

Податоците за интензивните снежни врнежи и снежни наноси на подрачјето на општина Делчево се земени од дневните извештаи на РЦУК Делчево и книгата за евиденција на настани на РЦУК Делчево.

Хронолошкиот преглед на интензивните снежни врнежи и снежни наноси со предизвикани последици е прикажан во следната табела:

Табела 47: Преглед на интензивни снежни врнежи и снежни наноси со предизвикани последици

Ред. Бр.	Датум	Предизвикани последици	Забелешка
1	04.01.2009	Прекин на сообраќајот на - регионалниот пат Делчево – Голак - локалните патишта кон дел од маалите од селата од разбиен тип – Нов Истевник, Чифлик, Ветрен, Киселица, Селник, Драмче и Вратиславци	На ден 08.01.2009 исчистени се сите патни правци кон селата
2	21.03.2009 23.03.2009	Прекин на сообраќајот на - регионалниот пат Делчево – Голак - локалниот пат с.Драмче – с.Вратиславци дефект на далековод – прекин во снабдување со ел. енергија во с.Бигла и на репетитори на пл.Голак	23.03.2009 исчистени патните правци и отстранет дефектот на далноводот
3	05.01.2017 07.01.2017	- Забрана за движење на тешки товарни возила на магистралниот пат Кочани – Делчево - непроодност на патот кон с.Разловци (кој поради реконструкција на мостот кај с.Трабовивиште се одвиваше по стариот пат од Делчево до с.Разловци)	На 08.01.17 укината забраната за тешки товарни возила

Извор: ПО РЦУК Делчево

1.2.3.Определување/профилирање на потенцијалните извори на загрозување од екстремни временски појави (појава на слана-мраз, силни ветрови, врнежи од град, интензивни снежни врнежи и снежни наноси) кои можат да предизвикаат одредено загрозување на безбедноста на подрачјето на општина Делчево

Појава на слана-мраз

Географската положба, надморската висина и климатските услови го прават подрачјето на општина Делчево подложно на појава на доцни пролетни мразеви кои причинуваат поголеми штети кај овошните насади.

Силни ветрови

Бидејќи низ општината Делчево поминува реката Брегалница, низ нејзината долина постојано има појава на струење на воздухот односно ветер, а имајќи ги во предвид и географската положба, надморската височина и климатските услови на ова подрачје истите придонесуваат честа појава на ветрови од различни правци и смерови и со различна брзина и интензитет кои се најизразени во доцните пролетни, летните и раните есенски месеци.

Врнежи од град

Подрачјето на општина Делчево е богато со земјоделски површини и е изложено на

опасноста од врнежи од град. Штетите кои настануваат на земјоделските култури како и на овоштарските насади често зависат од времетраењето, интензитетот и големината на замрзнатите топчињата град. Доколку замрзнатите топчињата се поголеми, штетите врз објектите, автомобилите, земјоделските култури, овоштарските насади, како и повредите кај населението би биле поголеми.

Интензивни снежни врнежи и снежни наноси

Интензивните снежни врнежи, особено ако се пропратени со студови, можат да го запрат сообраќајот и да отежнат секаков вид на движење во погодениот регион. Интензивните снежни врнежи и снежни наноси на подрачјето на општина Делчево претставуваат потенцијален извор на загрозување на одвивањето на сообраќајот преку магистралниот пат АЗ кој ја поврзува општина Делчево со останатите општини во Р.Македонија од една страна и со Р.Бугарија од друга страна. Исто така може да биде загрошено движењето кон селските населби особено оние кои се на повисока надморска висина. Остатоците од снег на проводниците од далеководите за снабдување со електрична енергија често преидзивикуваат и кинење на истите како резултат на дополнителната тежина, со што се нарушува и снабдувањето со електрична енергија.

Воглавно како последици од интензивните снежни врнежи и снежни наноси се јавуваат следниот загрозувања:

- неможност за движење на возилата заради висок снег и лизгави коловози
- отсеченост и изолација на села
- прекин во снабдување со електрична енергија
- неможност за редовно снабдување со основни животни продукти, лекарства и др.

1.3.3.Проценување на веројатноста за појава од екстремни временски појави (појава на слана-мраз,силни ветрови, врнежи од град, интензивни снежни врнежи и снежни наноси) и нивно случување (по време, место, интензитет), со научно и методолошки поткрепен процес на обработка на верификувани информации во организирана и координирана меѓуресурска соработка со сите вклучени субјекти од системот за управување со кризи

Појана на слана-мраз

Појавата на слана-мраз во текот на вегетацискиот период, кој за подрачјето на општина Делчево е во месеците март и април, е честа појава. Во **Табела 3** од општиот дел од Процената - Број на мразни денови ($T_{min} < 0.0\text{ }^{\circ}\text{C}$) за периодот од **2008 до 2022** година може да се види дека, во наведениот период, просечниот број на мразни денови за месец Март е 18, а за месец Април е 5 мразни денови.

Силни ветрови

Имајќи ги во предвид географските карактеристики на територијата на општината Делчево, и според направените анализи од претходните години, појавата на ветрови ќе биде присутна и во наредниот период особено во летните месеци и тоа од различни правци и смерови и со различна брзина и интензитет, но сепак не се очекуваат толку силни ветрови како што беше случајот со силниот ветер на 25.06.2022 година.

Врнежи од град

Врнежи од град на подрачјето на општината според направените анализи и нивното

појавување веројатно ќе се случуваат и во наредниот период во времето на летниот период (Јуни-Јули и Август)

Интензивни снежни врнежи и снежни наноси

На територијата на општина Делчево при појава на интензивни снежни врнежи постои веројатност од прекин или отежнато одвивање на сообраќајот на сите патни правци во општината. Особено се загрозувани регионалните патни правци Делчево – Граничен премин, с.Трабовиште – с.Разловци и Делчево – Голак.

Во **Табела 5** во општиот дел од Процената е даден преглед на максималната висина на снежната покривка на подрачјето на општина Делчево измерена во см по месеци за периодот од **2008 до 2022** година. Од табелата може да се види дека највисока снежна покривка за наведениот период е измерена во месец **Декември 2012** година и изнесувала **37** см. Во вакви услови на интензивни врнежи од снег најзагрозувани се селата од разбиен тип: Бигла, Турија, Драмче, Селник, Ветрен и Вратиславци кон кои селски населби може да се случи патните правци да бидат во прекин и по неколку денови.

1.4.3. Визуелизација на резултатите/наодите од процената, на карти/мапи од екстремни временски појави (појава на слана-мраз, силни ветрови, врнежи од град, интензивни снежни врнежи и снежни наноси) матрици на опасност и други форми за визуелизација, поддржано со соодветна информатичка технологија, како Географски информатички системи-ГИС и сл.

Визуелизација на резултатите од анализата се дадени во **Прилог бр.24** и **Прилог бр.25** - преглед на штети предизвикани од појава на слана-мраз, **Прилог бр.26** – Преглед на врнежи од град со предизвикана штета и оштетување по култури и **Табела 47** - Преглед на интензивни снежни врнежи и снежни наноси со предизвикани последици, како и наведените оштетувања од силниот ветер кој го зафати градот Делчево на 25.06.2022 година добиени од Комисијата за процена на штети на општината Делчево.

1.5.3. Други постапки и активности

Не се превземани други постапки и активности со кои се обработува процената на опасност од екстремни временски појави (појава на слана-мраз, силни ветрови, врнежи од град, интензивни снежни врнежи и снежни наноси)

(2) Процена на ранливост и изложеност на посебните елементи кон кои е насочен ризикот

2.1.3. Процената на ранливоста и изложеноста опфаќа анализа и дефинирање на посебните карактеристики, специфики и околности на поединецот, заедницата, објектите и системите кои ги прават подложни на негативните влијанија на оштетувачките ефекти од екстремни временски појави (појава на слана-мраз, силни ветрови, врнежи од град, интензивни снежни врнежи и снежни наноси)

Појава на слана-мраз

Изложени на појавата на слана-мраз во вегетациониот период се овошните насади. Ранливоста на овошките е претставена во следната табела каде е даден е преглед на критичните температури за овошните насади кои се карактеристични за подрачјето на општина Делчево во

зимско мирување и во цутење.

Табела 48: Критичните температури за овошните насади во зимско мирување и во цутење.

Ред број	Овошни култури	Во зимско мирување	Во цутење
1	Јаболко	-28 -32	-1,6 -2,2
2	Круша	-27 -30	-2 -3
3	Слива	-25 -34	-2,2 -3
4	Праска	-22 -28	-2 -3
5	Кајсија	-24 -27 (-30)	-1,5 -3 (-6)
6	Цреша	-23 -30	-2 -3
7	Вишна	-28 -30 (-20 -35)	-3 -6
8	Орев	-20 -30	-0,5 -1
9	Лешник	-25 -32	-7 -12 -25

Извор: Мерки за намалување на штети од мразеви во овошните насади (Доц. д-р. Марјан Кипријановски од 2003 година)

Силни ветрови

При процената на ранливоста на општината Делчево од опасноста од појавата на силни ветрови треба да се земе во предвид нејзината рељефна структура, географските карактеристики, климатските услови и надморската височина според кои оваа територија е изложена и ранлива на појава на силни ветрови но сепак не со многу јак интензитет и брзина.

Врнежи од град

Кога се врши проценка на ранливоста на подрачјето на општина Делчево од опасноста од врнежи од град треба да се има во предвид дека истата со својата рељефна структура и покриеноста со земјоделски површини е ранлива и изложена на оваа појава.

Интензивни снежни врнежи и снежни наноси

Подрачјето на општина Делчево е претежно ридско планинско, при што планините подолг временски период од годината се под снег и снежни наноси. Ова директно влијае на изложеноста и ранливоста на инфраструктурата од областа на сообраќајот, телекомуникациите и електричните инсталации.

Селата од разбиен тип се со мал број на објекти, претежно изградени пред повеќе од 50 години и ненаселени, што ги прави посебно изложени и ранливи на опасноста од интензивни снежни врнежи. Голема изложеност и ранливост има на населението во тие села, а особено во селата Драмче, Селник и Вратиславци каде бројот на население е мал, и населението е претежно старо.

2.2.3.Квалитативна и квантитативна анализа на создадените вредности, идентификација на типологијата на објектите и нивниот број, на инфраструктурата и на критичните објекти кои се чувствителни од екстремни временски појави (појава на слана-мраз, силни ветрови, врнежи од град, интензивни снежни врнежи и снежни наноси)

При појавата на силни ветрови, како посебно чувствителни ќе бидат некавалитетно изведените покриви на стамбените и индивидуалните згради и поставените соларни колектори

на нив, електричните и антенски столбови и високите и стари дрва.

Исто така чувствителни на опасноста од интензивни снежни врнежи и снежни наноси се објектите изградени од слаб градежен материјал кои претежно се наоѓаат во руралните населени места.

2.3.3.Квалитативна и квантитативна анализа на изложеното население (родова структура, старосни групи, групи со посебни потреби итн) од екстремни временски појави (појава на слана-мраз, силни ветрови, врнежи од град, интензивни снежни врнежи и снежни наноси) со мапирање

Интензивни снежни врнежи и снежни наноси

Изложеноста на населението на интензивни снежни врнежи и снежни наноси е во тесна врска со локацијата на населеното место. Најизложено е населението од планински села, а особено селата од разбиен тип Вратиславци, Селник, Драмче, Киселица, Косово Дабје, Бигла и Турија, а најмала е изложеноста на населението во рамничарските села.

Во Прилог 8 даден е преглед на населението по населени места според возрасни групи според пописот од 2021 година, од каде може да се види просторната разместеност на изложеното население.

Во следната табела даден е преглед на ранливо население по населени места на подрачјето на општина Делчево.

Табела 49: Преглед на ранливо население по населени места

Ред. Бр.	Населено место	Надморска височина	Број на жители	Одалеченост од Делчево во км	Забелешка
1.	с.Бигла	740 м	159	14	
2.	с.Ветрен	680 м	80	4,5	
3.	с.Вратиславци	780 м	45	16	
4.	с.Драмче	730 м	115	9	
5.	с.Разловци	710 м	461	17	
6.	с.Киселица	680 м	3	9	
7.	с.Селник	810 м	-	12	
8.	с.Косово Дабје	730 м	5	6	
9.	с.Турија	684 м	46	16	

Извор: ЕЛС – Делчево; РЦУК Делчево

2.4.3. Процена на влијанието (ранливост и изложеност) од екстремни временски појави (појава на слана-мраз, силни ветрови, врнежи од град, интензивни снежни врнежи и снежни наноси) врз објекти и инфраструктура

2.4.3.1.Оштетувањето на објекти од екстремни временски појави (појава на слана-мраз, силни ветрови, врнежи од град, интензивни снежни врнежи и снежни наноси) по конструктивни типови, степен на оштетување и број

Штетите кои настанале во минатото од појава на слана-мраз и врнежи од град се однесуваат исклучиво на земјоделски површини, додека пак штетите кои настанале од силните ветрови претежно се однесуваат на индивидуалните и колективните стамбени згради и јавни

објекти. Во невремето проследено со многу силен ветер на ден 25.06.2022 година кој што според податоците од УХМР дувал со јачина од 32,5 м/с односно 117,0 км/ч биле пријавени следните оштетувања на објекти:

- 276 оштетувања на кровна конструкција на индивидуални куќи,
- 11 оштетувања на кровна конструкција на стамбени згради и магацини,
- 6 оштетувања на оџаци,
- 22 оштетувања на автомобили од паднати покриви или дрва, и
- 17 оштетувања на сончеви колектори

Интензивни снежни врнежи и снежни наноси

Со истражувањето на информации и документи за случените несреќи и катастрофи во минатото може да се заклучи дека интензивните снежни врнежи и снежни наносиво минатото предизвикале оштетувања на помошни објекти или постари куќи, и тоа претежно на кровните конструкции кои попуштиле под тежината на снежната покривка.

Објекти кои се високо ранливи и изложени на опасноста од интензивни снежни врнежи и снежни наноси се:

- помошни објекти, гаражи и други градби изградени со слаб материјал
- стари куќи со слаба кровна конструкција

Нема евидентирани податоци за евентуални други оштетувања на објекти.

2.4.3.2.Оштетување на инфраструктурата од екстремни временски појави (појава на слана-мраз, силни ветрови, врнежи од град, интензивни снежни врнежи и снежни наноси) по различни категории на инфраструктура и степен на оштетување

Силни ветрови

Оштетувањата на инфраструктурните објекти при појавата на силни ветрови претежно се јавува од паднатите дрва врз кабли за пренос на електрична енергија, како и уривање на бандери за електрична енергија и антенските столбови кое предизвикува прекин на електрична енергија, телевизиски и комуникациски сигнали но истото е на пократок временски период.

Во невремето проследено со многу силен ветер на ден 25.06.2022 година, кој што според податоците од УХМР дувал со јачина од 32,5 м/с односно 117,0 км/ч, беа паднати 9 столбови за електрична енергија, а исто така од паѓање на дрвја на повеќе места беа искинати кабли за електрична енергија.

Интензивни снежни врнежи и снежни наноси

Подрачјето на општина Делчево е претежно ридско планинско, обиколено со повеќе планински масиви. Планините долг временски период од годината се под снег и снежни наноси, што директно влијае на инфраструктурата од областа на сообраќајот, телекомуникациите и електричните инсталации.

Патната инфраструктура исто така не се очекува да претпри значителни оштетувања при интензивни снежни врнежи, но секако дека доаѓа до оштетување на коловозот.

Надземните инсталации се многу подложни на оштетувања како последица на интензивни снежни врнежи, особено електричните инсталации кои често трпат оштетувања во зимскиот период како последица на остатоци од снег и мраз на проводниците, при што се случуваат прекини во снабдување со електрична енергија на дел од планинските села.

Инфраструктура која е високо ранлива и изложена на опасноста од интензивни снежни врнежи и снежни наноси се:

- помошни објекти, гаражи и други градби изградени со слаб материјал
- стари куќи со слаба кровна конструкција
- Магистралниот пат А3 (М.Каменица - Делчево – Граничен премин)
- Регионалниот пат Р 1302 (Делчево – Пехчево)
- Регионалниот пат Р2346 (с.Тработивиште – с.Разловци)
- Регионалниот пат Р2345 (Делчево – Винаца (преку с.Бигла)
- Регионалниот пат Р 2343 (Делчево – Голак)
- Регионалниот пат Р 2341 (Делчево – с.Габрово)
- локални патишта кои водат до селските населби, особено оние кои водат до планинските и селата од разбиен тип наведени во точка 2.3.3.
- 110 kV далековод Делчево – М.Каменица
- 110 kV далековод Делчево - Берово
- 35 kV далековод Делчево –ХЕ Калиманци
- надземна инсталација за снабдување со ЕЕ
- надземна инсталација од Телеком
- надземна инсталација од кабелски оператор

2.4.3.3.Критични објекти по категории на намена, конструктивна типологија, степен на оштетување и број

Поголемиот број на новоизградени објекти во општината е изграден со носив систем од цврсти и квалитетни градежни материјали и кај овие објекти има помала можност за оштетување при појава на интензивни снежни врнежи, наноси и силни ветрови.

Оштетувања може да се очекуваат на помошни објекти, гаражи и стари куќи.

2.4.3.4.Останати објекти и инфраструктура, по типологија, степен на оштетување, број и други релевантни карактеристики

Анализата на појава на слана-мраз, силни ветрови, врнежи од град и интензивни снежни врнежи и снежни наноси случени во минатото не дава податоци за оштетувања на останати објекти и инфраструктура.

2.5.3. Процена на влијанието (ранливост и изложеност) од екстремни временски појави (појава на слана-мраз, силни ветрови, врнежи од град, интензивни снежни врнежи и снежни наноси) врз населението

2.5.3.1.Живот и здравје

Врз основа на досегашните анализи на опасноста од екстремни временски појави (појава на слана-мраз и врнежи од град) констатирано е дека истите влијаат на социо-економскиот живот, исхраната, врз населението кое претежно егзистира од земјоделието.

Интензивни снежни врнежи и снежни наноси

Анализата и процената на влијанието на интензивните снежни врнежи и снежни наноси врз населението покажува дека изложеноста и ранливоста на населението била висока во планинските населби, но не предизвикала поголеми нарушувања на животот и здравјето кај

населението.

2.5.3.2. Смртност и повреди, (по типологија и интензитет)

Во минатото најчестите повреди се случувале како последица на интензивните снежни врнежи, снежните наноси и силните ветрови и тоа повреди како последица на пад, лизгање и слично, односно се јавувале скршеници на екстремитети, како и повреди настанати од удар на предмети, скршени гранки и сл. Вакви повреди може да се очекуваат и во иднина.

2.5.3.3. Појава на болести и зарази, и др.

Нема податоци за регистрирани заразни болести како последица од екстремни временски појави (појава на слана-мраз, силни ветрови, врнежи од град, интензивни снежни врнежи и снежни наноси) на подрачјето на општина Делчево.

2.6.3. Процена на влијанието (ранливост и изложеност) на институциите/субјектите на системот за управување со кризи (капацитет и способности) од екстремни временски појави (појава на слана-мраз, силни ветрови, врнежи од град, интензивни снежни врнежи и снежни наноси)

При појавата на интензивни снежни врнежи, снежни наноси и силни ветрови, системот за управување со кризи функционира согласно законските одредби, односно се реализирале потребните процедури, мерки и активности предвидени во оперативните планови на субјектите. Обврска на ЈП Македонија Пат – секција Делчево е одржување на проодноста на магистралниот и регионалните патни правци, додека ЕЛС – Делчево преку избор на економски оператор има обврска да ја одржува проодноста на локалните патни правци и улиците во градот.

Овие субјекти, при интензивни снежни врнежи, снежни наноси и силни ветрови, одржувањето на проодноста на патните правци под нивна надлежност ја вршат согласно приоритети врз основа на оперативните програми за зимско одржување, при што може да случи одредени локални патни правци (кон планински села и селата од разбиен тип) одреден период да бидат непроодни за одвивање на сообраќај.

Исто така, во зависност на снежните врнежи, од страна на ЈП Македонија Пат се донесува забрана за движење на тешки товарни возила за патните правци Кочани – Делчево – Граничен премин која трае до оспособување на патните правци за нормално одвивање на сообраќајот.

2.7.3. Процена на директните, индиректните и долгорочните физички и економски загуби по категории, на разгледуваните елементи на ризикот од екстремни временски појави (појава на слана-мраз, силни ветрови, врнежи од град, интензивни снежни врнежи и снежни наноси)

Појава на слана-мраз

Појавата на слана-мраз ги предизвикува следните штети:

Директни штети:

- Кај овошните и лозови насади доаѓа до мрзнење на цветовите или плодот при што доаѓа до намалување или целосно уништување на родот. Директната штета кај овошките најдобро може да се види во следната табела каде се дадени споредбени производствени години на овошни плодови согласно Публикациите Полјоделство, овоштарство и лозарство и МакСтат базата на податоци од Државниот завод за статистика.

Табела 50: Број на родни стебла и производство во тони на овошките на подрачјето на општина Делчево по години за периодот од 2015 до 2021 година.

Година	Овошни стебла	Цреши	Вишни	Кајсии	Дуњи	Јаболка	Круши	Сливи	Праски	Ореви
2015	Родни стебла	5234	134064	1315	595	23180	14330	132206	800	2785
	Производство (Т)	48	1001	13	7	367	182	2125	9	49
2016	Родни стебла	5234	133988	1315	595	23180	14330	132206	800	2875
	Производство (Т)	10	485	0	4	64	10	589	4	0
2017	Родни стебла	5234	189935	1315	595	23180	14340	143006	860	2795
	Производство (Т)	0	530	0	0	0	0	50	0	0
2018	Родни стебла	4655	203340	1315	595	23180	14330	141920	800	2785
	Производство (Т)	59	1217	13	12	695	287	3531	18	53
2019	Родни стебла	4505	182790	1315	595	23480	14330	139620	800	2785
	Производство (Т)	46	663	7	6	232	72	1009	5	28
2020	Родни стебла	4645	197380	1315	595	23380	14330	168200	755	2785
	Производство (Т)	71	908	7	7	409	143	2308	6	28
2021	Родни стебла	4645	184510	1315	595	24045	14330	137400	755	2785
	Производство (Т)	58	866	7	9	480	215	2455	8	84

Извор: Државен завод за статистика: Публикации Полјоделство, овоштарство и лозарство и МакСтат база на податоци.

Од табелата може да се забележи дека во 2016 и 2017 година кога има појава на слана-мраз, има целосно намалување или делумно намалување на родот за одредени култури. Со тоа се предизвикани огромни финансиски и други штети кај населението.

Индириктни штети:

-Економски дел: осиромашување на населението при штети на овошните и лозови насади, намалување на финансиската добивка од продажба на родот.

Долгорочни штети: Нема

Силни ветрови

При појавата на силни ветрови претежно се предизвикуваат **директни штети** кај стамбените згради, помошни објекти и возила при откорнување на покривите, паѓање на оџаци и дрва и сл. при што населението е изложено на финансиски трошоци за санирањето на настанатите штети. **Индириктни и долгорочни штети нема.**

Врнежи од град

Градот ги предизвикува следните штети:

Директни штети:

- Земјоделски култури (расади и раноградинарски култури-пластеници, овошни и лозови насади, житни, фуражни и др.)

Индириктни штети:

- Економски дел: осиромашување на населението, штети на земјоделските култури, намалување на приносите на храна за луѓето и домашните животни и живина, намалување на можноста за плаќање на кредити, осигурување и други давачки.

Долгорочни штети: Нема

Интензивни снежни врнежи и снежни наноси

Од досегашните анализи на интензивните снежни врнежи и снежни наноси кои се случиле во минатото покажува дека тие ги предизвикале следните штети

Директни штети:

- транспортни претпријатија
- објекти (објекти градени од слаб градежен материјал)
- инфраструктура (патишта, надземни електроенергетски и телекомуникациски водови)

Индириектни штети:

- отежнато снабдување на населението со животни намирници, медицинска помош и лекови, храна за добиток
- оштетувања на патиштата од механизацијата за чистење на снег
- економија – доцнење на испорака на репроматеријали и готови производи

Долгорочни штети:

- неисполнување на договорите на локалните претпријатија према нивните партнери

2.8.3.Збирна оцена и економски биланс од екстремни временски појави(појава на слана-мраз, силни ветрови, врнежи од град, интензивни снежни врнежи и снежни наноси) со процена на нивното влијание врз економијата на подрачјето на општина Делчево

Достапните податоци за екстремни временски појави (појава на слана-мраз,силни ветрови, врнежи од град, интензивни снежни врнежи и снежни наноси) кои се случиле во минатото покажуваат дека појавата на слана-мраз и врнежите од град предизвикуваат штети кај овошните насади и земјоделските култури, а тоа доведува до ослабување на финансиската моќ на населението така што има одраз врз економскиот биланс на општината.

Најголема штета претрпуваат индивидуалните земјоделци и земјоделските друштва како и РУДИНЕ ММ – подружница Ладилник Делчево како претпријатие со најголеми површини под овошни насади на подрачјето на општина Делчево. РУДИНЕ ММ – подружница Ладилник Делчево ангажира поголем број на сезонски работници за берење и обработка на овошните плодови што претставува дополнителен економски импулс за населението. При намалување или целосно уништување на приносите, покрај финансиската загуба што ја има ова претпријатие, голем број од сезонските работници остануваат неангажирани што доведува до намалување на нивните финансиски приходи што се одразува и на севкупната економија на општината.

2.9.3. Процена за други елементи на ризикот

При анализирањето на опасноста од екстремни временски појави (појава на слана-мраз, силни ветрови, врнежи од град, интензивни снежни врнежи и снежни наноси) не е вршена процена на други елементи на ризик.

(3) Капацитет и способност на Системот за управување со кризи за превенција, рано предупредување и одговор на проценетиот ризик од екстремни временски појави (појава на слана-мраз, силни ветрови, врнежи од град, интензивни снежни врнежи и снежни наноси)

3.1.3.Осврт на секторски стратегии, политики и планови за намалување/превенција, односно справување со проценетиот ризик од екстремни временски појави (појава на слана-мраз, силни ветрови, врнежи од град, интензивни снежни врнежи и снежни наноси)

На подрачјето на општина Делчево во 2022 година е инсталирана Автоматска метеоролошка станица преку која може да се врши следење на опасноста од појава на слана-мраз

и врнежи од град и силни ветрови.

На подрачјето на општината од 2000-та година не се во функција противградните рампи за заштита од оваа појава.

Прегледот на документите во кои се разработени мерките за превенција, намалување и справување со ризиците од екстремни временски појави (појава на слана-мраз, силни ветрови, врнежи од град, интензивни снежни врнежи и снежни наноси) е даден во следната табела:

Табела 51: Преглед на стратегии, политики и планови на државно ниво во кои се разработени мерки за превенција, намалување и справување со последиците од екстремни временски појави (појава на слана-мраз, силни ветрови, врнежи од град, интензивни снежни врнежи и снежни наноси)

Ред. бр.	Назив на документот	Субјект
1.	Закон за управување со кризи	Центар за управување со кризи
2.	Закон за заштита и спасување	Дирекција за заштита и спасување
3.	Национална стратегија за заштита и спасување	Дирекција за заштита и спасување
4.	План за спроведување на мерките за заштита и спасување	Дирекција за заштита и спасување
5.	Методологија за содржината и начинот на проценување на опасностите и планирање на заштитата и спасувањето	Дирекција за заштита и спасување
6.	Републички план за заштита и спасување	Дирекција за заштита и спасување
7.	Процена на загроеност на Република Македонија од природни и други несреќи.	Дирекција за заштита и спасување
8.	Закон за одбрана	Министерство за Одбрана
9.	План за одговор на здравствениот систем во вонредни и кризни сосотојби	Министерство за Здравство
10.	Закон за пожарникарство	Дирекција за заштита и спасување
11.	Закон за животна средина и ПП	МЖС и ПП
12.	Просторен план на РМ	МЖС и ПП

Извор: ПО РЦУК Делчево

Процената на загроеност на РМ од сите ризици и опасности ќе претставува главен стратешки документ за превенција, намалување, справување и надминување на последиците од сите ризици и опасности, вклучувајќи ги и екстремните временски појави (појава на слана-мраз, силни ветрови, врнежи од град, интензивни снежни врнежи и снежни наноси)

Преглед на документите во кои се разработени мерките за превенција, намалување и справување со ризикот од екстремни временски појави (појава на слана-мраз, силни ветрови, врнежи од град, интензивни снежни врнежи и снежни наноси) на локално ниво се дадени во следната табела:

Табела 52: Преглед на субјекти на локално ниво и изработени документи предвидени мерки за превенција, намалување и справување со последиците од екстремни временски појави (појава на слана-мраз, силни ветрови, врнежи од град, интензивни снежни врнежи и снежни наноси)

Ред. бр.	Назив на субјектот	Изработени документи
1	ЈП Македонија пат секција Делчево	Оперативен план за дејствување во зимски услови
2	ЕЛС - Делчево	-Оперативна програма за зимско одржување на патишата -Процена на загроеност од природни непогоди и други несреќи во општината -План за заштита и спасување од природни непогоди и други несреќи во општина

		-Генерални и детални урбанистички планови
3	ПО ДЗС - Делчево	-Процена на загрозеност од природни непогоди и други несреќи -План за заштита и спасување од природни непогоди и други несреќи

Извор: ПО РЦУК – Делчево

3.2.3. Осврт на ресурсите за одговор (човечки, материјални, технички и др;) кои се наоѓаат на подрачјето на општина Делчево за справување од екстремни временски појави (појава на слана-мраз, силни ветрови, врнежи од град, интензивни снежни врнежи и снежни наноси)

При појава на интензивни снежни врнежи, снежни наноси, ЈП Македонија Пат – секција Делчево има обврска за одржување на проодноста на магистралниот и регионалните патни правци, ЕЛС – Делчево преку избор на економски оператор има обврска да ја одржува проодноста на локалните патни правци и улиците во градот, додека ЈПКД Брегалница -Делчево е задолжена за чистење на јавните површини и тротоари во градот Делчево.

ЈП Македонија пат – секција Делчево работи согласно Оперативна програма за зимско одржување на магистралните и регионалните патишта во Р.Македонија, каде детално е опишан периодот на секој степен на приправност и потребните човечки ресурси и возила за тој период. Опременоста на јавното претпријатие е согласно потребите и проценките предвидени во нивната Оперативната програма.

ЕЛС – Делчево преку тендерска постапка врши избор на економски оператор согласно оперативниот план за зимско одржување на локалните патишта и градски улици, каде детално се наведени условите (опрема и средства) кои операторот е потребно да ги исполнува.

Покрај ресурсите на овие субјекти, при обилни врнежи од снег може да се користат и други ресурси (за превоз на лица, МТС и опрема, градежни машини и сл.) кои се во сопственост на правни и приватни лица. Во **Прилог 20** даден е преглед на градежни машини на подрачјето на општина Делчево, согласно евиденцијата на РЦУК – Делчево, кои исто така можат да се искористат при појава на интензивни снежни врнежи и снежни наноси.

3.3.3.Процена на потреби (опрема) и секторски подготовки (обука, вежби) за спроведување на потребните мерки и активности насочени кон превенција, рано предупредување и справување со проценетата состојба од екстремни временски појави (појава на слана-мраз, силни ветрови, врнежи од град, интензивни снежни врнежи и снежни наноси)

Појава на слана-мраз

Потребно е да се едуцира населението за превземање на заштитни мерки за намалување на штетите предизвикани од опасноста од појава на слана-мраз.

Ветрови

Потребно е да се запознае населението со мерките и постапките кои се потребни да се преземат и применат при појавата на опасноста од силни ветрови.

Врнежи од град

Потребно е да се едуцира населението за превземање на заштитни мерки за намалување на штетите предизвикани од опасноста од врнежи од град.

Интензивни снежни врнежи и снежни наноси

Анализа на опасноста од интензивни снежни врнежи и снежни наноси, нивната зачестеност, интензитет како и реакцијата на субјектите од СУК во справувањето со нив може да се заклучи следното:

-Недостаток на специјализирани машини за чистење на снег

-Од страна на субјектите (општината) кои се надлежни за справување со ваквите опасности потребно е навремено да се спроведат со закон предвидените постапки за избор на економски оператор кој ќе биде соодветно технички опремен, а оперативните планови и програми треба да се донесуваат навремено и правилно да ги предвидат потребите за зимското одржување.

-За формираниите единици потребно е да се набави соодветна опрема за интервенција и лична опрема за заштита на ангажираните лица.

-На подрачјето на општина Делчево не се спроведувани обуки или вежби во кои се разработувани постапките при интензивни снежни врнежи и снежни наноси и затоа е потребно да се организираат показни вежби во кои ќе се увежбуваат постапките на граѓаните и субјектите од СУК (Системот за управување со кризи).

3.4.3.Координација, комуникација и одлучување за примената на мерките и ресурсите, преку стандардни оперативни постапки при екстремни временски појави (појава на слана-мраз, силни ветрови, врнежи од град, интензивни снежни врнежи и снежни наноси)

Стандардните оперативни постапки при координацијата и комуникацијата помеѓу субјектите на СУК се користат постојните со кои се врши целосно следење и справување со интензивни снежни врнежи и снежни наноси. Тоа се спроведува преку:

-Стандардните оперативни процедури за комуникација, координација и соработка на ЦУК со субјектите од СУК заради заштита од појави кои можат да предизвикаат кризни состојби од 2008 година;

-Стандардни оперативни процедури за комуникација, координација и соработка помеѓу субјектите во СУК при прогласена кризна состојба (трето дополнето издание Август 2016 година);

-Упатство за работа на РЦУК (5/8) во РМ -Стандардни оперативни процедури (Член 27)

-Уредба за видот на податоците и информациите и за начинот и постапката на нивно доставување до ЦУК (Службен Весник на РМ број 9/2007, член 6)

-Деловник за работа на РШ за УК при ПО-РЦУК Делчево (16-229/2 од 07.12.2007)

-Методологија за процена на штети (сл.вес. на РМ бр. 75/2001)

-Закон за заштита и спасување (Сл.Весник на РМ број 93/12 член 67)

3.5.3.Мерки за справување и отстранување на последиците од случени несреќи и катастрофи од екстремни временски појави (појава на слана-мраз, силни ветрови, врнежи од град, интензивни снежни врнежи и снежни наноси)

Заради успешна и ефикасна заштита од поголеми штети при **појава на слана-мраз** особено внимание треба да се посвети на заштитните мерки кои можат да бидат индиректни (превентивни) или директни.

Индиректни мерки се евтини и применливи во нашето подрачје и заштитата на овошните насади треба првенствено да се заснова на овие превентивни мерки:

- Избор на локацијата
- Избор на овошните видови, сорти и подлоги
- Примена на разни агротехнички и помотехнички мерки
- Мерки за задоцнување на вегетацијата и цутењето
- Зголемување на отпорноста на цветовите и на заврзоците

Директните мерки се доста скапи и за наши услови речиси неприменливи. Некои од овие мерки можат да се применат и во нашите овошни насади без поголеми издатоци но за некои од мерките потребни се поголеми инвестициски вложувања кои што дополнително го оптоваруваат

и го поскапуваат производството на овошје. Дел од овие мерки се:

- Поливање на насадите
- Покривање на овошките
- Зачадување на овошните насади
- Загревање на овошните насади
- Мешање на воздухот
- Заштита на овошните насади со вештачки дожд
- Заштита на овошните насади со микросплинкери

Заради заштита од појавата на опасноста од **силни ветрови** најдобро и најефикасно е применување на индиректни мерки и тоа:

- Изработка на покривите на зградите и помошните објекти од квалитетен материјал,
- Целосно сечење или кастрење на гранките на старите и високите дрва,
- Паркирање на возилата на отворен простор а не под стари и високи дрва,
- Отстранување на лесни и непотребни предмети од улиците.

Во случај на **врнежи од град** се спроведуваат следните мерки

- изградба на заштитни покриви-мрежи .
- организирање на едукативни работилници за едукација на населението за осигурување на земјоделските површини.
- модернизација на градобијниот систем
- обука за организација за заштита и самозаштита на населението

Мерките за справување и отстранување на последиците од случени **интензивни снежни врнежи и снежни наноси** и се разработени во следните документи на државно ниво

- Законот за заштита и спасување (Сл.Весник на РМ број 93/12)
- Закон за управување со кризи (Сл.Весник на РМ бр.29/05, 36/11)
- Национална стратегија за заштита и спасување (Сл.Весник на РМ (23/2009)
- Закон за животна средина (Сл. Весник на РМ бр.53/05, 93/13)

Мерките за справување и отстранување на последиците од случени Интензивни снежни врнежи и снежни наноси на локално ниво се разработени во следните документи:

- План за дејствување во зимски услови
- Мерка прва медицинска помош
- Мерка евакуација на население
- Мерка згрижување на загрозеното и настраданото население

Заради успешна и ефикасна заштита од интензивни снежни врнежи и снежни наноси особено внимание треба да се посвети на превентивните и оперативните мерки и тоа:

- навремено чистење на патиштата (магистрални, регионални и локални);
- запознавање на населението за опасностите од појава на опасноста од екстремните временски појави (обилни снежни врнежи, силни специфични локални ветрови) и нивно обучување и оспособување за превземање на мерки и постапки за заштита и евакуација во тие услови.
- пополнување, обучување, оспособување на единици за заштита и спасување;
- навремено снабдување на населението со животни намирници и лекови особено во населните места со повисока надморска височина)
- навремено снабдување со сточна храна за потребите на стоката која се наоѓа на повисоките места.

- Набавка на теренски моторни возила за пристап на медицинските екипи за пружање на итна медицинска помош во отежнати зимски услови.
- Контрола на декларираниите капацитети од субјектите кои треба да ги одржуваат патиштата.
- Контрола на состојбата на патиштата пред зимскиот период (одрони, заштитни мрежи, одводни канали, риголи, заштитни браници и др.)

3.6.3. Процена на штети со изразени финансиски импликации од екстремни временски појави (појава на слана-мраз, силни ветрови, врнежи од град, интензивни снежни врнежи и снежни наноси)

Појава на слана-мраз

Во Прилог 24 и Прилог 25 дадени се Прегледи на штета предизвикана од слана – мраз по КО за периодот од 25.04 до 29.04.2016 година, и за периодот од 20.04. до 24.04.2017 година. Прегледот за 2016 година е направен согласно Елаборат за проценка на штети изработен од Комисијата за проценка на штети за општина Делчево врз основа на вкупно 640 барања за процена на штети доставени до општина Делчево, а Прегледот за 2017 согласно пријавена штета до МЗШВ-ПЕ Делчево и процената од Бирото за судски вештачења врз основа на 602 барања за процена на штета. Збирната штета по култури, со број на оштетени дрвца, зафатена површина и штета во денари согласно извршените процени е даден во следната табела.

Табела 53: Преглед на штети од појава на слана-мраз по култури за 2016 и 2017 година:

Ред бр.	Култури	Година	Број на дрвца	Површина м2	Штета во денари
1	Сливи	2016	186.895	4.098.224	49.784.902
		2017	159.203	3.823.895	20.656.024
2	Јаболки	2016	4.255	81.363	1.763.838
		2017	3.348	63.474	320.756
3	Ореви	2016	479	12.116	2.820.325
		2017	1.475	15.037	1.057.360
4	Вишни	2016	18.540	372.455	5.104.793
		2017	128.683	1.603.185	11.764.957
5	Круши	2016	277	1.169	133.500
		2017	130	3.100	38.569
6	Кајсии	2016	275		104.400
		2017	400	10.700	82.159
7	Праски	2016	70		8.750
		2017	100	1.500	11.955
8	Лозје	2016	2.500	7.722	272.500
		2017	1.953	7.492	9.435
9	Лешник	2016	2.300	43.684	2.094.000
		2017	210	4.000	28.490
10	Цреши	2017	3.527	100.853	1.273.958
ВКУПНО		2016	215591	4.616.733	62.087.008
		2017	299029	5.774.236	35.243.665
Збирно за 2016 и 2017 година			514620	10.390.969	97.330.673

Извор: Процени на штети од ниски температури и мраз настанати во периодот од 25.04 до 29.04.2016 година, и во периодот од 20.04. до 24.04.2017 година.

Од табелата може да се види дека вкупната материјална штета од појавата на слана-мраз за 2016 година е проценета на **62.087.008 денари**, додека штетата од слана-мраз за 2017 година е проценета на **35.243.665 денари**.

Силни ветрови

Од невремето проследено со многу силен ветер на ден 25.06.2022 година кој што според податоците од УХМР дувал со јачина од 32,5 м/с односно 117,0 км/ч до општинската комисијата за проценка на штети беа поднесени вкупно 377 барања за проценка на штети. Елаборатот за проценка на штетата не е завршен, односно сеуште не е направена пресметка на вредноста на предизвиканата штета.

Врнежи од град

Комисијата за процена и утврдување на висината на штета од елементарни непогоди во општина Делчево има извршено две процени на штети од врнежи од град во текот на 2014 година при што е утврдена вкупна штета од **1.047.085 денари**.

3.7.3. Управување со ревитализација по елиминирањето на кризата од екстремни временски појави (појава на слана-мраз, силни ветрови, врнежи од град, интензивни снежни врнежи и снежни наноси)

Санирањето на последиците од интензивните снежни врнежи, снежни наноси и силни ветрови треба да биде брзо и навремено со цел да во краток временски период се овозможи функционирање на виталните функции на населението. Непосредното пружање на помош треба да биде плански спроведено. Во досегашниот период немало потреба од спроведување на мерки со кои се вршела ревитализација или санација освен мерките кои ги превземале АД ЕВН и МЕПСО при санирањето на настанатите штети на електричната мрежа.

- Определување на ниво на ризик и степен на загроеност од екстремни временски појави (појава на слана-мраз, силни ветрови, врнежи од град, интензивни снежни врнежи и снежни наноси)

Согласно член 6 од Уредбата за Методологојата за изработка на Процената на загроеноста на безбедноста на Република Македонија од сите ризици и опасности, нејзината содржина и структура, начинот на чување и ажурирање, како и определувањето на субјектите во системот за управување со кризи на кои им се доставува целосна или извод од процената Сл Весник на Р.М. бр13 од 04.02.2011 година може да се заклучи следното:

Од извршените анализи и изборот на индикаторите на досега случените екстремни временски појави (појава на слана-мраз, силни ветрови, врнежи од град, интензивни снежни врнежи и снежни наноси) и превземените мерки на субјектите од СУК, опасноста од екстремни временски појави (појава на слана-мраз, силни ветрови, врнежи од град, интензивни снежни врнежи и снежни наноси) на подрачјето на општина Делчево е од прв степен на загроеност (зелено) што означува редовна состојба односно нема ризик.

(1.4) Процена на опасност од Епидемии на карантински и други заразни заболувања кај луѓето

1.1.4. Истражување, документирање и анализа на информации и документи за случените во минатото несреќи и непогоди предизвикани од опасностите епидемии на карантински и други заразни заболувања кај луѓето карактеристични за територијата/подрачјето која е опфатена со процената

Во изминатиот период од досегашните анализи и процени на ризик, епидемии на заразни заболувања кај луѓето се појавуваат како резултат на присуство на вируси. Како карактеристичен и многу опасен е Вирусот Sars-Cov-2 кој официјално за првпат се појави во провинцијата Хубеи во градот Вухан во Народна Република Кина во декември 2019 година. Од овој момент, вирусот почна релативно полека, но стабилно, да се шири низ целата Земја. Светската здравствена организација прогласи пандемија на COVID -19 на 11 март 2020 година.

Податоците за Ковид-19 на подрачјето на општина Делчево се земени од ИНДОК базата на податоци на РЦУК – Делчево, дневните извештаи на РЦУК – Делчево, книгата за евиденција на примени информации и настани на РЦУК – Делчево, дневни, неделни, месечни и годишни извештаи на Центарот за јавно здравје.

На 26.02.2020 беше регистриран првиот позитивен случај РСМ. За две недели се појави првиот кластер на случаи во Дебар и на 13.02.2020 беше прогласена кризна состојба на подрачјето на општините Дебар и Центар Жупа, а исто така беа донесени низа рестриктивни мерки на ниво на цела држава како:

- Прекин на воспитно – образовниот процес и одржување на настава во сите детски градинки, центри за ран детски развој, дневни центри, основни и средни училишта и сите високо – образовни установи и јавните научни установи.
- Прекин со работа на ученичките и студентските домови, библиотеките, театрите, кино салите, музеите и детските игротеки.
- Забрана на сите вон училишни активности и други приватни активности кои децата ги извршуваат вон наставата, (курсеви, дополнителни часови, спортски тренинзи и сл.).
- Забрана на одржување и собирање на масовни собири и настани на отворен и затворен простор, секаков вид на јавни и приватни собири, како и сите културни, информативни, спортски настани и манифестации, без оглед на обемот и бројот на учесници, во јавни објекти и други јавни места (кино сали, театри, музеи, библиотеки, спортски објекти, вежбални и детски игротеки).
- Затворање на сите спортски објекти, вежбални, спортски сали каде што може да се одржуваат секаков вид на собири и настани, без оглед на обемот и бројот на учесници
- Забрана за одржување на сите спортски настани и натпреварувања пред присуство на гледачи (публика).
- Забрана за работа на угостителските објекти, кафетерии, барови, ресторани, клубови, казина, спортски обложувалници, од 18.00 часот до 7.00 часот наредниот ден и истите да работат со преполовен капацитет за гости, односно да се задржи минимум неопходно растојание од најмалку еден метар и половина до два метри помеѓу луѓето кои престојуваат во овие објекти.
- Забрана за организиран меѓународен автобуски превоз (автобус, комбе, минибус и сл.) кон високо ризичните земји согласно Листата на Светската здравствена организација, како и од тие земји кон Република Северна Македонија,
- Забрана на влез на странски државјани од земјите со висок ризик

Откако беше очигледно дека вирусот и болеста се шират и во државата, со цел заштита на здравјето на населението, Претседателот на државата, во согласност со Владата, прогласи вонредна состојба на територијата на РСМ на 18.03.2020 година. Со прогласување на вонредна

состојба беа донесени дополнителни рестриктивни мерки од кои покарактеристична беше воведувањето на полициски час од 16:00 до 05:00 часот следниот ден како и за викенд почнувајќи од 16:00 часот во петок до 05:00 часот во понеделник.

Првиот случај на Ковид-19 во Делчево се појави во месец Април 2020 година и заврши со смртни последици.

Во **Прилог 27** даден е преглед на бројот на заболени од КОВИД 19 во општина Делчево согласно месец на лабораториска дијагностика и вкупен број на заболени и починати, од почеток на пандемијата заклучно со 2022 година.

Од прилогот може да се забележи дека освен првиот случај во месец април, во месеците мај и јуни нема позитивни од Ковид-19 на подрачјето на општина Делчево, што се должи на почитување и спроведување на мерките за заштита на населението. Во следниот период следи олабавување на мерките, при што како покарактеристични одлуки и поважни датуми од појавата на Ковид-19 ги издвојуваме:

- 22.04.2020 година - Задолжително носење маски на отворен простор
- 12.05.2020 година - Укинат е полицискиот час
- 27.05.2020 година - Отворени се кафеани, кафулиња, барови, ресторани
- 23.06.2020 година - Отворени се границите за странски државјани
- 09.09.2020 година - Отворени се градинките

1.2.4. Определување/профилирање на потенцијалните извори на загрозување-опасности, епидемии на карантински и други заразни заболувања кај луѓето кои можат да предизвикаат одредено загрозување на безбедноста на територијата/подрачјето опфатено со процената

Коронавирус (Coronavirus disease – COVID-19) како потенцијално заразно заболување предизвикано од новиот корона сој, наречен SARS-nCoV-2, за прв пат е откриен во Кина, во декември 2019 година. Коронавирусот се шири главно од лице на лице, кога лицето кашла, кива, пее, дише силно или зборува. Близок контакт може да резултира со вдишување или со инокулација со вирусот преку устата, носот или очите. Може да се шири и од контакт со заразени површини или предмети. Лице може да добие Ковид-19 со допирање на површина или предмет на кој го има вирусот и потоа со допирање на сопствената уста, нос или евентуално контакт со очите.

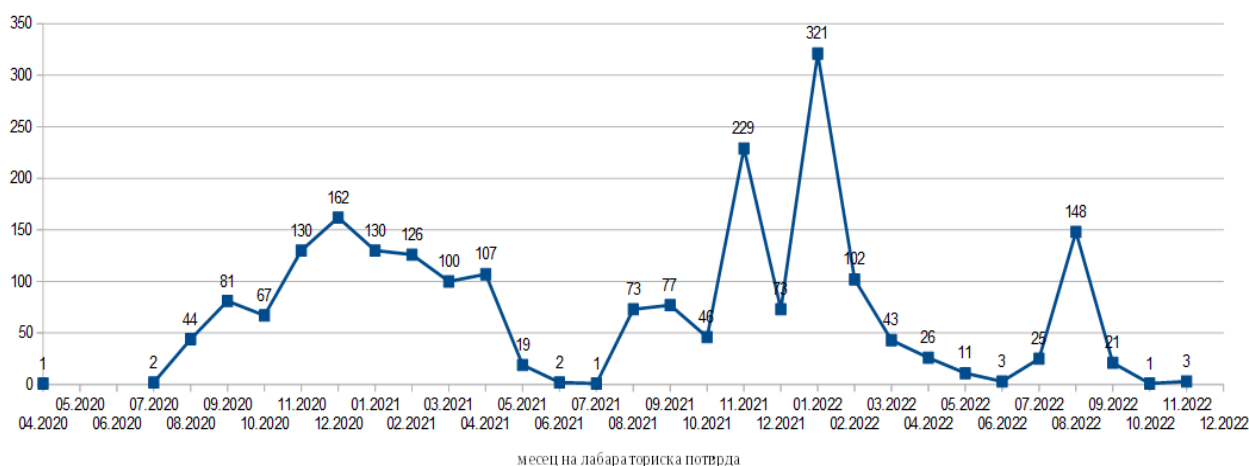
Најчести симптоми кои се пријавени кај заболени лица во државата се: покачена температура, малаксаност, кашлица, ослабен осет за мирис и/или вкус, главоболка, мускулна болка, болка во грло, болка на телото/ грбот, треска и отежнато дишење.

1.3.4. Проценување на веројатноста за појава на епидемии на карантински и други заразни заболувања кај луѓето (по време, место, интензитет), со научно и методолошки поткрепен процес на обработка на верификувани информации во организирана и координирана меѓуресурска соработка со сите вклучени субјекти од системот за управување со кризи

Кога и каде ќе се појави одредено заразно заболување е многу тешко да се процени. Од собраните податоци може да се констатира дека некои заразни заболувања кај луѓето почесто се јавуваат во места кои се погусто населени, со лоши санитарно хигиенски услови и со низок животен стандард.

Од анализата на податоците за Ковид-19, може да се утврди дека вирусот беше присутен преку целата година, односно немаше сезонски карактер. Вирусот доста често мутираше при што секоја варијанта имаше различен степен на заразност и интензитет. Во следната слика е даден графички приказ на бројот на новозаболени лица на подрачјето на општина Делчево по месеци.

Слика 4 : Графички приказ на дистрибуција на заболениите од КОВИД 19 во општина Делчево согласно месец на лабораториска дијагностика.

Извор: Центар за јавно здравје

Од графичкиот преглед може да се заклучи дека вирусот, иако нема сезоналност, сепак најголем број заболени се јавуваат во месеците ноември, декември, јануари, февруари и март кога температурите се пониски, а со зголемување на температурите, вирусот постои, но бројот на заболени се намалува. Ова се должи на фактот што преносот на вирусот во затворени, преполни и недоволно проветрени простории е поголем, при што ризикот од инфекција на присутните во затворен простор е поголем, но исто така зголемувањето на бројот на позитивни е во директна корелација и со олабавување на рестриктивните мерки.

1.4.4. Визуелизација на резултатите/наодите од процената, на карти/мапи од појавата на епидемии на карантински и други заразни заболувања кај луѓето матрици на опасност и други форми за визуелизација, поддржано со соодветна информатичка технологија, како Географски информатички системи-ГИС и сл.

Визуелизација на резултатите/наодите од процената е дадена во **Прилог 27** преглед на бројот на заболениите од КОВИД 19 во општина Делчево согласно месец на лабораториска дијагностика и вкупен број на заболени и починати, како и во **слика 4** Графички приказ на дистрибуција на заболениите од КОВИД 19 во општина Делчево согласно месец на лабораториска дијагностика.

1.5.4. Други постапки и активности

Не се превземени други постапки и активности со кои се обработува процената на опасноста од епидемии на карантински и други заразни заболувања кај луѓето.

(2) Процена на ранливост и изложеност на посебните елементи кон кои е насочен ризикот

2.1.4. Процената на ранливоста и изложеноста опфаќа анализа и дефинирање на посебните карактеристики, специфики и околности на поединецот, заедницата, објектите и системите кои ги прават подложни на негативните влијанија на оштетувачките ефекти на опасноста од епидемии на карантински и други заразни заболувања кај луѓето

При анализа и процена на ранливоста на подрачјето на општина Делчево од опасност на

епидемии на карантински и други заразни заболувања кај луѓето треба да се има во предвид бројот на населението, густината на населеност, раздвиженоста на населението во општината.

Населението од општината главно е концентрирано во градот Делчево и во селата од збиен тип. Во селата од разбиен тип живее претежно постаро население и густината на населението е мала, при што во овие места бројот на изложено население е мал, но ранливоста е висока поради староста на населението. Градот е урбанизиран и поради поголемата густина, бројот на изложеното население од појава на заразни болести овде е голем. Реалниот број на изложено население во општината е помал од бројот прикажан преку пописот на населението од 2021 година, највеќе поради миграцијата на населението од село во град, а исто така и бидејќи голем дел од населението заминува на сезонска работа во европските земји. Во летните месеци Јуни, Јули и Август, периодот околу новогодишните празници (20 декември до 07 Јануари) и периодот околу велигденските празници, кога дел од нерезидентното население, како и населението со потекло од Делчево, се враќа во родното место со што бројот на изложено население во овој период се зголемува, во споредба со другиот период од годината.

2.2.4. Квалитативна и квантитативна анализа на создадените вредности, идентификација на типологијата на објектите и нивниот број, на инфраструктурата и на критичните објекти кои се чувствителни на опасноста од епидемии на карантински и други заразни заболувања кај луѓето

Епидемии на карантински и други заразни заболувања кај луѓето не предизвикува директна опасност врз објектите и инфраструктурата.

2.3.4. Квалитативна и квантитативна анализа на изложеното население (родова структура, старосни групи, со мапирање (до колку е можно) од епидемии на карантински и други заразни заболувања кај луѓето

Појавата на епидемијата COVID 19 на глобално ниво го направи ризикот од ширење на ширење на болеста огромен. Со тоа влијанието на вирусот на населението беше на највисоко ниво, и сите категории на граѓани беа погодени од влијанието на вирусот, но силината и последиците беа различни според старосната граница.

Според Пописот во 2021 година во општина Делчево живеат 13585 жители (резидентни), од кои 9644 или 71% во општинскиот центар, т.е. градот Делчево, додека 3941 жител или 29% живеат во другите населени места во општината. Просечната густина на населеност е 32,1 жители/км², што е под просекот на Република Македонија од 71,4 жители/км².

Структурата на населението по пол се карактеризира со скоро изедначен сооднос меѓу машкото и женското население, при што од вкупно 13585 жители на општината 6806 се мажи, а 6779 се жени или разликата изнесува 27 лица во прилог на машкото население. Во следната табела е даден преглед на населението според возрастни групи

Табела 54 : Вкупно население во општина Делчево според возрастни групи

Вкупно население во општината	Возрасни групи				
	0-4	5-9	10-19	20-64	65+
13585	518	581	1245	8135	3106

Извор: Попис на населението, домаќинствата и становите во Република Македонија, 2021

Во Прилог 8 даден е преглед на населението според возрастни групи по населени места според пописот од 2021 година. На подрачјето на општина Делчево има 22 населени места, а најголема изложеност на опасност од епидемии и заразни болести има постарото население од сите населени места, а посебно изложено е постарото население од населените места каде има

поголема густина, односно населението од градот Делчево

Посебна ранлива група на население претставуваат лицата со посебни потреби чиј број на подрачјето на општина Делчево изнесува 106 лица. Прегледот на лицата со посебни потреби по вид на попреченост и пол, по населени места во општината Делчево е даден во **Прилог 10**. Во општината во рамките на Меѓуопштинскиот центар за социјални работи Делчево, функционира Дневен центар за лица со посебни потреби на површина од 249 м2 и со капацитет на згрижување за 25 лица, а во моментот го посетуваат 9 лица.

2.4.4. Процена на влијанието (ранливост и изложеност) од опасноста од епидемии на карантински и други заразни заболувања кај луѓето врз објекти и инфраструктура

2.4.4.1. Оштетувањето на објекти од епидемии на карантински и други заразни заболувања кај луѓето по конструктивни типови, степен на оштетување и број

Епидемии на карантински и други заразни заболувања кај луѓето нема свое влјание во оштетување на објекти.

2.4.4.2. Оштетување на инфраструктурата од епидемии на карантински и други заразни заболувања кај луѓето , по различни категории на инфраструктура и степен на оштетување

Епидемии на карантински и други заразни заболувања кај луѓето нема свое влјание во оштетување на инфраструктурата по различни категории.

2.4.4.3. Критични објекти по категории на намена, конструктивна типологија, степен на оштетување и број

Нема критични објекти.

2.4.4.4. Останати објекти и инфраструктура, по типологија, степен на оштетување, број и други релевантни карактеристики

Епидемии на карантински и други заразни заболувања кај луѓето нема свое влјание во оштетување на останати објекти и инфраструктура.

2.5.4. Процена на влијанието (ранливост и изложеност) од опасноста од епидемии на карантински и други заразни заболувања кај луѓето врз населението

2.5.4.1. Живот и здравје

При анализата за влијанието на COVID 19 врз животот и здравјето на луѓето, може да се каже дека појавата на болеста доведе до промени во начинот на живеење и имаше влијание од најразлични аспекти: здравствен, економски, социјален, социолошки, психилошки, филозофски, меѓународен, политички, безбедносен и др. Со појавата на болеста и прогласувањето на Епидемија, дојде до нарушување на животните функции на населението поради прогласување на вонредна состојба и донесувањето на низа мерки за спречување на ширење на епидемијата. Дел од мерките кои имаа поголемо влијание врз населението беа: Воведување на полициски час, односно ограничено движење на населението во одреден период од денот и за викенд;

Затварање на државните граници за влез и излез од државата;
 Воведување на карантин или самоизолација за државјани на РСМ кои влегуваат во земјата од држави со висок и среден ризик;
 Воведување на изолација на лица кои биле во контакт со позитивно лице;
 Локалните маркети, продавници, аптеки и банки го ограничија бројот на присутни лица во исто време внатре во објектите со цел да се намали опасноста од зараза.
 Затварање на угостителските објекти;
 Ограничување на движењето на лица кои не се вакцинирани;
 Забрането групирање на повеќе од две лица на јавни површини;
 Затварање на училиштата и преминување на учениците на online настава.
 Редуцирано работење на вработените на јавните и државни институции и сл.

2.5.4.2 Смртност и повреди, (по типологија и интензитет)

Пандемијата со коронавирусот доведе до нарушување на здравјето на луѓето од различни структури (родова и возрасна). Вкупно регистрирани заболени од вирусот во општина Делчево во периодот од 2020 – 2022 година беа 2187 лица, а починати 69 лица. Бројот на заболени и починати лица по години е даден во следната табела.

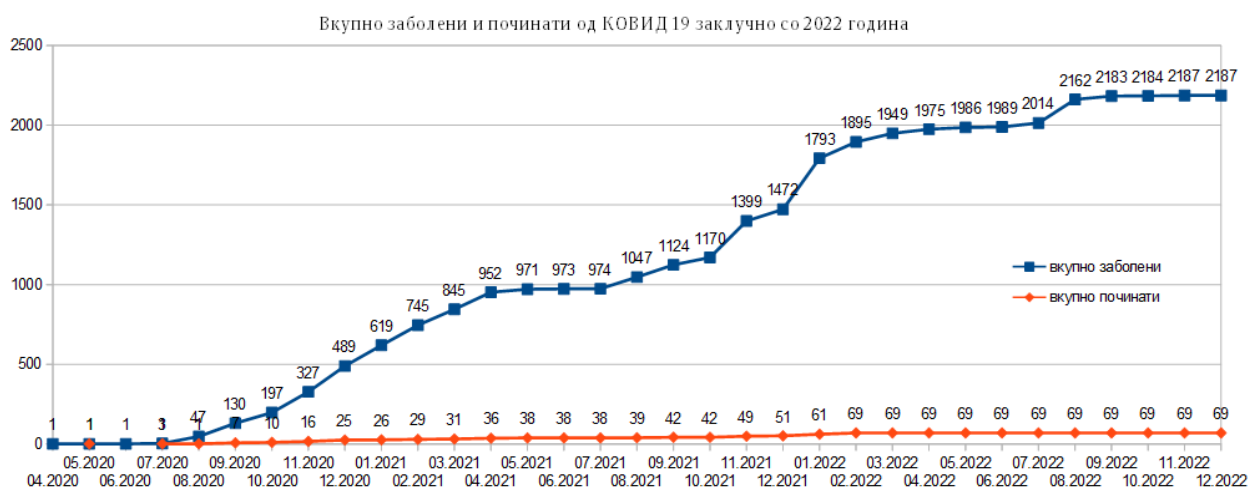
Табела 55: преглед на заболени и починати од Ковид 19 по години

Делчево	заболени	починати	оздравени
2020	489	25	464
2021	983	26	957
2022	715	18	697
Вкупно	2187	69	2118

Извор: Центар за јавно здравје

Во следната слика даден е графички приказ на движењето на вкупниот број на заболени и починати лица од Ковид од почетокот на болеста заклучно со 2022 година.

Слика 5 : Графички приказ на бројно движење на заболени по месеци заклучно со 2022 година.

Извор: Центар за јавно здравје

Од графичкиот приказ може да се забележи дека најголем број на починати лица има во периодот од месец Ноември 2021 заклучно со месец Февруари 2022 година, во кој период 27 случаи завршиле летално.

За заштита на здравјето на луѓето и намалување на последиците од вирусот се вовеле вакцинација на населението. Вакцинацијата се вршеше со вакцините СПУТНИК, ФАЈЗЕР, СИНОФАРМ и СИНОВАК. Вакцинацијата во Делчево според податоците од ЦЈЗ Кочани ПО Делчево изнесува околу 40% од населението.

2.5.4.3. Појава на болести и зарази, и др.

Иако епидемијата на COVID 19 е веќе завршена во РСМ сепак нејзиното влијание ќе се чувствува многу долго во текот на годините преку последиците кои вирусот ги остави во секој организам. Вообичаени симптоми и знаци на инфекцијата вклучуваа висока температура, треска, кашлица и тешкотии во дишењето. Кај потешките случаи, инфекцијата предизвика пневмонија, тежок акутен респираторен синдром, откажување на бубрезите, што значи дека кај лицата со потешка клиничка слика, последиците од вирусот ќе се чувствуваат во следниот период.

Со насочувањето на здравствениот сектор кон надминување на Ковид 19, дојде до запоставување на други сектори од здравствената нега. Акцент беше ставен на заболените од COVID 19, а другите болести на пациентите беа занемарени. Голем број на специјалистички прегледи, операции и други активности беа одложени. Консултациите за одредени појави на симптоми на болести беа третирали по телефон. Препишувањето на редовната терапија на пациентите беше електронски, а тоа остана и понатаму до денес. COVID 19 допринесе и до влошување на здравствената состојба на пациентите од ранливите категории.

2.6.4. Процена на влијанието (ранливост и изложеност) на институциите/субјектите на системот за управување со кризи (капацитет и способности) од појавата на епидемии на карантински и други заразни заболувања кај луѓето

Најпогоден од Ковид 19 пандемијата секако беше здравствениот сектор. Со зголемување на бројот на позитивни во државата и појавата на поголем број на пациенти со лоша клиничка слика ги преполни инфективните одделенија во болниците. Недоволниот број на сместувачки капацитети на инфективните одделенија придонесоа да одредени одделенија во болниците да бидат трансформирани во Ковид центри, а се пристапи и на изградба на монтажни Ковид центри како и набавка на респиратори и други апарати потребни за лекување на пациентите. Од почетокот на акутната фаза на пандемијата, бројот односно потребниот медицински персонал беше благо зголемен преку пренасочување на услугите и здравствениот кадар онаму каде што беа најпотребни. Инфективните одделенија беа преоптоварени со третирање пациенти со Ковид-19 уште од почетокот на пандемијата. Недостигот на медицински персонал за покривање на растечките потреби и обезбедување здравствени услуги поврзани со Ковид-19 претставуваше закана за здравјето и животите на населението.

Обемот и времетраењето на пандемијата го ставија под значителен притисок јавното здравство, а со тоа, капацитетот на здравствениот систем за време на кризата со Ковид-19 беше растегнат до максимум. Најпогодени сегменти беа епидемиолошките одделенија во Институтот и во Центрите за јавно здравје, вработените во лабораториите за микробиологија и во одделенијата за инфективни болести од секторот за секундарна и терцијарна здравствена заштита. Епидемиолозите и вработените во Центрите за јавно здравје имаа голем проблем да ги покријат заразените и да ги најдат сите нивни контакти.

Институциите својата изложеност ја мапираа токму според намалувањето на бројот на вработени во целиот период на пандемијата поради изложеноста на вирусот. Од друга страна затварањето на капацитетите во целост за време на карантин или рестрикциите на вработени во одреден период предизвикуваа пад на производството на сите капацитети како и намалување на продуктивноста на сите други институции.

2.7.4. Процена на директните, индиректните и долгорочните физички и економски загуби по категории, на разгледуваните елементи на ризикот од епидемии на карантински и други заразни заболувања кај луѓето

Пандемијата предизвика директни штети врз здравјето на населението. Се намали имунитетот на организмот на луѓето, се зголемија појавата на други болести.

Индиректни штети од пандемијата на COVID како во светски рамки така и во Делчево се одразија во областа на економијата.

- неработење (делумно) на угостителските субјекти,
- намалено производство во производствени погони, намалена побарувачка
- отсуство од работа на вработените поради заболување од ковид или контакт со позитивно лице, протоколи од COVID 19 заштита.
- зголемување на инфлација.

намалување на можноста за плаќање на кредити, осигурување и други давачки.

2.8.4. Збирна оцена и економски биланс од епидемии на карантински и други заразни заболувања кај луѓето со процена на нивното влијание врз економијата на територијата/подрачјето

Појавата на епидемијата од заразно заболување кај луѓето COVID 19 предизвика директни штети за економските субјекти на подрачјето на општината Делчево, а со тоа и врз населението кое работи во тие економски субјекти.

Покрај овие штети, доаѓа и до намалување на приходот кој го остварува локалната власт од работењето на економските субјекти на својата територија.

Директно или индиректно се оштетени дел од помалите претпријатија, друштва, поединци кои претрпеа големи финасиски загуби

2.9.4. Процена за други елементи на ризикот

Не е вршена процена на други елементи на ризикот

(3) Капацитет и способност на Системот за управување со кризи за превенција, рано предупредување и одговор на проценетиот ризик од епидемии на карантински и други заразни заболувања кај луѓето

3.1.4. Осврт на секторски стратегии, политики и планови за намалување/превенција, односно справување со проценетиот ризик од епидемии на карантински и други заразни заболувања кај луѓето

Од анализите коишто се извршени досега, капацитетите и способноста на системот за управување со кризи функционира во согласност со законските одредби, надлежности, мерки и процедури со кои субјектите од системот за управување со кризи (СУК) реагирале во фазите на превенција и справување со опасноста од епидемии на карантински и други заразни заболувања кај луѓето.

Јавно здравствениот систем презема низа мерки за намалување на ширењето и бројот на заболени, но и мерки за намалувањето на удар од голем број на заболени низ подолг временски период со цел здравствениот систем да ги апсорбира сите пациенти и да одговори соодветно на нивната клиничка слика. Врз основа на ова изработени се повеќе протоколи, стратегии и документи како што се;

- Категоризација на ризик според експозиција поврзана со меѓународни патувања или контакт со потврден случај на Ковид-19
- Дефиницијата на случај на Ковид-19
- Патека за лекување сомнителни случаи на Ковид-19 фебрилни деца, со која Институтот за белодробни заболувања кај децата – Козле беше реорганизиран и подготвен за примање фебрилни деца со респираторни симптоми со вкупно 60 постели.
- Протокол за спроведување на третманот на пациенти со Ковид-19 на ЈЗУ Клиника за инфективни болести и фебрилни состојби.
- Протокол за постапување при појава на заболени од Ковид-19 кои се вработени во фабрика.
- Патека за лекување на афебрилните пациенти со цистична фиброза кои на Клиниката за детски болести – Скопје се хоспитализираат во посебна соба за изолација
- Донесена е и во повеќе наврати е надградена Листата на хронични и малигни заболувања кои се ослободени од работни обврски во услови на Ковид-19 инфекција.
- Подготвен и дистрибуиран е „Протокол за превенција од инфекција и контрола за безбедно управување со мртво тело во контекст на Ковид-19“.
- Донесени се Препораки за пациенти со ретки болести во услови на пандемија со Ковид-19, подготвени од Комисијата за ретки болести.

Прегледот на документите во кои се разработени мерките за превенција, намалување и справување со ризиците од епидемии на карантински и други заразни заболувања кај луѓето е даден во следната табела:

Табела 56 : Преглед на стратегии, политики и планови на државно ниво во кои се разработени мерки за превенција, намалување и справување со последиците од епидемии на карантински и други заразни заболувања кај луѓето.

Ред. бр.	Назив на документот	Субјект
1	Закон за здравствена заштита (Сл.весник на РМ број 43 од 29.03.2012 година)	Министерство за здравство
2	Закон за заштита на населението од заразни болести (Сл.весник на РМ број 66 од 2004 год)	Државен санитарен здравствен инспекторат
3	Закон за санитарна и здравствена инспекција (Сл.весник на РМ број 71 од 2006 година)	Државен санитарен здравствен инспекторат
4	Закон за ветеринарно здравство (Сл.Весник на РМ број 123 од 13.07.2015 година.)	Агенција за храна и ветеринарство
5	Закон за благосостојба на животните (Сл.Весник на РМ број 149 од 13.10.2014 година.)	Агенција за храна и ветеринарство
6	Закон за управување со кризи	Центар за управување со кризи
7	Закон за заштита и спасување	Дирекција за заштита и спасување
8	Национална стратегија за заштита и спасување	Дирекција за заштита и спасување
9	Републички план за заштита и спасување	Дирекција за заштита и спасување
10	Закон за локална самоуправа	Министерство за локална самоуправа

Извор: ПО РЦУК Делчево

3.2.4. Осврт на ресурсите за одговор (човечки, материјални, технички и др.) кои се наоѓаат на територијата на општина Делчево за справување со појавата на епидемии на карантински и други заразни заболувања кај луѓето

За справување со ковид – кризата се користеа одредени човечки и материјално - технички

ресурси кои се лоцирани на подрачјето на општината и со нив располагаат субјектите кои се директно вклучени при справувањето на истите, а тоа се пред се: Центар за јавно здравје – Кочани ПО Делчево, ЈЗУ „Гоце Делчев“, приватните здравствени установи на територијата на општината Делчево. За медицинско згрижување на заболените лица во просториите на ЈЗУ „Гоце Делчев“ во Делчево постојат 32 болнички кревети. За примарната и здравствената заштита на населението од COVID 19 во Делчево беа ангажирана сите 12 доктори по општа медицина, 10 доктори специјалисти како и 4 доктори во Итната медицинска помош со 4 санитарски возила. Исто така во склоп на здравствениот дом постои и 1 лабораторија во Делчево со 2 дипломирани биохемичари и 5 лаборанти.

3.3.4.Процена на потреби (опрема) и секторски подготовки (обука, вежби) за спроведување на потребните мерки и активности насочени кон превенција, рано предупредување и справување со проценетата состојба од епидемии на карантински и други заразни заболувања кај луѓето

Анализата на податоците за епидемии на карантински и други заразни заболувања кај луѓето, како што беше појавата на COVID 19 покажа неподготвеност на здравствениот сектор за реакција и справување со дадената или други вакви опасност. Оваа неподготвеност особено беше изразена во помалите населени места, каде Здравствените домови се недоволно опремени со медицинска опрема, возила, заштитна опрема како и недоволен здравствен персонал, поради што е потребно да се изврши зајакнување на здравствените капацитети на локално и регионално ниво.

Со цел намалување на последиците и справување со појава на епидемии на карантински и други заразни заболувања кај луѓето потребно е набавка на опрема и спроведување на потребни мерки и активности за зајакнување на капацитетите на здравствените установи како што се:

- набавка на медицински материјали, уреди и опрема неопходни за евалуација, третман и мониторинг, вклучително и вентилатори и друга опрема неопходна за кислородна терапија (концентратори на кислород, пулсни оксиметри, итн.), пумпи за инфузија, дефибрилатори, монитори, вшмукување опрема и сл.
- зголемување на капацитетите за откривање на случаи преку обезбедување техничка експертиза, соодветна лабораториска опрема и системи, со цел да се обезбеди навремено откривање на случаи и бележење контакти, известување и следење
- реновирање и реорганизација на здравствените установи за да се исполни очекуваниот бран на побарувачката за болнички кревети, особено кревети за оние во изолација, како и за интензивна нега.
- зајакнување на капацитетот на здравствениот систем со цел да се справи со напливот на тешки случаи преку зајакнување на човечкиот и техничкиот капацитет на болниците и единиците за интензивна нега
- набавка и дистрибуција на лична заштитна опрема за здравствените работници
- снабдување со лекови за Ковид 19, тестови за брзо откривање на антиген, набавка на медицинска опрема, како и вакцини. Фер, правична и инклузивна политика за пристап и распределување на вакцините во земјата во согласност со Националниот план за распределба и вакцинација (НПРВ) за вакцини против Ковид-19.
- со воведување протоколи, критериуми и информациски системи да се градат капацитети за клиничка нега преку обезбедување техничка помош, развој на упатства и обука на здравствени работници за идентификување и лекување на лица заразени со Ковид-19, за соодветна употреба на ЛЗО, како и за спречување на ширење на респираторни инфекции во здравствените установи.
- зајакнување на системите за управување и отстранување на медицински отпад во

здравствените установи каде се лекуваат пациенти со Ковид-19

3.4.4. Координација, комуникација и одлучување за примената на мерките и ресурсите, преку стандардни оперативни постапки при епидемии на карантински и други заразни заболувања кај луѓето

Заради преземање на мерки и активности за превенција, рано предупредување и справување со опасности коишто можат да предизвикаат кризна состојба, кадешто спаѓаат и епидемии на карантински и други заразни заболувања кај луѓето, како што беше појавата на COVID 19 сите учесници во системот за управување со кризи во согласност со законските и другите прописи се должни да обезбедат континуирана и меѓусебна комуникација, координација и соработка за прибирање на податоци и информации и нивна анализа.

Координацијата, комуникацијата и одлучувањето за примена на мерките и ресурсите, преку стандардни оперативни постапки е утврдено со документи во кои се пропишани начинот на постапување и одлучување.

Превентивни и оперативни мерки/ протоколи за заштита од опасноста од епидемии на карантински и други заразни заболувања кај луѓето кај нас во случајот е вирусот COVID 19 кои се преминуваат кај нас беа:

- Носење на заштитна маска на лицето;
- Често миење на раце и користење на средства за дезинфекција;
- Одржување на дистанца во затворени простории;
- Подобрување на личната и општа хигиена кај луѓето;
- Подобрување на условите за живот на луѓето (вода, канализација и сл.);
- Дезинфекција на јавни површини (улицы, плоштади и сл.) и местата кај објектите кај училиштата, згради и други институции.

3.5.4. Мерки за справување и отстранување на последиците од случени несреќи и катастрофи од епидемии на карантински и други заразни заболувања кај луѓето

Мерките за справување и отстранување на последиците од случени несреќи и катастрофи при опасноста од епидемии на карантински и други заразни заболувања кај луѓето се третирали во следните акти:

- Законот за управување со кризи (Сл.Весник на РМ број 29/05 и број 36/11)
- Законот за заштита и спасување (Сл. Весник на РМ број 93/12).
- Национална стратегија за заштита и спасување (Сл.Весник на РМ број 23/09).
- Закон за здравствена заштита (Сл.весник на РМ број 43 од 29.03.2012 година)
- Закон за заштита на населението од заразни болести (Сл.весник на РМ број 66 од 2004 год.
- Закон за ветеринарно здравство (Сл.Весник на РМ број 123 од 13.07.2015 година.)
- Закон за благосостојба на животните (Сл.Весник на РМ број 149 од 13.10.2014 година.)
- Уредба за Методологијата за изработка на Процената на загрозеноста на безбедноста на Република Македонија од сите ризици и опасности, нејзината содржина и структура, начинот на чување и ажурирање, како и определувањето на субјектите во системот за управување со кризи на кои им се доставува целосна или извод од процената (Сл.Весник на Р.М. бр:13/2011 од 04.02.2011)

3.6.4. Процена на штети со изразени финансиски импликации од епидемии на карантински и други заразни заболувања кај луѓето

Не е вршена процена на штети со изразени финансиски импликации.

3.7.4.Управување со ревитализација по елиминирањето на кризата од епидемии на карантински и други заразни заболувања кај луѓето

Санирањето на последиците од Епидемии на карантински и други заразни заболувања кај луѓето треба да биде брзо и навремено со цел да во краток временски период се овозможи функционирање на виталните функции на населението, кое треба да биде плански спроведено според сите оперативни законски процедури

-Определување на ниво на ризик и степен на загроеност од опасноста од епидемии на карантински и други заразни заболувања кај луѓето

Согласно член 6 од Уредбата за Методологјата за изработка на Процената на загроеноста на безбедноста на Република Македонија од сите ризици и опасности, нејзината содржина и структура, начинот на чување и ажурирање, како и определувањето на субјектите во системот за управување со кризи на кои им се доставува целосна или извод од процената Сл Весник на Р.М. бр.13 од 04.02.2011 година може да се заклучи следното:

Од извршените анализи и изборот на индикаторите на досега случените епидемии на карантински и други заразни заболувања кај луѓето и превземените мерки на субјектите од СУК, опасноста од епидемии на карантински и други заразни заболувања кај луѓето на подрачјето на општина Делчево е од втор степен на загроеност (сино) што означува низок ризик односно редовна состојба со ретко манифестирани појави на загроеност

(1.5)Процена на опасности од земјотреси

1.1.5.Истражување, документирање и анализа на информации и документи за случените во минатото несреќи и непогоди предизвикани од опасности од земјотреси карактеристични за подрачјето на општина Делчево

Земјотресите се природна појава која што е резултат на поместувањето на тектонските плочи или движењето на земјината кора при што се ослободува голема енергија што доведува до потресување на земјата. Јачината или интензитетот на земјотресот се изразува со помош на МКС (Меркали-Канкани-Сибергова) скала која што има од 0 до 12 степени и истата се темели врз основа на разорноста и последиците од земјотресот, додека пак магнитудата на земјотресот се темели врз јачината (количината) на енергијата што се ослободува при потресот и истата се мери според Рихтеровата скала од 0 до 9 степени.

Подрачјето на општината Делчево е позната по досегашната сеизмичка активност, а од причина што граничи со општината Пехчево каде во 1904 година е регистриран најсилниот земјотрес досега измерен на Балканот од $M=7,8$ степени според Рихтер, постои голема веројатност од појава на земјотреси од поголеми размери.

Хронолошкиот преглед на земјотреси со магнитуда $M>3$, на подрачјето и во близина на подрачјето на општина Делчево во периодот од 2012 до 2022 години кои се почувствувани во градот Делчево е прикажан во следната табела:

Табела 57: Преглед на земјотреси на подрачјето и во близина на подрачјето на општина Делчево почувствувани во градот Делчево во периодот од 2012 – 2022 година

Датум	Време	Магнитуда	Длабочина км	Епицентар (поблиска локација)
12.01.2012	06:37	3,1	2	с.Нов Истевник – 12 км јужно од Делчево
01.09.2013	23:26	3,0	4	Општина Пехчево - 15 км јужно од Делчево
14.10.2013	23:44	3,1	3	Општина Берово 18 км јужно од Делчево
05.04.2014	05:36	3,5	2	Општина Пехчево - 19 км јужно од Делчево
18.12.2014	03:52	3	1	Општина Пехчево – 29 км јужно од Делчево
05.08.2015	15:53	3,1	10	Општина Пехчево – 26 км јужно од Делчево
21.03.2016	04:36	3,2	3	Општина Пехчево – 18 км јужно од Делчево
11.09.2016	15:10	5,2	4	Град Скопје – 100 км западно од Делчево
28.09.2017	00:42	3,0	10	Општина Пехчево – 22 км јужно од Делчево
04.10.2017	14:53	3,7	2	Општина Пехчево - 19 км јужно од Делчево
19.10.2017	10:00	3,0	1	Општина Пехчево - 18 км јужно од Делчево
19.10.2017	10:27	3,2	2	Општина Пехчево - 19 км јужно од Делчево
30.12.2017	00:09	3,0	2	Општина Пехчево - 20 км јужно од Делчево
13.08.2020	14:44	3,2	10	Општина Пехчево - 24 км јужно од Делчево
01.09.2020	11:31	3,4	2	Општина Пехчево - 28 км јужно од Делчево
25.04.2022	16:31	3,5	2	Општина Делчево - 16 км југо-источно од Делчево, на граничен појас со Р.Бугарија
25.04.2022	16:55	4,2	10	Р.Бугарија -19 км југо-источно од Делчево
25.04.2022	23:22	3,2	2	Р.Бугарија -19 км југо-источно од Делчево
07.05.2022	09:38	3,1	2	Општина Пехчево - 19 км јужно од Делчево
04.08.2022	06:28	3,1	1	Општина Пехчево - 25 км јужно од Делчево
24.08.2022	05:34	3,0	10	Општина Пехчево - 23 км јужно од Делчево

Извор: Сеизмолошка опсерваторија Скопје, Европско-медитерански сеизмолошки центар

Од прегледот може да се забележи дека скоро сите регистрирани земјотреси во наведениот период се случиле на растојание од 12 до 29 км јужно од градот Делчево, односно на границата помеѓу општините Делчево, Пехчево, Берово и Р.Бугарија. Во периодот од 2012 до 2022 година на ова подрачје се забележани вкупно 20 земјотреси со магнитуда $M > 3$, а најсилен земјотрес во наведениот период се случил на 25.04.2022 година со магнитуда од 4,2 степени по Рихтер и е почувствуван во градот Делчево со интензитет од 4 степени според Европската макросеизмичка скала (ЕМС). Останатите земјотреси со магнитуда $M > 2$ до 2.9 главно не се чувствуваат од населението, но се регистрираат од телетриската сеизмолошка мрежа и во периодот од 2012 до 2022 година се регистрирани вкупно 108 земјотреси. Локацијата на епицентарот на случените земјотреси со ($M > 2$), согласно податоците од веб страната на Европско-медитерански сеизмолошки центар, визуелно е прикажана во **Прилог 28** - Карта со локација на регистрирани земјотреси ($M > 2$) на подрачјето или во близина на подрачјето на општина Делчево во периодот од 2012 до 2022 година.

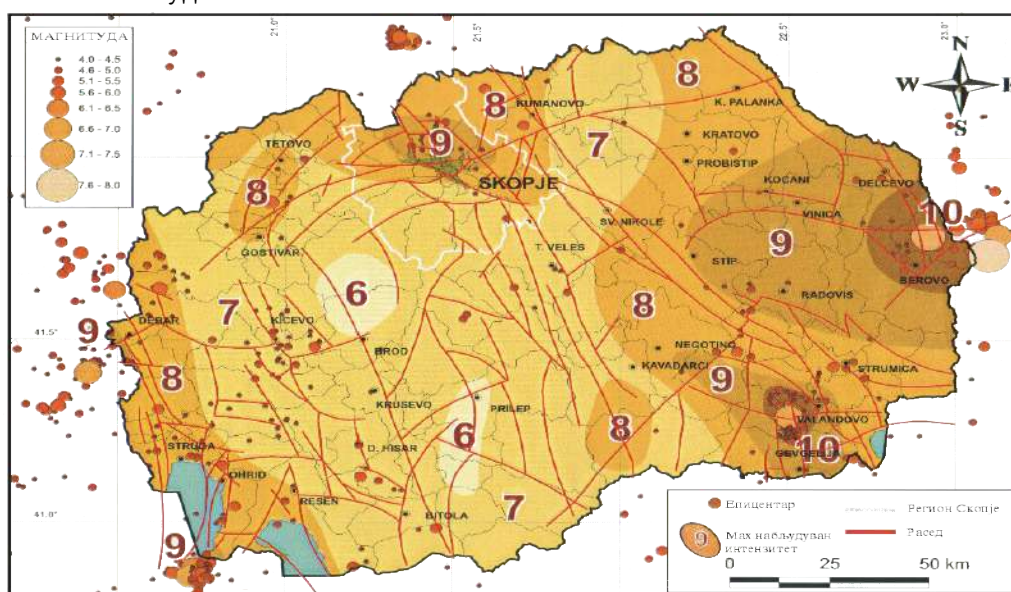
1.2.5. Определување/профилирање на потенцијалните извори на загрозување од опасности од земјотреси кои можат да предизвикаат одредено загрозување на безбедноста на подрачјето на општината Делчево

Најголемиот дел од општината е изложена на сеизмичко дејство со интензитет од 9 степени според ЕМС (Европската макросеизмичка скала) односно 6,5-7 степени според Рихтеровата скала, додека крајниот југоисточен дел со интензитет од 10 степени според ЕМС односно 7,5-8 степени според Рихтеровата скала.

1.3.5. Проценување на веројатноста за појава од опасности од земјотреси и нивно случување (по време, место, интензитет), со научно и методолошки поткрепен процес на обработка на верификувани информации во организирана и координирана меѓуресурска соработка со сите вклучени субјекти од системот за управување со кризи

Во следната карта се прикажани очекуваните максимални магнитуди на земјотреси во Република С.Македонија.

Слика 6: Сеизмолошка карта на С.Македонија со забележани епицентри и максимално очекуван интензитет и магнитуда

Извор: Институт за земјотресно инженерство и инженерска сеизмологија (ИЗИИС)

Од картата може да се забележи дека регионот на Делчево спаѓа во трусни подрачја со сеизмички извори од прв ред каде може да се очекуваат земјотреси со магнитуди $M=4,6-5,0$ или се очекуваат земјотреси со максимални магнитуди $M=5,1-5,5$.

Земјотресот е непредвидлива природна непогода или катастрофа која може да го погоди секое подрачје и да предизвика поголеми или помали оштетувања на објектите и човечки загуби и да настане пореметување на нормалното живеење. На подрачјето на општина Делчево се нема случено земјотрес со катастрофални последици. Сепак може да се очекува подрачјето да биде загрошено од оваа природна непогода, директно или индиректно, односно било епицентарот да се наоѓа на подрачјето на општината или во соседните општини. Земјотресот од 1904 година во Пехчевското епицентрално подрачје се смета за најсилен на Балканот. Измерена е јачина на земјотрес $M=7,8$ по Рихтеровата скала, а почувствуван со интензитет од 10 степени по Меркалиевата скала.

1.4.5. Визуелизација на резултатите/наодите од процената, на карти/мапи од опасности од земјотреси, матрици на опасност и други форми за визуелизација, поддржано со соодветна информатичка технологија, како Географски информатички системи-ГИС и сл.

Визуелизација на резултатите/наодите од процената од опасноста од земјотреси е дадена во **Прилог 28** - Карта со локација на регистрирани земјотреси ($M>2$) на подрачјето или во близина на подрачјето на општина Делчево за периодот од 2012 до 2022 година согласно податоците од Европско-медитерански сеизмолошки центар, во **Табела 57** - Преглед на земјотреси на подрачјето и во близина на подрачјето на општина Делчево почувствувани во градот Делчево, како и во **Слика 6**: Сеизмолошка карта на С.Македонија со забележани епицентри и максимално очекуван интензитет и магнитуда.

1.5.5. Други постапки и активности

Не се превземени други постапки и активности.

(2) Процена на ранливост и изложеност на посебните елементи кон кои е насочен ризикот

2.1.5. Процената на ранливоста и изложеноста опфаќа анализа и дефинирање на посебните карактеристики, специфики и околности на поединецот, заедницата, објектите и системите кои ги прават подложни на негативните влијанија на оштетувачките ефекти од земјотреси

Магистралниот пат А3, регионалните и локалните патишта, електроенергетските водови, трафостаниците и другите енергетски објекти, телекомуникациските објекти, браните, резервоарите и останати објекти за снабдување со вода се изложени и ранливи на негативните влијанија на земјотресите.

Изграденоста на подрачјето со објекти и густината на населеност е во директна врска со изложеноста и ранливоста од земјотресите. Во градот како и во повеќето селски населби каде објектите се изградени пред 50 - 70 години и кои не се сеизмички отпорни, можат да претрпат оштетување. Во планинските места, населени со мал број на жители и претежно старо население, со мала густина на објектите, бројот на изложено население и објекти на земјотрес е мал, но во однос на тоа ранливоста на објектите во овие места е висока заради стариот систем на градба, а висока е ранливоста и на населението заради старосната структура.

Објектите во градот и останатите населени места кои се изградени во поново време со армирано бетонски конструкции и со поголем степен на отпорност на потреси, се помалку ранливи и доколку претрпат оштетување може полесно да се санираат и оспособат за живот и работа.

2.2.5.Квалитативна и квантитативна анализа на создадените вредности, идентификација на типологијата на објектите и нивниот број, на инфраструктурата и на критичните објекти кои се чувствителни од земјотреси.

Вкупно изложените објекти на подрачјето на општина Делчево според пописот од 2002 година е 4779 згради според бројот на катови и материјалот од кој е изграден носивиот систем. Во следните табели дадени се прегледи на периодот на изградба, катноста и материјалот од кои се изградени зградите на подрачјето на општина Делчево

Табела 58: Станови според период на изградба

Период на изградба								Вкупно
до 1918	1919-1945	1946-1960	1961-1970	1971-1980	1981-1990	1991-1999	по 1999	
371	851	1268	1905	5703	1676	641	366	7152

Извор: Попис на населението, домаќинствата и становите во Република Македонија, 2002

Табела 59: Згради според број на катови

Вкупно	приземни	еднокатни П+1	П+2 - П+4	П+5 - П+10	П+11 - П+20
4779	2770	1579	420	13	0

Извор: Попис на населението, домаќинствата и становите во Република Македонија, 2002

Табела 60: Згради според материјалот од кој е изграден носивиот систем

Вкупно згради	Носив систем од градежен материјал					Слаб градежен материјал (керпич, плитар, набој, штици и др)
	бетон и армиран бетон	бетонски блокови	тули	камен	монтажни дрвени панели	
4779	1150	652	2154	562	21	240

Извор: Попис на населението, домаќинствата и становите во Република Македонија, 2002

Објектите што се градени пред повеќе од 50 до 70 години, а особено оние со поголема катност градени во тој период се повеќе ранливи на земјотреси. Зградите градени со слаб градежен материјал се најчувствителни на земјотреси.

Позначајните објекти присутни на подрачјето на општина Делчево се прикажани во **Прилог 12** од Процената - Преглед на изложени елементи на ризик.

Инфраструктурни објекти изложени на земјотрес се:

- Патната мрежа на подрачјето на општина Делчево
- Два моста за возила и пешаци во градот Делчево
- Еден пешачки мост во градот Делчево
- Четири моста на магистралниот пат Делчево – М.Каменица
- Мост на река Рибница кај с.Тодоровци на езеро Калиманци
- Мост на регионалниот пат с.Трабовивиште – с.Разловци
- Мост во с.Разловци
- Мост во с. Трабовивиште
- Мост на патот кон с.Илиово
- Водоводната мрежа во населените места
- Канализационата мрежа во населените места

2.3.5.Квалитативна и квантитативна анализа на изложеното население од опасности од земјотреси со мапирање

Според Пописот во 2021 година во општина Делчево живеат 13585 жители, од кои 9644 или 71% во општинскиот центар, т.е. градот Делчево. Просечната густина на населеност е 32,1 жители/км², што е под просекот на Република Македонија од 71,4 жители/км². Половата структура на населението во Општина Делчево е приближно соодносна.

На просторот на општина Делчево има 22 населени места, од кои една населба – Делчево претставува градска населба, а останатите 21 населено место претставуваат категорија на рурални населби. Во општината има вкупно 13 населени места од разбиен тип и 8 населени места од збиен тип, а од нив 11 населени места имаат помалку од 100 жители. Во **Прилог 8** даден е преглед на населението по населени места според возрасни групи според пописот од 2021 година.

Високо ранлива група на население се 344 - те деца сместени во двата објекти на детската градинка ЈОУДГ „Весели Цветови“ каде во едниот објект се сместени 322 деца, а во другиот објект се сместени 22 деца.

Посебна ранлива група на население претставуваат лицата со посебни потреби чиј број на подрачјето на општина Делчево изнесува 106 лица. Прегледот на лицата со посебни потреби по вид на попреченост и пол, по населени места во општината Делчево е даден во **Прилог 10**. Во општината во рамките на Меѓуопштинскиот центар за социјални работи Делчево, функционира Дневен центар за лица со посебни потреби на површина од 249 м² и со капацитет на згрижување за 25 лица а во моментот го посетуваат 9 лица.

2.4.5. Процена на влијанието (ранливост и изложеност) од опасности од земјотреси врз објекти и инфраструктура

2.4.5.1.Оштетувањето на објекти од опасности од земјотреси, по конструктивни типови, степен на оштетување и број

Земјотресите со својата деструктивна моќ се многу непредвидлива категорија. Досега на подрачјето на општина Делчево нема оштетувања на објекти од земјотреси, но според очекуваните магнитуди од 5 до 6 степени, можни се оштетувања на стари згради градени во периодот пред 1961 година за што е потребно да се направи соодветно истражување од ИЗИИС.

Во последните години тенденција е да се реновираат старите објекти во централното градско подрачје, и се очекува дека истите се градат со нови материјали поотпорни на земјотреси, со што не би се очекувале оштетувања на истите.

Помошните објекти кои се градени со несоодветни материјали можно е да претрпат оштетувања. Повеќето стари напуштени куќи во планиските села се очекува да претрпат оштетувања од земјотресите.

2.4.5.2.Оштетување на инфраструктурата од опасности од земјотреси, по различни категории на инфраструктура и степен на оштетување

Земјотресите кои се случиле во минатото не предизвикале оштетувања на инфраструктурата на подрачјето на општината Делчево.

2.4.5.3.Критични објекти по категории на намена, конструктивна типологија, степен на оштетување и број

Потребни се подетални испитувања од страна на ИЗИИС за да може да се утврди дали и кои објекти се критични на очекуваните магнитуди на земјотрес. Поголемиот број на

новоизградени објекти во општината е изграден со носив систем од цврсти градежни материјали и кај овие објекти има помала можност за оштетување при земјотрес. Оштетувања може да се очекуваат на помошни објекти, гаражи и стари куќи.

2.4.5.4. Останати објекти и инфраструктура, по типологија, степен на оштетување, број и други релевантни карактеристики

Анализата на случените земјотреси во минатото не дава податоци за оштетувања на останати објекти и инфраструктура.

2.5.5. Процена на влијанието (ранливост и изложеност) од земјотреси врз населението

2.5.5.1. Живот и здравје

Земјотресите кои се случиле на подрачјето на општина Делчево немале поголемо влијание врз животот и здравјето на населението.

2.5.5.2. Смртност и повреди, (по типологија и интензитет)

Нема податоци за настанување на смртни случаи како директна последица на земјотресите на подрачјето на општината.

Разорната моќ на земјотресите може да биде многу голема и затоа се потребни подетални испитувања за можноста на загрозување на населението од земјотресите.

2.5.5.3. Појава на болести и зарази, и др.

Нема регистрирани заразни болести како последица на земјотреси на подрачјето на општина Делчево.

2.6.5. Процена на влијанието (ранливост и изложеност) на институциите/субјектите на системот за управување со кризи (капацитет и способности) од земјотреси

Земјотресите што се случиле во минатото немале големо влијание врз институциите и субјектите на СУК на локално ниво. Ресурсите со кои располагаат субјектите од СУК (Системот за управување со кризи) на локално ниво не се доволни за справување со земјотреси од поголем интензитет.

2.7.5. Процена на директните, индиректните и долгорочните физички и економски загуби по категории, на разгледуваните елементи на ризикот од земјотреси

Анализата на податоците за земјотресите кои се случиле во минатото покажува дека не предизвикувале никакви директни, индиректни или долгорочни штети.

2.8.5. Збирна оценка и економски биланс од опасности од земјотреси со проценка на нивното влијание врз економијата на подрачјето на општина Делчево

Достапните податоци за земјотресите кои се случиле во минатото покажуваат дека тие немале значително влијание врз економијата на подрачјето на општината.

2.9.5. Процена за други елементи на ризикот

Не е вршена процена на други елементи на ризикот.

(3) Капацитет и способност на Системот за управување со кризи за превенција, рано предупредување и одговор на проценетиот ризик од опасности од земјотреси.

3.1.5. Осврт на секторски стратегии, политики и планови за намалување/превенција, односно справување со проценетиот ризик од опасности од земјотреси

Прегледот на документите во кои се разработени мерките за превенција, намалување и справување со ризиците од земјотреси на национално ниво е даден во следниот преглед;

Табела 61: Преглед на стратегии, политики и планови на државно ниво во кои се разработени мерки за превенција, намалување, справување и надминување на последиците од земјотреси.

Ред. бр.	Назив на документот	Субјект
1	Закон за управување со кризи	Центар за управување со кризи
2	Закон за заштита и спасување	Дирекција за заштита и спасување
3	Национална стратегија за заштита и спасување	Дирекција за заштита и спасување
4	План за спроведување на мерките за заштита и спасување	Дирекција за заштита и спасување
5	Методологија за содржината и начинот на проценување на опасностите и планирање на заштитата и спасувањето	Дирекција за заштита и спасување
6	Републички план за заштита и спасување	Дирекција за заштита и спасување
7	Процена на загрозеност на Република Македонија од природни и други несреќи.	Дирекција за заштита и спасување
8	Закон за одбрана	Министерство за Одбрана
9	План за одговор на здравствениот систем во вонредни и кризни сосотојби	Министерство за Здравство
10	Закон за пожарникарство	Дирекција за заштита и спасување
11	Закон за животна средина и ПП	МЖС и ПП
12	Просторен план на РМ	МЖС и ПП

Извор: ПО РЦУК Делчево

Процена на загрозеност на РМ од сите ризици и опасности во иднина ќе претставува главен стратешки документ за превенција, намалување, справување и надминување на последиците од сите ризици и опасности, вклучувајќи ги и земјотресите.

Дел од субјектите на локално ниво имаат изработено процени, планови и други документи во кои се предвидени постапки и активности за справување со земјотресите.

Во следната табела даден е преглед на документите во кои се делумно разработени мерките за превенција, намалување и справување со ризикот од земјотресите:

Табела 62: Преглед на субјекти на локално ниво и изработени документи во кои се предвидени мерки за превенција, намалување, справување и надминување на последиците од земјотресите.

Ред. бр.	Назив на субјектот	Изработени документи
1	РЦУК - Делчево	-Процена на загрозеност на подрачјето на општина Делчево од сите ризици и опасности

2	Општина Делчево	-Процена на загрозеност од природни непогоди и други несреќи во општина Делчево -План за заштита и спасување од природни непогоди и други несреќи во општина Делчево -Генерални и детални урбанистички планови
3	ПО ДЗС Делчево	-Процена на загрозеност на подрачјето што го покрива ПО ДЗС Делчево од природни непогоди и други несреќи -План за заштита и спасување на подрачјето што го покрива ПО ДЗС Делчево од природни непогоди и други несреќи
4	СОУ “М.М-Брицо”	-Процена на загрозеност од природни непогоди и други несреќи во СОУ “М.М-Брицо” -План за заштита и спасување од природни непогоди и други несреќи во СОУ “М.М-Брицо”
5	ОУ “Ванчо Прќе”	-Процена на загрозеност од природни непогоди и други несреќи во ОУ “Ванчо Прќе” -План за заштита и спасување од природни непогоди и други несреќи во ОУ “Ванчо Прќе”
6	ОУ “св.Климент Охридски”	-Процена на загрозеност од природни непогоди и други несреќи во ОУ “св.Климент Охридски” -План за заштита и спасување од природни непогоди и други несреќи во ОУ “св.Климент Охридски”
7	ЈОУДГ “Весели Цветови”	-Процена на загрозеност од природни непогоди и други несреќи во ЈОУДГ “Весели Цветови” -План за заштита и спасување од природни непогоди и други несреќи во ЈОУДГ “Весели Цветови”
8	ЈЗУ “Гоце Делчев” - Делчево	-Процена на загрозеност од природни непогоди и други несреќи во ЈЗУ “Гоце Делчев” - Делчево -План за заштита и спасување од природни непогоди и други несреќи во ЈЗУ “Гоце Делчев” - Делчево
9	“Алпин-ком”-ДОО	-Процена на загрозеност од природни непогоди и други несреќи во “Алпин-ком”-ДОО -План за заштита и спасување од природни непогоди и други несреќи во “Алпин-ком”-ДОО
10	Рудине ММ	-Процена на загрозеност од природни непогоди и други несреќи во Рудине ММ -План за заштита и спасување од природни непогоди и други несреќи во Рудине ММ
11	Крзно – текст ДОО	-Процена на загрозеност од природни непогоди и други несреќи во Крзно – текст ДОО -План за заштита и спасување од природни непогоди и други несреќи во Крзно – текст ДОО
12	Конфекција Дамјанов	-Процена на загрозеност од природни непогоди и други несреќи во Дамјанов -План за заштита и спасување од природни непогоди и други несреќи во Дамјанов
13	АД „Фротирка“	- Процена на загрозеноста од природни непогоди и други несреќи во АД „Фротирка“ - План за заштита и спасување од природни непогоди и други несреќи во АД „Фротирка“
14	Конфекција Витекс	-Процена на загрозеност од природни непогоди и други несреќи во Витекс -План за заштита и спасување од природни непогоди и други несреќи во Витекс

Извор:ПО РЦУК Делчево

Покрај овие документи во повеќето продавници, производствени капацитети и други објекти постојат на видно место изложени Планови за евакуација, за потребата при евентуално брзо напуштање на објектот во случај на земјотрес што е проследена со итно напуштање на објектот.

3.2.5. Осврт на ресурсите за одговор (човечки, материјални, технички и др;) кои се наоѓаат на подрачјето на општина Делчево за справување од опасности од земјотреси

Во случај на појава на земјотреси на подрачјето на општината, потребно е вклучување на сите човечки и материјално-технички ресурси со кои располагаат субјектите од СУК на локално ниво, а доколку има потреба и ангажирање и на Републички сили и средства.

Во **Прилог 20** даден е преглед на градежни машини на подрачјето на општина Делчево, согласно евиденцијата на РЦУК – Делчево, кои можат да се искористат при појава на земјотреси .

За медицинско згрижување на настрадао населението од последиците на евентуални земјотреси, на подрачјето на општина Делчево има една јавна здравствена установа ЈЗУ Здравствен дом „Гоце Делчев“ каде има 16 доктори по општа медицина кои имаат склучено договор со ФЗО за услуги во примарната здравствена заштита – приватни здравствени установи (12 во Делчево и 4 во М.Каменица) и 11 доктори специјалисти (10 во Делчево и 1 во М.Каменица), како и итна медицинска помош со 4 доктори во Делчево со 4 санитарски возила и 3 доктори во М.Каменица со 4 санитарски возила. Исто така во склоп на здравствениот дом постојат и 2 лаборатории за анализа на крвта и тоа една лабораторија во Делчево со 2 дипломирани биохемичари и 5 лаборанти и една лабораторија во М.Каменица со еден дипломиран биохемичар и 2 лаборанти. Во просториите на ЈЗУ Здравствен дом „Гоце Делчев“ постојат вкупно 37 болнички постели од кои 32 се во Делчево а 5 се во М.Каменица).

3.3.5. Проценка на потреби (опрема) и секторски подготовки (обука, вежби) за спроведување на потребните мерки и активности насочени кон превенција, рано предупредување и справување со проценетата состојба од опасности од земјотреси.

Анализата на спроведувањето на мерките и активностите насочени кон превенцијата, раното предупредување и справувањето со земјотресите го покажува следното:

- За формираните единици потребно е да се набави соодветна опрема за интервенција и лична опрема за заштита на ангажираните лица.
- На подрачјето на општина Делчево спроведени се 4 показно тактички вежби за заштита и спасување во училишни објекти и тоа 2 во СОУ М.М – Брицо, и по 1 во ОУ „Ванчо Прке“ и св.„Климент Охридски“. Нужна е потребата од спроведување на показно тактички вежби во сите училишта на подрачјето на општина Делчево, како и во некои поголеми производствени капацитети, објекти на државната управа и објекти на локалната самоуправа. Особено е важно да се увежбуваат плановите за евакуација на објектите.

3.4.5. Координација, комуникација и одлучување за примената на мерките и ресурсите, преку стандардни оперативни постапки при други опасности од земјотреси

Стандардните оперативни постапки при координацијата и комуникацијата помеѓу субјектите на СУК се користат постојните со кои се врши целосно следење и справување со земјотреси и лизгање на земјиште и поголеми одрони на земја . Тоа се спроведува преку:

- Стандардните оперативни процедури за комуникација, координација и соработка на ЦУК со субјектите од СУК заради заштита од појави кои можат да предизвикаат кризни состојби од 2008 година;

- Стандардни оперативни процедури за комуникација, координација и соработка помеѓу субјектите во СУК при прогласена кризна состојба (трето дополнето издание Август 2016 година);

- Упатство за работа на РЦУК (5/8) во РМ -Стандардни оперативни процедури (Член 27)

- Уредба за видот на податоците и информациите и за начинот и постапката на нивно доставување до ЦУК (Службен Весник на РМ број 9/2007, член 6)

- Деловник за работа на РШ за УК при ПО-РЦУК Делчево (16-229/2 од 07.12.2007)
- Методологија за процена на штети (сл.вес. на РМ бр. 75/2001)
- Закон за заштита и спасување (Сл.Весник на РМ број 93/12 член 67)

3.5.5. Мерки за справување и отстранување на последиците од случени несреќи и катастрофи од опасности од земјотреси

Мерките за справување и отстранување на последиците од случени земјотреси се разработени во следните документи на државно ниво

- Законот за заштита и спасување (Сл.Весник на РМ број 93/12 член 68-79) и подзаконски акти кои произлегуваат од него
- Закон за управување со кризи (Сл.Весник на РМ бр.29/05, 36/11)
- Национална стратегија за заштита и спасување (Сл.Весник на РМ (23/2009)
- Закон за животна средина (Сл. Весник на РМ бр.53/05, 27/05, 24/07, 159/08, 83/09, 47/10, 124/10, 51/11, 123/12, 93/13)

Мерките за справување и отстранување на последиците од случени земјотреси на локално ниво се разработени во следните документи кои се изработени од ПО ДЗС и се наоѓаат кај нив, а тоа се;

- Заштита и спасување од урнатини
- Прва медицинска помош
- Евакуација на население
- Згрижување на загрозеното и настраданото население
- Заштита и спасување од пожари, експлозии и опасни материи
- Асанација на земјиште

Заради успешна и ефикасна заштита од земјотреси особено внимание треба да се посвети на превентивните и оперативните мерки и тоа :

- Да се користат неподвижни полици во кујната, бањата, плакарите и сл.
- Да се постават брави на сите ормани со цел да се спречи нивно отварање за време на земјотрес;
- Тешките предмети и стакларијата да се чуваат во долните полици за да не станат опасни проектили за време на земјотрес;
- Да се обнови осигурителната полиса за да може соодветно да ги покрие трошоците за изградба, за обнова на покуќнината и обнова на здравствените полиси;
- Дополнително да се обезбедат- осигураат големите апарати за домаќинство како што се бољери, фрижидери, клима уреди и сл. со екстра нитни или ремени;
- Да не се ставаат тешки уметнички дела, полици и огледала над креветите;
- Дополнително да се прицврстат полиците со книги, уметничките дела, монтираните телевизори и другите предмети со цел да издржат колку е можно поголемо тресење;
- Да се подготви итен комплет со нерасиплива храна, флаширана вода, копии на важни документи (изводи од родените, документи за осигурување и сл.), кутија за прва помош и сл и да се складираат на место кое ќе биди достапно за време и по земјотресот
- Да се научат сите членови од семејството, организацијата како да се однесуваат во случај на земјотрес

Земјотресот може да биде застрашувачки настан, но превземајќи соодветни превентивни безбедносни мерки, во одредена мера може да се лимитира дејството на овој

заstraшувачки настан преку внимателно планирање, организација и споведување на процедурите за итни постапки во случај на опасност со што ќе се зголеми безбедноста на луѓето и објектите.

3.6.5. Процена на штети со изразени финансиски импликации од опасности од земјотреси

Комисијата за проценка на штета од елементарни непогоди во општина Делчево нема вршено проценување на штети настанати од земјотреси, односно овие опасности во минатото не предизвикале значајни финансиски импликации.

Земјотресите пред се предизвикуваат големи финансиски импликации врз индустријата, и во случаи кога самата индустрија не се наоѓа во подрачјето кое е погодено од земјотресот, но е во соработка со индустријата од местото каде се случил земјотресот.

3.7.5. Управување со ревитализација по елиминирањето на кризата од опасности од земјотреси

Земјотресите кои се почувствувале на подрачјето на општината Делчево не предизвикале последици кои барале ревитализација после нивното дејство.

- Определување на ниво на ризик и степен на загроеност од опасности од земјотреси

Согласно член 6 од Уредбата за Методологојата за изработка на Процената на загроеноста на безбедноста на Република Македонија од сите ризици и опасности, нејзината содржина и структура, начинот на чување и ажурирање, како и определувањето на субјектите во системот за управување со кризи на кои им се доставува целосна или извод од процената Сл Весник на Р.М. бр13 од 04.02.2011 година може да се заклучи следното:

Од извршените анализи и изборот на индикаторите на досега случените опасности од земјотреси и превземените мерки на субјектите од СУК, опасноста од земјотреси на подрачјето на општина Делчево е од прв степен на загроеност (зелено) што означува нема ризик односно редовна состојба.

(1.6)Процена на други опасности (лизгање на земјиште и поголеми одрони)

1.1.6.Истражување, документирање и анализа на информации и документи за случените во минатото несреќи и непогоди предизвикани од други опасности (лизгање на земјиште и поголеми одрони) карактеристични за подрачјето на општина Делчево

Други опасности на кои подрачјето на општина Делчево било изложено во минатото се: лизгање на земјиште и поголеми одрони. Овие опасности не предизвикале смртност и повреди кај населението и големи материјални штети врз објекти, но предизвикале штети врз инфраструктурата и поединечни штети врз објекти.

Поради геолошкиот состав на земјиштето и одредени атмосферски влијанија или други околности на територијата на општина Делчево може да се случи лизгање на земјиште или поголеми одрони. Хронолошкиот преглед на поголеми одрони на подрачјето на општина Делчево е прикажан во следната табела

Табела 63: Преглед на поголемни одрони на подрачјето на општина Делчево

Датум	Локација на одронот	Предизвикани последици
04.12.2010	Магистрален пат А3, делница Делчево – М.Каменица	Одвивање на сообраќај по една коловозна лента
26.02.2013	Магистрален пат А3, делница Делчево – М.Каменица	Одвивање на сообраќај по една коловозна лента
26.02.2013	Регионален пат Р 1302, делница Делчево – Пехчево (кај с.Нов Истевник	Отежнато одвивање на сообраќајот
19.11.2014	Магистрален пат А3, делница Делчево – М.Каменица	Одрон на 2 места. Одвивање на сообраќајот наизменично по една коловозна лента
09.11.2016	Магистрален пат А3, делница Делчево – М.Каменица кај м.в. Боришето	Затворени двете коловозни ленти. Одвивање на сообраќајот по девијација од 100-150 метри
08.02.2018	Магистрален пат А3 – делница Делчево – М.Каменица (кај с.Илиово)	Одвивање на сообраќајот по една коловозна лента
18.12.2018	Магистрален пат А3 – делница Делчево-М.Каменица (кај с.Илиово)	Од 21:10.ч на 18.12.2018.г. до 15:20.ч на 19.12.2018 г. целосно затворен сообраќајот и негово пренасочување преку регионалниот пат с.Бигла - Ваница

Извор:ПО РЦУК Делчево

1.2.6.Определување/профилирање на потенцијалните извори на загрозување од други опасности (лизгање на земјиште и поголеми) кои можат да предизвикаат одредено загрозување на безбедноста на подрачјето на општината Делчево

Поради одредени атмосферски влијанија и геолошкиот состав на земјиштето или други околности може да се случи лизгање на земјиште. Во минатото имало лизгање на земјиште од помал обем и тоа :

- Населба Велко Влаховиќ (Милково брдо)
- с.Звегор

На подрачјето на општина Делчево свлечиште се јавува на регионалниот пат Р1302

(Делчево – Пехчево), помеѓу селата Стамер и Град на м.в Беркови межди.

Појавата на одрони на подрачјето на општина Делчево може да има на сите патни правци каде патот поминува низ усек или засек. Патни правци загорзени од појава на одрони се:

- Магистралниот пат АЗ - М.Каменица – Делчево – Граничен премин

- Регионалните патишта: Р 1302 (Делчево – Пехчево) помеѓу селата Тработивиште и Стар Истевник, Р2346 (с.Тработивиште – с.Разловци) и Р 2343 (Делчево – Голак).

1.3.6. Проценување на веројатноста за појава од други опасности (лизгање на земјиште и поголеми одрони) и нивно случување (по време, место, интензитет), со научно и методолошки поткрепен процес на обработка на верификувани информации во организирана и координирана меѓуресурска соработка со сите вклучени субјекти од системот за управување со кризи

Лизгањето на земјиште и поголемите одрони се тесно поврзани со појавата на врнежи од дожд или нагло топење на снег. Одроните на земја може да се случат и како последица на поголеми температурни разлики во текот на денот и ноќта, кога доаѓа до распакување на карпестите почви, карактеристично за клисурестите делови каде поминува магистралниот пат АЗ – М.Каменица – Делчево – Граничен премин.

Согласно ова лизгање на земјиште и поголеми одрони се случувале најчесто во пролет или есен, но оваа појава е можна и во другите сезони во случај на појава на поројни дождови.

1.4.6. Визуелизација на резултатите/наодите од процената, на карти/мапи од други опасности (лизгање на земјиште и поголеми одрони), матрици на опасност и други форми за визуелизација, поддржано со соодветна информатичка технологија, како Географски информативни системи-ГИС и сл.

Визуелизација на резултатите/наодите од процената од опасноста од лизгање на земјиште и поголеми одрони со локација на одроните и предизвикани последици е дадена во Табела 63: Преглед на поголемни одрони на подрачјето на општина Делчево.

1.5.6. Други постапки и активности

Не се превземани други постапки и активности со кои се обработува процената на други опасности.

(2) Процена на ранливост и изложеност на посебните елементи кон кои е насочен ризикот

2.1.6. Процената на ранливоста и изложеноста опфаќа анализа и дефинирање на посебните карактеристики, специфики и околности на поединецот, заедницата, објектите и системите кои ги прават подложни на негативните влијанија на оштетувачките ефекти од други опасности (лизгање на земјиште и поголеми одрони)

Лизгање на земјиште во минатото се јавило во населбата Велко Влаховиќ (Милково брдо) и во с.Звегор кое со текот на времето е во мирување но сеуште постои можност и опасност од негово активирање.

Поголеми одрони се можни во усеците и засеците каде поминуваат магистралниот пат и регионалните патишта, и тие се најмногу изложени на одрони.

2.2.6.Квалитативна и квантитативна анализа на создадените вредности, идентификација на типологијата на објектите и нивниот број, на инфраструктурата и на критичните објекти кои се чувствителни под други опасности (лизгање на земјиште и поголеми одрони)

На поголеми одрони чувствителни се:

- Магистралниот пат А3
- Регионалните патишта Р 1302 (Делчево – Пехчево), Р2346 (с.Тработивиште – с.Разловци) и Р 2343 (Делчево – Голак)

2.3.6.Квалитативна и квантитативна анализа на изложеното население (родова структура, старосни групи, групи со посебни потреби итн) од други опасности (лизгање на земјиште и поголеми одрони) со мапирање

Поголеми одрони во минатото биле присутни на патиштата што поминуваат низ подрачјето на општина Делчево и тука се изложени патниците во моторните возила кои се движат по нив.

2.4.6. Процена на влијанието (ранливост и изложеност) од други опасности (лизгање на земјиште и поголеми одрони) врз објекти и инфраструктура

Објекти и инфраструктура кои се ранливи и изложени на опасноста од лизгање на земјиште и поголеми одрони се:

- Куќи во населбата Велко Влаховиќ (Милково брдо)
- Куќи во с.Звегор
- Магистралниот пат А3 (Делчево – М.Каменица и Делчево – Граничен премин)
- Регионалниот патни правци - Р 1302 (Делчево – Пехчево); Р2346 (с.Тработивиште – с.Разловци); Р2345 (Делчево – Веница -преку с.Бигла); Р 2343 (Делчево – Голак)

2.4.6.1.Оштетувањето на објекти од други опасности (лизгање на земјиште и поголеми одрони), по конструктивни типови, степен на оштетување и број

Лизгањето на земјиште и поголемите одрони во минатото предизвикало спорадични оштетувања на објекти, воглавно поврзано со оголување на темелите на куќите, напукнување на сидови или рушење на оградни сидови.

2.4.6.2.Оштетување на инфраструктурата од други опасности (лизгање на земјиште и поголеми одрони), по различни категории на инфраструктура и степен на оштетување

Лизгањето на земјиште и поголемите одрони во минатото неколку пати извршиле прекин на сообраќајот на магистралниот пат А3, но не предизвикале големи оштетувања на самиот коловоз. Вообичаено по расчистувањето на одронот сообраќајот веднаш започнувал да се одвива редовно. Не се добиени податоци дека другата инфраструктура во минатото претрпела оштетувања од лизгање на земјиште и поголеми одрони.

2.4.6.3.Критични објекти по категории на намена, конструктивна типологија, степен на оштетување и број

Нема критични објекти од лизгање на земјиште и поголеми одрони.

2.4.6.4. Останати објекти и инфраструктура, по типологија, степен на оштетување, број и други релевантни карактеристики

Анализата на лизгање на земјиште и поголеми одрони во минатото не дава податоци за оштетувања на останати објекти и инфраструктура.

2.5.6. Процена на влијанието (ранливост и изложеност) од други опасности (лизгање на земјиште и поголеми одрони) врз населението

2.5.6.1. Живот и здравје

Лизгањето на земјиште и поголеми одрони кои се случиле на подрачјето на општина Делчево немале поголемо влијание врз животот и здравјето на населението.

2.5.6.2. Смртност и повреди, (по типологија и интензитет)

Нема податоци за настанување на смртни случаи како директна последица од лизгањето на земјиште и поголеми одрони кои се случувале на подрачјето на општината.

2.5.6.3. Појава на болести и зарази, и др.

Нема регистрирани заразни болести како последица на лизгање на земјиште и поголеми одрони на подрачјето на општина Делчево.

2.6.6. Процена на влијанието (ранливост и изложеност) на институциите/субјектите на системот за управување со кризи (капацитет и способности) од други опасности (лизгање на земјиште и поголеми одрони)

Лизгањето на земјиште и поголеми одрони што се случиле во минатото немале големо влијание врз институциите и субјектите на СУК на локално ниво.

2.7.6. Процена на директните, индиректните и долгорочните физички и економски загуби по категории, на разгледуваните елементи на ризикот од други опасности (лизгање на земјиште и поголеми одрони)

Анализата на податоците за лизгањето на земјиште и поголемиот одрони кои се случиле во минатото покажува дека тие ги предизвикувале следните штети:

Директни штети:

- Оштетувања на патишта

Индиректни штети:

- Прекин на сообраќај

Долгорочни штети:

Според расположивите податоци, лизгањето на земјиште и поголемите одрони не предизвикале долгорочни штети во изминатиот период

2.8.6.Збирна оцена и економски биланс од други опасности (лизгање на земјиште и поголеми одрони) со процена на нивното влијание врз економијата на подрачјето на општина Делчево

Достапните податоци за земјотресите и лизгањето на земјиште и поголемите одрони кои се случиле во минатото покажуваат дека тие немале значително влијание врз економијата на подрачјето на општината.

2.9.6. Процена за други елементи на ризикот

Не е вршена процена на други елементи на ризикот.

(3) Капацитет и способност на Системот за управување со кризи за превенција, рано предупредување и одговор на проценетиот ризик од други опасности (лизгање на земјиште и поголеми одрони)

3.1.6.Осврт на секторски стратегии, политики и планови за намалување/превенција, односно справување со проценетиот ризик од други опасности (лизгање на земјиште и одрони)

Прегледот на документите во кои се разработени мерките за превенција, намалување и справување со ризиците од лизгање на земјиште и поголеми одрони на национално ниво е даден во следниот преглед

Табела 64: Преглед на стратегии, политики и планови на државно ниво во кои се разработени мерки за превенција, намалување, справување и надминување на последиците од лизгање на земјиште и поголеми одрони

Ред. бр.	Назив на документот	Субјект
1	Закон за управување со кризи	Центар за управување со кризи
2	Закон за заштита и спасување	Дирекција за заштита и спасување
3	Национална стратегија за заштита и спасување	Дирекција за заштита и спасување
4	План за спроведување на мерките за заштита и спасување	Дирекција за заштита и спасување
5	Методологија за содржината и начинот на проценување на опасностите и планирање на заштитата и спасувањето	Дирекција за заштита и спасување
6	Републички план за заштита и спасување	Дирекција за заштита и спасување
7	Процена на загрозеност на Република Македонија од природни и други несреќи.	Дирекција за заштита и спасување
8	Закон за одбрана	Министерство за Одбрана
9	План за одговор на здравствениот систем во вонредни и кризни сосотојби	Министерство за Здравство
10	Закон за пожарникарство	Дирекција за заштита и спасување
11	Закон за животна средина и ПП	МЖС и ПП
12	Просторен план на РМ	МЖС и ПП

Извор:ПО РЦУК Делчево

Процена на загрозеност на РМ од сите ризици и опасности во иднина ќе претставува главен стратешки документ за превенција, намалување, справување и надминување на последиците од сите ризици и опасности, вклучувајќи ги и лизгањето на земјиште и поголемите одрони.

Дел од субјектите на локално ниво имаат изработено процени, планови и други документи во кои се предвидени постапки и активности за справување со лизгањето на земјиште и поголемите одрони.

Во следната табела даден е преглед на документите во кои се делумно разработени мерките за превенција, намалување и справување со ризикот од лизгање на земјиште и поголеми одрони:

Табела 65: Преглед на субјекти на локално ниво и изработени документи во кои се предвидени мерки за превенција, намалување, справување и надминување на последиците од лизгање на земјиште и поголеми одрони

Ред. бр.	Назив на субјектот	Изработени документи
1	ЈП Македонија пат – секција Делчево	Оперативен план за дејствување во зимски услови
2	Општина Делчево	-Процена на загрозеност од природни непогоди и други несреќи во општина Делчево -План за заштита и спасување од природни непогоди и други несреќи во општина Делчево -Генерални и детални урбанистички планови
3	ПО ДЗС Делчево	-Процена на загрозеност на подрачјето што го покрива ПО ДЗС Делчево од природни непогоди и други несреќи -План за заштита и спасување на подрачјето што го покрива ПО ДЗС Делчево од природни непогоди и други несреќи

Извор:ПО РЦУК Делчево

3.2.6. Осврт на ресурсите за одговор (човечки, материјални, технички и др.) кои се наоѓаат на подрачјето на општина Делчево за справување од други опасности (лизгање на земјиште и поголеми одрони)

Во случај на појава на лизгање на земјиште и поголеми одрони на подрачјето на општината, потребно е вклучување на сите човечки и материјално-технички ресурси со кои располагаат субјектите од СУК на локално ниво, а доколку има потреба и ангажирање и на Републички сили и средства.

Во **Прилог 20** даден е преглед на градежни машини на подрачјето на општина Делчево, согласно евиденцијата на РЦУК – Делчево, кои можат да се искористат при појава на лизгање на земјиште и поголеми одрони.

За медицинско згрижување на настрадано населението на подрачјето на општина Делчево има една јавна здравствена установа ЈЗУ Здравствен дом „Гоце Делчев“ каде има 16 доктори по општа медицина кои имаат склучено договор со ФЗО за услуги во примарната здравствена заштита – приватни здравствени установи (12 во Делчево и 4 во М.Каменица) и 11 доктори специјалисти (10 во Делчево и 1 во М.Каменица), како и итна медицинска помош со 4 доктори во Делчево со 4 санитарски возила и 3 доктори во М.Каменица со 4 санитарски возила. Исто така во склоп на здравствениот дом постојат и 2 лаборатории за анализа на крвта и тоа една лабораторија во Делчево со 2 дипломирани биохемичари и 5 лаборанти и една лабораторија во М.Каменица со еден дипломиран биохемичар и 2 лаборанти. Во просториите на ЈЗУ Здравствен дом „Гоце Делчев“ постојат вкупно 37 болнички постели од кои 32 се во Делчево а 5 се во М.Каменица).

3.3.6.Процена на потреби (опрема) и секторски подготовки (обука, вежби) за спроведување на потребните мерки и активности насочени кон превенција, рано предупредување и справување со проценетата состојба од други опасности (лизгање на земјиште и поголеми одрони)

Анализата на спроведувањето на мерките и активностите насочени кон превенцијата, раното предупредување и справувањето со лизгањето на земјиште и поголемите одрони го покажува следното:

- За формираните единици потребно е да се набави соодветна опрема за интервенција и лична опрема за заштита на ангажираните лица.
- На подрачјето на општина Делчево не се спроведувани показно тактички вежби во врска со опасноста од лизгање на земјиште и поголеми одрони, и затоа е потребно да се организираат показни вежби во кои ќе се увежбуваат постапките на граѓаните и субјектите од СУК.

3.4.6.Координација, комуникација и одлучување за примената на мерките и ресурсите, преку стандардни оперативни постапки при други опасности (лизгање на земјиште и поголеми одрони)

Стандардните оперативни постапки при координацијата и комуникацијата помеѓу субјектите на СУК се користат постојните со кои се врши целосно следење и справување со лизгање на земјиште и поголеми одрони на земја . Тоа се спроведува преку:

- Стандардните оперативни процедури за комуникација, координација и соработка на ЦУК со субјектите од СУК заради заштита од појави кои можат да предизвикаат кризни состојби од 2008 година;
- Стандардни оперативни процедури за комуникација, координација и соработка помеѓу субјектите во СУК при прогласена кризна состојба (трето дополнето издание Август 2016 година);
- Упатство за работа на РЦУК (5/8) во РМ -Стандардни оперативни процедури (Член 27)
- Уредба за видот на податоците и информациите и за начинот и постапката на нивно доставување до ЦУК (Службен Весник на РМ број 9/2007, член 6)
- Деловник за работа на РШ за УК при ПО-РЦУК Делчево (16-229/2 од 07.12.2007)
- Методологија за проценка на штети (сл.вес. на РМ бр. 75/2001)
- Закон за заштита и спасување (Сл.Весник на РМ број 93/12 член 67)

3.5.6.Мерки за справување и отстранување на последиците од случени несреќи и катастрофи од други опасности (лизгање на земјиште и поголеми одрони)

Мерките за справување и отстранување на последиците од лизгање на земјиште и поголеми одрони се разработени во следните документи на државно ниво

- Законот за заштита и спасување (Сл.Весник на РМ број 93/12 член 68-79) и подзаконски акти кои произлегуваат од него
- Закон за управување со кризи (Сл.Весник на РМ бр.29/05, 36/11)
- Национална стратегија за заштита и спасување (Сл.Весник на РМ (23/2009)
- Закон за животна средина (Сл. Весник на РМ бр.53/05, 27/05, 24/07, 159/08, 83/09, 47/10, 124/10, 51/11, 123/12, 93/13)

Мерките за справување и отстранување на последиците од лизгање на земјиште и поголеми одрони на локално ниво се разработени во следните документи кои се изработени од ПО ДЗС и се наоѓаат кај нив, а тие се:

- Прва медицинска помош;
- Згрижување на загрозеното и настраданото население;
- Заштита и спасување од поголеми сообраќајни несреќи;
- Асанација на земјиште;

Заради успешна и ефикасна заштита од лизгање на земјиште и поголеми одрони особено внимание треба да се посвети на превентивните и оперативните мерки и тоа :

- Пододбрување на дренажата на падините
- Стабилизација на падините преку скалесто поставување и пошумување
- Поставување заштитни мрежи
- Поставување на бетонски огради согласно степенот на испуканост на карпите
- Редовно одржување на крајпатната вегетација со косење и поткастрување
- Засадување на дрвја, грмушки и трева на делот во непосредна близина на патот
- Пошумување на голи површини во опкружувањето

3.6.6. Процена на штети со изразени финансиски импликации од други опасности (лизгање на земјиште и поголеми одрони)

Комисијата за процена на штета од елементарни непогоди во општина Делчево нема вршено проценување на штети настанати од лизгање на земјиште и поголеми одрони, односно овие опасности во минатото не предизвикале значајни финансиски импликации.

3.7.6. Управување со ревитализација по елиминирањето на кризата од други опасности (лизгање на земјиште и поголеми одрони)

Ревитализацијата после лизгањето на земјиштето се состои во:

- Изработка на проектна документација за ревитализација од страна на општината
- Превземање основни мерки за ревитализација од општината
- Барање средства од државата за целосно справување со последиците

Ревитализацијата после поголемите одрони се состои во целосно оспособување на патиштата за нормално одвивање на сообраќајот преку

- Поправка на ударни дупки настанати од одронот
- Додавање на нова и замена на заштитната мрежа
- Поправка на оштетените бетонски огради

- Определување на ниво на ризик и степен на загрозеност од други опасности (лизгање на земјиште и поголеми одрони)

Согласно член 6 од Уредбата за Методологјата за изработка на Процената на загрозеноста на безбедноста на Република Македонија од сите ризици и опасности, нејзината содржина и структура, начинот на чување и ажурирање, како и определувањето на субјектите во системот за управување со кризи на кои им се доставува целосна или извод од процената Сл Весник на Р.М. бр13 од 04.02.2011 година може да се заклучи следното:

Од извршените анализи и изборот на индикаторите на досега случените други опасности (лизгање на земјиште и поголеми одрони) и превземените мерки на субјектите од СУК, опасноста од лизгање на земјиште и поголеми одрони на подрачјето на општина Делчево е од прв степен на загрозеност (зелено) што означува нема ризик односно редовна состојба.

ЗАКЛУЧОК

Според член 2 точка 11 од уредбата за изработка на процената за загрозеност од сите ризици и опасности во оваа процена се интегрирани и процени од надлежните локални органи кои се однесуваат на подрачјето на општина Делечво и член 10 изработка на одделни процени од страна на надлежни државни органи за посебни ризици и опасности од делот на одбраната и безбедноста.

(4) Прилози на Процената

1. Карта со граници на населените места во општина Делчево (катастарски општини);
2. Апсолутна максимална месечна и годишна температура на воздухот измерена во °C за периодот 2005 – 2022 година.
3. Апсолутна минимална месечна и годишна температура на воздухот измерена во °C за периодот 2005 – 2022 година;
4. Преглед на шумско стопанските единици по површини под шуми;
5. Карта со граници на урбаните заедници во градот Делчево;
6. Преглед на населените места со површина на атарот на населеното место, бројот на жители оддалеченоста од градот Делчево во km, и тип на населеното место;
7. Население според изјаснување за етничка припадност;
8. Вкупно население во населените места во општина Делчево според возрасни групи
9. Процентот население во општина Делчево по старост по петгодишни групи во периодот од 30.06.2007 до 31.12.2015
10. Преглед на лица со посебни потреби по вид на попреченост и пол по населени места во општина Делчево
11. Разместеноста на позначајните стопанските субјекти по населени места;
12. Преглед на изложени елементи на ризик;
13. Хронолошкиот преглед на покарактеристични шумски пожари заклучно со 2017 година;
14. Преглед на пожари на објекти со позначајни последици;
15. Преглед на шумски пожари по месеци од 1960 заклучно со 2017;
16. Карта со локација на досега случени поголеми шумски пожари;
17. Станбени, индустриски и други објекти кои можат да бидат загрозувани од шумски пожари;
18. Преглед на Субјектите кои со своето работење можат да го загрозуваат животот и здравјето на луѓето, или пак да предизвикаат штетни последици по животната средина при појава на пожар
19. Процентот материјална штета од шумски пожари во периодот од 2004 до 2017 година;
20. Преглед на градежни машини на подрачјето на општина Делчево;
21. Преглед на поплави на подрачјето на општина Делчево по речен слив, локација и опис на штета;
22. Преглед на критични места на речните корита на подрачјето на општина Делчево со опис на локацијата и потребни активности;
23. Преглед на штети од инфраструктурен карактер предизвикани од поплави на подрачјето на општина Делчево;
24. Преглед на штета предизвикана од слана – мраз по КО за периодот од 25.04 до 29.04.2016 година;
25. Преглед на штета предизвикана од слана – мраз по КО за периодот од 20.04 до 24.04.2017 година
26. Преглед на врнежи од град со предизвикана штета и оштетување по култури.
27. Преглед на број на заболени од КОВИД 19 во општина Делчево согласно месец на лабораториска дијагностика
28. Карта со локација на регистрирани земјотреси на подрачјето или во близина на подрачјето на општина Делчево периодот од 2012 до 2017 година

1.Граници на населените места во општина Делчево (катастарски општини)

Извор: ЕЛС Делчево

**2.Апсолутна максимална месечна и годишна температура на воздухот
измерена во °C за периодот 2005 – 2022 година.**

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	апс. макс.
2005	14,5	14,0	21,5	25,5	29,5	33,5	35,5	36,5	29,5	24,5	17,5	15,0	36,5
датум	10.01.05	23.02.05	19.03.05	10.04.05	31.05.05	30.06.05	31.07.05	01.08.05	11.09.05	23.10.05	07.11.05	07.12.05	01.08.05
2006	10,5	16,5	23,0	23,5	32,0	35,5	34,0	37,5	31,0	30,0	20,0	15,0	37,5
датум	02.01.06	18.02.06	28.03.06	25.04.06	24.05.06	30.06.06	23.07.06	20.08.06	04.09.06	04.10.06	16.11.06	15.12.06	20.08.06
2007	19,5	17,0	18,0	24,5	30,5	37,5	40,5	39,5	30,5	28,0	17,5	13,5	40,5
датум	21.01.07	21.02.07	18.03.07	15.04.07	13.05.07	23.06.07	24.07.07	17.08.07	01.09.07	05.10.07	01.11.07	03.12.06	24.07.07
2008	13,0	21,0	22,0	27,5	33,0	34,0	35,5	37,0	35,5	24,0	26,0	16,8	37,0
датум	23.01.08	26.02.08	04.03.08	21.04.08	28.05.08	24.06.08	14.07.08	17.08.08	07.09.08	04.10.08	02.11.08	04.12.08	17.08.08
2009	16,2	15,0	23,0	23,5	29,0	33,0	37,2	34,5	32,0	26,6	20,5	17,0	37,2
датум	22.01.09	05.02.09	31.03.09	17.04.09	23.05.09	07.06.09	25.07.09	04.08.09	04.09.09	01.10.09	22.11.09	27.12.09	25.07.09
2010	18,5	16,8	20,5	22,5	27,5	34,2	33,8	35,5	31,5	20,2	23,5	19,5	35,5
датум	01.01.10	20.02.10	27.03.10	29.04.10	30.05.10	14.06.10	24.07.10	15.08.10	19.09.10	01.10.10	15.11.10	09.12.10	15.08.10
2011	14,2	16,2	20,6	23,0	26,0	32,0	35,5	37,4	34,0	24,4	16,4	15,2	37,4
датум	19.01.11	07.02.11	16.03.11	23.04.11	26.05.11	24.06.11	10.07.11	25.08.11	15.09.11	04.10.11	10.11.11	12.12.11	25.08.11
2012	8,8	10,8	22,8	29,5	30,5	34,5	38,2	38,5	32,8	26,2	21,8	14,0	38,5
датум	23.01.12	21.01.12	19.03.12	30.04.12	01.05.12	12.06.12	21.07.12	23.08.12	04.09.12	06.10.12	01.11.12	03.12.12	23.08.12
2013	15,0	12,2	18,5	28,6	29,8	34,6	36,6	38,0	29,8	26,2	21,8	11,0	38,0
датум	23.01.13	27.02.13	10.03.13	27.04.13	05.05.13	19.06.13	30.07.13	19.08.13	11.09.13	13.10.13	01.11.13	11.12.13	19.08.13
2014	16,0	22,0	23,0	22,6	27,0	28,8	32,6	33,0	28,0	24,8	21,0	14,8	33,0
датум	20.01.14	19.02.14	19.03.14	02.04.14	24.05.14	12.06.16	21.07.14	13.08.14	01.09.14	03.10.14	10.11.14	25.12.14	13.08.14
2015	14,2	13,8	15,2	24,2	33,0	32,8	37,0	35,2	35,4	22,2	21,8	15,0	37,0
датум	17.01.15	22.05.15	02.03.15	26.04.15	06.05.15	16.06.15	29.07.15	13.08.15	18.09.15	18.10.15	18.11.15	04.12.15	29.07.15
2016	14,6	21,8	23,4	31,0	28,8	36,8	36,2	35,8	33,2	26,0	19,8	13,8	36,8
датум	30.01.16	23.02.16	31.03.16	19.04.16	30.05.16	18.06.16	14.07.16	01.08.16	04.09.16	02.10.16	10.11.16	11.12.16	18.06.16
2017	8,2	19,2	25,2	23,0	28,2	38,2	39,2	38,5	36,0	24,8	15,8	16,0	39,2
датум	04.01.17	28.02.17	24.03.17	14.04.17	31.05.17	30.06.17	01.07.17	05.08.17	17.09.17	06.10.17	01.11.17	12.12.17	01.07.17
2018	11,0	13,6	20,2	27,2	28,0	31,0	34,2	33,4	32,4	26,8	25,0	10,8	34,2
датум	30.01.18	01.02.18	11.03.18	14.04.18	05.05.18	13.06.18	21.07.18	12.08.18	21.09.18	02.10.18	01.11.18	06.12.18	21.07.18
2019	9,0	16,8	20,8	27,8	26,2	34,2	35,0	37,2	33,8	29,2	21,6	13,2	37,2
датум	30.01.19	05.02.19	24.03.19	27.04.19	25.05.19	14.06.19	03.07.19	22.08.19	01.09.19	02.10.19	05.11.19	17.12.19	22.08.19
2020	14,2	17,8	20,8	23,2	33,2	33,2	35,0	36,4	34,0	23,0	19,2	12,2	36,4
2021	12,4	19,0	19,0	29,8	30,8	37,2	40,0	38,4	30,6	23,0	23,8	14,0	40,0
2022	13,8	15,2	18,0	23,2	31,4	33,2	38,2	38,8	28,8	25,8	23,0	20,8	38,8
апс. макс	19,5	22,0	25,2	31,0	33,2	38,2	40,5	39,5	36,0	30,0	26,0	20,8	40,5
датум	21.01.07	19.02.14	24.03.17	19.04.16	2020	30.06.17	24.07.07	17.08.07	17.09.17	04.10.06	02.11.08	2022	24.07.07

Извор: Управа за хидрометеоролошки работи Скопје – Сектор за метеорологија

**3. Апсолутна минимална месечна и годишна температура на воздухот
измерена во °C за периодот од 2005 до 2022 година**

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	апс. мин.
2005	-19,5	-20,5	-11,5	-5,5	-1,5	2,4	10,0	7,0	6,5	-5,0	-8,0	-17,5	-20,5
датум	31.01.05	10.02.05	12.03.05	03.04.05	08.05.05	12.06.05	03.07.05	10.08.05	26.09.05	20.10.05	21.11.05	20.12.05	10.02.05
2006	-17,0	-25,5	-9,5	-4,0	-0,5	3,5	8,5	7,5	3,5	-3,5	-11,5	-12,5	-25,5
датум	27.01.06	08.02.06	09.03.06	09.04.06	05.05.06	05.06.06	09.07.06	31.08.06	12.09.06	31.10.06	05.11.06	28.12.06	08.02.06
2007	-9,5	-10,0	-5,5	-3,0	3,5	5,0	6,5	10,5	1,0	-7,5	-9,5	-11,0	-11,0
датум	02.01.07	06.02.07	15.03.07	18.04.07	03.05.07	01.06.07	06.07.07	02.08.07	18.09.07	16.10.07	28.11.07	23.12.07	23.12.07
2008	-18,5	-15,5	-4,5	-3,5	0,5	8,0	7,0	8,5	0,0	-0,5	-12,2	-10,8	-18,5
датум	05.01.08	18.02.08	02.03.08	01.04.08	04.05.08	16.06.08	17.07.08	11.08.08	24.09.08	06.10.08	24.11.08	25.12.08	05.01.08
2009	-15,0	-11,8	-6,0	-1,5	3,2	5,5	6,5	9,5	3,0	-4,5	-6,0	-9,5	-15
датум	06.01.09	24.02.09	27.03.09	27.04.09	07.05.09	14.06.09	13.07.09	28.08.09	30.09.09	15.10.09	02.11.09	21.12.09	06.01.09
2010	-14,5	-12,0	-9,0	-2,0	-0,5	4,5	7,5	9,5	3,5	-5,5	-5,5	-15,5	-15,5
датум	25.01.10	09.02.10	07.03.10	04.04.10	11.05.10	02.06.10	10.07.10	31.08.10	02.09.10	31.10.10	01.11.10	18.12.10	18.12.10
2011	-13,5	-12,5	-11,5	-3,5	-1,0	6,5	7,0	7,5	3,0	-5,5	-11	-12,5	-13,5
датум	26.01.11	02.02.11	10.03.11	14.04.11	06.05.11	28.06.11	01.07.11	30.08.11	30.09.11	20.10.11	16.11.11	24.12.12	26.01.11
2012	-19,5	-20	-8,9	-7,5	3,0	5,5	8,5	5,5	-0,5	-0,5	-2,5	-20,5	-20,5
датум	31.01.12	01.02.12	01.03.12	02.04.12	25.05.12	05.06.12	01.07.12	29.08.12	22.09.12	11.10.12	09.11.12	15.12.12	15.12.12
2013	-15,5	-7,0	-8,0	-1,0	1,5	4,5	8,0	9,5	5,0	-5,5	-8,0	-13,0	-15,5
датум	09.01.13	01.02.13	17.03.13	20.04.13	31.05.13	07.06.13	01.07.13	31.08.13	12.09.13	04.10.13	30.11.13	22.12.13	09.01.13
2014	-7,5	-6,0	-4,5	-1,5	3,5	4,5	8,5	7,5	1,0	0,0	-3,0	-12,5	-12,5
датум	29.01.14	03.02.14	12.03.14	12.04.14	01.05.14	02.06.14	04.07.14	19.08.14	26.09.14	30.10.14	04.11.14	31.12.14	31.12.14
2015	-16,5	-10,5	-7,0	-6,5	2,5	6,5	7,5	8,5	7,5	-4,0	-5,0	-12,2	-16,5
датум	08.01.15	12.02.15	21.03.15	04.04.15	17.05.15	03.06.15	02.07.15	21.08.15	02.09.15	31.10.15	01.11.15	31.12.15	08.01.15
2016	-18,5	-5,0	-4,5	-3,5	1,5	6,5	9,0	9,5	0,5	-3,5	-7,5	-12,0	-18,5
датум	24.01.16	05.02.16	18.03.16	27.04.16	22.05.16	05.06.16	10.07.16	13.08.16	24.09.16	31.10.16	30.11.16	01.12.16	24.01.16
2017	-26,5	-9,5	-3,5	-3,5	1,8	5,0	9,0	7,8	5,0	-3,5	-6,5	-12,0	-26,5
датум	08.01.17	16.02.17	04.03.17	22.04.17	01.05.17	13.06.17	17.07.17	23.08.17	24.09.17	26.10.17	28.11.17	22.12.17	08.01.17
2018	-10,5	-9,5	-16,0	-2,0	6,2	7,2	9,5	10,2	-1,5	-4,5	-6,5	-10,5	-16,0
датум	25.01.18	28.02.18	01.03.18	04.04.18	13.05.18	28.06.18	10.07.18	28.08.18	27.09.18	25.10.18	30.11.18	07.12.18	01.03.19
2019	-17,5	-12,0	-3,5	-1,5	-0,5	7,0	8,0	8,8	0,5	-3,0	-1,8	-8,5	-17,5
датум	08.01.19	23.02.19	01.03.19	02.04.19	08.05.19	04.06.19	16.07.19	29.08.19	20.09.19	31.10.19	30.11.19	05.12.19	08.01.19
2020	-11,5	-13,5	-6,0	-4,0	-0,5	3,0	10,5	9,5	3,5	-3,0	-8,5	-6,0	-13,5
2021	-14,5	-19,0	-9,0	-6,5	1,5	3,5	11,8	9,5	-1,5	-3,0	-5,5	-13,5	-19,0
2022	-18,5	-9,5	-12,5	-3,5	2,5	10,4	9,5	10,0	-1,0	-2,5	-5,0	-7,5	-18,5
апс. мин	-26,5	-25,5	-12,5	-7,5	-1,5	2,4	6,5	5,5	-1,5	-7,5	-12,2	-20,5	-26,5
датум	08.01.17	08.02.06	2022	02.04.12	08.05.05	12.06.05	13.07.09	29.08.12	27.09.18	16.10.07	24.11.08	15.12.12	08.01.17

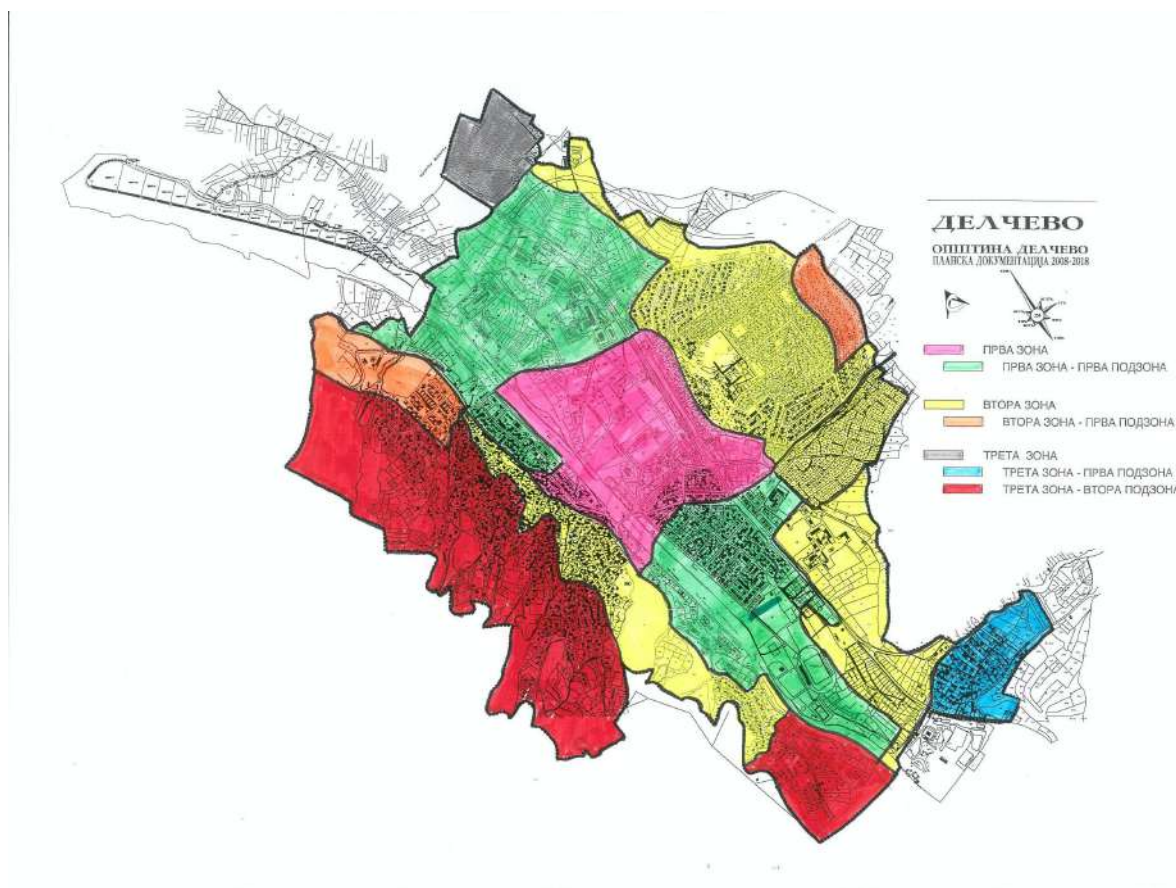
Извор: Управа за хидрометеоролошки работи Скопје – Сектор за метеорологија

4. Преглед на шумско стопанските единици по површини под шуми

Ред. број	Шумско – стопанска единица	Тип на површина	Површина во ха
1	ГОЛАК	Обрасната површина	6.706,40
		Необрасната површина	1.289,20
		Вкупно	7.995,60
2	СРЕДНА - ОБОЗНА	Обрасната површина	5.198,30
		Необрасната површина	1.794,40
		Вкупно	6.992,70
3	ВЕТРЕН – САРАЕВО	Обрасната површина	5.532,00
		Необрасната површина	2.296,30
		Вкупно	7.828,30
4	ДРАМЧЕ – ЕЛЕНИН ВРВ	Обрасната површина	2.422,84
		Необрасната површина	1.291,09
		Вкупно	3.713,89
	ВКУПНО	Вкупно обрасната	21.277,6
		Вкупно необрасната	5.507,7
		Вкупно	26.530,49

Извор: ЈП НШ ПШС “Голак”, Делчево

5. Граници на урбаните единици во градот Делчево

Извор: ЕЛС Делчево

6. Преглед на населените места со површина на атарот на населеното место, бројот на жители оддалеченоста од градот Делчево во km, и тип на населеното место.

Ред број	Населено место	Површина на атарот на нас. место во ha	Број на жители попис 2021	Број на домаќинства (попис 2021)	Број на станови попис 2021	Оддалеченост во km од Делчево	Тип на населено место
1	Делчево	2817	9644	3415	3908		
2	Бигла	3194	159	56	122	13.5	разбиен тип
3	Ветрен	1485	80	27	30	4.5	разбиен тип
4	Вирче	2957	272	106	184	8.5	збиен тип
5	Вратиславци	1174	45	22	43	16	разбиен тип
6	Габрово	2675	606	205	263	2.5	збиен тип
7	Град	2699	355	115	208	6	збиен тип
8	Драмче	3507	115	57	135	9	разбиен тип
9	Звегор	2002	685	255	323	2	збиен тип
10	Илиово	1440	50	29	82	15.5	разбиен тип
11	Киселица	1050	3	2	53	9	разбиен тип
12	Косово Дабје	1046	5	3	27	6.5	разбиен тип
13	Нов Истевник	2090	61	31	123	16	разбиен тип
14	Очипала	672	73	28	55	2	разбиен тип
15	Полето		198	76	113	1.5	разбиен тип
16	Разловци	5682	461	206	270	17	збиен тип
17	Селник	1120	-	-	51	12	разбиен тип
18	Стамер	1366	259	86	140	4.5	збиен тип
19	Стар Истевник	1771	22	15	14	16.5	збиен тип
20	Тработивиште	2249	415	133	194	10	збиен тип
21	Турија	489	46	20	32	16.5	разбиен тип
22	Чифлик	738	31	11	33	3	разбиен тип
Вкупно:		42242	13585	4898	6403		

Извор: Државен завод за статистика - попис на населението, домаќинствата и становите во Република Македонија во 2021 година, ЕЛС - Делчево

7. Население според изјаснување за етничка припадност по населени места

Ред број	Населено место	Вкупно	Македонци	Албанци	Турци	Роми	Власи	Срби	Бошњаци	Други непоменати	Лица за кои податоци се земени од административни извори
1	Бигла	159	143	4	-	-	-	1	-	-	11
2	Ветрен	80	69	-	-	-	-	-	-	-	11
3	Вирче	272	248	-	-	-	-	-	-	1	23
4	Вратиславци	45	44	-	-	-	-	-	-	-	1
5	Габрово	606	558	1	-	-	1	-	-	6	40
6	Град	355	295	1	9	-	-	-	-	5	45
7	Делчево	9644	8526	8	99	389	4	7	2	67	542
8	Драмче	115	103	-	-	-	-	-	-	-	12
9	Звегор	685	604	1	-	-	-	1	-	20	59
10	Илиово	50	42	-	-	-	-	-	-	1	7
11	Киселица	3	3	-	-	-	-	-	-	-	-
12	Косово Дабје	5	-	-	-	-	-	-	-	-	5
13	Нов Истевник	61	43	-	-	-	-	-	-	-	18
14	Очипала	73	72	-	-	-	-	-	-	-	1
15	Полето	198	192	2	-	-	-	-	-	1	3
16	Разловци	461	391	2	-	-	-	-	-	-	68
17	Селник	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
18	Стамер	259	232	1	-	-	-	-	-	4	22
19	Стар Истевник	22	17	-	-	-	-	-	-	-	5
20	Трабовитвиште	415	303	-	4	86	-	-	-	2	20
21	Турија	46	41	-	-	-	-	-	-	1	4
22	Чифлик	31	23	-	-	-	-	-	-	-	8
Општина Делчево		13585	11949	20	112	475	5	9	2	108	905

Извор: Државен завод за статистика - попис на населението, домаќинствата и становите во Република Македонија во 2021 година,

8. Вкупно население во населените места во општина Делчево според возрастни групи

Населено место	0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75-79	80-84	85+	Вкупно	Мажи	Жени
Бигла	10	10	2	2	5	15	8	15	7	9	11	23	17	9	6	3	-	7	159	91	68
Ветрен	4	2	8	4	2	5	-	1	3	12	7	3	3	2	10	8	6	-	80	41	39
Вирче	9	7	13	11	12	20	8	12	10	14	25	31	22	23	17	24	8	6	272	136	136
Вратиславци	-	-	-	-	2	7	3	1	-	4	6	5	3	3	6	3	2	-	45	24	21
Габрово	25	22	17	28	25	36	32	38	32	35	72	70	43	44	34	23	19	11	606	311	295
Град	12	15	18	20	26	13	12	16	33	31	23	17	22	27	33	19	10	8	355	180	175
Делчево	381	406	463	468	471	479	527	643	686	698	674	728	878	822	653	421	146	100	9644	4766	4878
Драмче	2	3	4	-	3	5	7	5	3	3	9	15	13	19	13	4	7	-	115	63	52
Звегор	17	30	22	45	33	30	31	41	56	41	48	70	59	54	55	24	20	9	685	347	338
Илиово	-	4	1	-	-	2	2	1	-	3	7	3	6	4	6	7	1	3	50	31	19
Киселица	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	-	-	3	1	2
Косово Дабје	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	-	-	-	1	1	5	3	2
Нов Истевник	3	1	-	-	1	1	3	1	3	5	10	3	1	5	5	9	9	1	61	33	28
Очипала	-	-	6	4	3	4	2	2	5	4	6	8	8	12	2	4	2	1	73	38	35
Полето	11	17	6	9	9	18	11	14	13	19	13	18	8	18	6	4	2	2	198	101	97
Разловци	12	22	18	20	23	26	19	23	23	34	50	45	47	32	26	24	9	8	461	238	223
Селник	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Стамер	8	15	9	12	11	11	15	19	13	19	20	20	25	24	19	10	8	1	259	142	117
Стар Истевник	-	-	-	-	1	-	-	1	-	2	1	3	4	3	-	4	3	-	22	13	9
Трабовивиште	23	23	13	18	19	29	27	16	19	27	39	35	36	20	32	16	13	10	415	207	208
Турија	1	2	-	-	-	-	7	-	1	4	6	5	5	6	3	2	2	2	46	24	22
Чифлик	-	2	3	1	2	1	2	2	3	2	4	3	3	1	2	-	-	-	31	16	15
ВКУПНО	518	581	603	642	648	702	716	851	910	966	1032	1106	1204	1129	929	610	268	170	13585	6806	6779

Извор: Државен завод за статистика - попис на населението, домаќинствата и становите во Република Македонија во 2021 година,

9. Процентото население во општина Делчево по старост по петгодишни групи во периодот од 31.12.2007 до 31.12.2020

Година/ Возраст	31.12.07	31.12.08	31.12.09	31.12.10	31.12.11	31.12.12	31.12.13	31.12.14	31.12.15	31.12.16	21.12.17	31.12.18	31.12.19	31.12.20
Вкупно	17151	17097	17017	16909	16788	16673	16515	16394	16302	16170	16057	15918	15722	15513
0	140	155	133	156	145	143	110	131	125	129	116	108	123	88
1-4	638	605	585	587	580	584	572	550	527	506	492	493	464	461
5 - 9	810	819	833	790	800	775	755	714	738	722	722	677	669	638
10 - 14	995	947	890	859	847	809	818	832	789	800	773	754	707	732
15 - 19	1233	1175	1117	1069	1013	993	945	889	856	847	818	823	831	780
20 - 24	1363	1357	1340	1308	1272	1195	1131	1092	1058	1003	977	936	878	840
25 - 29	1322	1341	1322	1312	1273	1294	1279	1252	1218	1182	1135	1080	1023	1007
30 - 34	1216	1188	1239	1229	1245	1237	1253	1231	1228	1179	1179	1173	1144	1123
35 - 39	1189	1175	1158	1183	1172	1159	1120	1153	1150	1181	1167	1195	1151	1141
40 - 44	1298	1307	1268	1242	1208	1145	1141	1130	1157	1152	1148	1097	1114	1105
45 - 49	1349	1336	1318	1253	1224	1264	1266	1226	1214	1184	1131	1122	1112	1133
50 - 54	1331	1333	1329	1349	1350	1304	1297	1273	1209	1186	1226	1232	1193	1173
55 -59	1249	1240	1275	1228	1271	1279	1277	1264	1285	1299	1258	1249	1232	1166
60 - 64	966	1007	1033	1123	1122	1179	1162	1193	1163	1194	1201	1203	1192	1210
65 - 69	715	743	780	830	853	884	938	950	1022	1017	1074	1052	1094	1056
70 - 74	624	624	632	591	589	595	624	660	712	741	764	818	822	874
75 - 79	404	425	449	471	480	469	463	480	451	438	461	483	525	568
80+	306	317	314	328	343	365	364	374	400	410	415	423	448	418
Непозната возраст	3	3	2	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Извор: Државен завод за статистика- Публикации: Прогнози на населението според полот и возраста, по општини и по статистички региони, МакСтат база на податоци

10. Преглед на лица со посебни потреби по вид на попреченост и пол по населени места во општина Делчево

Ред. број	Населено место	Вид на попреченост											
		Мобилна	м	ж	Слепило	м	ж	Глувост	м	ж	Интелектуална	м	ж
1.	Делчево	29	19	10	15	8	7	17	5	12	10	7	3
2.	Габрово	1		1	1	1		3	1	2	1		1
3.	Звегор	2	2		2	1	1	4	2	2	1	1	
4.	Стамер	1		1									
5.	Град				3	3							
6.	Тработивиште	1	1								2	2	
7.	Разловци				4	2	2				1		1
8.	Нов Истевник	1	1										
9.	Драмче				1	1							
10.	Ветрен										2	1	1
11.	Полето	1	1										
12.	Очипала	1		1									
13.	Бигла	1	1					1		1			
ВКУПНО		38	25	13	26	16	10	25	8	17	17	11	6

Извор: Меѓуопштински центар за социјални работи - Делчево

11. Разместеноста на позначајните стопанските субјекти по населени места

Реден број	Име на субјектот	Дејност	Седиште
1.	АД “Фротир – компани”	Текстилна индустрија	Делчево
2.	“Дамјанов- погон Палтекс“	Текстилна индустрија	Делчево
3.	“Крзно”	Текстилна индустрија	Делчево
4.	“Арлен”	Текстилна индустрија	Делчево
5.	“Витекс”	Текстилна индустрија	Делчево
6.	“Лука Текс”	Текстилна индустрија	Делчево
7.	“Фротекс”	Текстилна индустрија	Делчево
8.	СД “ТРАНС” ДООЕЛ “СЛАВЕ”	Градежна дејност	с.Звегор
9.	ДООЕЛ “ЕУРО – БЕТОН”	Градежна дејност	с. Град
10.	“ОБЕЛ - Градба”	Градежна дејност	с.Град
11.	„Оки - Пром“	Материјали и производи за градежништво и уредување на домот	Делчево
12.	„Оникс - Вал“	Материјали и производи за градежништво и уредување на домот	Делчево
13.	„Динго - Тир“	Материјали и производи за градежништво	Делчево
14.	ЈП МШ ШС “Голак”	Дрвна индустрија	Делчево
15.	“Алпин-ком”-ДОО	Дрвна индустрија	с.Град
16.	Земјоделски комбинат “Рудине”	Земјоделска дејност	с.Стамер
17.	ДОО „Манов“	Произвди , опрема и машини наменети за земјоделието	с.Стамер
18.	Млекара “Рудине”	Млечни производи	с.Стамер
19.	Пекара “ Пијанечки клас” (Миленков)	Производство на леб и бели пецива	с.Стамер
20.	Пекара “Луна – ГИВ”	Производство на леб и бели пецива	Делчево

Извор: РЦУК – Делчево

12. Преглед на изложени елементи на ризик

Ред бр.	шифра	назив на средствата-благата	ед. мерка	количина	значење на објектот за општината
1	2	3	4	5	6
ГРАДЕЖНИ ОБЈЕКТИ – Брани и насипи					
1	1010	Брана „ Лошана“, Делчево	м ³	1.400.000	Водоснабдување на Делчево, с.Вирче, с.Тработивиште, с.Град с.Стамер и с.Полето
2	1010	Брана „ Петрашевец“, Делчево	м ³	180000	Наводнување на овошни насади и други земјоделски култур
ТТ ЛИНИИ, КАБЛИ, КАБЕЛСКИ КАНАЛИЗАЦИИ					
FM LOKACII – антенски столбови					
3	1220	ТРД„Радио Зора“ ДООЕЛ Делчево	Висина (м)	20	Овозможување на телекомуникациски врски
4	1220	ЈП МАКЕДОНСКА РАДИОДИФУЗИЈА – Скопје	Висина (м)	20	Овозможување на телекомуникациски врски
MRT LOKACII - антенски столбови					
5	1220	Разловци	Висина (м)		Овозможување на телекомуникациски врски
6	1220	Делчево	Висина (м)		Овозможување на телекомуникациски врски
7	1220	Делчево	Висина (м)		Овозможување на телекомуникациски врски
8	1220	Делчево	Висина (м)		Овозможување на телекомуникациски врски
9	1220	Голак	Висина (м)		Овозможување на телекомуникациски врски
10	1220	Голак	Висина (м)		Овозможување на телекомуникациски врски
11	1220	Голак	Висина (м)		Овозможување на телекомуникациски врски
MRT - антенски столбови					
12	1220	Делчево	Висина (м)		Овозможување на телекомуникациски врски
13	1220	Разловци	Висина (м)		Овозможување на телекомуникациски врски
14	1220	Голак	Висина (м)		Овозможување на телекомуникациски врски
T – MOBILE - антенски столбови					
15	1220	Делчево МТ	Висина (м)	20	Овозможување на телекомуникациски врски
16	1220	Драмче 1	Висина (м)	35	Овозможување на телекомуникациски врски
17	1220	Драмче 2	Висина (м)	35	Овозможување на телекомуникациски врски

18	1220	Голак	Висина (м)	40	Овозможување на телекомуникациски врски
19	1220	Калиманци - Илиово	Висина (м)	35	Овозможување на телекомуникациски врски
20	1220	Обел	Висина (м)	15	Овозможување на телекомуникациски врски
21	1220	Разловци	Висина (м)	10	Овозможување на телекомуникациски врски
22	1220	Рудине	Висина (м)	12	Овозможување на телекомуникациски врски
23	1220	Звегор	Висина (м)	35	Овозможување на телекомуникациски врски
A1- (ONE.VIP) - антенски столбови					
24	1220	Делчево - Граница	Висина (м)		Овозможување на телекомуникациски врски
25	1220	Делчево - Центар	Висина (м)		Овозможување на телекомуникациски врски
26	1220	Разловци	Висина (м)		Овозможување на телекомуникациски врски
27	1220	Голак	Висина (м)		Овозможување на телекомуникациски врски
28	1220	Делчево	Висина (м)		Овозможување на телекомуникациски врски
29	1220	Голак	Висина (м)		Овозможување на телекомуникациски врски
30	1220	Обел	Висина (м)		Овозможување на телекомуникациски врски
БАЗЕНИ					
31	1030	Градски базен, Делчево	м ²	1250	Спорт и рекреација
НАДВОРЕШЕН ВОДОВОД					
32	1060	Главна водоводна мрежа	км	21.98	Снабдување со вода за пиење на населението
33	1060	Разводна водоводна мрежа	км	57.44	Снабдување со вода за пиење на населението
34	1060	Резервоар за вода	м ³	1100	Снабдување со вода за пиење на населението
35	1060	Црпни станици - пумпи	l/s	66	Прочистување на водата за пиење
36	1060	Филтер станица	l/s	60	Прочистување на вода за пиење
КАНАЛИЗАЦИОНА МРЕЖА					
37	1070	Главна канализациона мрежа, Делчево	км	69.65	Одведување на отпадните и атмосферските води
38	1070	Фекална канализација Делчево	км	58,88	Одведувањето на отпадни води
39	1070	Атмосферска канализација, Делчево	км	1,94	Одведувањето на отпадните и атмосферските води
ЕЛЕКТРО-ЕНЕРГЕТСКИ И ДРУГИ ТРАНСПОРТНИ ОБЈЕКТИ					
40	1210	35 КВ вод Делчево - Калиманци	м	15300	Дистрибуција на ел.енергија

ТРАФОСТАНИЦИ					
41	1230	ТС 110/35/10 КВ	м ²		Дистрибуција на ел.енергија
СТОПАНСКИ ЗГРАДИ И ОБЈЕКТИ					
42	1510	„Дамјанов – погони Палтекс“ Делчево	м ²	18600	Производство на текстилни производи
43	1510	„Крзно – текс“ ДООЕЛ Делчево	м ²	1150	Производство на текстилни производи
44	1510	„Крзно ДООЕЛ“ Делчево	м ²	550	Производство на текстил
45	1510	„Фротирка“ - Делчево	м ²	600	Кончање
46	1510	„Фротирка“ - Делчево	м ²	655	Ткаење
47	1510	„Фротирка“ - Делчево	м ²	470	Боене и доработка
48	1510	„Фротирка“ - Делчево	м ²	1152	Плетачница
49	1510	„Фротирка“ - Делчево	м ²	1152	Конфекционирање
50	1510	„Фротекс“ - Делчево	м ²	3700	Производство на фротир
51	1510	„Витекс“ Делчево	м ²	1555	Производство на текстилни производи
52	1510	„Лукатекс“ Делчево	м ²	882	Производство на лесна конфекција
53	1510	„Бонд“ Делчево	м ²	870	Производство на текстилни производи - флекери
54	1510	„Дамјанов“ - Делчево	м ²	1500	Трговија и угостителство
55	1510	ММЦ„ Прогрес“ Делчево	м ²	1550	Производство на работна облека
56	1510	Млекара „Рудине“	м ²	762.5	Производство на сирење
ХАЛИ И ХАНГАРИ					
57	1520	Работна хала	м ²	454	Хала за технички преглед
58	1520	Пиланска хала на ЈПМШ„Голак	м ²	312	Не се користи
СИЛОСИ, ЛАДИЛНИЦИ, РЕЗЕРВОАРИ И ЦИСТЕРНИ					
59	1540	Макпетрол А.Д Скопје БС 138	м ²	130	Продажба на нафтени деривати
60	1540	Макпетрол А.Д Скопје БС 032	м ²	65	Продажба на нафтени деривати
61	1540	Дади - Компани Делчево	м ²	396	Продажба на нафтени деривати
62	1540	ОИЛ Делчево	м ²	250	Продажба на нафтени деривати
63	1540	Ладилник „ Рудине“	м ²	4600	Замрзнување на овошје и зеленчук и сите видови храна
64	1540	Плинска станица „Ликеј дел - вин “	м ³	10	Резервоар за нафтен течен гас (ТНГ)
65	1540	Бетонска база А.Д.„Гранит“	м ³	50	Силоси за цемент и бетон
СКЛАДОВИ -МАГАЦИНИ, ЗА ПРОИЗВОДИ, МАТЕРИЈАЛИ					
66	1550	„Оки - Пром“ - Делчево	м ²	4145	Продажба на градежни
67	1550	„Дамјанов-погони Палтекс “	м ²	16463	
68	1550	„Фротирка“ - Делчево	м ²	1410	Магацин за суровини
69	1550	„Фротирка“ - Делчево	м ²	1176	Магацин за готова роба
70	1550	„Фротирка“ - Делчево	м ²	1410	Магацин за готова роба
71	1550	„Оникс – вал“ Делчево	м ²	1900	Продажба на градежни материјали и санитарија
72	1550	Магацин „Динго – тир“	м ²	708	Стовариште
73	1550	Магацин „Кит - го“	м ²	402	Магацин за прехранбени производи

74	1550	Магацин на ЈПКД „Брегалница“	м ²	400	Магацин за градежништво
75	1550	Магацин на ЈПКД „Брегалница“	м ²	200	Магацин за резерви водоводни делови
ШТАЛИ ЗА ДОБИТОК И СВИЊАРНИЦИ					
76	1610	Фарма за крави, сопственост на Слободан Богдановски	м ²	900	Производство на млеко
ЖИВИНАРНИЦИ					
77	1620	Живинарска фарма с.Очипала ,приватна	м ²	280	Производство на јајца
ЗГРАДИ И ОБЈЕКТИ ВО ШУМАРСТВОТО					
78	1650	Шумска барака на планината Голак	м ²	60	Сметување на шумски работници
79	1650	Шумска куќа на планината Голак	м ²	70	Сместување на работници
ЗГРАДИ И ОБЈЕКТИ НА ПТТ, РАДИО И ТВ СТАНИЦИ					
80	1740	„Делчево 365“	м ²	95	ТВ информатичка дејност
81	1740	Радио „Зора“ Делчево	м ²	44	Вршење на радиодифузна дејност
82	1740	„Македонски пошти“ - Делчево	м ²	362	Вршење на поштенски услуги, уплати и исплати
ЗГРАДИ ВО ТРГОВИЈА					
83	1751	ДПТУ „Жито“ маркет бр.24	м ²	205	Трговија на мало
84	1751	ДПТУ „Жито“ маркет бр.	м ²	310	Трговија на мало
85	1751	ЈТД „Извор – комит“ Делчево	м ²	120	Трговска дејност
86	1751	ЈТД „Клас“	м ²	140	Трговија на мало
87	1751	„Кит – го“ 13 маркет	м ²	223	Трговска дејност
88	1751	„Кит – го“ 14 маркет	м ²	66	Трговска дејност
89	1751	„Кит – го“ 15 маркет	м ²	330	Трговска дејност
90	1751	„Кит – го“ 16 маркет	м ²	100	Трговска дејност
ХОТЕЛИ					
91	1754	Хотел „Македонија“, Делчево	м ²	900	Хотиелерство
92	1754	Хотел „Панорама“ - Делчево	м ²	200	Хотелиерство
МОТЕЛИ, ОДМАРАЛИШТА И ДР. ЗГРАДИ НА УГОСТИТЕЛСТВО И ТУРИЗАМ					
93	1755	Мотел „Парк Панорама“	м ²	300	Угостителска дејност
94	1755	Мотел „Санрајс“	м ²	300	Угостителска дејност
95	1755	Детско одмаралиште „Голак“			Не е во функција
ЗГРАДИ И ОБЈЕКТИ ЗА КОМУНАЛНА ДЕЈНОСТ					
96	1772	ЈПКД „Брегалница“ Делчево	м ²	200	Дистрибуција на вода
УПРАВНИ ЗГРАДИ НА ДЕЛОВНИ СУБЈЕКТИ					
97	1780	Административна зграда ЈПМШ „Голак“ Делчево	м ²	355	Управна зграда
98	1780	Управна зграда ЈПМШ „Голак“	м ²	184	Не се користи
НЕСПОМНАТИ СТОПАНСКИ ОБЈЕКТИ					
99	1799	СД „Транс“ Делчево	м ²	800	Производство на градежни материјали
100	1799	„Алпин – ком“ ДОО Делчево	м ²	4000	Пресување на фурнир
101	1799	„Дел- пак“ Делчево	м ²	2000	Производство на амбалажа
102	1799	„Хит дизајн“ Делчево	м ²	600	Производство на мебел

103	1799	„Пијанечки клас “ - Делчево	м ²	1200	Производство на леб и бели печива
104	1799	„Луна – Гив“ - Делчево	м ²	218	Производство на леб и бели печива
ВОНСТОПАНСКИ ЗГРАДИ И ОБЈЕКТИ					
105	1821	СОУ „М.М.Брицо“ Делчево	м ²	2632	Едукација и образование на население
106	1821	ООУ „Климент Охридски“ Делчево	м ²	3600	Едукација и образование на население
107	1821	ПУ „Климент Охридски“, с. Стамер	м ²	200	Едукација и образование на население
108	1821	ПУ „Климент Охридски“ с. Вирче	м ²	480	Едукација и образование на население
109	1821	ПОУ „Климент Охридски“ с.Разловци	м ²	200	Едукација и образование на население
110	1821	ПОУ „Климент Охридски“ с.Тработивиште	м ²	1170	Едукација и образование на население
111	1821	ПОУ „Климент Охридски“ с.Град	м ²	827	Едукација и образование
112	1821	ООУ „Климент Охридски“ Делчево	м ²	351	Предшколско образование
113	1821	ООУ „Ванчо Прќе“ Делчево	м ²	5200	Едукација и образование на население
114	1821	ПУ „Ванчо Прќе“ с. Габрово	м ²	449	Едукација и образование на население
115	1821	ПУ „Ванчо Прќе“ с. Звегор	м ²	45	Едукација и образование на население
ЗГРАДИ И ОБЈЕКТИ ЗА КУЛТУРА И УМЕТНОСТ					
116	1831	Спомен дом „Разловечко востание“ с. Разловци	м ²	1859	Вршење на културна дејност
117	1831	Центар за култура „Никола Јонков Вапцаров“ Делчево	м ²	147,8	Вршење на културна дејност
118	1831	Кино „Брегалница“ Делчево	м ²	293	Вршење на културна дејност
119	1831	ЈЛБ „Илинден“ Делчево	м ²	141,3	Библиотекарска дејност
ЗГРАДИ ЗА ЗДРАВСТВЕНА ЗАШТИТА					
120	1840	Здравствен дом „Гоце Делчев“ Делчево	м ²	4500	Здравствена заштита на население
121	1840	ПЗУ Амбуланта, с.Тработивиште	м ²	351	Здравствена заштита на население
122	1840	ПЗУ Амбуланта, с.Разловци	м ²	151	Здравствена заштита на население
123	1840	ПЗУ Амбуланта, с. Бигла	м ²	132	Здравствена заштита на население
124	1840	ПЗУ Амбуланта, с.Вирче	м ²	427	Здравствена заштита на население
125	1840	ПЗУ „Акус Медика“ Делчево	м ²	100	Здравствена заштита на население
126	1840	Ветеринарна станица „Здравје Делчево	м ²	190	Здравствена заштита на животни
ЗГРАДИ ЗА ОПШТЕСТВЕНА И СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА					
127	1850	ОЈУГД „Весели цветови“ Делчево	м ²	1564	Дејност на дневна социјална заштита на деца
128	1850	ОЈУГД „Весели цветови“ Делчево	м ²	502	Дејност на дневна социјална заштита на деца

129	1850	Центар за социјална работа Делчево	м ²	120	Социјална заштита на населението
130	1850	Дневен центар - Делчево	м ²	270	Дневна социјална заштита на населението
ФИСКУЛТУРНИ ЗГРАДИ И ОБЈЕКТИ					
131	1860	Спортска сала, ООУ „ Ванчо Прќе	м ²	430	Вршење на спортска активност
132	1860	Спортска сала, ООУ „ Климент Охридски“	м ²	628	Вршење на спортска активност
133	1860	Спортска сала СОУ „ М.М.Брицо“	м ²	1232	Вршење на спортска активност
134	1860	Спортска сала СОУ „ М.М.Брицо“	м ²	1200	Вршење на спортска активност
ЗАСОЛНИШТА					
135	1893	ОЈУГД „ Весели цветови“ Делчево	м ²	200	Засолнување на деца во случај на вонредна состојба
НЕСПОМНАТИ ОБЈЕКТИ ВО ВОН СТОПАНСКИ ДЕЈНОСТИ					
136	1899	Музеј , Делчево	м ²	282	Изложување на музејски експонати
137	1899	Основен суд, Делчево	м ²	1180	Вршење на судска и правосудна дејност
138	1899	АВРМ- Центар за вработување , Делчево	м ²	500	Евиденција на невработени и реализирање на проекти и мерки на Владата на РМ
139	1899	ТППЕ - Делчево	м ²	1600	Вршење на противпожарна дејност
140	1899	ПС на МВР - Делчево	м ²	1040	Заштитна функција и одржување на јавниот ред и мир
141	1899	Касарна , Делчево	м ²	300	РЦ за ГР Исток
142	1899	Караула , граничен премин Дел	м ²	300	Гранична полиција
143	1899	Манастир „Света Богородица Балаклија“ Делчево	м ²	400	Вршење на верски обреди
144	1899	МПЦ „ Свети Кирил и Методиј“ Делчево	м ²	820	Вршење на верски обреди
145	1899	Камбанарија, Делчево	м ²	40	Вршење на верски обреди
146	1899	Џамија, Делчево	м ²	145	Вршење на верски обреди
147	1899	Стопанска банка – експозитура Делчево	м ²	177	Банкарско работење
148	1899	Уни банка – експозитура Делчево	м ²	130	Банкарско работење

*Извор: РЦУК- Делчево - Единствената методологија за процена штети од елементарни непогоди -
Номенклатура на средства и други блага*

**13.Хронолошки преглед на покарактеристични шумски пожари
заклучно со 2022 година**

Ред. бр.	Датум	Локација на пожарот	Опожарена површина ха	Дрвна маса м3	Утврдена штета (ден.)
1	26.09.1993	ШСЕ Средна - Обозна м.в.Робовски бричак с.Разловци	235,00		
2	22.03.2005	ШСЕ Средна - Обозна м.в. Говедарник	40,00		13.200
3	10.04.2005	ШСЕ Средна - Обозна м.в. Груов чукар	30,00		4.000
4	31.07.2005	ШСЕ Голак м.в. Орлодер	26,00		14.800
5	14.01.2007	ШСЕ Средна - Обозна м.в. Мамудов преслап	25,00		9.995
6	08.04.2007	ШСЕ Средна - Обозна м.в. Робово осое	64,00		20.670
7	14.07.2007	ШСЕ Средна - Обозна м.в. Јастреб с.Разловци	117,00		100.156
8	27.02.2008	ШСЕ Средна - Обозна м.в. Чоковица с.Разловци	2,00		85.000
9	03.03.2008	ШСЕ Средна - Обозна м.в. Аваица Истевник	1,55	31	992.000
10	24.03.2008	ШСЕ Голак м.в. Циганка с.Чифлик	2,00		82.660
11	30.03.2008	ШСЕ Ветрен Сараево м.в. Истевнички рид	1,77	20	644.600
12	05.05.2008	ШСЕ Средна - Обозна м.в. Чоковица с.Разловци	5,00	60	1.920.000
13	06.07.2008	ШСЕ Драмче - Еленин врв м.в. Чуј петел	0,9	92	2.944.000
14	22.08.2008	ШСЕ Драмче - Еленин врв м.в. Клекнов р.	15,50	130	4.160.000
15	29.08.2009	ШСЕ Драмче - Еленин врв м.в. Трската	1,10	150	4.800.000
17	13.07.2012	ШСЕ Средна - Обозна м.в. Бајас тепе, Криво Осое	267,00	17.042	505.708.509
18	09.09.2012	ШСЕ Драмче - Еленин врв м.в. Омар, Црвена Киселица, Борова Чука, Буката, Кочиње	490,00	44.000	1.058.206.340
19	04.08.2013	ШСЕ Голак м.в. Чочкова чука, Валожје, Градиште	20,10	25	210.206
20	05.11.2013	ШСЕ Ветрен - Сараево м.в. Огорелото	2,10	64	2.252.316
21	19.03.2014	ШСЕ Ветрен - Сараево м.в. Виречка полена	37,31	2044	14.345.257
22	30.07.2015	ШСЕ Средна - Обозна м.в. Чокалица с.Разловци	4,00	10	363.380
23	15.04.2016	ШСЕ Средна - Обозна м.в.Робовски бричак с.Разловци	3,80	5	183.610
24	04.08.2016	ШСЕ Голак - м.в. Драгова орница с.Чифлик	4,50	15	122.153
25	02.10.2016	ШСЕ Ветрен - Сараево м.в. Брани град с.Стар Истевник	31,50	1.918	61.818.916
26	22.03.2017	ШСЕ Драмче - Еленин врв м.в. Петковска маала	35,00	1.220	35.898.683
27	02.04.2017	ШСЕ Средна - Обозна м.в.Китка	28,50	620	18.266.462
28	03.04.2017	ШСЕ Средна - Обозна м.в. Чокалица с.Разловци	12,50	71	2.109.450
29	08.04.2017	ШСЕ Средна - Обозна м.в. Јастреб с.Разловци	6,80	13	396.858
30	28.08.2017	ШСЕ Средна - Обозна м.в. Грбавец	6,50	80	2.137.350
31	12.09.2017	ШСЕ Драмче Еленин врв м.в. Митин рид	73,00	12.900	343.192.640
32	20.08.2018	ШСЕ Средна Обозна - м.в. Тачев рид	3,30	233,1	5.107.200
33	24.09.2018	ШСЕ Средна Обозна - м.в. Боришова чука	48,50	287,6	6.649.300
34	10.03.2019	ШСЕ Ветрен Сараево - м.в. Брани град	35,0	1610,0	38.744.215
35	11.03.2019	ШСЕ Ветрен Сараево - м.в. Ункево	3,0	14,0	104.950
36	20.05.2020	ШСЕ Драмче - Еленин врв м.в. Раичин круша	0,13	7,00	298.279
37	10.09.2020	ШСЕ Средна - Обозна м.в. Криво осое	42,10	60,00	2.516.582
38	02.08.2021	ШСЕ Средна - Обозна м.в. Пасјак(Бејаз тепе) Н.Истевник	2.173,9	219.564	524.395.902
39	06.08.2021	ШСЕ Ветрен - Сараево м.в. Браниград	113,10	11.423	4.677.930
40	09.04.2022	ШСЕ Драмче - Еленин врв м.в. Раич.круша	1	23	643.250

Извор: ЈП МШ ШС Голак Делчево - Оперативни планови за заштита на шумите од пожари

**14. Преглед на пожари на објекти со позначајни последици
во периодот од 2003 до 2022 година**

Р. бр.	датум	Локација на пожарот	опожарени објекти	Последици од пожарот предизвикана штета
1	12.08.2003	с.Ветрен	Куќа и плевна	1 погинато лице
2	23.03.2004	с.Нов Истевник	Куќа	250.000 ден. штета
3	30.01.2006	Делчево, ул Кеј на Брегалница	Стан	
4	02.03.2006	Делчево, ул.Разловечко Востание	Куќа	
5	09.04.2006	Делчево, ул Вера Јоциќ бр.23	Куќа	
6	07.11.2006	Делчево, Бул. Македонија бр.2	Стан	
7	11.01.2007	с. Разловци	Куќа	
8	16.11.2007	Делчево, ул.Голачка бр.57	Куќа	
9	18.02.2008	с.Габрово	Куќа	
10	07.04.2009	Делчево, ул. Маршал Тито	Продавница	Изгорени апарати за бела техника
11	08.07.2009	Делчево, Градски парк	КУД Гоце Делчев	Опожаерен дел од народна носија
12	23.09.2010	Делчево, Бул.Македонија	Камион цистерна	1 погинато лице
13	16.11.2011	с.Звегор	Куќа	Целосно изгорен покрив
14	18.02.2012	с.Звегор	Куќа	
15	08.04.2012	Делчево, ул.Питу Гули бр. 36	Куќа	
16	02.12.2013	Населба Стрелиште	Куќа	1 повредено лице
17	06.05.2014	Делчево, ул. „ Индустриска“ бб	„ Фротирка“	опожарена кровна констукција
18	09.07.2014	Делчево, ул. „ Индустриска“ бб	Сервисна работилница за автомобили	Опожаерена дрвната конструкција на работилницата
19	17.07.2014	Делчево, населба Први реон	Куќа	Минимална штета
20	20.12.2014	Делчево, Дом на културата	Кафеана „ Антика“	Изгорени апарати од бела техника и опожарен внатрешен дел од кафаната
21	28.07.2016	ул„Даме Груев“бр:20	Куќа	Изгорена кровна конструкција со покуќнина
22	13.10.2016	с.Звегор	Куќа и плевна	Изгорело 4-5 тона балирано сено
23	23.12.2016	с.Град	Штала-плевна	Изгореле 3 крави, 2 телиња и 1 бик
24	27.12.2016	Населба „Стар расадник“	Куќа	Опожарен дел од покуќнината (апарати за домаќинство и мебел)
25	12.01.2017	с.Илиово – маала „Курилово“	Куќа	Опожарен дел од кровната конструкција и една соба

26	15.04.2017	Делчево – Ул.„Брегалничка“	Куќа	Опожарена кровната конструкција и една соба
27	23.04.2017	Делчево – Ул.„Кирил и Методи“	Куќа	Опожарено приземјето на куќата
28	16.05.2017	Делчево - „Алпин-ком“	Производствен објект	Опожарени 2 (два) горилника за сушење на дрво
29	06.12.2017	с.Тработивиште	Основно училиште	Опожарен е дел од подот на вториот кат
30	10.05.2018	с.Бигла - долна маала	Куќа	Опожарена кровната конструкција
31	05.06.2018	с.Очипала – Дуовска маала	Гатер	Изгорена кровната констр. ел.табла и неколку дрва
32	16.06.2018	Делчево	Градски базен	Изгорена кровната констр. инвентар и бела техника.
33	14.10.2018	с.Чифлик – маала Тафраци	Плевна	Изгореле една крава,едно теле и неколку кози
34	15.10.2018	с.Стамер	Куќа	Опошарена кровна констр. и изгореле пом.простории.
35	22.11.2018	С.Град - „Алпин- ком“	Фабрика	Опожарена кровна констр. и дел од погон „Пилетара“
36	11.01.2019	Делчево- Ул.„М.Тито“	Моторно возило	Целосно изгорело
37	01.02.2019	Делчево-Ул.„Кл.Охридски“	Куќа	Опожарена кровната конструкција
38	07.07.2019	с.Очипала	Моторно возило	Целосно изгорело
39	29.07.2019	Млин Миленков	Пекара „Пијанечки клас“	Опожарена кровната конструкција Повреден пожарникар
40	15.12.2019	с.Тработивиште	Куќа	Опожарена делумно
41	29.09.2021	с. Бигла	Пилана	Пиланата е целосно изгорена.
42	23.01.2022	с. Звегор	куќа	
43	25.03.2022	с.Габрово	куќа	Опожарена кровната конструкција и делод спрат.
44	18.05.2022	Делчево, населба Басарица	куќа(вила)	Објектот е целосно изорен.
45	04.06.2022	Делчево ул.„Гоце Делчев“45	куќа	
46	10.06.2022	с.Звегор	куќа	Опожарени сидовите од визбата на куќата.
47	22.07.2022	Делчево.ул.„Голачка“	помошен објект на куќа	

Извор: ТППЕ – Делчево и ПО РЦУК – Делчево

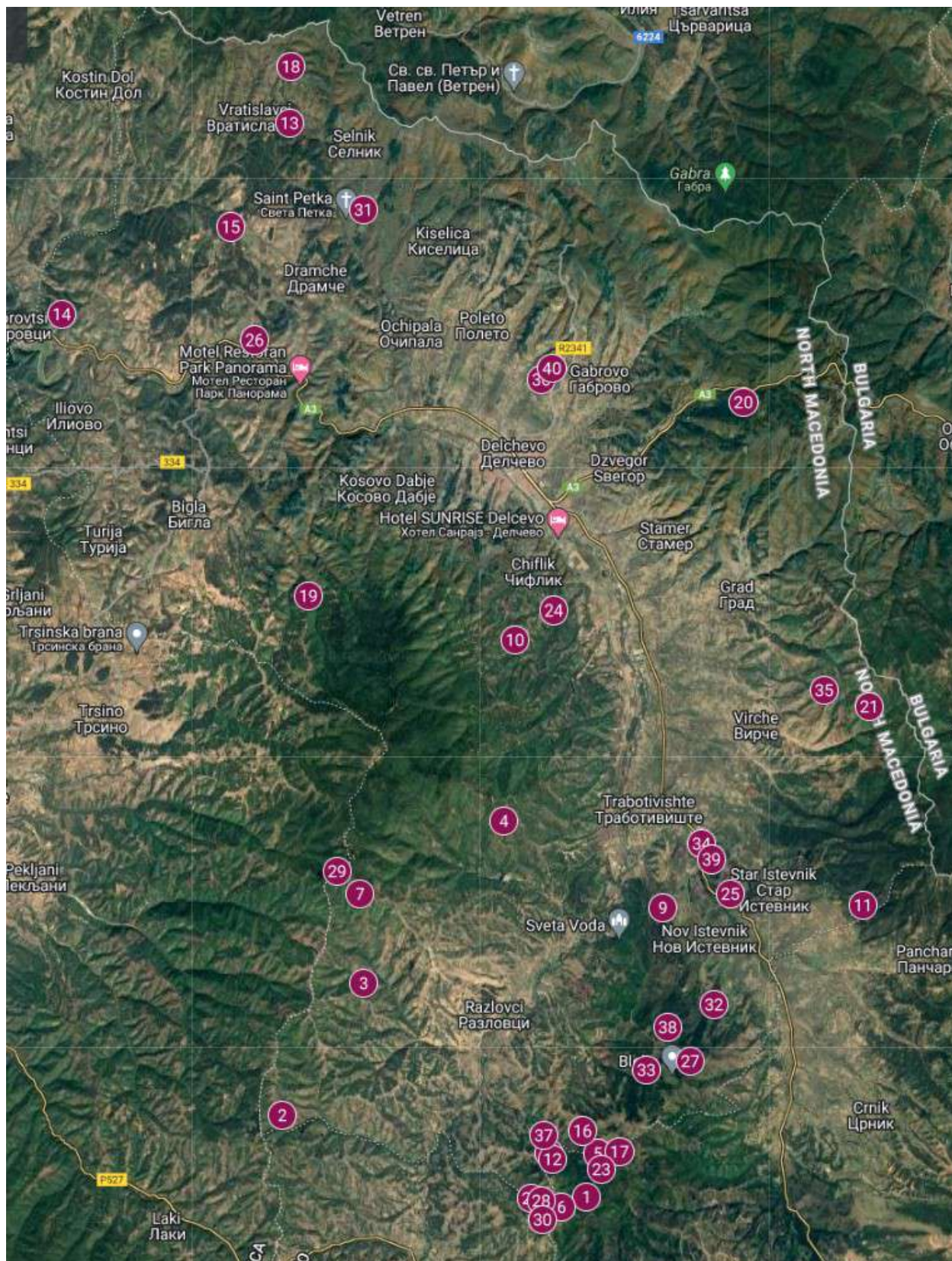
15. Преглед на шумски пожари по месеци од 1960 заклучно со 2022 година

Ред. Бр.	Година	Јануари	Февруари	Март	Април	Мај	Јуни	Јули	Август	Септември	Октомври	Ноември	Декември	Вкупно
1	1960		1											1
2	1961				1					2				3
3	1962								2					2
4	1963													
5	1964				1	1								2
6	1965						1							1
7	1966													
8	1967													
9	1968				3	3			1					7
10	1969													
11	1970													
12	1971													
13	1972													
14	1973													
15	1974								1					1
16	1975			1	2	1								4
17	1976			2	1					1				4
18	1977			2				1	1	1	1			6
19	1978						1							1
20	1979			1				2						3
21	1980								3	1				4
22	1981				3									3
23	1982							1						1
24	1983				1									1
25	1984				1									1
26	1985				1			2		1	3			7
27	1986				1				1	1			1	4
28	1987								1					1
29	1988								1	1				2
30	1989				1									1
31	1990			1										1
32	1991													
33	1992			3		1			1	2				7
34	1993			1	3		1	1		1				7
35	1994			2		1								3
36	1995		1	1										2

37	1996							1				1		2
38	1997													
39	1998				4				1					5
40	1999													
41	2000		1		1				1					3
42	2001			1		1								2
43	2002					1								1
44	2003			2		1								3
45	2004			1										1
46	2005			3	2			1	1					7
47	2006				5		1	2	1					9
48	2007	2		1	2	1		5			1			12
49	2008		2	3		1			1					7
50	2009								1					1
51	2010								1					1
52	2011				2				2					4
53	2012			1	2			2		2				7
54	2013								2	1		1		4
55	2014			2			1							3
56	2015				1			1						2
57	2016				1				1		1			3
58	2017			3	3			1	1	1				9
59	2018								2	1	2			5
60	2019		2	8	1				1	1				13
61	2020			1		1				1		1		4
62	2021				1				2					3
63	2022				1	1		2						4
Вкупно		2	7	39	46	14	5	22	29	19	7	4	1	195

Извор:ЈП НШ ПШС Голак Делчево

16. Карта со локација на досега случени поголеми шумски пожари

Извор: ПО РЦУК Делчево

17. Станбени, индустриски и други објекти кои можат да бидат загрозени од шумски пожар

Ред. Бр.	Назив на објектот	Локација на објектот
1	3 куќи на 20 м од борова шума во горна маала с.Вратиславци	с.Вратиславци
2	2 куќи во Галабовска маала с.Вратиславци	с.Вратиславци
3	Училишна зграда во с.Вратиславци	с.Вратиславци
4	Црква св. Архангел Михаил во село Драмче	с.Драмче
5	Куќа на 20 м од борова шума во маала Топузје во с.Драмче	с.Драмче
6	3 куќи во близина на борова шума во маала Делиите во с.Драмче	с.Драмче
7	4 куќи со помошни објекти (плевни) во маала Ковачка во с.Драмче	с.Драмче
8	3 куќи со помошни објекти во маала Ѓаволиите во с.Драмче	с.Драмче
9	Трансформатор на 20 м од борова шума во с.Селник	с.Селник
10	Селски Дом преку пат од борова шума во с.Киселица	с.Киселица
11	2 куќи со помошни објекти во маала Качанлиите во с.Киселица	с.Киселица
12	Периферните куќи од населбата I Реон во град Делчево	Град Делчево
13	Периферните куќи од населбата III Реон (Маџир маало) во град Делчево	Град Делчево
14	2 куќи во близина на шума во с.Косово Дабје	с.Косово Дабје
15	Одмаралиште во спортско рекреативниот центар Голак	Планина Голак
16	9 викендици во спортско рекреативниот центар Голак	Планина Голак
17	6 куќи со помошни објекти во маала Балабанци во с.Нов Истевник	с.Нов Истевник
18	1 куќа во близина на борова шума покрај патот Делчево – Граничен премин над с.Звегор	с.Звегор
19	4 викендици во близина на борова шума покрај патот Делчево – Граничен премин над с.Звегор	с.Звегор
20	Фарма со 350 овци во непосредна близина на борова шума во близина на Граничен премин	Граничен премин
21	Караула – с.Звегор	с.Звегор
22	Комплекс репетитори во близина на борова шума на планината Голак	Планина Голак
23	Репетитори на на врв Обел на планина Влаина	Планина Влаина
24	Репетитор с.Разловци	с.Разловци
25	Репетитор с.Драмче	с.Драмче

Извор: ГППЕ Делчево и ПО РЦУК Делчево

18. Преглед на Субјектите кои со своето работење можат да го загрозат животот и здравјето на луѓето, или пак да предизвикаат штетни последици по животната средина при појава на пожар

Р. Бр	Назив на објект, локација, сопственост	Вид на опасна материја	Начин на складирање и капацитет во м ³	Објекти кои може да бидат загрозени
1	Бензинска станица „Делчево“ бр.032 ул. Булевар Македонија Макпетрол АД Скопје	запаливи течности	подземни резервоари 3 x 50 м ³ 2 x 20 м ³	- Центар за дијализа „Диа-мед“ - Ст.за техн.прег. „Ликеј-дел вин“ - Плинска станица „Гаматроникс“ - Магазини „Терм. Гранит“
2	Бензинска станица „Делчево“ бр.138 ул. Булевар Македонија Макпетрол АД Скопје	запаливи течности плин	подземни резервоари 4 x 50 м ³ 1 x 10 м ³	„Оки – пром“ „Крзно“ „Брегал“ „Лукатекс“ „Прогрес“ „Бонд“ „Дамјанов“
3	Бензинска станица „Дади - компани“ - Делчево ул.„ Булевар Македонија“ бб Делчево	запаливи течности плин	подземни резервоари 1x50 1x20 1x10	АД „Фротир – компани“ АВРМ – Делчево станбени згради индивидуални куќи
4	Бензинска станица „ОИЛ – ДЕ“ Делчево	запаливи течности плин	подземни резервоари 1x50 1x20 1x10	индивидуални куќи
5	Плинска станица ул. Булевар Македонија „Ликеј – Дел Вин“ Делчево	Плин	подземен резервоар 1 x 10 м ³	-Ст.за техн.прег. „Ликеј-дел вин“ - Магазини -Бенз.стан. 032 на „Макпетрол“-стара - Центар за дијализа „Диа - мед“
6	Склад за дрво ул. Булевар Македонија ЈП МШ под. ШС Голак Делчево	дрво за огрев	отворен простор м ³	- Индивидуални куќи за домување
7	АД „Фротир – компани“	хемиски запаливи средства	Магазински простор	-Издаден магацински простор на други фирми - Бенз.стан. 138 на „Макпетрол“-нова
8	Земјоделскиот комбинат „Рудине“	хемиско средство амонијак	Магазински простор	- Сопствени погони (Ладилник, млекара, сушара и сл.)

Извор: ПО РЦУК Делчево

**19. Проценета материјална штета од шумски пожари
на подрачјето на општина Делчево во периодот од 2004 до 2022 г.**

Ред. број	Година	Број на пожари	Зафатена површина - ха	Дрвна маса м3	Проценета штета денари
1	2004	1	1,10	/	4.000
2	2005	6	112,31	30	44.492
3	2006	9	63,20	/	112.065
4	2007	12	229,70	/	191.530
5	2008	7	28,72	333	1.813.284
6	2009	1	1,10	150	4.800.000
7	2010	1	20,00	15	/
8	2011	2	23,30	/	17.550
9	2012	7	767,20	61.042	1.563.949.590
10	2013	4	28,50	89	2.482.205
11	2014	3	39,56	2.044	14.346.197
12	2015	2	9,20	10	370.680
13	2016	3	38,80	1.938	62.124.679
14	2017	9	172,40	14.904	402.035.253
15	2018	5	62,80	2.618	11.775.000
16	2019	13	74,75	1.624	38.937.709
17	2020	4	73,23	67	2.810.271
18	2021	3	2.288,00	230.987	529.078.438
19	2022	4	39,9	23	643.250
Вкупно		96	4073,77	85.117.987	2.635.536.193

Извор: ЈП НШ ПШС Голак – Делчево – Оперативени планови за заштита на шумите од пожари

20. Преглед на градежни машини на подрачјето на општина Делчево

Ред. број	Сопственост	Вид на градежна машина	Тип на градежна машина	Пријавено место за чување	Забелешка
1	ЈПКД Брегалница	Булдожер	ТГ 75	Делчево ул. "М.М - Брицо" 36	
		Ровокопач	Б51		
		Ровокопач-утоварач	FAI		
		Ровокопач - утоварач	HIDROMEC S105		
		Машина за чистење канализации	„CABERE“ G-2500		
2	ЈП МШ ШС Голак	Булдожер	ТГ- 75	Делчево Булевар Македонија	
3	СД ТРАНС ДООЕЛ с.Звегор	Ровокопач	CAT	с.Звегор м.в Попов мост	
		Ровокопач	CAT		
		Утоварач	CAT		
		Утоварач	Internacional		
		Багер	CAT		
		Булдожер	CAT		
		Грејдер	CAT		
4	ЕУРО БЕТОН с.Град	Ровокопач-утоварач	ICB	Градски преод с.Град	
		Утоварач	CAT		
		Утоварач	ICB		
		Багер	Liebherr		
5	ОБЕЛ ГРАДБА с.Град	Багер	Liebherr 901	Градски преод с.Град	
		Утоварач	Hanomag		
6	ПАТРИОТ АЛДО ДОО Делчево	Багер	Atlas	Делчево	
		Багер	Case		
7	ИСКОП ПРОЕКТ Звегорска река	Ровокопач	CAT	Звегорска река	

Извор: РЦУК - Делчево

21. Преглед на поплави на подрачјето на општина Делчево по речен слив, локација и опис на штета

Ред. бр.	датум	Река, водотек или м.в.	Поблиска локација на поплавата	Опис на штета	забелешка
1.	21.06.2009	Град Делчево	Делчево	- Поплавени подрумски простории на куќи на улиците Сервисна, Маршал Тито, Даме Груев и Никола Карев - Оштетен коловоз на улиците Македонска. Браќа Миладинови и Вера Јоциќ	
2.	12.08.2009	Град Делчево	Делчево	Поплавени подрумски простории на куќи на улиците Сервисна и Маршал Тито	
3	04.12.2010	Брегалница	с.Разловци	-Поплавена една куќа и плевна и дворот на основното училиште - полавено земјоделско земјиште	3 објекти
			с.Трабовиште	поплавени земјоделски површини	
		Градска река Габровчица	с.Очипала	- поплавен објектот на Млекара Вучков и полавени 3 штали од каде е однесено поголема количина сточна храна - поплавено земјоделски површини	4 објекти
			с.Град	- Оштетувања на локалниот пат кој води кон селото на 2 места. - оштетување на локален пат (бекатон) во горниот дел од селото	
4	26.02.2013	Брегалница	с.Трабовиште	Целосно однесен главниот цевовод за снабдување со вода на градот Делчево (ПВЦ цевки Ф 315) во должина од 75 м, а околу 110 м заполнет со нанос од талог и песок	
			с.Разловци	-Поплавени земјоделски површини	
			с.Очипала	-Поплавени земјоделски површини	
			с.Драмче	-Поплавени земјоделски површини	
		Желевица	с.Трабовиште	-Подкопани столбови од бетонски мост -Поплавени земјоделски површини	

5	02.02.2015	Брегалница	Град Делчево	<ul style="list-style-type: none"> - Мост на регионалниот пат R2343 – Делчево – Голак- Откопани и напукани столбови кои и претходно беа оштетени; - Гумена брана – Видно е оштетено слапиштето под гумената брана поради што може да дојде до оштетување или паѓање на прагот што ја држи браната. Крилните зидови на слапиштето се целосно оштетени - Куќи - поплавени подрумски простории на индивидуални живеалишта - КО Делчево поплавени 55.6 ха Земјоделско земјиште – Вкупно поплавена површина 55.6 ха после долниот мост на река Брегалница во градот Делчево (45 ха од десната страна и 11,6 ха од левата страна на река Брегалница) 	
			с.Разловци	<ul style="list-style-type: none"> - Мост на река Брегалница во с.Разловци - Однесени стопи и темели од стар мост Една стопа целосно потоната и една накривена - КО Разловци - поплавена земјоделска површина 6,47 ха 	
			с.Тработивиште	<ul style="list-style-type: none"> - Мост на Регионален пат Р2246 с.Тработивиште – с.Разловци на р.Брегалница - слегнување на потпора на второ поле - КО Тработивиште - однесено земјоделско земјиште 0.4 ха 	
			с.Град	<ul style="list-style-type: none"> - КО Град - однесено земјоделско земјиште 0,4 ха 	
			с.Стамер	<ul style="list-style-type: none"> - КО Стамер - однесено земјоделско земјиште 0,15 ха 	
			с.Илиово	<ul style="list-style-type: none"> - Однесени 50 м Локален пат за с.Илиово. Однесен опесочуван коловоз во должина од околу 50 м 	
		Желевица	с.Нов Истевник	<ul style="list-style-type: none"> - Мост на локален пат за маала Пасјак. Поткопани темели и напукнување од слегнување на темелот откај рег. пат. Поткопани и однесени крила од двете страни - Мост на локален пат за маала Балабанска Поткопани темели и може да дојде до слегнување - Мост на локален пат за маала Курачка Поткопани темели и може да дојде до слегнување 	
			с.Тработивиште	<ul style="list-style-type: none"> - Мост на река Желевица на локален пат во с.Тработивиште, Однесено крило со пристапна рампа на мостот од десната страна на реката 	
		Репница (Виречка река)	с.Вирче	<ul style="list-style-type: none"> - Мост на регионалниот пат Р1 302 Делчево – Пехчево кај превалецот за с.Вирче. Оштетување на трупот на мостот на Виречка река - КО Вирче - поплавена земјоделска површина 13,5 ха 	

Извор: ПО РЦУК Делчево, ЕЛС – Делчево, МЗШВ ПО Делчево

22. Критични места на речните корита на подрачјето на општина Делчево со опис на локацијата и потребни активности

Река Брегалница						
Ред. број	Локација		Координати		Должина на делница (м)	Опис на локацијата и потребни активности
			х	у		
1	Почеток	Градски базен	7648130	4647485	880	Стеснето корито од вегетација и нанос. Потребна е регулација на коритото низ градско подрачје. Со последните големи води дојде до полнење на подрумите од куќите од левата страна на коритото и скоро до површинско плавење на истите
	Крај	Почеток на регулирано корито	7647550	4648145		
2	Почеток	Влез на реката во ГУП на град Делчево	7648427	4647327	325	Исклучителна странична ерозија која достигна до ивицата на градскиот базен и ја загрози неговата стабилност. Потребна е регулација на коритото низ градско подрачје
	Крај	Градски базен	7648130	4647485		
3	Почеток	Влив на река Желевица во река Брегалница кај село Тработивиште	7650400	4639915	7600	Значително меандрирање на коритото со навлегување на двете страни по околу стотина метри во земјоделски површини при што од страничната ерозија има брегови со висина по околу 10 метри со тенденција на прогресивна низводна ерозија. Потребни се проекти за уредување со кои ќе се дефинира уредувањето на коритото и тековно одржување со контролирано црпење на нанос од песокливо шљунковит материјал.
	Крај	Влез на реката во ГУП на град Делчево	7648427	4647327		
4	Почеток	Крај на регулираното корито	7647200	4648520	840	Ерозија со вдлабнување на коритото поради што е загрозена стабилноста на мостот на Улица Индустриска поради откривање на шиповите на кои е фундиран мостот. Потребна е регулација на коритото низ градско подрачје
	Крај	Излез на река Брегалница од ГУП на град Делчево	7646630	4649100		
5	Почеток	Излез на река Брегалница од ГУП на град Делчево	7646630	4649100	1800	На оваа делница делумно водотекот е зафатен со странично навлегување на крупна вегетација заради што е потребно чистење на коритото и негово проширување. Со последните големи води дојде до целосно плавење на земјоделските површини и објекти кои се изградени таму. Водата навлезе странично и по неколку стотици метри. Исто така на оваа делница се забележува узурпација на коритото од приватни лица со садење на култури и е потребна континуирана контрола и чистење на коритото
	Крај	Кај млекара Голак	7644910	4649470		

Река Габровчица						
1	Почеток	Влез на река Габровчица во ГУП на град Делчево	7648433	4648906	620	Со последните големи води дојде до странична ерозија со што беа загрозувани од рушење нови куќи во населба Пролет. Потребна е регулација во урбано подрачје
	Крај	Регулирано корито на река Габровчица	7647985	4648474		
2	Почеток	Џамија во село Габрово	7651040	4649423	770	Водотекот е низ село Габрово и има наталожување на нанос и опасност од излевање. Потребна е регулација во урбано подрачје
	Крај	Црква во село Габрово	7649575	4650280		
3	Почеток	Црква во село Габрово	7649575	4650280	1800	Коритото е зафатено со крупна и ситна вегетација и нанос на поедини делници. Потребно е чистење на коритото.
	Крај	Влез на река Габровчица во ГУП на град Делчево	7648433	4648906		
Река Звегорска						
1	Почеток	Влез на река Звегорска во ДУП на град Делчево	7649050	4647993	630	Водотекот кој има релативно големо сливно подрачје поминува низ населба Звегорска река која е урбанизирана откако се изградени бесправни објекти и е доста густо населена. Постои и узурпација на речното корито со објекти и стеснување на коритото и може да дојде до поплавување на населбата. Потребно е регулација на коритото низ урбано подрачје
	Крај	Пропуст на регионален пат Делчево Берово	7648590	4647560		
Река Виречка						
1	Почеток	Влез на река Виречка во село Вирче	7654028	4642177	430	При секој поголем пороен дожд доаѓа до отсекување од пристап на делот на селото од левата страна на водотекот оштетување од ерозија на делот од водотекот кој се користи за пат. Потребна е регулација во урбано подрачје и најмалку еден мост
	Крај	Регулирано корито низ село Вирче	7653613	4642247		
Река Желевица						
1	Почеток	200 М узводно од мост за Пасјак маала од село Нов Истевник	7654205	4635976	6300	Коритото во горниот дел на течението е обраснато со крупна вегетација и е потребно чистење на коритото. Со последните големи води дојде до поместување на столбови на мостот за Пасјак маала поради вкопување на коритото и поткопување на темелите на мостот. Исто поради вкопување на коритото се откриени темелите на мостовите за Курачка маала и Балабанска маала и однесување на пристапната земјана рампа на новиот мост во село Тработивиште. Потребно е стабилизација на коритото со прагови и делумно регулација кај село Тработивиште
	Крај	Влив на река Желевица во река Брегалница	7690533	4639849		

Извор: ЕЛС Делчево, РЦУК – Делчево, АД Водостопанство на РМ – Подружница Брегалница Кочани

**23. Преглед на штети од инфраструктурен карактер предизвикани од поплави
на подрачјето на општина Делчево**

Ред. број	Датум	Вид на оштетен инфраструктурен објект	Вид на штета	Потребни средства за санација
1	26.02.13	Главен цевовод за водоснабдување кај с.Трабовивиште	Целосно однесен главниот цевовод за снабдување со вода на градот Делчево (ПВЦ цевки Ф 315) во должина од 75 м, а околу 110 м заполнет со нанос од талог и песок	1.113.153
2	02.02.15	Мост на река Брегалница на Регионален пат Р2246 с.Трабовивиште-с.Разловци	Слегнување на потпора на второ поле	2.000.000
3	02.02.15	Мост на регионалниот пат Р1302 Делчево – Пехчево кај превалецот за с. Вирче.	Оштетување на трупот на мостот на Виречка река	300.000
4	02.02.15	Мост на река Брегалница во с.Разловци, Однесени стопи и темели од стар мост	Една стопа целосно потоната и една накривена	600.000
5	02.02.15	Мост во градот Делчево на регионалниот пат Р2343 Делчево – Голак	Откопани и напукани столбови кои и претходно беа оштетени;	10.000.000
6	02.02.15	Мост на река Желевица на лок. пат во с.Трабовивиште	Однесено крило со пристапна рампа на мостот од десната страна на реката	300.000
7	02.02.15	Мост на река Желевица на локален пат за маала Пасјак, с. Нов Истевник	Поткопани темели и напукнување од слегнување на темелот откај рег. пат. Поткопани и однесени крила од двете страни	400.000
8	02.02.15	Мост на река Желевица на локален пат за маала Балабанска, с. Нов Истевник	Поткопани темели и може да дојде до слегнување	600.000
9	02.02.15	Мост на река Желевица на локален пат за маала Курачка, с. Нов Истевник	Поткопани темели и може да дојде до слегнување	500.000
10	02.02.15	Колектор за отпадни води	Однесени 280 метри колектор за отпадни води Ф1000	6.000.000
11	02.02.15	Крај на регулацијата на река Брегалница во град Делчево – гумена брана	Видно е оштетено слапиштето под гумената брана поради што може да дојде до оштетување или паѓање на прагот што ја држи браната. Крилните зидови на слапиштето целосно оштетени	4.200.000
12	02.02.15	Локален пат за с.Илиово	Однесен опесочуван коловоз во должина од околу 50 м. Комплетно вон сообраќај	75.000

Извор: Општински комисији за процена на штети; ЕЛС - Делчево.

**24. Преглед на штета предизвикана од слана – мраз по КО
за периодот од 25.04 до 29.04.2016 година**

Ред. број	Населено место	Култури	Број на дрвца	Површина м2	Оштетување %	Штета во денари
1	КО Тработивиште	Слива	26.524	550.590	60-100 %	7503.830
		Јаболка	596	7.696		306.800
		Ореви	90			702.700
		Вишни	500	6.694		50.000
		ВКУПНО КО Тработивиште		564.980		8.563.330
2	КО Чифлик	Сливи	4.799	105.245	60-100 %	1.426.414
		Јаболка	46			30.980
		Ореви	15			58.680
		Вишни	530	4.761		99.050
		Круши	10			6.000
		ВКУПНО КО Чифлик		110.006		1.621.124
3	КО Киселица	Сливи	6.012	101.220	30 – 100 %	1.513.219
		Јаболка	146			64.328
		Ореви	62			223.050
		Вишни	540	5.958		156.600
		ВКУПНО КО Киселица		107.178		1.957.197
4	КО Турија	Лозје	2.500	4.962	70,00%	160.000
		ВКУПНО КО Турија		4.962		160.000
5	КО Звегор	Сливи	14.847	377.825	30 - 100%	3.911.118
		Јаболка	170	1.932		75.300
		Ореви	40			145.500
		Круши	60			24.900
		Праски	70			8.750
		ВКУПНО КО Звегор		379.757		4.165.568
6	КО Вирче	Сливи	16.844	366.404	30-100%	4.559.306
		Јаболка	205	2.499		68.000
		Ореви	19			135.000
		Вишни	1.950	41.308		291.000
		Круши	15			13.500
		ВКУПНО КО Вирче		410.211		5.066.806
7	КО Град	Сливи	28.487	678.444	40-100%	8.159.960
		Ореви	1			15.000
		Вишни	150	1.500		31.500
		ВКУПНО КО Град		679.944		8.206.460

8	КО Бигла	Слива	2.790	50.953	60-100%	825.350
		Ореви	21			180.000
		Лозје		1000		60.000
		ВКУПНО КО Бигла		51.953		1.065.350
9	КО Илиово	Слива	450	10.222	70,00%	141.750
		ВКУПНО КО Илиово		10.222		141.750
10	КО Драмче	Слива	3.257	72.327	40-100%	998.955
		Јаболка	400	35.000		168.000
		Ореви	4			38.500
		Вишни	1.300	14.295		243.750
		ВКУПНО КО Драмче		121.622		1.449.205
11	КО Разловци	Слива	1.346	25.030	40-100%	406.665
		Јаболка	30			14.000
		Ореви	1			21.990
		Лешник	300	4.273		264.000
		ВКУПНО КО Разловци		29.303		706.655
12	КО Нов Истевник	Слива	5.252	143.329	80-100%	1.745.945
		Јаболка	50			12.000
		Ореви	15			278.200
		Вишна	800	8.000		252.000
		Лешник	2.000	39.411		1.830.000
		ВКУПНО КО Нов Истевник		190.740		4.118.145
13	КО Стар Истевник	Слива	5.024	98.280	30-100%	1.458.225
		Јаболка	1.110	19.750		309.200
		Ореви	15			82.715
		Вишна	1370	10.605		271.643
		ВКУПНО КО Стар Истевник		128.635		2.121.783
14	КО Ветрен	Слива	5.611	183.913	30-100%	1.875.950
		Јаболка	60			24.000
		Ореви	5			25.500
		Вишна	620	3.802		74.250
		Круши	20			10.800
		ВКУПНО КО Ветрен		187.715		2.010.500
15	КО Габрово	Слива	5.030	147.751	40-100%	1.537.125
		Јаболка	120			73.900
		Ореви	27			187.700
		Вишна	160	1.961		18.000
		Лозје		1.760		52.500
		ВКУПНО КО Габрово		151.472		1.869.225

16	КО Стамер	Слива	7.865	211.933	40-100%	2.498.475
		Јаболка	90			44.800
		Ореви	57	5.886		228.000
		Вишна	140			36.750
		ВКУПНО КО Стамер		217.819		2.808.025
17	КО Делчево	Слива	22.757	605.015	30-100%	7.476.365
		Јаболка	1.232	14.486		572.530
		Ореви	107	6.230		497.790
		Вишна	4.480	93.086		880.250
		Круши	172	1.196		78.300
		Кајсии	275			104.400
		ВКУПНО КО Делчево		719.986		9.609.635
18	РУДИНЕ ММ КО Делчево, Стар Истевник, Тработивиште и Град	Сливи	30.000	369.743	70,00%	3.746.250
		Вишни	6.000	180.485	30,00%	2.700.000
ВКУПНО				4.616.733		62.087.008

Извор: Елаборат за процена на штети од ниски температури и мраз настанати во периодот од 25.04 до 29.04.2016 година

**25. Преглед на штета предизвикана од слана – мраз по КО
за периодот од 20.04 до 24.04.2017 година**

Ред. број	Населено место	Култури	Број на дрвца	Површина м2	Оштетување %	Штета во денари
1	КО Тработивиште	Слива	23962	565989	90-100 %	3.146.430,23
		Јаболка	488	9830		39.468,16
		Ореви	33	4973		26.400,00
		Вишни	17998	225521		1.795.149,10
		ВКУПНО КО Тработивиште		806313		5.007.447,49
2	КО Чифлик	Сливи	2633	62179	90-100 %	348.971,73
		Јаболка	20	600		2.207,70
		Ореви	36	3380		28.800,00
		Вишни	357	3200		14.398,11
		Круши	10	200		2.966,89
		ВКУПНО КО Чифлик		69559		397.344,43
3	КО Киселица	Сливи	2823	77320	90 - 100 %	387.181,30
		Јаболка	115	2200		10.707,35
		Ореви	11	1200		8.800,00
		ВКУПНО КО Киселица		80720		406.688,65
4	КО Турија	Лозје	230	750	90,00%	1.417,11
		ВКУПНО КО Турија		750		1.417,11
5	КО Звегор	Сливи	7323	158184	90 - 100%	930.431,16
		Јаболка	325	5820		29.141,64
		Ореви	59	6071		47.200,00
		Вишни	350	3500		23.073,00
		ВКУПНО КО Звегор		173575		1.029.846,70
6	КО Вирче	Сливи	24002	598103	90-100%	,00
		Јаболка	56	1031		4.454,03
		Ореви	47	4634		37.600,00
		Вишни	17731	242824		1.840.031,12
		Цреши	3142	89853		1.134.895,64
		ВКУПНО КО Вирче		936445		6.022.325,15
7	КО Град	Сливи	29698	708160	90-100%	3.869.421,45
		Ореви	232	21775		155.520,00
		Вишни	10924	148733		1.035.062,00
		Цреши	385	11000		139.062,64
		Лозје винско	380	1542		1.755,98
		Јаболка	795	10787		78.814,89
		ВКУПНО КО Град		901997		5.279.636,96

8	КО Бигла	Слива	2993	70809	90-100%	398.235,78
		Ореви	40	5609		32.000,00
		Лозје-винско	6	2000		1.386,30
		ВКУПНО КО Бигла		83618		450.166,76
9	КО Илиово	Слива	754	16985	90-100%	93.239,53
		Јаболки	80	2570		8.830,80
		Ореви	70	7471		44.800,00
		Лозје-винско	550	2700		3.388,73
		ВКУПНО КО Илиово		29726		150.259,06
10	КО Драмче	Слива	3116	73562	90-100%	417.564,32
		Јаболка	50	1000		5.519,25
		Ореви	103	10300		66.400,00
		Вишни	2970	29180		160.330,61
		Праска	100	1500		11.955,00
		ВКУПНО КО Драмче		115542		661.769,18
11	КО Разловци	Слива	1439	38110	90-100%	174.228,15
		Ореви	8	1800		6.400,00
		Лешник	210	4000		28.490,00
		ВКУПНО КО Разловци		43910		209.118,15
12	КО Нов Истевник	Слива	6756	155839	90-100%	911.581,50
		Ореви	279	28799		181.760,00
		ВКУПНО КО Нов Истевник		184638		1.093.341,50
13	КО Стар Истевник	Слива	11647	276172	90-100%	1.499.490,79
		Јаболка	65	1142		5.353,67
		Ореви	95	8261		76.000,00
		Вишна	22760	283300		2.108.367,34
		ВКУПНО КО Стар Истевник		568875		3.689.211,80
14	КО Ветрен	Слива	4329	106018	90-100%	573.915,27
		Јаболка	190	3900		20.973,15
		Ореви	13	3280		10.400,00
		Вишна	1230	15488		113.523,57
		Круши	60	1400		17.801,33
		ВКУПНО КО Ветрен		130086		736.613,32
15	КО Габрово	Слива	2844	66563	90-100%	353.135,85
		Јаболка	23	1000		2.284,97
		Ореви	33	3400		18.480,00
		Вишна	109	1900		10.060,22
		Кајсии	280	7700		57.512,00
		ВКУПНО КО Габрово		80563		441.473,04

16	КО Стамер	Слива	10859	263870	90-100%	1419.895,02
		Јаболка	87	1434		5.762,10
		Ореви	89	9121		71.200,00
		Вишна	27146	309318		2.386.684,67
		ВКУПНО КО Стамер		583743		3.883.541,79
17	КО Делчево	Слива	18008	448730	90-100%	2.311.903,82
		Јаболка	734	14560		79.863,55
		Ореви	325	35763		244.000,00
		Вишна	25988	328661		2.174.905,87
		Круши	60	1500		17.801,33
		Кајсии	120	3000		24.647,00
		Лозје винско	193	500		1.486,42
		ВКУПНО КО Делчево		832714		4.854.607,99
18	КО Очипала	Сливи	1933	41336	90-100%	261.647,42
		Вишни	560	5780		51.685,53
		Јаболка	40	1200		4.415,40
		ВКУПНО КО Очипала		48316		317.748,35
19	КО СЕЛНИК	Сливи	1051	26080	90-100%	142.556,47
		ВКУПНО КО Селник		26080		142.556,47
20	КО Косово дабје	Сливи	700	18650	90-100%	94.947,22
		Ореви	2	200		1.600,00
		ВКУПНО КО Косово Дабје		18850		96.547,22
21	КО Вратиславци	Сливи	400	9900	90-100%	54.255,56
		ВКУПНО КО Вратиславци		9900		5.425,56
ВКУПНО				5774236		35.243.665,04

Извор: Елаборат за процена на штети од ниски температури и мраз настанати во периодот од 20.04 до 24.04.2017 година

26. Преглед на врнежи од град со предизвикана штета и оштетување по култури

Ред. број	Датум	Населено место	Култури	Површина (ха)	Оштетување %	Проценета штета
1	26.06.2008	с.Разловци	Пченка	20-30 ха		
			Тутун	5-8 ха	60 %	
			Градинарски култури	2-3 ха		
			Житарици	8-10 ха		
			Овошни насади	2-3 ха	70 %	
2	24.06.2014	Делчево	Вишна	0,26	70 %	39,060,00
			Слива	0,86	50 – 75%	124.510,00
			Јаболко	0,05	70 %	12.373,00
			Јачмен	0,40	40 %	4.992,00
			Пченица	0,70	70 %	8.736,00
		Очипала	Вишна	0,60	60 %	60.518,00
		Драмче	Слива	2,00	40 – 50 %	299.050,00
			Вишна	1,10	70%	60.396,00
		Ветрен	Вишна	0,50	80 %	62.384,00
			Слива	1,30	20 – 40 %	38.925,00
			Јаболко	1,10	70 %	9.450,00
			Јачмен	4,45	30 – 50 %	56.550,00
			Пченица	2,45	30 – 50 %	36.764,00
			Тритикале	0,80	40 %	12.480,00
			Рж	0,80	40 %	11.520,00
			Овес	0,30		12.000,00
			Ореви		50 %	19.440,00
			Грав	0,05	40 %	3.375,00
		Киселица	Слива	0,60	40 %	45.752,00
			Јаболко	0,26	70 %	68.040,00
ВКУПНО ЗА 24.06.2014				17,58		863.415,00
3	21.08.2014	Град	Слива	0,75	20 – 30 %	44.500,00
			Лив. трева	0,20	80 %	1.536,00
			Грав	0,05	100 %	8.438,00
			Домат	0,02	100 %	4.000,00
			Пипер	0,03	100 %	2.800,00
			Праз	0,005	100 %	625,00
			Кромид	0,02	100.00%	187,00
			Лук	0,02	80 %	4.800,00
		Вирче	Слива	2,32	30 %	116.784,00
		ВКУПНО ЗА 21.08.2014				3,415

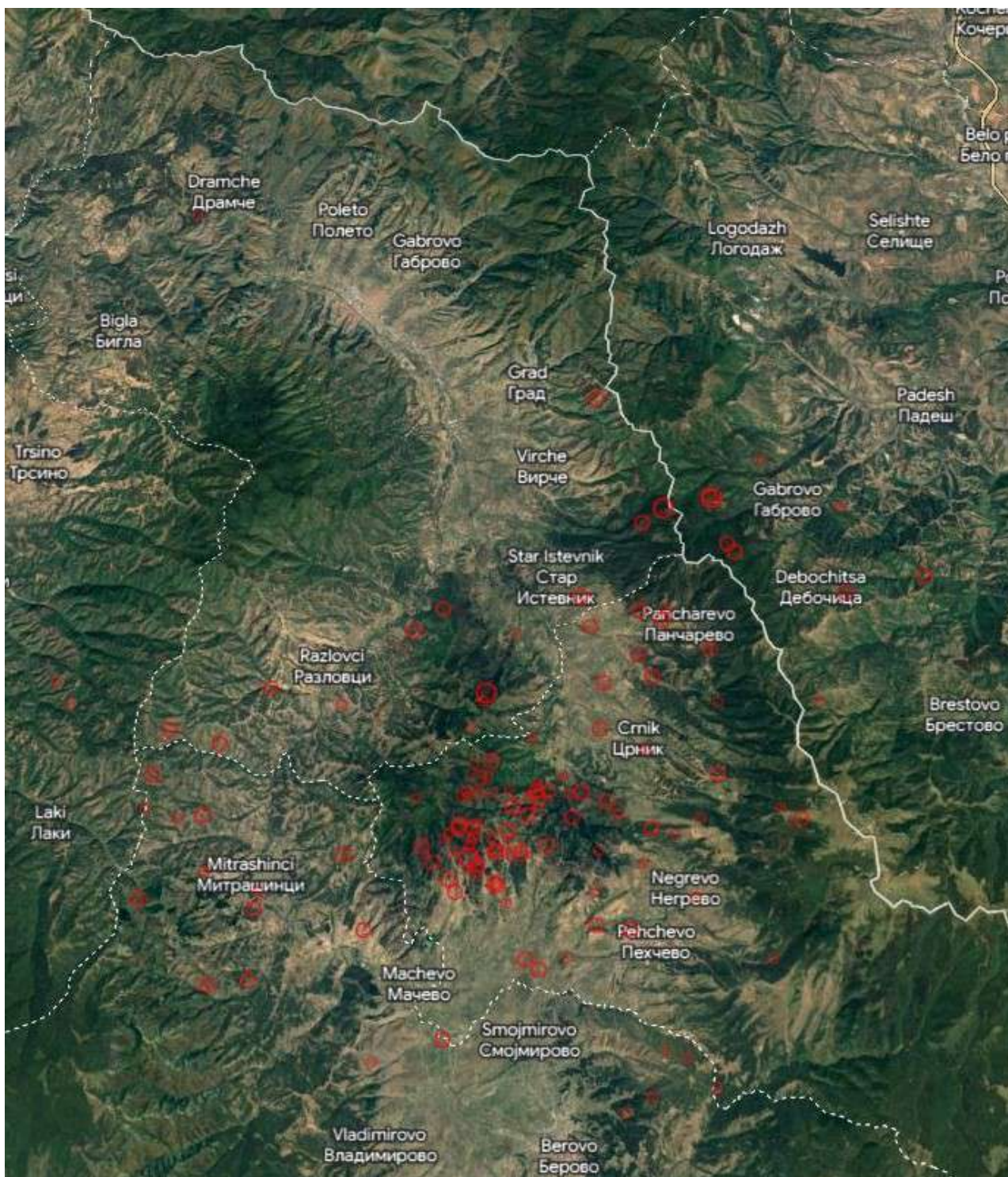
Извор: МЗШВ – ПО Делчево и Комисија за проценка на штети за општина Делчево

**27. Преглед на заболени од КОВИД 19 во општина Делчево согласно
месец на лабораториска дијагностика и вкупен број на заболени и починати
од почеток а пандемијата заклучно со 2022 година**

Година	Месец	Вкупно заболени во месец	Вкупно починати во месец	Вкупно заболени	Вкупно починати
2020	Април	1	/	1	/
	Мај	/	1	1	1
	Јуни	/	/	1	/
	Јули	2	/	3	1
	Август	44	/	47	1
	Септември	81	5	128	7
	Октомври	67	3	195	10
	Ноември	130	6	325	16
	Декември	162	9	487	25
2021	Јануари	130	1	617	26
	Февруари	126	3	743	29
	Март	100	2	843	31
	Април	107	5	950	36
	Мај	19	2	969	38
	Јуни	2	/	971	38
	Јули	1	/	972	38
	Август	73	1	1045	39
	Септември	77	3	1122	42
	Октомври	46	/	1168	42
	Ноември	229	7	1397	49
	Декември	75	2	1472	51
2022	Јануари	321	10	1793	61
	Февруари	102	8	1895	69
	Март	43	/	1949	69
	Април	26	/	1975	69
	Мај	11	/	1986	69
	Јуни	3		1989	69
	Јули	25		2014	69
	Август	148		2162	69
	Септември	21		2183	69
	Октомври	1		2184	69
	Ноември	3		2187	69
	Декември	/	/	2187	69

Извор: Центар за јавно здравје

28.Карта со локација на регистрирани земјотреси на подрачето или во близина на подрачјето на општина Делчево периодот од 2012 до 2019 година

Извор: Европско-медитерански сеизмолошки центар

Листа на кратенки АКРОНИМИ

АД	– Акционерско друштво
ВИШЕ СО	– Више стручно образование
ВКВ	– Високо квалификуван
ГИС	– Географски информативен систем
ГУП	– Генерален урбанистички план
ДЗС	– Дирекцијата за заштита и спасување
ДОО	– Друштво со ограничена одговорност
ДООЕЛ	– Друштво со ограничена одговорност на едно лице
ЕЛС	– Единица на локална самоуправа
ЕМС	– Европска макросеизмичка скала
ИЗИИС	– Институт за земјотресно инженерство и инженерска сеизмологија
ИНДОК	– Информациско документаристичка база на податоци
ЈЗУ	– Јавна здравствена установа
ЈЛБ	– Јавна локална библиотека
ЈОУДГ	– Јавна општинска установа детска градинка
ЈП	– Јавно претпријатие
ЈПКД	– Јавно претпријатие за комунална дејност
ЈУ	– Јавна установа
КВ	– Квалификуван
КО	– Катастарска општина
КТВ	– Кабловска телевизија
ЛЕАП	– Локален еколошки акционен план
ЛЕР	– Локален економски развој
МВР – ПС	– Министерство за внатрешни работи – полициска станица
МЖС и ПП	– Министерство за животна средина и просторно планирање
МЗШВ	– Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство
МПЦ	– Македонска православна црква
МШ ШС	– Македонски шуми шумско стопанство
НКВ	– Ниско квалификуван
НУЦК	– Народна установа на центарот за култура
ООУ	– Општинско основно училиште
ПЗУ	– Приватна здравствена установа
ПКВ	– Полу квалификувани
ПОУ	– Подрачно основно училиште
РСМ	– Република Северна Македонија
РЦ за ГР	– Регионален центар за гранични работи
РЦУК	– Регионален центар за управување со кризи
РШ	– Регионален штаб
СОУ	– Средно општинско училиште
ССО	– Средно стручно образование
СУК	– Систем за управување со кризи
ТППЕ	– Територијална противпожарна единица
ТС	– Трафостаница
ФЗО	– Фонд за здравствено осигурување
ХЕ	– Хидроелектрана
ШСЕ	– Шумско – стопанска единица

Користена литература

- Законот за територијална организација на локалната самоуправа во Република Македонија (“Сл. весник на Р Македонија” бр.55/04 од 16.08.2004 година и Службен весник на Р. Македонија бр.98/08 од 04.08.2008 година)
- Профил на општина Делчево (2014 година)
- Стратегија за локален економски развој на општина Делчево 2021 – 2025 година - ЛЕР
- Локален еколошки акционен план за животна средина 2017 – 2022 година – ЛЕАП
- Стратегија за климатски промени за општина Делчево 2016 – 2026 година (март 2016)
- Инвентар на стакленички гасови – општина Делчево (2015 година)
- Акциски план за заштита од поплави на река Брегалница (февруари 2016)
- Студија за разумно искористување на еко ресурси на планините Голак и Влаина” (2012 година)
- Студија за можности за регулација на река Брегалница (септември 2010)
- Мерки за намалување на штети од мразеви во овошните насади (Доц. д-р. Марјан Кипријановски од 2003 година)
- Попис на населението, домаќинствата и становите 2021 година (Државен завод за статистика)
- Прoцени на населението според полот и возраста, по општини и по статистички региони (Државен завод за статистика- МакСтат база на податоци)
- Единствената методологија за процена штети од елементарни непогоди - Номенклатурата на средства и други блага (Службен весник на РМ бр.75/2001 година)
- Елаборати за процена на штети од елементарни и други непогоди изработени од Општинска комисија за процена на штети при општина Делчево
- Оперативни планови за заштита на шумите од пожари (ЈП МШ ШС “Голак” – Делчево - 2012 - 2022 година)
- Оперативна програма за зимско одржување на магистралните и регионалните патишта во Р.Македонија сезона 2022/2023 на ЈП Македонија пат – подружница Штип
- План за долгорочно зимско одржување на општинските патишта и улици на подрачјето на општина Делчево
- Здравствена карта на Република Македонија
- Безбедноста и Ковид 19 – политичко-безбедносен систем, регионални безбедносни предизвици, нови државни актери пред и за време на пандемијата
- Преструктурирање на проектот за итен одговор на Ковид-19 и подготвеност на здравствените системи на Северна Македонија - (Декември 2021)
- КОВИД-19: Безбедност и здравје при работа за здравствени работници - (Февруари 2021)
- Статистички листови и записници од ЈП МШ ШС “Голак” – Делчево
- Статистички листови и извештаи од ТППЕ – Делчево
- Документи, мапи, скици и сл. од архивата на РЦУК – Делчево
- WEB страни и апликации
 - <http://delcevo.gov.mk/> (општина Делчево)
 - <http://www.stat.gov.mk/> (Државен завод за статистика)
 - <http://mkffis.cuk.gov.mk/> (Македонски информативен систем за шумски пожари)
 - <https://maps.google.com> (Гугл мапи)
 - <http://www.iph.mk/> (Институт за јавно здравје)
 - www.emsc-csem.org (Европско-медитерански сеизмолошки центар)